GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE GAZETE KULLANIMI VE BUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Zafer TANGÜLÜ

Ankara
Aralık, 2011

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE GAZETE KULLANIMI VE BUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

DOKTORA TEZİ

Zafer TANGÜLÜ

Danışman: Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ

Ankara
Aralık, 2011

JÜRİ ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Zafer TANGÜLÜ'nün ***"8.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımı ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri"*** başlıklı tezi05/12/2011 tarihinde, Jürimiz tarafından İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı	**İmza**
Başkan (Tez Danışmanı): Doç Dr. Cengiz DÖNMEZ	**.....**
Üye: Prof. Dr. Hamza KELEŞ	**.....**
Üye : Doç Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK	**.....**
Üye : Yrd. Doç Dr. Kürşat GÖKKAYA	**.....**
Üye : Yrd. Doç Dr. Kubilay YAZICI	**.....**

ÖNSÖZ

Kültür ve eğitim konusu, bugün artık bütün toplumların, akademik ve politik seviyede ilgi alanıdır. Bu durum özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için, öncelikle kalkınma ve modernleşme problemi olarak ele alınmaktadır. Eğitimi dört temel unsur ayakta tutar. Bunlar; okul, müfredat, öğretmen ve öğrencidir. Bu unsurlar sayesinde eğitim şekillenir ve emsalleri arasında kendine bir yer bulabilir. Bu yönüyle eğitim okul öncesinden yükseköğretime kadar geniş bir yelpazeyi kapsar.

Araştırma alanı insanlık kadar eski olan tarih; bütün Millî devletlerde bireylere Millî şuuru aşılamak, bireyin Millî kimliğini şekillendirmek amacıyla önemli bir sorumluluğu üstlenmektedir. Tarih boyunca cihanşümul devletler kurmuş Türk Milleti birlikte yaşama, Millî hedef, Millî kimlik unsurunu ortak tarih paydasında toplar. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi de bu tarihin önemli bir parçasıdır. Birey bu ders vasıtasıyla Türk İnkılâbının sağlıklı bir yorumunu yapar, Millî mücadele'nin hangi şartlarda yapıldığının farkında olur ve bunun sebeplerini yorumlar. Ayrıca bu ders bireyde bağımsızlık, sömürgecilikten kurtuluş, çağdaşlaşma, geçmişten hareketle geleceğe yönelik tespitlerde bulunma yeteneği ve bilinci aşılar.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ilköğretim kademesinden yükseköğretime kadar çeşitli isimlerle verilir. Bu kadar önem arz eden bu dersin öğretilmesi de şansa bırakılmayacak kadar mühimdir. Günümüzde eğitim programları, ders araç ve gereçleri çağın gereklerine göre değişir ama öğretmenin rolü öneminden hiçbir şey kaybetmez. Çünkü öğretmen bu değişim ve gelişimi yönetebilecek yegâne unsurdur. Bir anlamda öğretmen işin mutfağındadır ve yüklendiği sorumluluk oldukça önemlidir. Eğitim öğretim sürecini planlayan öğretmen farklı ders materyallerini kullanarak bu dersi ezber ve tek düze olmaktan kurtarmalı ve bu dersin kazanımlarını bireye sağlıklı olarak verebilmelidir. Bu süreçte kullanılabilecek önemli bir öğretim materyali de gazetelerdir. Gazeteler yayımlandıkları dönemin birinci elden kaynakları olduğu için döneme ait önemli bilgiler ihtiva ederler ve bu derste de rahatlıkla kullanılabilir.

Bu çalışmada 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımı ve buna ilişkin öğretmen görüşleri ele alınmıştır. Çalışma toplam yedi bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan "Giriş"te araştırmanın problem

durumu, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir. İkinci bölüm olan " Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Genel Eğitim ve Öğretim Sürecindeki Önemi, Amaçları ve Karşılaşılan Sorunlar" da dersin tarihsel süreci, amaçları ve öğretim boyutları üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölüm olan "Bir Eğitim Materyali Olan Gazete" bölümünde ise çalışmanın esas amacını teşkil eden gazetenin eğitimsel işlevi ele alınmıştır. Dördüncü bölüm olan "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımı" kısmında gazetenin bu derste nasıl kullanılacağı kısmına değinilmiştir. Beşinci bölüm olan "Yöntem" de araştırmanın deseni, veri toplama ve geliştirme süreci, veri toplamı aracı, uygulama süreci ve verilerin analizi üzerinde durulmuştur. Altıncı bölüm olan "Bulgular ve Yorum" kısmında elde edilen nitel ve nicel bulgular yorumlanmıştır. Yedinci bölüm olan "Sonuç ve Öneriler" kısmında ise araştırmada ulaşılan kuramsal ve uygulamaya dayalı sonuçlara ve çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışma konusunu belirlememde akademik çalışmalarıyla bana örnek olan akademik bir saha ve düstur kazandıran öğrencisi olmakla gurur duyduğum danışmanım Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ'e minnettarım.

Tez izleme komitemdeki değerli hocalarım Prof. Dr. Hamza KELEŞ'e, Doç. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK'a yönlendirmeleri ve destekleri için ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Doktora sürecimde her zaman destek ve yardımlarını gördüğüm değerli hocalarım Prof. Dr. Ali GÜL'e, Prof. Dr. Çağatay ÖZDEMİR'e, Prof. Dr. Galip YÜKSEL'e , en içten teşekkürlerimi sunarım

Bu zorlu çalışmamda ilmi desteklerini ve yardımlarını benden esirgemeyen, Doç. Dr. Bahri ATA'ya, Yrd. Doç. Dr. Bülent AKBABA'ya, Yrd. Doç. Dr. Kubilay YAZICI'ya, Yrd Doç. Dr. Kürşat GÖKKAYA'ya, Yrd. Doç. Dr. Selahattin KAYMAKÇI'ya, Yrd. Doç. Dr. Hakan AKDAĞ'a, Yrd. Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ'a ve Dr. Namık ÇENCEN'e ayrıca doktora süresince ders aldığım bölüm ve fakülte hocalarıma, bölüm araştırma görevlilerine teşekkürü bir borç bilirim.

Her çalışma elbette uzun ve meşakkatli bir yoldur. Bu yolda maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen ailem'e minnettarım.

Zafer TANGÜLÜ
ANKARA-2011

ÖZET

8. SINIF TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE GAZETE KULLANIMI VE BUNA İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

TANGÜLÜ, Zafer
Doktora, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ
Kasım–2011, 286 sayfa

Bu çalışmada 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerin Kullanımı ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Çalışma betimsel amaçlı bir alan araştırmasıdır. Bu araştırmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Araştırmanı evrenini 2010–2011 öğretim yılında Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçe de bulunan ilköğretim okullarında bu derse giren 440 ders öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulama yapılırken basit tesadüfî yöntem kullanılmış ve bu yönteme göre ilköğretim okulları seçilmiştir. Toplanan verilerin çözümlenmesi ve istatistiksel analizlerin yapılması SPSS 15.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesi ve istatistiksel analizlerin yapılması SPSS 15.0 paket programı aracılığıyla ki-kare testi kullanılarak α=.0.5 anlamlılık düzeyi dikkate alınarak analiz edilmiştir. Analizde veriler, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bağımlı gruplar (ilişkili örneklemler) için t testi aracılığıyla çözümlenmiştir.

Araştırmanın verileri yorumlandığında 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerin Kullanımı ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri gazetelerin yararlılığına ilişkin alt problemde anlamlı bir farklılık göstermiştir. Burada gazetelerin yararlığına ilişkin erkek öğretmenlerin görüşü bayanlara göre daha olumlu bir sonuç göstermiştir. Yine gazetelerin yararlılıklarında

mezun olunan/alınan derece kısmında Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi ve Lisansüstü mezunu öğretmenlerin tutumları Eğitim Enstitüsü mezunlarına göre daha olumludur. Burada fakülte ve lisansüstü eğitiminin öğretmen görüşleri üzerinde etkili olduğu görülebilir.

Araştırmada gazetelerin doğasına göre öğretmenlerin görüşlerinde görev yaptıkları okula göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Burada özel okulda görev yapan öğretmenlerin gazete kullanımına ilişkin görüşleri, devlet okullarında görev yapanlara göre daha olumludur. Bu alt problem altında cinsiyet, kıdem ve mezuniyet alanlarında ise anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmada gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inanç ve tutumlarını içeren alt problemde öğretmenlerin görev yaptıkları okul türünde anlamlı bir fark bulunmuştur. Burada özel okulda görev yapan öğretmenlerin görüşleri devlet okulunda görev yapan öğretmenlere göre daha olumludur. Bu durum özel okul şartlarında gazete kullanımının devlet okullarına göre daha mümkün olduğu sonucunu çıkarılabilir. Yine bu alt problem altında öğretmenlerin mesleki kıdemlerinde de bir anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre görev süresi 6-10 yıl arasında değişen öğretmenlerin gazete kullanımına ilişkin tutumları 21 yıl üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre daha olumludur.

Araştırmanın genel olarak sonucundan hareketle Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bu derse giren öğretmenlerin dersin öğrenme-öğretme sürecinde gazeteleri kullanama konusunda yaklaşımları genel olarak olumludur diyebiliriz. Fakat gazetelerin bu derste kullanılması konusunda bazı eksikliklerin olduğunun farkındadırlar. Bununla birlikte öğretmenler gazete kullanımına ilişkin bir eğitime ve kılavuz kitaba ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Gazete, Öğretmen Görüşleri

ABSTRACT

THE USE OF NEWSPAPERS IN THE COURSE OF REFORM HISTORY OF TURKISH REPUBLIC AND ATATURKISM AT THE 8TH-YEAR LEVEL AND TEACHERS' VIEWS OF THIS PRACTICE

TANGÜLÜ, Zafer

PhD Thesis Submitted to theDepartment of Primary Education

Social Studies Teachers Education Program

Thesis Advisor: Doç. Dr. Cengiz DÖNMEZ

November 2011, 286 Pages

The purpose of this study is to reveal the use of newspapers and teachers' views of this practice in the course of Reform History of Turkish Republic and Ataturkism at 8th-year level.

The study is a descriptive field study. Survey model has been used in the study. The sample of the study consists of 440 course teachers teaching at the primary schools in 8 central districts of the Metropolitan Municipality borders of Ankara in 2010-2011 training year. In doing the practice, simple random method has been used and primary schools have been chosen according to this method. The questionnaires have been applied with the face-to-face interview technique. SPSS 15.0 package program has been used to analyse the collected data and do the statistical analyses.

The analysis of the data collected from the questionnaire and the conduct of the statistical analyses have been carried out by using Chi-square test with a significance level of α=.0.5 by means of SPSS 15.0 package program. In the analysis, the data has been analysed by t-test for one-way variance analysis (ANOVA) and dependent groups (related samples).

Interpreting the data of the research have revealed that teachers' views of the use of newspapers in the course of Reform History of Turkish Republic and Ataturkism at 8th-year level have shown a significant relationship in the sub-problem relating to the usefulness of newspapers. Male teachers' views of the usefulness of the newspapers have given more positive results than female ones. In considering the usefulness of

newspapers, the teachers as graduates of Faculty of Education, Faculty of Arts and Letters and post-graduates have adopted more positive attitudes than the graduates of Education institutes. It could be seen here that the faculty and post-graduate training has become effective on teachers' views.

In the study, there has appeared a significant relationship in the teachers' views according to the nature of the newspapers and the schools where the teachers work. The views of the teachers employed at private schools regarding the use of newspapers are more positive than those of the ones working at public schools. No significant difference has been found in fields of gender, seniority and graduation under this sub-problem.

In the sub-problem concerning teachers' views of and attitudes to the use of newspapers, a significant difference has been found in the type of school where teachers are employed. The views of the teachers at private schools are more positive than those of the ones at public schools. It may be deduced from this case that the use of newspapers in private school conditions is more possible than in public schools. A significant difference has also been found in teachers' occupational seniorities in this sub-problem. Thus, the attitudes to the use of newspapers of teachers who have worked for 6-to-10 years has been found to be more positive than those of the teachers with more than 21 years of occupational experience.

It can be concluded from the whole study that the teachers of the course of Reform History of Turkish Republic and Ataturkism usually have a positive attitude to the issue of using newspapers in the process of teaching-learning. However, they are aware that there are some deficiencies in the use of newspapers in this course. Teachers have reported that there is a need for training on the use of newspapers and for a guidebook.

Key Words: Course of Reform History of Turkish Republic and Ataturkism, Newspaper, Teachers' Views

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **ii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **vi**
IÇINDEKILER ..... **viii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **xiii**
GRAFİKLER LİSTESİ ..... **xvii**
KISALTMALAR LISTESI ..... **xviii**

I. BÖLÜM

Giriş 1
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Alt Problemler 3
1.3. Araştırmanın Amacı 5
1.4. Araştırmanın Önemi 5
1.5. Araştırmanın Varsayımları 7
1.6. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıklar 8
1.7. Tanımlar 8

II. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN GENEL EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ ÖNEMİ, AMAÇLARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR **9**

2.1. Günümüzde İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Konularının Dağılımı ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Genel Eğitim ve Öğretim Sürecindeki Yeri, Önemi ve Amaçları 9
2.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Tarihi Gelişimi 23
2.3. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Stratejiler, Yöntemler Ve Teknikler 25

2.3.1. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Stratejiler 27
2.3.1.1. Buluş (keşfetme) Yoluyla Öğretim 27
2.3.1.2. Sunuş Yoluyla Öğretim (anlamlı öğrenme) 28
2.3.1.3. Araştırma - İnceleme Yoluyla Öğretim 28
2.3.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimimde Kullanılabilecek Yöntem ve Teknikler 29
2.3.2.1. Düz Anlatım Yöntemi 29
2.3.2.2. Soru - Cevap Yöntemi 30
2.3.2.3. Tartışma Yöntemi 31
2.3.2.4. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi 32
2.3.2.5. İşbirliğine Dayalı Öğretim 33
2.3.2.6. Problem Çözme Yöntemi 34
2.3.2.7. Beyin Fırtınası 35
2.3.2.8. Alan Gezileri 35
2.3.2.9. Drama Yöntemi 36
2.4. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Araç- Gereçler 37
2.4.1. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde kullanılabilecek Görsel Araç-Gereçler (basılı gereçler) 41
2.4.1.1. Kitaplar 41
2.4.1.1.1. Ders Kitapları 41
2.4.1.1.2. Kaynak Kitaplar (hatıratlar, kitapçıklar ve ansiklopediler) 43
2.4.1.2. Hatıratlar 43
2.4.1.3. Sözlükler 44
2.4.1.4. Dergiler 45
2.4.1.5. Broşürler 46
2.4.1.6. Poster ve Afişler 46
2.4.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Soyut Görsel Semboller 48
2.4.2.1. Haritalar 48
2.4.2.2. Resimler 49
2.4.2.3. Karikatürler 50
2.4.2.4. Tablolar 52

2.4.2.5. Grafikler 53
2.4.2.6. Zaman Şeritleri 54
2.5. Üç Boyutlu Araç-Gereçler (Gerçek Eşyalar- Modeller) 55
2.6. İşitsel Araç-Gereçler 56
2.6.1. Radyo 56
2.6.2. Kasetçalar-Ses Kasetleri 58
2.7. Görsel – İşitsel Araç-Gereçler 59
2.7.1. Televizyon 59
2.7.2. Video 60
2.7.3. Bilgisayar 62

III. BÖLÜM
BİR EĞİTİM MATERYALİ OLARAK GAZETELER 64
3.1. Gazete 64
3.2. Dünyada Gazete ve Tarihi 65
3.3. Türkiye'de Gazete ve Tarihi 67
3.4. Eğitimsel Bir Araç Olarak Gazete 69
3.4.1. Gazete Kullanımının Eğitim Ortamına Yararları 76
3.4.2. Gazete Kullanımının Eğitim Ortamında Sınırlılıkları 79

IV. BÖLÜM
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE GAZETELERİN KULLANIMI 81
4.1. Tarih Disiplini İçinde Gazete ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi İçinde Gazete Kullanımı 81
4.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerle Öğrenme-Öğretme Süreci 85
4.3. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerden Yararlanmanın Öğrencide Geliştireceği Beceriler 92
4.4. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerden Yararlanma Biçimleri 96
4.5. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılabilecek Gazete Etkinlikleri 100

4.6. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılabilecek Gazeteler 104
4.6.1. Arşiv Kaynaklı Gazeteler 104
4.6.2. Güncel Gazeteler 109
4.7. İlgili Araştırmalar 110
4.7.1. Yabancı Araştırmalar 110
4.7.2. Yerli Araştırmalar 114

V. BÖLÜM
YÖNTEM 117
5.1. Araştırmanın Yöntemi 117
5.2. Evren ve Örneklem 118
5.3. Deneklerin Sosyo-Demografik Özellikleri 118
5.3.1. Cinsiyet Dağılımı 119
5.3.2. Görev Yapılan Okul Türü 119
5.3.3. Mezun Olunan Bölüm 120
5.3.4. Mesleki Kıdem 121
5.3.5. En Son Mezun Olunan Okul 122
5.3.6. Gazete Okuma Sıklık Düzeyi 123
5.3.7. Gazete Okunurken İlk Okunan Haber Grubu 124
5.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi 124
5.5. Verilerin Toplanması 131
5.6. Verilerin Analizi 131
5.6.1. Tek yönlü Varyans Analizi (Anova) 132
5.6.2. Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Samples T Test) 132

VI. BÖLÜM
BULGULAR VE YORUM 133
6.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar 133
6.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar 148
6.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar 155
6.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar 165
6.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar 177

6.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum 184
6.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular 186

VII. BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER 195
7.1. Kuramsal Sonuçlar 195
7.2. Uygulamaya Dayalı Sonuçlar 197
7.2.1. Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar 197
7.2.1. Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar 199
7.3. Öneriler 200
7.3.1. Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler 200
7.3.2. Ders Öğretmeni Yetiştiren Kurumlara Yönelik Öneriler 201
7.3.3. Ders Öğretmenlerine Yönelik Öneriler 202
7.3.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler 202
KAYNAKÇA 204
EKLER 221

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:2005'te Düzenlenen Atatürkçülükle İlgili Konular Programının İlköğretim Derslerine Dağılımı 10

Tablo 2: 1. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Temalar, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 11

Tablo 3: 2. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Temalar, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 12

Tablo 4: 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı Temalar, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 13

Tablo 5: 4. Sınıfta Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 14

Tablo 6: 5. Sınıfta Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 15

Tablo 7: 6. Sınıfta Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 16

Tablo 8: 7. sınıfta Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları, Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 17

Tablo 9: 8. sınıfta Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı Üniteleri, Kazanım Sayıları, Süreleri ve Oranları 18

Tablo 10: KMO ve Bartlett Testi Sonuçları 126

Tablo 11: Anket Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri 127

Tablo 12: Anket Maddelerinin Öz Değer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyans Yüzdesi 130

Tablo 13: Anket Formunda Soruların Alt Boyutlara Göre Dağılımı 131

Tablo 14: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 134

Tablo 15: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Görev yapılan Okul Türü Farklılığına Göre t Testi Tablosu 134

Tablo 16: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Meslek Kıdem Farklılığı Için Anova Tablosu 135

Tablo 17: Yararlılık Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler 135

Tablo 18: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Derecesindeki Farklılığı Için Anova Tablosu 136

Tablo 19: Yararlılık Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler 136

Tablo 20: Yararlık Maddelerine İlişkin Madde-Test Korelasyonları 137

Tablo 21: Öğretmenlerin Derste Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Önermelerin Frekans ve Yüzde Değerleri 139

Tablo 22: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 148

Tablo 23: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Görev Yapılan Okul Türü Farklılığına Göre t Testi Tablosu 149

Tablo 24: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdem Farklılığı Için Anova Tablosu 149

Tablo 25: Gazetelerin Doğası Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler 150

Tablo 26: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına Ilişkin Öğretmen Görüşlerinin En Son Mezun Olunan Okul Derecesindeki Farklılığı Için Anova Tablosu 150

Tablo 27: Gazetelerin Doğası Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesi Değişkenine Ilişkin Betimsel Veriler 151

Tablo 28: Gazetelerin Doğası Maddelerine İlişkin Madde-Test Korelasyonları 151

Tablo 29: Öğretmenlerin Gazetelerin Doğası Ile Ilgili Önermelerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri 152

Tablo 30: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına Ilişkin Öğretmen Inançlarının Cinsiyete Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 156

Tablo 31: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına Ilişkin Öğretmen Inançlarının Görev Yapılan Okul Türü Farklılığı Için t Testi Tablosu 156

Tablo 32: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına Ilişkin Öğretmen Inançlarının Mesleki Kıdem Farklılığı Için Anova Tablosu 157

Tablo 33: Öğretmen İnançları Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler 157

Tablo 34: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına Ilişkin Öğretmen Inançlarının Mezun Olunan Okul Derecesi Farklılığı Için Anova Tablosu 158

Tablo 35: Öğretmen İnançları Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler 159

Tablo 36: Gazetelerin Kullanımında Öğretmen İnançlarına İlişkin Madde-Test Korelasyonları 159

Tablo 37: Gazetelerin Kullanımında Öğretmen İnançlarına İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri 160

Tablo 38: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumun Cinsiyete Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 166

Tablo 39: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Görev Yapılan Okula Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 166

Tablo 40: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Mesleki Kıdeme Göre Farklılığı Için Anova Testi Tablosu 167

Tablo 41: Gazetelerin Öğretimdeki Durumu Alt Probleminde Mesleki Kıdem İçin Betimsel Veriler 167

Tablo 42: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Mezun Olunan Okul Derecesine Göre Farklılığı Için Anova Testi Tablosu 168

Tablo 43: Gazetelerin Öğretimdeki Durumu Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesine İlişkin Betimsel Veriler 168

Tablo 44: Gazetelerin Öğretimdeki Durumuna İlişkin Madde-Test Korelasyonları 169

Tablo 45: Gazetelerin Öğretimdeki Durumuna İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri 170

Tablo 46: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Cinsiyete Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 177

Tablo 47: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Görev Yapılan Okul Türüne Göre Farklılığı Için t Testi Tablosu 178

Tablo 48: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Mesleki Kıdeme Göre Farklılığı Için Anova Tablosu 178

Tablo 49: Sınırlılık Alt Probleminde Mesleki Kıdeme İlişkin Betimsel Veriler 179

Tablo 50: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Mezun Olunan Okul Derecesine Göre Farklılığı Için Anova Tablosu 179

Tablo 51: Sınırlılık Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesine İlişkin Betimsel Veriler 180

Tablo 52: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılığına İlişkin Madde-Test Korelasyonları 180

Tablo 53: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklara İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri 181

Tablo 54: Gazetelerin Öğretimdeki Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yüzde Frekans Dağılımı 187

Tablo 55: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yüzde Frekans Dağılımı 190

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetine İlişkin Dağılım 119

Grafik 2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara İlişkin Dağılım..... 119

Grafik 3: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezuniyet Alanına İlişkin Dağılım..... 120

Grafik 4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemine İlişkin Dağılım..... 121

Grafik 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okula İlişkin Dağılım..... 122

Grafik 6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Gazete Okuma Sıklığına İlişkin Dağılım..... 123

Grafik 7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Gazetelerde İlk Okudukları Bölüme İlişkin Dağılım..... 124

Grafik 8: Maddelerin Öz Değerlerine Göre Çizilen Çizgi Grafiği 128

Grafik 9: Sizce Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceriler hangileridir? 184

KISALTMALAR VE SEMBOLLER LISTESI

MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
NIE	: Newspaper in Education
ANPA	: American Newspaper Publishers Association
Akt	: Aktaran
Çev	: Çeviren
s	: Sayfa
diğ	: Diğerleri
Haz	: Hazırlayan
SPSS	: Statisticical Package For The Social Sciences
%	: Yüzde
X	: Aritmetik Ortalama
F	: F değeri (varyans değeri)
f	: Frekans
KO	: Kareler Ortalaması
KT	: Kareler Toplamı
p	: Anlamlılık Düzeyi
S	: Standart Sapma
sd	: Serbestlik Derecesi
t	: T testi t değeri

I. BÖLÜM

Giriş

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın varsayımları, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Öğretim insanlık tarihi kadar eskiye dayanır. İnsanoğlu başkalarına her zaman bir şey öğretmenin kolay ve etkili bir yönünü bulmaya çalışmıştır. Bu yöndeki çabalardan kazanılan tecrübelerden de yararlanan bazı düşünür ve eğitimciler, etkili bir öğretim için bir takım görüşler ortaya koymuşlardır. Özellikle XX. yüzyılda eğitim alanında yapılan araştırmalardan öğrencilerin nasıl öğrendiği, öğretim sırasında nelerden nasıl etkilendiği ve etkili bir öğretim için bunların nasıl uygulanacağı gibi hususlarda önemli sonuçlar elde etmişlerdir. Eğitim alanında meydana gelen olumlu gelişmelere ilaveten bilgi çağı ya da teknoloji çağı olarak ifade edilen XX. yüzyılda bilgi üretiminde, teknoloji ve iletişim alanında önemli gelişmeler olmuş ve insanların gereksinimleri bu yönde değişmiştir. Safran (1993) da XX. yüzyılda meydana gelen bilgi artışı sürecini *"XX. yüzyılın ikinci yarısında bilgi üretimindeki gelişmeler öyle bir hal aldı ki, bir insanın hayatı boyunca herhangi bir disiplinin alt dalındaki bilgilerin tamamını öğrenebilmesi dahi imkânsız hale geldi"* biçiminde değerlendirmektedir. Bilgi çağında, bilgi üretiminin hızla arttığı bir dönemde meydana gelen değişme ve gelişmeler; ulusları, okulların işlevini, eğitim sistemini, müfredatları ve toplumun ihtiyaçlarını ne derece karşılayıp karşılamadığını sorgulamaya başlamış ve "Ne Öğretelim?", "Nasıl öğretelim?" gibi soruların cevaplarını arama çabası içine sokmuştur.

Eğitim okul öncesinden yüksek öğretime, müfredattan ders kitabına, öğrenciden öğretmene, amaçlardan hedeflere yöntemlere, aileden çevreye, araç gerece kadar çok geniş yelpazeyi kapsar. Eğitimbilim, temelde insanın "nasıl öğrendiği" öğrendiklerini kalıcı davranış ve tutumlara nasıl dönüştürdüğü ve tüm bu süreçleri etkileyen

değişkenlerin neler olduğu ile ilgilenmektedir. Günümüzde eğitim sistemleri, müfredatlar, ders kitapları, öğretim yöntemleri, gözden geçirilerek çağın gereksinimleri doğrultusunda düzenlenirken, eğitim ve öğretim alanındaki problemler de her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda öğrenme sürecinde "İnkılâp Tarihi dersinde ne, niçin öğretilmelidir?", "İnkılâp Tarihinin içeriği nasıl öğretilebilir?" gibi cevap bekleyen sorular mevcuttur. Değişen ve gelişen günümüz eğitim sisteminde "orkestra şefi" rolü biçilen öğretmenin yeri, eğitim süreci içinde çok önemlidir. Öğrenme-öğretme sürecini planlayan öğretmen, bu süreci planlarken farklı öğretim yöntemleri ve materyalleri kullanarak İnkılâp Tarihi derslerini ezber ve tek düze anlatımdan kurtararak, kazandırılması hedeflenen beceri ve davranışları gerçekleştirecektir (Çencen, 2011: 2-6).

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimi; daha güçlü ve sağlam temellere oturmuş bir devlet ve millet hayatı oluşturmayı amaçlamaktadır. Bunu sağlamak amacıyla; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temelini teşkil eden Atatürk İlke ve İnkılâplarını kavrayan, benimseyen ve devamını sağlama bilincinde öğrenci yetiştirmeye çalışan bu dersin öğretimi, hiç kuşku yoktur ki, şansa bırakılmayacak kadar ciddiye alınmayı, eğitim- öğretim sürecinde baştan sona her türlü detayın önceden planlamak kadar üzerinde çalışılmayı gerektirmektedir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 47). Bugün okulların çoğunda, Türkiye Cumhuriyeti Atatürkçülük Dersi öğretimi öğretmen merkezli olarak yürütülmektedir. Bu ders de diğer sosyal bilimlerde olduğu gibi kimi istisnalar hariç okullarda yalnızca sunuş yoluyla öğretim stratejisi kullanılarak yapılmaktadır (Öztürk, 2005: 55). İnkılâp Tarihi dersinin öğretiminde öğretmenlerin sadece düz anlatım ve benzeri dışında yöntem çeşitliliğine gitmemeleri ve ders araç-gereçlerinden yararlanmayı çoğu kez düşünmemeleri öğrencilerin dersten sıkılmalarına ve soğumalarına neden olmaktadır. (Emiroğlu, 2005: 156).

Öte yandan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi günlük hayatla ilişkilendirilememektedir. Bu noktada öğrencileri motive edebilecek, dolayısıyla İnkılâp Tarihi derslerini olumsuz durumdan kurtulmasına katkı sağlayacak materyallere ihtiyaç vardır. İşte bunlardan birisi de gazetelerdir. Gazeteler;

- Öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir olması,
- Öğretim faaliyetlerini canlı ve görsel hale getirmesi,

- Temel beceriler ve yaşam becerileri için birincil ve destek kaynak olarak kullanılabilir olması,
- Karakter eğitimi programlarında önemli ve gerekli bir kaynak olması,
- Güncel ders kitaplarından daha az pahalı olması,
- Ders kitaplarından farklı olarak kesilebilir, yapıştırılabilir, katlanabilir ve işaretlenebilir niteliklere sahip olması,
- Öğrencilere öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerine yardım ederek, sınıftaki kuram ve gerçek arasında bağlantı kumasına katkı sağlaması,
- Öğrencilerin derslerine anlam katarak her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak vermesi (Deveci, 2005:162), sebebiyle 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde öğretim materyali olarak kullanılabilirler.

Gazeteler aynı zamanda tarihi, günlük olarak aktaran kaynaklardır. Olay ve çerçevesi hakkında anında resimler sunarken, aynı zamanda tarihçiler için müthiş bir bakış açısı da oluşturmaktadır. Gazete kullanmak geçmiş ve bugünkü toplumun sosyal ve siyasal yapısı hakkında öğrencileri karşılaştırmalı olarak bilgilendirmektedir (Using the Newspaper in your Classroom, 2011).

Problem Cümlesi: 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımını ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri Nelerdir?

1.2. Alt Problemler

1. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri;

a. Cinsiyete göre,

b. Okul türüne göre,

c. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d. En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

2. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde, gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşleri;

a. Cinsiyete göre,

b. Okul türüne göre

c. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d. En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

3. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretiminde, gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları;

a. Cinsiyete göre,

b. Okul türüne göre,

c. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d. En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

4. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretiminde, gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri;

a. Cinsiyete göre,

b. Okul türüne göre,

c. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d. En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

5. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde, gazetelerin sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri;

a. Cinsiyete göre,

b. Okul türüne göre,

c. Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d. En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

6. 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceri nedir?

7. Öğretmenler 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin öğretiminde gazetelerin kullanılmasının yararlılık ve sınırlılıklarına ilişkin ne düşünmektedir? gibi sorulara cevap aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2010-2011 öğretim yılında Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçede bulunan ilköğretim okulunda 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımı ve bu derse giren ders öğretmenlerinin gazete kullanımı ile ilgili görüşlerini çeşitli değişkenleriyle ortaya koymaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Eğitim programları, tarih boyunca toplumların ihtiyaç duyduğu insan modeli istikametinde şekillenmiştir. Devletlerin eğitim görevi üstlenmesiyle eğitim kurumları, toplumsal değerlerle birlikte siyasi rejimin ve resmi politikaların ışığında faaliyet göstermiştir. Dünyada olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin insan yetiştirme düzeni içerisinde de ulusal kimliğin şekillenmesinde tarih alanı önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Cumhuriyetin modernleşme kurgusuna yaklaşımında, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi bu bağlamda özgün bir yer tutmaktadır (Yılmaz, 2006: 3).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi; Türk inkılâbının sağlıklı bir yorumunu yapmak, bilinçli kılınmasını sağlamak, heyecanını yeni kuşaklara aktarmak, bağımsızlığı, çağdaşlaşmayı, demokrasiye geçişi temel almak, sömürgecilikten kurtarıcı bir karaktere sahip olmak, geçerli ve güvenilir bir gelişme anlayışına dayanmak, çağdaşlaşma gayretlerine ışık tutmak ve geleceği aydınlatma amacını taşıyan ve Türkiye'ye yönelik tehdit ve tehlikelerin bilinmesi ve tahlilinde, Millî Mücadeleyi gerektiren sebepler, Atatürk'ün mücadeleye hangi şartlarda ve nasıl başladığı, onun başarısının sırları cumhuriyetin kuruluş felsefesiyle ilişkili olup, cumhuriyete ve istiklale sahip çıkabilen gençliğe her şeyden evvel Millî tarih bilinci vermeyi amaçlamaktadır (Çencen, 2011: 4). Ancak; Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin konuları eğitim-öğretim sürecinde farklı isimler altında

verilmekte olup, eğitim sisteminde *"ezber", "aynı konuların tekrarı", "kolay geçilen ders"* olmaktan öteye gidememekte ve kendisinden beklenen hedefleri gerçekleştirememektedir. Bunda birçok faktör etkili olmaktadır. Özellikle ders kitaplarının öğüt verici oluşu, toplumsal yaşamı sınıfa taşımakta yetersiz kalması ve yaşamı olduğu gibi değil de, olması gerektiği gibi göstermesi, bu dersin öğrencileri yaşama hazırlama amacını tam olarak yerine getirmediğinin bir göstergesi olup öğrencilerin de derse karşı olumsuz tutumlar takınmalarına neden olmaktadır. Günümüzde bireylerin yaşamı tanıyan, yaşamın içindeki sorunları bilen, bu sorunların üstesinden gelebilmek için çözüm yolları geliştirebilen bireyler olması beklenmektedir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin okullarda düz anlatımla geçiştirilen dersler arasında olması ve öğrencileri ezbere yöneltmesi, programın öngördüğü kazanımların öğrenciler tarafından kazanılamamasına, öğrencilerin bu dersle ilgili olumsuz tutumlara sahip olmalarına ve dolayısıyla başarılarının düşmesine neden olmaktadır.

İşte bu noktada, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi programın öngördüğü bilgi, beceri ve değerleri öğrenciye kazandırarak öğrenciyi yaşamda karşılaşacağı durum ve sorunlarla etkin olarak baş edebilecek biçimde yetiştirebilme için sınıf ortamında etkili araç-gereç ve öğretim materyallerinin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Toplumsal yaşamın kendisini sınıfa taşıyan gazetelerin kullanımının dersin öğretimin etkililiğini artıracağı umulmaktadır. Bu sayede öğrenci gazete okuyacak, gazete okumayı alışkanlık haline getirecek, eve gazete alınmasını ve ailesinin de gazete okumasını sağlayarak dersin hedeflediği düşünen, soran, eleştiren, problem çözme becerisine sahip, çevresinde gelişen olaylara duyarlı bireyler olacaktır. Böylelikle öğrencilerin medya okuryazarlıkları da artırılmış olacaktır (Ünlüer, 2008: 59). Bahsedilen temel sebeplerden dolayı ülkemizde 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde gazetelerin sıklıkla kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle çalışma;

- 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini veren öğretmenlerin dersin öğretiminde gazete kullanımına ilişkin görüşlerinin ne olduğu konusunda araştırmacılara ve dersi veren öğretmenlere ışık tutabileceği,

- Gazete ile ilgili araştırma yapacak olan her alandan araştırmacıya kuramsal bilgi bağlamında fikir verebileceği,
- Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşlerinin, tarih öğretim programlarını hazırlayan ve geliştiren Talim ve Terbiye Kurulu program geliştirme komisyonunca kullanılabileceği.
- Millî Eğitim Bakanlığının öğretmenler için hazırladığı öğretmen el kitaplarına kaynak teşkil edebileceği,
- Türkiye'de 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde ilk kez gazete kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirleneceği için önemlidir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Araştırma aşağıdaki varsayımlar/sayıltılar üzerine kurulmuştur.

1. Araştırmanın yürütüldüğü çalışma grubunun, araştırma sonuçlarının genellenebilirliğini sağlayacak büyüklükte olduğu varsayılmaktadır.

2. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin ölçeklerde uygulama sırasında anket sorularına verecekleri cevapların gerçeği yansıtacağı düşünülmektedir.

3. Ders öğretmenlerinin gazetelerinin kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla sorulacak anket soruları için uygulanacak görüşlerine konusunda başvurulan uzmanların düşüncelerinin yeterli olacağı varsayılmaktadır.

4. Türkiye Cumhuriyeti 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımının dersin öğretim niteliği ve kalitesini arttıracağı varsayılmaktadır.

5. Hazırlanan anketin amaca hizmet edebilecek özelliklere sahip olduğu varsayılmaktadır.

6. Örneklem olarak alınan ders öğretmenlerinin sayısının evreni temsil edebileceği varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Ankara ve Elazığ il merkezinde 2010-2011 öğretim yılında ilköğretimde görev yapan ders öğretmenleri ile sınırlıdır.

2. Araştırma ders öğretmenlerinin 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazetelerin kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarıcı anket soruları ile sınırlıdır.

3. Araştırma 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılan gazeteler ve ulaşılabilen yerli-yabancı literatür ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Araştırmada geçen bazı kavramların tanımları aşağıda verilmektedir:

Öğretim Materyali: Hedeflerin gerçekleşmesi için araçlardan faydalanılarak yapılan ders sunum içerikleridir. Ders materyali olabilecek olan her türlü araç-gereç en basitinden en gelişmişine kadar öğretim materyali kavramının içeriğine girmektedir (Yanpar, 2005: 9).

Araç: Genelde mekanik nitelikte yardımcı olup, gereci sunmada vazgeçilmez öğe (Yaşar, 2008: 121-142).

Gereç: Daha çok, yazılı, basılı nitelikte olan, araç kaynağın vazgeçilmez öğesi (Yaşar, 2008: 121-142).

Gazete: Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu ya da yorumsuz, her gün ya da belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın (TDK, 2008).

II. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN GENEL EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ ÖNEMİ, AMAÇLARI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Bu bölümde, araştırmanın kavramsal çerçevesinin unsurlarından biri olan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin ilköğretim dersleri içerisindeki yeri ve önemi, dersin tarihçesi, ilköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretim yöntem ve tekniklerin bağlı olarak karşılaşılan sorunlar üzerinde durulmaktadır.

2.1. Günümüzde İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Konularının Dağılımı ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Genel Eğitim ve Öğretim Sürecindeki Yeri, Önemi ve Amaçları

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konuları eğitim-öğretim sürecinde farklı ders isimleri altında verilmektedir. Günümüzde bu dersin konuları ilköğretim düzeyinde ağırlıklı olarak Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler içerisinde işlenmektedir. İnkılâp Tarihi konuları başlangıçta ilkokul ve ortaokullarda tarih ve Sosyal Bilgiler dersleri içinde yer alırken 1981 yılından sonra ilk defa Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi adı altında ortaokullara konmuş ve gelinen süreçte ilköğretim düzeyinde bir ders niteliği kazanmıştır. İlköğretim düzeyinde İnkılâp Tarihi konuları üç farklı derste yer almakta ve farklı branşlara mensup öğretmenler tarafından verilmektedir;

- Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri içerisinde yer alan konular (Bu konular Sınıf Öğretmenleri, Sosyal Bilgiler, Tarih ve Coğrafya branşlarındaki öğretmenler tarafından verilmektedirler)
- 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ve konuları (Bu ders Sosyal Bilgiler ve tarih öğretmenleri tarafından verilmektedir)
- İlköğretim programlarına "Atatürkçülükle İlgili Konular" çerçevesinde farklı derslerin programlarına yerleştirilen konular.

1997'de zorunlu temel eğitimin sekiz yıla çıkarılmasının ardından, 1999'da hazırlanan Atatürkçülükle ilgili konular resim, matematik, müzik ve din kültürü ve ahlak bilgisi ders programlarının içinde yer almakta ve farklı branşlarda öğretmenlerin vermesi öngörülmektedir (Yılmaz, 2005: 7-8).

2003'te temel derslerin yeni öğretim programlarının geliştirilmeye başlanması çalışmaları, ders programlarının kazanımlarının Atatürkçülükle ilgili konular programıyla tekrar eşleştirilmesini gerekli kılmıştır. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Atatürkçülükle İlgili Konuları Geliştirme ve İnceleme Özel İhtisas Komisyonu kurmuştur. Bu komisyonun çalışmaları sonucu Tablo 1'de yer alan Atatürkçülükle İlgili Konular Programının İlköğretim derslerine dağılımını ortaya koymuştur (Ata, 2006: 153).

Tablo 1:2005'te düzenlenen Atatürkçülükle ilgili konular programının ilköğretim derslerine dağılımı

SINIFLAR	**1. Sınıf**	**2. Sınıf**	**3. Sınıf**	**4. Sınıf**	**5. Sınıf**	**6. Sınıf**	**7. Sınıf**	**8. Sınıf**	**TOPLAM**
Yeni öğretim programı yapılan dersler	**Konular**								
Hayat Bilgisi	5	11	13						29
Sosyal Bilgiler				6	25	15	9		55
Fen ve Teknoloji				4	4	2	2	1	13
Türkçe	11	9	14	14	21	7	7	10	93
Matematik				1	1	1		1	4
Toplam	**16**	**20**	**27**	**25**	**51**	**25**	**18**	**12**	**194**

İlköğretim çağındaki öğrenciler, sekizinci sınıfta gördükleri "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük" dersi konularını okuldaki programlı planlanmış öğrenme ve program dışı öğrenmeler olmak üzere iki şekilde öğrenmektedirler. Program dışı öğrenme yaşantıları öğrencilerin okulun dışında sosyal yaşamlarında, aile ortamlarında, arkadaş çevrelerinde gerçekleşen öğrenme durumlarıdır. Okullardaki İnkılâp Tarihi öğretiminde ilköğretim I. kademede Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde gösterilen öğrenme durumları ve diğer derslerin

konuları ile bağlantılı olarak verilen Atatürkçülük ile sekizinci sınıfta verilen "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük" dersi, belirli gün ve haftalarda yapılan etkinliklerle ilgili konular olarak verildiğini görmekteyiz (Doğaner, 2006: 23).

1. sınıfta Hayat Bilgisi dersi tarih dersi, haftada 4 saat olarak okutulmaktadır. 1. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı 3 temadan oluşmaktadır. Bu temaların başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2: 1. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı temalar, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

TEMALAR	**KAZANIM SAYILARI**		**ORANI (%)**	**SÜRE/DERS SAATİ**
Okul Heyecanım	41	A.1.25. Kazanım A.1. 26. Kazanım A.1. 27. Kazanım	46	86
Benim Eşsiz Yuvam	29	B.1.13. Kazanım	32	60
Dün, Bugün, Yarın	16	C.1. 6. Kazanım	22	34
Toplam	86		100	180

Tablo 2. de yer alan 1. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla "Okul Heyecanım" temasında 3 kazanım olarak belirlenmiştir. Toplamda 6 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009: 70 sayılı Kararı).

2. sınıfta Hayat Bilgisi dersi tarih dersi, haftada 4 saat olarak okutulmaktadır. 2. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı 3 temadan oluşmaktadır. Bu temaların başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: 2. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı temalar, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

TEMALAR	KAZANIM SAYILARI		ORANI (%)	SÜRE/DERS SAATİ
Okul Heyecanım	34	A.2. 1. Kazanım A.2. 10. Kazanım A.2. 29. Kazanım A.2. 30. Kazanım A.2. 31. Kazanım	36	65
Benim Eşsiz Yuvam	37	B.2. 16. Kazanım B.2. 19. Kazanım B.2. 26. Kazanım B.2. 35. Kazanım	39	70
Dün, Bugün, Yarın	24	C.2. 10. Kazanım C.2. 11. Kazanım	25	45
Toplam	95		100	180

Tablo 3. de yer alan 2. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla "Okul Heyecanım" temasında 5 kazanım olarak belirlenmiştir. Toplamda ise 11 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009: 70 sayılı Kararı).

3. sınıfta Hayat Bilgisi dersi tarih dersi, haftada 4 saat olarak okutulmaktadır. 3. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı 3 temadan oluşmaktadır. Bu temaların başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4: 3. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programı temalar, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

TEMALAR	KAZANIM SAYILARI		ORANI(%)	SÜRE/DERS SAATİ
Okul Heyecanım	34	A.3. 15. Kazanım A.3. 21. Kazanım A.3. 22. Kazanım	31	55
Benim Eşsiz Yuvam	45	B.3. 8. Kazanım B.3. 16. Kazanım B.3. 28. Kazanım B.3. 29. Kazanım B.3. 41. Kazanım B.3. 43. Kazanım	41	73
Dün, Bugün, Yarın	32	C.3. 6. Kazanım C.3. 7. Kazanım C.3.8. Kazanım	28	52
Toplam	111		100	180

Tablo 4. de yer alan 3. sınıf Hayat Bilgisi dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla "Benim Eşsiz Yuvam " temasında 6 kazanım olarak belirlenmiştir. Toplamda ise 12 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009: 70 sayılı Kararı).

4. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi tarih dersi, haftada 3 saat olarak okutulmaktadır. 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı 8 üniteden oluşmaktadır. Bu ünitelerin başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Meb, 2009, Karar Sayı: 2).

Tablo 5: 4. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı öğrenme alanları, üniteleri, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER		KAZANIM SAYILARI	ORANI (%)	SÜRE/DERS SAATİ
Birey ve Toplum	Kendimi Tanıyorum	1. Kazanım 2. Kazanım 3. Kazanım 4. Kazanım 5. Kazanım 6. Kazanım	6	11	12
Kültür ve Miras	Geçmişimi Öğreniyorum	1. Kazanım 2. Kazanım 3. Kazanım 4. Kazanım 5. Kazanım 6. Kazanım	6	14	15
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Yaşadığımız Yer		8	14	15
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Üretimden Tüketime		7	14	15
Bilim, Teknoloji ve Toplum	İyi ki Var	1. Kazanım 4. Kazanım	6	11	12
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Hep Birlikte	1. Kazanım 2. Kazanım 3. Kazanım 4. Kazanım 5. Kazanım	5	11	12
Güç, Yönetim ve Toplum	İnsanlar ve Yönetim		4	14	15
Küresel Bağlantılar	Uzaktaki Arkadaşlarım		4	11	12
Toplam			**46**	**100**	**108**

Tablo 5. de yer alan 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla *"Geçmişimi Öğreniyorum"* ünitesi ile *"Kendimi Tanıyorum"* ünitesinde 6 belirlenmiştir. Toplamda ise 17 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009, Karar Sayı: 2).

Tablo 6: 5. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı öğrenme alanları, üniteleri, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER		KAZANIM SAYILARI	ORANI (%)	SÜRE/DERS SAATİ
Birey ve Toplum	Haklarımı Öğreniyorum		4	11	12
Kültür ve Miras	*Adım Adım Türkiye*	*4. Kazanım*	*6*	*14*	*15*
		5. Kazanım			
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Bölgemizi Tanıyalım		8	14	15
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ürettiklerimiz		7	14	15
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Gerçekleşen Düşler		6	11	12
Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler	Toplum İçin Çalışanlar		5	11	12
Güç, Yönetim ve Toplum	*Bir Ülke Bir Bayrak*	*1. Kazanım*	*5*	*14*	*15*
		5. Kazanım			
Küresel Bağlantılar	*Hepimizin Dünyası*	*1. Kazanım*	*6*	*11*	*12*
		2. Kazanım			
		3. Kazanım			
		4. Kazanım			
		5. Kazanım			
		6. Kazanım			
Toplam			47	100	108

Tablo 6. de yer alan 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla *"Hepimizin Dünyası"* ünitesinde 6 kazanım belirlenmiştir. Toplamda ise 8 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009, Karar Sayı: 2).

6. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi, haftada 3 saat olarak okutulmaktadır. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı 7 üniteden oluşmaktadır. Bu ünitelerin başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır

Tablo 7: 6. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı öğrenme alanları, üniteleri, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER		KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI (%)
Birey ve Toplum	Sosyal Bilgiler Öğreniyorum	6. Kazanım	6	12	11
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Yeryüzünde Yaşam	1. Kazanım 2. Kazanım 7. Kazanım	7	15	14
Kültür ve Miras	İpek Yolunda Türkler	1. Kazanım 7. Kazanım 3. Kazanım	9	24	23
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ülkemizin Kaynakları	5. Kazanım 3. Kazanım	6	18	17
Küresel Bağlantılar	Ülkemiz ve Dünya	3. Kazanım 5. Kazanım 1. Kazanım	5	12	11
Güç, Yönetim ve Toplum	Demokrasinin Serüveni	5. Kazanım 4. Kazanım	5	15	14
+Bilim, Teknoloji ve Toplum	Elektronik Yüzyıl	5. Kazanım	5	12	10
Toplam			43	108	100

Tablo 7. de yer alan 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla *"Yeryüzünde Yaşam", "İpek Yolunda Türkler"* ile *"Ülkemiz ve Dünya"* ünitesinde 3 kazanım belirlenmiştir. Toplamda ise 15 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009, Karar Sayı: 2).

7. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi, haftada 3 saat olarak okutulmaktadır. 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı 7 üniteden oluşmaktadır. Bu ünitelerin başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 8: 7. sınıfta Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı öğrenme alanları, üniteleri, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

ÖĞRENME ALANI	ÜNİTELER		KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI (%)
Birey ve Toplum	İletişim ve İnsan İlişkileri	3. Kazanım 6. Kazanım	6	12	11
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Ülkemizde Nüfus		5	12	11
Kültür ve Miras	Türk Tarihinde Yolculuk		8	27	25
Bilim, Teknoloji ve Toplum	Zaman İçinde Bilim		5	12	11
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Sosyal Hayat		6	18	27
Güç, Yönetim ve Toplum	Yaşayan Demokrasi	3. Kazanım 4. Kazanım 2. Kazanım	5	12	11
Küresel Bağlantılar	Ülkeler Arası Köprüler	4. Kazanım 1. Kazanım	4	15	14
Toplam			39	108	100

Tablo 8. de yer alan 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında görüldüğü gibi Atatürkçülükle ilgili temalar ve kazanımlar; en fazla *"Yaşayan Demokrasi",* ünitesinde 3 kazanım belirlenmiştir. Toplamda ise 7 kazanım yer almaktadır (Meb, 2009, Karar Sayı: 2).

8. sınıfta Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi, haftada 2 saat olarak okutulmaktadır. 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı 7 üniteden oluşmaktadır. Bu ünitelerin başlıkları, kazanım sayıları, bu ünitelere ayrılan süreler ve bu ünitelerin öğretim programındaki oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: 8. sınıfta Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretim programı üniteleri, kazanım sayıları, süreleri ve oranları

ÜNİTELER	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORANI (%)
Bir Kahraman Doğuyor	6	6	6
Millî Uyanış: Yurdumuzun İşgaline Tepkiler	8	14	15
"Ya İstiklal Ya Ölüm"	7	14	15
Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar	25	25	27
Atatürkçülük	17	22	24
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk'ün Ölümü	5	5	6
Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası	12	14	15
Toplam	80	100	108

Tablo 9. da yer alan 8. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programında görüldüğü gibi en fazla kazanım ve üniteye ayrılan süre *"Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar" ünitesi olurken, en az ise "Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk'ün Ölümü"* ünitesidir.

Birinci Dünya savaşı sonrasında Osmanlı İmparatorluğu'nun enkazı üzerinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti, ilk günden itibaren, kurduğu Millî Eğitim sistemini ülkenin her köşesine yayarak, çocuk, genç ve yetişkinlerin hem bekasını sağlamak hem de çağdaş uygarlığa ulaşmak için, onları gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatmaya çalışmıştır. Cumhuriyet'in kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, henüz Millî Mücadelenin en karanlık günlerinde, Sakarya Meydan Muharebesi sırasında Ankara'da bir Maarif Kongresi toplayarak ülkenin geleceği bakımından eğitime verdiği önemi göstermiştir. Mustafa Kemal Atatürk bu kongre'de Türk milletinin beka ve esenliği için, Doğudan ve Batıdan gelebilecek tüm etkilerden uzak, tam anlamıyla "Millî" bir eğitim sistemi öngörmüştür (Öztürk, 2008: 99). Atatürk'e göre, bir milletin hayat mücadelesinde, maddi ve manevi bütün güçlerin artırılabilmesi, Millî eğitimde yüksek bir düzeye erişilmesi ile mümkündür. Ancak, Millî eğitim ile geliştirilecek ve yükseltilecek olan genç dimağların da, paslandırıcı, uyuşturucu ve hayali fazlalıklar ile

doldurulmasından kaçınılmalıdır. Millî Mücadelenin zafere kavuştuğu günlerde kültür ordusunun mimarı olarak gördüğü öğretmenlere şöyle seslenmiştir: *"Bir millet irfan ordusuna malik olmadıkça muharebe meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin o zaferlerin payidar neticeler vermesi ancak irfan ordusuyla kaimdir… İrfan ordusunun kıymeti de siz öğretmenlerin kıymetinizle ölçülecektir."* (Söylev ve Demeçler, 1989: C.II: 46). Türkiye Cumhuriyeti'nin sağlam temeller üzerinde yükselebilmesi, her şeyden önce getirmiş olduğu siyasal ve toplumsal yaşam biçimini benimsemiş bireylerin varlığına bağlıydı. Bu yüzden inkılâp hareketini gerçekleştiren önder kadro; bir yandan sosyo-ekonomik ve siyasal yapısını kurarak bu yapının düzenli bir şekilde akışını sağlayacak olan örgütsel dokuyu oluşturma uğraşı verirken, diğer yandan da bu yeni rejimin topluma benimsetilmesi yolunda bir dizi girişimde bulunmuştur. Bireylerin düşünce ufuklarını Türk toplumunun geleceğine yönelik bir biçimde, planlanan hedefler doğrultusunda şekillendirme uğraşının önemli bir bölümü; bu işlevi yerine getirebilmede son derece etkili bir araç olarak görülen, tarih anlayışı ve tarih eğitimi üzerinde yoğunlaşmıştır (Aslan, 1998: 305).

Tarihin, Millî kimlik şuuru kazandırma ve resmi ideolojiye meşruiyet yolunu açacak tarihi temellere ulaşma amacı doğrultusunda ele alınması, ilköğretimden başlayarak yüksek öğretime kadar bütün öğretim kademelerinde Millî tarih konularının pek tabiî ki Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders konularının öğretimini önemli ve aynı zamanda değerli kılmıştır (Emiroğlu, 2002: 73).

Yeni Türkiye Cumhuriyetinin tarihinin öğretimi acil ve öncelikli işlerden sayılmıştır. İşte bu noktada oldukça büyük sorumluluk ve misyon yüklenen, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin önemli bir yeri vardır. Türk gençliğine ışık tutucu, doğru yolu gösterici dinamik bir ders olan, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi, geleceğin teminatı olarak görülen Türk gençliğine, dünyanın büyük güçlerine karşı nasıl bir mücadele verildiği, Millî egemenliğin ve bağımsızlığın nasıl elde edildiğini anlatmayı amaçlamaktadır (Aksoy, 2003: 147). Türkiye Cumhuriyeti'nin içinde bulunduğu özel şartlar içinde, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi derslerinin Türk gençliğine ışık tutucu, doğru yolu gösterici, dinamik bir kültür dersi olarak düşünülmesi yararlı ve hatta zorunludur (Cihan, 1985: 26).

Derslerin verilmeye başlandığı yıllarından itibaren Türk İnkılâp Tarihi derslerinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş şartları ve Cumhuriyetin temel fikirlerinin incelenmesi amaç edinilmiş ders, Cumhuriyetin dayandığı temel ilkeleri benimsetmek

esası üzerine oturtulmuştur. Söz konusu ders ile Türk İnkılâbının, Türkiye Cumhuriyeti rejiminin ortaya çıkış sürecini bir konu alanı olarak aktarmak suretiyle rejimin kendi meşruiyet temellerini bilimsel esaslara göre açıklamak ve yeni kuşakların bu çerçevede daha bilinçli olmalarını sağlamak amaçlanmıştır (Yılmaz, 2006: 4).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi, genel olarak gençlerde Türk inkılâbının temel felsefesine, Cumhuriyet rejimine, Atatürk ilke ve inkılâplarına yönelik olumlu tutum kazandırmak hedeflenmektedir (Safran, 2004: 112).

Böylelikle genç kuşaklara hem çağdaş toplum koşullarını hem demokrasi ilke ve ülkülerini hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin karmaşık uluslararası ilişkiler içinde nasıl etkilendiğini, karşısına çıkan sorunları çözmede ne gibi güçlüklerle karşılaştığını tanıtabilecek niteliktedir.

Her devrim, kendi amacını gerçekleştirebilecek ideolojisini, yöntemlerini, kurumlarını, ilkelerini ve buna yönelik yeni bir eğitim düzenini oluşturur. Bu da, gerçekleştirilen devrimin amacına uygun yeni bir görüş, anlayış, davranış, yaşam görüşü ve biçimi demektir (Akbaba, 2009: 23).

Mustafa Kemal Atatürk'ün *"Devrimin amacını kavramış olanlar sürekli olarak onu koruma gücüne sahip olacaklardır"* sözü düstur kabul edilerek, Türk inkılâbının ruhunu ve hedeflerini kavrayarak, geliştirecek yeni nesiller yetiştirmeyi hedefleyen dersin amaçlarını ele alırken ilk dersi veren hocaların dersin veriliş amaçları ile ilgili açıklamalarına bakmakta fayda vardır. Recep Peker İnkılâp Tarihi Ders Notları"nda Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin amaçlarını şu şekilde açıklamaktadır: *"Her ulusun müşterek bir inanç sistemi olmalıdır. Belli bir düşünce sistemine sahip olmayan milletler, bir insan yığınından ibarettirler. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi derslerinden amaç Türk milletinin düşünce sistemi olan "Atatürkçü Düşünce Sistemi"ni yeni yetişen nesillere öğretmektir. İnkılâp devrini yaşamış, o devri hazırlamış insanların ruhunda en kuvvetli ileri hareket unsuru olan sıcaklığı ve heyecanı, ulusal çalışma hayatına çıkacak olan genç Türk nesillerine, yeni unsura aşılamaktır."* (Çencen, 2011: 15). Yusuf Kemal Tengirşenk, vermiş olduğu ilk dersinde dersin okutulmasındaki amacın, devrimi yaşatacak ve koruyacak olan gençlere, inkılâp heyecanının verilmesi gerekliliğini bir vazife olarak gördüğü şeklinde ifade etmiştir (Aslanapa, 1997: 207-295).

İnkılâp Tarihi derslerini başlatanlar; bu derste öncelikle yeni kurulmuş olan ulus-devletin benimsetilmesini amaç edinmişlerdir. Türk İnkılâbının amacı, gelişimi ve metodunun genç nesillere öğretilmesi amaçlayan önce yüksek öğretimde müstakil bir ders olarak okutulmaya başlanan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi Türk insanının niteliklerini kristalize eden bir ders olarak, Tarih Tezi'nin hareket noktası ve amaçları itibariyle paralel özellikler taşımakta olup çağdaşlaşma projesinin temellendirilmesine ve gerçekleştirilmesine yönelik hazırlanmıştır. Millî Mücadeleyi ve Cumhuriyetin ilanını müteakip gerçekleştirilen inkılapları anlama, tarihi duyarlılıkla dönemi değerlendirebilme ve Millî Mücadele dönemi ve sonrası olay ve kişileri tarihi muhayyile yolu ile tasavvur edebilme, mazi-hal çizgisinde süreklilik ve değişim sebepleri ve sonuçları ile kavrayabilme ve açıklayabilme tarih öğretiminin bir gereği olarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçlarını oluşturur. Ders, Millî kimlik şuuru kazandırmak, siyasi rejime bağlılığı tesis etmek (vatandaşlık şuuru) ve inkılâpların mahiyetini açıklayarak benzerleri ile mukayesesi yolu ile önemini kavratmak ve bu şekilde geleceği teminat altına almayı amaçlamaktadır (Emiroğlu, 2002: 76-95).

Doğan (2006) da İnkılâp Tarihi derslerinin tarih ve vatandaşlık şuuru kazandırmayı amaçlayan temel iki amaç merkezinde yapılandırıldığını ifade etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçları, Cumhuriyet'e giden çizgide yakın tarihimizin öğretilmesi, yani bilim yönü ve Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin dayandığı Atatürk İlke ve İnkılâplarının ve bunlara yönelik tehditlerin öğretildiği, yani ideolojik veya siyasi olarak iki temel amaç etrafında şekillenmektedir (Köstüklü, 2005: 43).

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçlarını şu şekilde belirlemiştir:

- Atatürk'ün üstün askerlik, devlet adamlığı ve inkılâpçı niteliklerini öğrenerek onun kişilik özelliklerini örnek alır.
- Millî mücadeleden hareketle, Türk Milletinin özgürlük, bağımsızlık, vatanseverlik, Millî birlik ve beraberlik anlayışı ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini kavrar.
- Atatürk'ün önderliğin gerçekleştirilen Türk İnkılâbının tarihi anlamını ve önemini kavrar.

- Dönemin ağır şartları dikkate alınmak suretiyle, Türk İnkılâplarının büyük güçlüklere rağmen gerçekleştirildiğini kavrar.
- Türk Millî Mücadelesi ve İnkılâbının, Millî ve milletler arası özelliklerini kavrayarak, başka milletlerce de örnek alındığını fark eder.
- İnsan hakları, ulusal egemenlik, Millîyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının Türk milleti için ifade ettiği anlamı ve bunların önemini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
- Atatürk İlke ve İnkılâplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
- Atatürk'ün dünya görüşünü ve düşüncelerini benimseyerek Atatürkçü düşünce sisteminin bir savunucusu olur.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
- Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini Atatürk İlke ve İnkılâplarının oluşturduğunun bilincine varır.
- Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etikleri açısından değerlendirerek iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olur.
- Kanıta dayalı akıl yürütme yeteneklerini geliştirerek geçmişle günümüz arasında bağlantılar kurar ve bu bağlamda benzetmeler yapar.
- Türk milletinin bir mensubu ve insanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.
- Günümüzün ve geleceğin sorunlarına Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve beceriler kazanır (MEB, 2006, Karar Sayı: 16).

2.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Tarihi Gelişimi

Cumhuriyetin modernleşme kurgusuna yaklaşımında Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi özgün bir yer tutmaktadır. İşte bu özgünlüğü sağlayacak ve geliştirecek bir çalışma alanı olarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi derslerine ihtiyaç duyulmuştur. Bunun yanında bu dersin ortaya çıkmasında aşağıda sıralanan nedenlerinde etkili olduğu şüphesizdir:

Millî Mücadele sonunda kurulmuş olan yeni devletin ideolojik örgüsünü Türk toplumuna benimsetmek,

Vatandaşlık eğitiminin gereklerinin yerine getirilmesinde İnkılâp Tarihi dersinden faydalanmak,

İnkılâp Tarihinin uluslar arası düzeyde karşılaştırmalı olarak sunulmasını sağlamak, Gelecek kuşaklara rejimin karşılaştığı güçlükleri aktarmak ve gelecekte karşılaşılabilecekleri güçlüklerle nasıl mücadele edebileceklerini öğretmektir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 10).

1923 ile 1931 yılları arasında tarih eğitimi ve tabiatıyla Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi, devletin temel prensiplerinin ana hatlarıyla muhafaza edildiği bir çerçeve ile sınırlı kalmıştır. Çünkü radikal siyasi ve kültürel inkılâpların yürürlüğe konulduğu bu devirler, sistemin yerleştirilmesi sürecini oluşturan ve inkılâplara işlerlik kazandırılmasının öncelik taşıdığı yıllardır. Resmi ideolojinin fikri temele kavuşturulması ise bizzat Türk Tarih Tezi gerçekleştirilmiş ve tarih eğitimi ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi de bu istikamette yeniden düzenlenmiştir. Eğitim programlarının Türk Tarih Tezi esasınca yeniden düzenlenmesi ise 1931-1932 programı ile gerçekleştirilmiştir. Bu düzenleme öncesinde de Türkiye Cumhuriyeti tarihi ders konuları ilkokul ve ortaokul müfredatları içerisinde yer almaktadır (Emiroğlu, 2002: 61-62).

Tevhidi Tedrisat Kanunu esas alınarak II. Heyet-i İlmiye kararları doğrultusunda 1924'te Cumhuriyetin ilköğretim programı hazırlanmıştır. 1924 tarihinde çıkan "İlk Mekteplerin Müfredat Programı"nda genel ve derslere ait özel amaçlar bulunmamakla birlikte Misak-i Maarif'te oluşturulan amaçların geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Tarih derslerini ilkokul 3. sınıftan başlatan 1924 Programında "Bu sınıfta tarih dersinin daha

ziyade bir kıraat ve musahabe" şeklinde okutulacağı ve konuların bugünden geçmişe doğru tanzim edilmiş olup, 4. ve 5. sınıf tarih derslerinde ise genel tarih ile Türk tarihi konuları ile birlikte alınıp işleneceği belirtilmektedir. Ortaokul tarih derslerinde ise Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konuları ile ilgili bölümlere yer verilerek Osmanlı Devleti tarihini müteakiben fasılasız olarak Millî Mücadele ve Hilafetin kaldırıldığı döneme kadar getirilmektedir (Tazebay, 2000: 32-35; Ergün, 1982: 79).

1924 İlk Mektep Müfredat Programının Cumhuriyet ideolojisi eğitimi ve öğretimi bakımından getirdiği en önemli değişim Malumat-ı Vataniye dersinde olmuştur. Malumat-ı Vataniye dersine yüklenen görev, yeni nesilleri "Türk Cumhuriyeti'nin hür, faal, müteşebbis, vazifeşinas, salahiyettar vatandaşları olarak yetiştirmektir. Tarih ve Malumat-ı Vataniye derslerinin amaç ve içeriğiyle 1924 İlk Mektep Müfredat Programı, 1930'lardan itibaren ilköğretimden yüksek öğretime, bütün eğitim kademelerinde başlayacak Türk İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretim programlarının genel çerçevesini önemli ölçüde çizmiştir. 1926 yılında ise İlk Mektep Müfredat Programı'nda da Tarih, Coğrafya ve yeni adıyla Yurt Bilgisi derslerine, vatandaşlık eğitimi bakımından önemli görevler verilmiştir. Yurt Bilgisi dersi için verilen içerikte de "Millî ve cumhuri devlet"in pek çetin savaşların ürünü olduğu belirtildikten sonra, bugünkü ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarındaki Türk İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretiminin içeriğine yakın konu ve yaklaşımlara yer verilmekte, Millî Mücadele ve Türk İnkılâbının önemi vurgulanmaktadır. Atatürk dönemi ortaokullarında vatandaşlık eğitimi bakımından en önemli görev üstlenen Yurt Bilgisi dersleri, 1931 yılında her sınıfta haftada 1 saat olarak verilirken sonraki yıllarda son iki sınıfta haftada 2 saate çıkarılarak arttırılmıştır. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında Kemalizm ve Türk inkılâp tarihi öğretimi, yüksek öğretimde "İnkılâp Dersleri"nin başlayışını izleyen yıllarda daha da ağırlık kazanmıştır. 9 Ekim 1934 tarihinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında Yurt Bilgisi, Tarih ve Coğrafya derslerinde öğrencilere "Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâbı hakkında dersler" verilmesini talep etmiştir. Bu talep, aslında sözü edilen derslerde zaten mevcut olan bu konuların daha fazla vurgu yapılmasını sağlamaya yöneliktir. 1936 İlkokul Programında vatandaşlık eğitimi veya Sosyal Bilgiler öğretimi kapsamına giren derslerin, Cumhuriyet ideolojisine göre biçimlenmeye başlanmıştır (Öztürk, 2006: 104-105).

Atatürk İlke ve İnkılâplarının ilköğretim programlarına eklenmesi 1936 yılında gerçekleşen bir uygulamadır. Bu programda belirtilen amaçlardan birisi de "ilkokula devam eden çocukları, kuvvetli, cumhuriyetçi, Millîyetçi, halkçı, devletçi, laik, inkılâpçı yurttaşlar olarak yetiştirmek" şeklinde ifade edilmiştir (Ata, 2008: 288; Yazıcı, 2009: 632).

1936 ilkokul programı 1948'e kadar uygulanmıştır. 1948'deki yeni ilkokul programında Tarih ve Yurttaşlık Bilgisi derslerinin amaç ve içeriği genel olarak bakıldığında değiştirilmemiş bazı alt başlıklar ilave edilmiştir (Maarif Vekâleti, 1948).

1980 yıllara kadar ilköğretimde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konuları Tarih, Hayat Bilgisi, Yurttaşlık Bilgi ve Sosyal Bilgiler dersleri içerisinde yer almaktadır.

Ortaokul ve liseler için dersin adı, 1981'de "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi" şeklinde belirlenmiş, 1982'de dersin adının sonuna "Atatürkçülük" eklenerek "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük" şeklinde değiştirilmiştir (Yılmaz, 2005: 32).

1981 yılına kadar Kurtuluş Savaşı dönemi olayları ve sonraki süreçteki inkılâp hareketleri ortaokul ve orta öğretimde tarih derslerinin bir parçası olarak okutulmuştur. 1980 darbesinden sonra İnkılâp Tarihi konularının önemi daha da artmış ve bu konular tarih derslerinden ayrı bir ders (Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük) olarak eğitim sistemimizde yer almıştır (Eser, 2003: 65).

2.3. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Stratejiler, Yöntemler Ve Teknikler

Tarih derslerinde öğretilecek konunun içeriğine göre; düz anlatım, soru-cevap, problem çözme, gösteri (demonstrasyon), gözlem gezisi, rol oynama, örnek olay incelemesi, grup tartışması, benzetişim gibi genel öğretim metotlarının tamamı kullanılabilir. Tarih dersleri ülkemizde genel olarak öğretmen merkezli bir yapıda, düz anlatım yöntemiyle işlenmektedir. Bu durum öğrencilerin tarih dersini sıkıcı ve ezber ağırlıklı bir ders olarak görmelerinde önemli bir faktör olarak görülmektedir. Tarih derslerinde farklı öğretim yöntemleri ve buna bağlı olarak farklı öğretim materyallerinin

kullanılması dersten beklenen amaçların gerçekleştirilebilmesinde önemli bir katkı sağlayacaktır.

Öğretmenlerin öngörülen hedeflere ulaşmada etkili öğrenme - öğretme ortamı oluşturmak için kullandıkları bu yollar strateji, yöntem veya teknik olarak adlandırılmaktadırlar. Öğretmenlerin bir kısmının strateji, yöntem ve teknik arasında ki farklar hakkında sağlıklı bilgilere sahip olmadıkları söylenebilir. Bu kavramları ele alacak (inceleyecek) olursak,

Strateji: Dersin hedeflerine ulaşmasını sağlayan genel yaklaşımdır. Strateji, ilgili konunun seçimini, konunun kendi içindeki analizini ve sentezlemesini ve konunun psikolojik temele göre hangi öğrenme modelinin uygulanacağının belirlenmesini sağlar (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999; Tokcan ve Demirkaya, 2009: 436). Eğitim Bilimleri açısından strateji; konu, ünite ve dersler yoluyla amaçlanan hedeflere ulaşılmasında; araç, gereç, yöntem ve tekniklerin belirlenmesinde öğretmenlere rehberlik eden yol göstermedir (Nas, 2000; Demircioğlu, 2002: 138).

Yöntem: Clark ve Starr'a göre yöntem, öğrenme ünitesinin hedeflerini gerçekleştirmek amacıyla teknikleri, içeriği, araç- gereç ve kaynakları ilişkili bir biçimde hizmete sunan bir öğretme yoludur (Aktaran Bilen, 1999: 53). Yöntem, bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol olarak kullanılmaktadır (Demirel, 2000:81).

Teknik: Öğretim konularını sunmada başvurulan özel yol ya da öğretim çalışmalarını yürütme biçimi, öğretmenlerin öğretme yöntem ve yollarıdır (Demircioğlu, 2002: 139).

Bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi, ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Büyükkaragöze (1997)'e göre öğretim yöntemi ve tekniği arasında kesin bir sınır çizilemez. Bu iki kavram arsında iç içe ilişki vardır. Bu ilişkide öğretim metodu, daha genel ve kapsamlı bir kavaram olup, öğretim tekniğini de kapsamaktadır.

Eğitim hedeflerinin gerçekleşmesi, uygun yöntemin seçilmesi ile sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır (Demirel, 2000). Yöntem seçimini etkileyen faktörleri incelediğimizde; Ulaşılmak istenen hedefler (kazanımlar), Öğretmenin özellikleri,

öğrencinin özellikleri, İçerik, zaman ve fiziksel imkânlar ve öğrenci grubunun büyüklüğü karşımıza çıkmaktadır.

2.3.1. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Stratejiler

2.3.1.1. Buluş (keşfetme) Yoluyla Öğretim

Öğrencinin aktif olarak öğrenme sürecine katıldığı problem çözümü ve konu analizini ortaya koyan bu yaklaşımda öğretmen yönlendirici, öğrenci de ilgili konu ve hedef düzeylerini gerçekleştiren rolündedir. Üst düzey zihinsel becerilerin kazandırılması sırasında kullanılan bu yaklaşımla analiz, sentez, değerlendirme basamaklarında kazanımlar elde edilmektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999: 63). Buluş yoluyla öğretim Jerome Bruner tarafından 1960'lı yıllarda geliştirilmiştir. Bu yaklaşım, kavram, ilke ve fikirlerin öğrenciye tüme varım yoluyla kazandırılmaya çalışıldığı, öğrenci etkinliğine dayalı ve öğrencinin genellemelere kendi çabasıyla keşfederek ulaşmasını sağladığı öğrenci merkezli bir yaklaşımdır (Spafford ve diğerleri, 1998; Aktaran Demircioğlu, 2002: 139).

Buluş yoluyla öğrenmenin en önemli üstünlüğü, öğrencinin merak güdüsünü uyandırması ve güdülenmiş düzeyini cevapları bulununcaya kadar, çalışma boyunca sürdürebilmesidir. Bir diğer üstünlüğü de öğrencilerin bağımsız olarak problem çözmeye yönlendirmesidir. Öğrenciler bilgiyi alıp özümsemekten çok, bilgiyi analiz etmeye, uygulamaya, sentez yapmaya zorlanmaktadır. Öğrenciyi merkeze alan, öğrenci etkinliğine, buluşlarına önem veren bu yaklaşımı, açık okul, duvarsız sınıf ve diğer insancıl yaklaşımlar da etkilemiştir. Buluş yoluyla öğretimin aşamaları: Öğretmenin örneği sunması, öğrencilerin örnekleri betimlemeleri, öğretmenin ek örnekler vermesi, öğrencilerin ek örnekleri betimlemesi ve öncekilerle karşılaştırması, öğretmenin ek örnekleri ve örnek olmayan durumları sunması, öğrencilerin zıt örnekleri karşılaştırmaları, öğretmenin öğrencilerden ek örnekler istemesi, bu adımların sırasıyla izlenmesi şart değildir. Burada önemli olan öğrencide merak uyandıracak örnekler, parçalar üzerinden hareketle parçalar arasındaki ilişkilerin bulunması, örnek olan ve olmayan durumların analizi ile ilkeye, genellemeye ve çözüme ulaşılmasının sağlanmasıdır (Senemoğlu, 2004: 470-474).

2.3.1.2. Sunuş Yoluyla Öğretim (Anlamlı Öğrenme)

Etkinliklerin merkezinde öğretmenin olduğu, öğrencilerin bilgileri hazır olarak alması esasına dayanan bu öğretim stratejisi David Ausebel tarafından bulunmuştur. Bu öğretim stratejisinde, kavram ve genellemeler sınıfa sunulur daha sonra bu sunulanları destekleyen örnekler verilir. Öğretmenin aktif rol aldığı öğrencilerin de "alıcı" konumunda bulunduğu bir öğretim yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda öğretmen; bilgiyi sağlayan, bu bilgileri somutlaştırıcı örnekleri seçen, sunuş esnasında kullanılacak görsel ve işitsel destek öğelerine karar veren, öğrencilere uygun öğretim yöntemleriyle içeriği genelden özele sunandır (Şahin, 2007: 180).

Ausubel'e göre sunuş yaklaşımının kullanılması öğrencileri pasif kılmaz, aksine öğrenciler konunun kendi zihinsel şemalarıyla ilişkisini kurabilirlerse öğrenme esnasında son derece aktif bir zihinsel katılım sergileyebilirler. Öğrenilecek konu son şekliyle öğrenciye sunulduğunda öğrencinin yapması gereken, içeriği ezberlemeye yönelmeden anlamı yakalamasıdır (Tokcan ve Demirkaya, 2009: 438).

Sunuş yoluyla öğretim yaklaşımında öğretmenin rolü incelendiği zaman, bilgilerin düzenli ve bir sıra dahilinde öğrenciye sunulmasının gerektiğinden, etkinliklerin merkezinde öğretmen bulunmaktadır. Bu öğretim yaklaşımının etkili bir şekilde kullanılabilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar olarak; bu yaklaşım üst düzey zihinsel becerilerin kazandırılmasına fırsat vermediği için farklı yöntem ve teknikler öğretim sürecinde kullanılmalıdır. Konunun temel kavramları örneklerle desteklenmeli, kavramanın kontrolü ve öğrenilenlerin pekiştirilmesi için öğrencilerden benzer örnekler bulmaları istenmelidir. Böylece öğrencide öğrenme sürecine katılarak anlamlı öğrenme gerçekleşecektir. Ayrıca öğretmenin konuyu sunarken konuşma süresine de dikkat etmesi gerekir. Çünkü aralıksız konuşma öğrencilerin dikkatleri üzerinde etkilidir (Arslan, 2008: 6; Erden, tarihsiz).

2.3.1.3. Araştırma - İnceleme Yoluyla Öğretim

Yaşamın gittikçe karmaşık bir durumu geldiği çağımızda, bireylere karşılaştıkları problemleri çözebilme ve sistematik düşünme becerilerinin kazandırılması zorunlu hale gelmiştir. Bu amaçla eğitim-öğretim kurumlarında, araştırma ve inceleme esasına dayanan ve bilimsel araştırma yöntemini temel alan bu

yaklaşım, öğrencilerin aktif olduğu gözlem ve etkinliklere dayanmaktadır (Demircioğlu, 2002: 66). Bu yaklaşımda öğrenci problemi tanımlar ve problemin çözümü için hipotezler kurar, hipotezlerin sınanması için veriler toplar, topladığı verileri düzenleyerek sonuca ulaşır. Öğrenci bu işlemleri yaparken öğretmen öğrenciyi düşünmeye yöneltir, ona yol gösterir ve rehberlik yapar. Bu strateji ile öğrenciler sadece belirli konularla ilgili problemin çözümünü öğrenmekle kalmaz, gelecekte karşılaşacakları problemlerin çözümünü de öğrenirler. Başka bir deyişle araştırma incelemeye dayalı öğretim, öğrencilerin sınıf içi ve dışı etkinliklere dayalı problemlerin çözümü için uygulanan bir tür problem çözme yaklaşımıdır (Yel ve diğerleri, 2008: 45).

Araştırma inceleme yolu ile öğretim, öğrencilere araştırma etkinliklerini problem çözme yolu ile öğretmeyi kapsar. Bir probleme çalışırken, öğrenciler hipotezleri formüle eder ya da problem için geçici çözümler üretir, bu hipotezle ilgili verileri toplar sonra verileri değerlendirerek sonuca ulaşır. Bu strateji de öğrenciler sadece problemle ilgili içeriği öğrenmez, aynı zamanda gelecekteki problemleri nasıl çözeceğini öğrenir (Tok, 2007: 43). Araştırma-inceleme yaklaşımı öğrencilere bilgi, tutum ve beceri kazandırmayı amaçlayan öğrenci merkezli bir problem çözme yaklaşımıdır (Şahin, 2007: 193). Araştırma ve inceleme esasına dayanan bu anlayışta, öğrenciler tamamen aktif olup, eğitim- öğretim etkinliklerinde izlenen yol problem çözmede kullanılan yolu aynısıdır. Öğretmen bu stratejiyi kullanırken yol gösterici, yönlendirici, rehber konumundadır (Demirel, 2000: 79).

2.3.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimimde Kullanılabilecek Yöntem ve Teknikler

2.3.2.1. Düz Anlatım Yöntemi

Anlatma yöntemi, etkin katılım istemeksizin, bilgilerin tümü ile anlatıma dayalı olarak sunulması, öğretmenin konuyu bir sıra ve düzene göre, karşısındaki öğrencilere anlatması, açıklamasıdır. Bu yöntem sınıf içi çalışmalarda öğretmenin daha etkili olmasını mümkün kılar (Binbaşıoğlu, 1986: 106). Öğretmenlerin en çok kullandıkları en eski yöntemlerden biridir. Öğretmen merkezli bir yöntem olup, öğretmenlerin konu ile ilgili bilgilerini pasif biçimde oturan öğrencilere aktardığı bir ortamda gerçekleşir. Öğretmen tarafından kavramların, olguların, ilkelerin üç alandaki (bilişsel, duyuşsal,

psikomotor) hedeflerin en basit düzeyde kazandırılmasına yönelik olarak uygulanan bir yöntemdir (Demirel, 2000: 82).

Öğrenciyi edilgen kıldığı için eleştirilse de dersin başında, konuyla ilgili çalışmaların açıklanmasında, anlaşılması güç olan konuların açıklanmasında bu metodun kullanılması uygun olan yaklaşımdır (Büyükkaragöz ve Çivi,1999: 70).

Bu yöntemin etkili olması için öğretmen, konuyu canlı ve heyecanlı bir şekilde anlatması, tam yerinde el kol hareketleri kullanması, ses tonu değişikliği ve yüz işaretleri gibi bazı jest ve mimikleri kullanması ve görsel ve işitsel araçlarla anlatımı zenginleştirmesi gerekir. Anlatımın etkili ve yararlı olabilmesi için, kullanılan dil öğrenci seviyesinde olmalıdır (Küçükahmet, 1997: 64-66).

Emiroğlu (2006) da özellikle İnkılâp Tarihi öğretiminde, anlatımda farklı türden bilgilere yer verilmesinin anlatımı canlı kılacağını ifade etmektedir. Bir olayın geçtiği mekâna, olayın kahramanına dair anlatılacak bir kıssa, menkıbe, türkü vb. kolay ve etkili öğrenme bakımından faydalı olacaktır. Buna bilgide zenginlik ve çeşitlilik de diye biliriz. Örneğin Millî Mücadele döneminde Batı Anadolu'daki Yunan işgali karşısında Mehmet Efe türküsünün işlenmesi, Türk milletinin hem o dönemde içinde bulunduğu psikolojik durumu gösterebilir ve hem de genelde Millî karaktere dair bilgiler sunabilir. Düz anlatım içersinde edebi ürünler kullanımı da bu şekilde sağlanabilir ki özellikle duyuşsal alan öğrenmeleri ve karakter eğitimi açısından etkili bir uygulama olabilir (Emiroğlu, 2006: 103).

2.3.2.2. Soru - Cevap Yöntemi

Çok eski bir geçmişe sahip olan Sokrates'e atfen "Sokrat Tekniği" diye de tanımlanan bu teknik; öğretmen tarafından etkili bir biçimde hazırlanmış olan soruların, öğretmen tarafından bir takım sorularla öğrencinin zihninde saklı bulunan doğruları açığa çıkarma ve böylelikle ona gerçeği buldurma temeline dayanan öğretim yöntemidir. Sınıf ortamında konuyla ilgili soru sorulması ve cevaplanması olarak ifade edilen bu yöntemin, bilinmek istenen hususların öğrenilmesi, öğrencinin ne kadar bildiğinin ya da öğrendiğinin saptanması, düşünme becerisinin geliştirilmesi, öğrenilenleri uygulama ve yorumlama olanağı oluşturma, sebep-sonuç bağlantısının kurulması, işlenen konuların pekiştirilmesi, eksik öğrenmelerin saptanması ve öğrenme öğretme sürecinin değerlendirilmesinde yararlıdır (Bilen, 1999: 138). Soru, aktif

öğrenme uygulamalarının vazgeçilmez araçlarından birisidir. Bunun nedeni sorunun uygun biçimde sorulması koşuluyla sağlayabileceği olumlu etkilerin yanı sıra öğrenciyi zihinsel olarak aktifleştiriyor, aktif öğrenmeye ve aktif düşünmeye teşvik ediyor olmasıdır (Açıkgöz ün,1996). Sınıfta soru sormanın amacı öğrencinin dersi anlama derecesini yoklamaktır. Ayrıca derse giriş yapma, dersi tekrar etme ve özetleme, en önemlisi de öğrencinin derse katılımını sağlama amaçlı olarak soru-cevap yöntemi kullanılabilir (Paykoç, 1991: 86). Demircioğlu (2002), sınıf içi etkinliklerde büyük yer tutan soru - cevap yönteminden istenilen başarının alınmasında öğretmenin ilgili konularla ilgili yerinde ve etkili soru sormasına bağlı olduğunu belirtmektedir. Doğru cevaplar anında pekiştirilmeli, yanlış cevaplar, doğrusu tekrar ettirilerek, düzeltilmelidir (Demirel, 1994: 59).

2.3.2.3. Tartışma Yöntemi

Tartışma, herhangi bir durumun iki ya da daha çok kişi tarafından, karşılıklı konuşarak birbirini dinleyerek ve eleştirerek incelenmesine yönelik bir yöntemdir (Binbaşıoğlu, 1986: 112). Bu yöntem öğrencileri düşünmeye yönelten, tam olarak anlaşılmayan noktaların üzerinde durulmasını sağlayan ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem daha çok bir konunun kavranması aşamasında karşılıklı olarak görüşler ortaya konurken, bir problemin çözüm yollarını ararken ve değerlendirme çalışmaları yaparken kullanılabilir (Demirel, 2000: 82).

Günlük yaşamdan farklı olarak, eğitim-öğretim etkinliklerinde tartışma, belli bir plan ve program çerçevesinde öğrencilere belirli hedef davranışları kazandırmak amacıyla yapılmalıdır. Tartışma yöntemi, buluş ve sunuş yoluyla öğretim etkinliklerinin başarıyla uygulanmasında önemli bir yere sahiptir. Tartışma, sunuş yoluyla öğretimde öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin çift yönlü olmasının sağlanmasında, buluş yolu ile öğrenmede ise problemin çözüm yollarının aranması ve değerlendirme çalışmalarında önemli bir yere sahiptir (Demircioğlu, 2005: 179).

Tartışma yöntemi öğrencilere; eleştirel bir bakış acısı ve problem çözme yeteneği geliştirme, eski bilgileri ve kavramları yeni durumlarda kullanma, sentez, değerlendirme yeteneği kazandırma da etkilidir (Erden, tarihsiz).

Tartışma Yönteminin, öğrencide hem zihni, hem ruhi ve hem de bedeni açıdan yeni beceri ve tutumlar geliştirebilmesi bazı hususların yerine getirilmesine bağlıdır. Bunlar;

- Tartışılacak konu önceden belirlenmeli ve hazırlanılmalı,
- Tartışmanın genişliği (sınıf, grup) tespit edilmeli, tartışılacak konu ile ilgili kaynaklar önceden verilerek tartışma bu kaynaklar üzerindeki incelemelerden sonra yapılamalı
- Öğrencinin ilgisini çeken konular, yerel ve güncel olaylar konu seçiminde dikkate alınmalı,
- Sınıf tartışma için uygun biçimde düzenlenmeli (sıraların U şeklinde yerleştirilmesi)
- Tartışma öncesinde tartışmanın çerçevesi belirlenerek tahtaya yazılmalıdır (Yel, 2001: 71-72).

2.3.2.4. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi

Bu yöntem, gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Örnek olay yöntemi, öğrencilere bir konuyu yada bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır (Demirel, 2000: 83).

Örnek olay yöntemi, gerçek hayatta meydana gelmiş olay ve problemlerin sınıf ortamında bilimsel düşünme becerileri kullanılarak çözülmesi ve öğrenilmesidir. Öğrencinin yakın çevresi ile ilişkilendirebileceği gerçek ya da kurgusal örnek olaylar geliştirilerek, olayın içerisindeki problem durumunun nedenlerini ortaya çıkarıp, mevcut problem durumuna ilişkin çözüm önerilerinin sınıf ortamında tartışılması ile uygulanan bir yöntem olarak kullanılmaktadır (Doğanay ve diğer., 2007: 169). Özellikle de sosyal bilimler de birçok konu örnek olay biçiminde sınıfa getirilebilir. Öğrenciler tartışarak öğrenme olanağına kavuştukları için konular onlara ilgi çekici gelebilir (Küçükahmet, 1997: 56).

Örnek olay içersinde yer alan şahısların yine örnek olayda beliren anlayış ve değerler çerçevesinde neyi yapıp yapmayacaklarının tespiti, özellikle bu kişilerin

davranışlarına zemin ve temel teşkil eden değerlerin, örf ve adetlerin, daha doğrusu insan ve hayat anlayışlarının araştırılması olabilir. Herhangi bir konu veya becerinin kazandırılması amacıyla kullanılan örnek olay yöntemi tarih konularının öğretiminde kullanılabilirliği yüksek bir öğretim yöntemi olarak görülmektedir. Tarih öğretiminde, örnek olaya çalışması öğrencileri, tamamen pasif olan rollerinden çıkararak aktif öğrenenler haline gelmesini sağlayacak yollardan birisidir. Bu yöntemle, öğrencinin kitabın ötesinde daha faal olarak öğrenmesi, düşünme, muhakeme ve mukayese becerilerinin geliştirilmesi sağlanır. Örnek olay çalışmaları, öğrencileri gerçek olayla karşı karşıya bıraktığı için, konuların daha iyi kavranmasını sağlar. Örneğin, Balkan Savaşları konusunu anlatırken, bu döneme ait hatıra kitaplarından bir olayı öğrencilerin değerlendirmelerine sunulması, o konunun anlaşılmasında önemli derecede etkili olmaktadır (Köstüklü, 2001: 37). Emiroğlu (2006) da İnkılâp Tarihi öğretiminde örnek olay yönteminden faydalanırken bir edebi ürün olan hatıratlardan istifade edileceğine (Başkumandanlık Meydan Muharebesine katılmış Kara Fatma'nın Hatırası) dikkat çekmektedir.

2.3.2.5. İşbirliğine Dayalı Öğrenme

1970'li yıllardan itibaren özellikle Batı ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yaygın bir biçimde kullanılmaya başlanan ve Türkiye'deki öğretmenler arasında "Kubaşık Öğrenme" diye adlandırılan işbirliğine dayalı öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak bir problemi çözmek ya da bir görevi yerine getirmek üzere ortak bir amaç uğruna birlikte çalışma yoluyla bir konuyu öğrenme yaklaşımıdır (Christison, 1990, Aktaran, Demirel, 2000 : 137).

Büyükkaragöz ve Çivi (1999) işbirliğine dayalı öğretimi; öğrencilerin ortak bir amaç için küçük gruplar halinde birbirlerinin öğrenmelerine yardım ettikleri hem kendilerinin hem de grubun diğer üyelerinin öğrenmelerini en üst seviyeye çıkarmaya çalıştıkları öğrenme süreci olarak açıklamaktadırlar. İşbirliğine dayalı öğretim, küme çalışması diye adlandırılan yaklaşıma benzemesine rağmen ondan farklı bir yapıya sahiptir. Bir çalışmanın işbirliğine dayalı öğretim olabilmesi için, öğrencilerin hem kendilerinin hem de gruptaki diğer üyelerin öğrenmesini en üst seviyeye çıkarmak için çaba sarf etmeleri gerekir.

İşbirliğine dayalı öğretim; bir gruptaki bireylerin birbirlerinden öğrenmelerine fırsat tanır, İşbirliğine dayalı öğrenme sürecinde öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimleri, zihinsel aktivitelerin yoğun olduğu bilişsel ve sosyal çalışma ortamlarını doğurur, öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinde kendilerini yalnız veya soyutlanmış olarak hissetmelerini engeller, öğrencilerin birbirlerine karşı olumlu hisler geliştirmelerini sağlar, öğrencilerin kendilerine olan özgüvenlerini artırır, öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirir, öğrencilerin sınıftaki bireysel farklılıkların farkına varmalarına yardım eder, öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlar (Senemoğlu, 2004).

2.3.2.6. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme, aktif düşünme ve akıl yürütme yeteneğini gerektiren bir uygulama olarak görülmektedir (Tok, 2007: 177). Problem çözme, bilimsel yöntem, eleştirel düşünme, karar verme, sorgulama ve yansıtıcı düşünme gibi terimleri içermektedir. Bilimsel araştırma metodlarının esas alındığı problem çözme metodu, üst düzey bilişsel becerileri harekete getiren bir niteliğe sahiptir. Bu metod ile öğrenci nasıl sorusunun cevabını araştırır, bulur ve bu sayede yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirme fırsatı yakalar. Problem çözme metodu öğrencinin aktif olmasını gerektirir. Aynı zamanda problemler karşısında takınılacak tavır hususunda tecrübe kazanan öğrenci, bu süreçte demokratik ve toplumsal tutumlar edinebilir ve sorumluluk alabilecek duruma erişebilir. Bir Problemin çözülmesi öğrencinin kendine güven duyması ve bunu pekiştirmesi, ferdi ve sosyal olaylar karşısında tavır alışını olumlu yönde etkilemektedir (Özden, 1999: 162-163). Bu yöntem daha çok tabiat ve fen derslerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. "Problem çözmeye dayalı öğrenme, karmaşık ve gerçek hayat problemlerinin araştırılması ve çözümü etrafında organize edilmiş ve bireylerin hem zihin hem de beceri yönünden aktif katılımlarını gerektiren tecrübeye dayanan öğrenmeyi temsil eder. Pozitivizm sonrası bilginin anlamlandırılabilen, toplumsal bir oluşum olduğu fikri, sosyal bilimler alanında da bu metodun kullanılabileceğini ortaya koymuştur. Bireyin problem çözme etkinliğini okul dışında da kullanabilmesi için bu tekniğin kullanım alanı genişletilmeye çalışılmıştır (Saban, 2004: 208). Problem Çözme yönteminin; deneyim, belirsizlik ve çelişki, problemin belirlenmesi, hipotezlerin oluşturulması, araştırma ve kanıtlama ile genelleme ve kesin sonuç basamakları olmak üzere altı farklı basamağı bulunmaktadır (Demirtaş ve Barth, 1997).

2.3.2.7. Beyin Fırtınası

Amerikalı bir reklamcı olan Alex Osborn tarafından geliştirilen Beyin Fırtınası, bir grup öğrencinin belli bir zaman zarfında bir konuya çözüm getirmek, karar vermek ve hayal yoluyla düşünce ve fikir üretmek amacıyla kullanılan yaratıcı bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2000: 105).

Beyin fırtınası yöntemi uygulanmadan önce dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlardan birisi öğrencilerin seviyesidir. Öğrenciler, hakkında fikir ve bilgi sahibi olmadıkları problemlerle karşı karşıya bırakılmamalıdır. Beyin fırtınası uygulamalarında dikkat edilecek noktalar; katılımcılar rahat edebilecekleri şekilde oturtulur, yapılacak tartışmanın hedefi açıklanır ve problem tanımlanır, öğrencilerin çok sayıda fikir üretmeleri için teşvik edilir, öğrenciler akıllarına geleni hızla söyler, üretilen fikirler asla eleştirilmemeli, yargılanmamalı, yorumlanmamalı, yönlendirilmemeli, alay edilmemeli, söylenen fikirler bir yere not edilmeli, tartışma sonunda söylenenler analiz edilmeli ve değerlendirilmelidir. Beyin Fırtınasında temel prensip mümkün oldukça çok sayıda fikir üretmedir. Fikirlerin öncelikle niceliği sonra niteliği önemlidir (Tokcan ve Demirkaya, 2009: 457). Çok sayıda orijinal fikir üretilmesine neden olan bu yöntemde problem, basit, sınırlı olmalı, karmaşık ve çok genel problemlerden kaçınılmalı ve farklı çözüm yolları ortaya koyma fırsatı sunmalıdır (Bilen, 1999: 157).

2.3.2.8. Alan Gezileri

Alan gezileri, görerek mümkünse dokunarak öğrenme imkanı veren bir metottur. Tarih öğretiminde bilgiyi somutlaştıran temel metot olarak kabul edilebilir. Alan gezileri bazı bilgilerin kavranmasını kolaylaştırmakta ve tarihe ait bilginin gerçekliğini sağlamaktadır. Ayrıca bilginin içselleştirilmesini, öğretilenle hissi yakınlığın tesis edilmesini, çağrışım gücünü harekete geçirerek yaratıcı çalışmaların yapılmasını temin edebilmektedir (Emiroğlu, 2006: 113). Alan gezileri, tarih öğretiminde kullanılabilen önemli ve etkili bir metottur. Tarih öğretiminde alan gezileri için en uygun yerler müzelerdir. Tarih öğretiminde müzelere ve tarihi yerlere düzenlenecek olan inceleme ve araştırma gezileri, okul dışı tarih öğretimi bağlamında oldukça etkili olmaktadır. Müzeler sayesinde çocuklar tarihi bir döneme ait eseleri topluca görerek belirli bir intiba ve anlayış kazanabileceklerdir (Ata, 2002). Alan gezileri içinde bir savaş alanı geziliyor ise olayla ilgili anekdotlar anlatılarak, dokümanlar olay yerinde okunarak

öğrencilere bir "gerçeklik hissi" verilebilir. Olayları, eserleri ve savaşları meydana geldikleri tarihsel çevre içinde görmek öğrencilerin ilgi ve heyecanlarını canlandırır ve etkili bir öğrenmeye yol açar (Safran ve Ata, 2006: 53-59). Tarih öğretiminde önemli bir metot olan alan gezileri, İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılabilecek olan en iyi metotlardan biridir. Alan gezilerinin fazlaca yapılabileceği bir ders olan İnkılâp Tarihi dersinde Çanakkale ve Kurtuluş Savaşının geliştiği alanlar ve ilk T.B.M.M. binası vb. bu tür çalışmaların yapılabileceği yerlerdir. Alan gezileri öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmada etkili bir yol olarak öğrencilerin derse yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerine de etki yapar (Arslan, 2008: 13).

2.3.2.9. Drama Yöntemi

Drama yöntemi, öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kimliğe bürünerek ifade etmelerini sağlayan bir öğretim yöntemidir. Drama, öğrencilerin sınıf ortamı dışında elde etme olanağı bulunmayan deneyim ve becerileri geliştirmek için, bu deneyim ve becerilerin kazanılabileceği şartların aslına uygun olacak şekilde sınıf ortamında canlandırılmasıdır (Demircioğlu, 2002: 151).

İlköğretim çağı, yaş itibarı ile çocukların soyut olguları anlamakta zorlandıkları bir dönemdir. Bu dönem öğrencilerin oyun çağı olması sebebiyle, bu seviyede kazandırılacak olan bilgi, beceri ve tutumların oyun şeklinde öğrenciye sunulması, daha kalıcı bir öğrenme ortamının hazırlanması açısından önemlidir. Derslerin oyun şeklinde işlenebileceği yöntemlerden birisi drama olup, dramanın sınıf etkinliklerinde kullanılmasının % 80'e varan bir oranda öğrenme ve hatırlama sağladığı iddia edilmektedir (Demirtaş ve Barth, 1997).

Drama tekniğinin eğitimsel yararları şunlardır: Öğrenci kendisi için anlamlı olan içeriği daha iyi öğrenir, öğrenme, öğrencinin çevresiyle etkileşimi sonunda gerçekleşir, öğrenci, öğrenilecek içeriğe ilgi duyduğunda ve güdülendiğinde daha çok öğrenir, Drama ile öğrenci empati becerisini geliştirerek başkalarının bakış açısıyla olayları görme olanağına sahip olur, aktif olarak sürece katılan öğrenci kendine güven duymayı ve yeteneklerini ortaya koyma fırsatı elde etmiş olur, analitik becerileri, eleştirel düşünmeyi, karar vermeyi ve yaratıcılığı geliştirir, geçmişi çok yönlü olarak sunar, öğrencilerin dikkatini çeker ve derse motive olmalarını sağlar (Demirel, 2000; Demircioğlu, 2002; Doğanay, 2007).

2.4. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Araç- Gereçler

Öğretimde kullanılan araç-gereçler, öğrenme- öğretme sürecinin en temel öğeleridir. Öğrencilere kazandırılmak istenilen bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede kullanılan tüm araç, gereç ve kaynaklar öğretim materyali kapsamına girmektedir (Paykoç, 1991: 93). Öğretimde kullanılan araç-gereçler, eğitim ve öğretim etkinliklerinin daha verimli olmasını sağlamada öğretmenlerin en büyük yardımcılarından biridir. Öğretim sürecinde araç-gereç kullanmanın birçok yararı vardır (Demirel ve diğerleri, 2003; Yaşar, 2005):

- Öğrencilerin güdülenme düzeyini artırarak, onların öğrenmeye etkin katılımını sağlar,
- Öğretme-öğrenme ortamına çeşitlilik ve zenginlik katar,
- Öğrenme sürecinde öğrencilerin ilgilerini canlı tutarak onlarda yeni ilgilerin oluşmasını sağlar,
- Öğrenme zamanından tasarruf sağlar,
- Güvenli gözlem yapma olanağı sağlar,
- İçeriğin düzenli bir biçimde sunulmasını sağlar,
- Öğretimin bireyselleştirilmesine olanak sağlar,
- Öğretimi verimli ve zevkli hale getirir,
- İçeriği somutlaştırarak anlaşılmasını kolaylaştırır,
- Öğrenilen bilginin hatırlanma düzeyini artırır,
- Öğrenilecek konular üzerinde daha etkili alıştırma ve uygulama yapma olanağı sağlar.

Yalın (2003) da öğretme sürecinde kullanılan araç ve gereçlerin: "Çoklu öğrenme ortamı sağlaması, dikkat çekmesi, hatırlamayı kolaylaştırması, soyut şeyleri somutlaştırması, zamandan tasarruf sağlaması, güvenli gözlem yapma imkânı sağlaması" gibi işlevlerinden dolayı öğretme sürecinde çok önemli olduklarına dikkat çekmektedir.

Öğrenmenin gerçekleşmesinde etkili olan faktörlerden biri olan araç-gereçler doğru kullanıldığında öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecine katılmalarına ve somut yaşantılar geçirmelerine, anlamlı ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesine yardım etmektedirler. Öğretim sürecinde materyal kullanmanın çok önemli olduğu kadar, önemli bir konuda bu kullanılacak materyalin doğru, etkin ve zamanında kullanılması da çok önemlidir. Burada bunu planlayacak ve etkin olarak kullanacak öğretmene büyük sorumluluklar düşmektedir.

Şimşek (2003) de "Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı" çalışmasında okulların herhangi bir kademesinde yer alan tarih derslerinden azami şekilde yaralanmada, birden çok öğretim stratejisi, teknik araç-gereçlerin önemli rol oynadığını ve araç-gereç, öğretim yöntem- tekniklerinin iyi bir şekilde organize edilmesiyle başarılı ve verimli derslerden söz etmenin mümkün olduğunu belirmektedir.

İlköğretimden yüksek öğretime kadar geniş bir süreç içinde verilen İnkılâp tarihi öğretiminde de hedeflenen faydanın gerçekleşmesinde, öğretmen, ders araç- gereçleri, öğretim programı, ders kitabı ve yöntem belirleyici unsurlardır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde ders araç-gereçlerinin yeri tartışılamaz. Araç-gereçsiz bir ders, öğrenmeyi zorlaştırmaktadır. Öğrencinin dersle ilgisini kesmektedir. Bu dersin araç-gereçleri, çeşitli haritalar, Türk Kurtuluş Savaşını anlatan çeşitli krokiler, slâytlar, filmler, videokasetleri, fotoğraflar, tablolar, yardımcı ders kitapları, olayların geçtiği yerler, müzeler, TV, bilgisayar, plak, film, tiyatro eseri, gazeteler, hikâye, roman ve benzerleri kaynak eserlerdir. Özellikle Büyük Nutuk, bu dersin en önemli kaynak kitabıdır. Araştırmalar göstermektedir ki, okullarımızda bu araç ve gereçlerden yeterince faydalanılmamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin en iyi şekilde öğretilmesinde en önemli etkenlerden birisi de ders araç-gereçlerini yerinde kullanmaktır (Cihan, 2005:2).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin içeriğinin soyut bir yapıda olması dersin öğrencilerin hafızalarında yer etmesini güçleştirmektedir. Tarihin laboratuar malzemeleri olarak nitelendirebileceğimiz kaynakların, basılı görsel materyallerin, belgesel filmlerin, sözlü tarih derlemelerinin, animasyonların, simülasyonların ve bilişim teknolojilerinin kullanılması bu sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Çoklu ortam metinlerin yanı sıra, ders içeriğiyle ilgili birinci ve ikinci elden kaynaklar olan

basılı görsel materyalleri (fotoğraf, resim, harita, karikatür, belge, gazete vb.), videoyu, seslendirmeleri, animasyonları içermektedir (Akbaba, 2009: 5).

Bugün okullarımızın çoğunda öğretmenlerimizin uygulamakta oldukları yöntem, öğretmenin dersi anlatması, öğrencinin de bunu öğrenmesine dayanmaktadır. Ezbere dayalı öğretim yöntemi öğrencilerin düşünme, araştırma ve muhakeme gibi yeteneklerini yok etmektedir. Zevk ve neşe içinde geçmesi gereken bu ders, öğrenci tarafından bir külfet gibi algılanmakta öğrencinin dersle birlikte konudan da uzaklaşmasına neden olmaktadır. Öğretmen dersinde yardımcı ders kitapları, kaynak eserler ve dokümanlar getirip tanıtmamakta, ders araç- gereçlerinden yararlanmayı çoğu kez düşünmemektedir (Şanlı, 1992).

Cihan (2005) Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde ders araç gereçlerinin yerinin tartışılmaz olduğunu, araç - gereçsiz bir dersin öğrenmeyi zorlaştırdığını belirtmektedir. Öğretim programında önerilen materyallerin eğitimbilimcilerin materyal kriterlerine uymadığını ileri sürmektedir. Emiroğlu (2005) da dersin öğretiminde kullanılan araç- gereçlerin yetersiz olduğunu, dersin öğretmenlerinin harita, grafik, tablo, maket, CD, vb. araç- gereçleri temin etmede ve kullanmada sıkıntı yaşadıklarını, ayrıca öğretmenlerin bir kısmının teknolojik araçların kullanımına dair bilgiye ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir. Delen (2007) de araştırmasında derste kullanılan materyallerin yeterli olmadığını genelde kitap ve harita ile sınırlı kaldığını belirtmekte ve Kurtuluş Savaşı ile ilgili haritalar daha anlaşılır ve doğru çizilmesini, çoğaltılarak bütün okullara ulaştırılmasını, TRT'de yayınlanan Tarih Konulu belgesellerin okullara gönderilmesini önermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde kullanılacak araç-gereçlerin öğrenci üzerinde beklenen etkiyi yaparak hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlaması, seçiminde bazı kriterlerin dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu kriterler hedefe ve öğrenci özelliklerine yani öğrencilerin ilgi, yetenek ve hazır bulunuşluk seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır. Dönmez ve Yazıcı (2008: 246) Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin konularının öğretiminde kullanabilecek araç-gereçleri şöyle tasnif etmiştir:

1. **Görsel Araç-Gereçler**
2. **Basılı Gereçler**
   a. Kitaplar (Ders Kitapları, Kaynak Kitaplar, Hatıratlar, Kitapçıklar, Ansiklopediler
   b. Sözlükler
   c. Dergiler
   d. Broşürler
   e. Poster ve Afişler
   f. Gazeteler
3. **Soyut Görsel Semboller**
   a. Haritalar
   b. Resimler
   c. Karikatürler
   d. Tablolar
   e. Grafikler
   f. Zaman Şeritleri
4. **Üç Boyutlu Araç-Gereçler**
   a. Gerçek Eşyalar
   b. Modeller
5. **İşitsel Araç-Gereçler**
   a. Radyo
   b. Kasetçalar-Ses Kasetleri
6. **Görsel – İşitsel Araç-Gereçler**
   a. Televizyon
   b. Video – Video kasetler
   c. Bilgisayar

2.4.1. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde kullanılabilecek Görsel Araç-Gereçler (Basılı Gereçler)

2.4.1.1. Kitaplar

Kitaplar, gerek öğretmen gerekse öğrenciler tarafından eğitim süresince vazgeçilmez öğretim araçları olarak sınıfta en fazla kullanılan temel görsel öğretim araçlarının başında yer alır. Kitapların ders kitabı, kaynak kitap, el kitapçığı, kılavuz kitap gibi çeşitleri vardır. Öğretimde öğretmenlerin temel yardımcısı olan bu kitaplar, onların güçlerini daha iyi kullanmalarına ve derslerini daha sistematik anlatmalarına imkan verir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 247-248).

2.4.1.1.1. Ders Kitapları

Ders kitabı, teknolojik gelişmelere rağmen, eğitim – öğretimde kullanılan araçlar içerisinde en yüksek ve yaygın kullanım düzeyine sahiptir. Evans ve Brueckner'e göre ders kitaplarının kullanılmasının iki nedeni vardır. Birinci nedeni, ders kitaplarının ülkelerin Millî eğitim programlarına uygun olarak hazırlanması, ikinci nedeni ise bir öğretim materyali olarak kitapların kullanılmasıdır. Birçok öğretmenin bir ders kitabı kullanmasının üçüncü nedeni olarak kendisine sağlayacağı kolaylığı gösterebiliriz. Ders kitapları sayesinde öğretmenin konularını takip etmesi, ödevlendirmesi, öğrencileri değerlendirmesi, vb. işleri kolaylaşır. Çünkü ders kitapları derse ilişkin bilginin özünü içerir ve bunun öğrenciye aktarımını sağlar. Ayrıca ders kitaplarının ekonomik olması, fazla yer işgal etmemesi ve kolay taşınabilir olması ders kitaplarının vazgeçilmez bir öğretim materyali yapan unsurlardır (Yanpar, 2005: 334). En yüksek ve yaygın kullanım düzeyine sahip ders kitaplarının şu özelliklere sahip olması gerekir (Koşar ve diğerleri, 2005: 54):

- Öğrencinin derse ilgisini artırması,
- Konuların amaçlarını açıkça ortaya koyması,
- Öğrencinin ilgisini dersin önemli bölümlerine yönlendirmesi,
- Dersin önemli bilgilerini sunması,
- Bilginin depolanması için yarar sağlaması,

- Yeterince örnek ve uygulamaya yer vermesi,
- Öğrenciyi bilgi ve becerilerini geliştirmek için özendirmesi,
- Öğrenciye problemi anlamayı ve çözmeyi öğretmesi,
- Öğrencinin kendini değerlendirmesi için seçenekler sunması,
- Öğrenciyi; benlik, iç kontrol, çalışma vb. yönlerden gelişmeye özendirmesi,
- Yazı genişliği, sayfa yapısı, renk, çizim, cilt, kapak vb biçimsel özelliklerinin de uygun yapıya sahip olması gerekmektedir.

Türkiye genelinde ilk ve orta öğretim tarih ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin öğretiminde ağırlıklı olarak kullanılan öğretim materyali ders kitabıdır. Bu durum öğrencileri tek bir kaynağın anlatımına bağımlı hâle getirmektedir. Derslerde tarihi belgelerden ve zengin yazılı-görsel arşivden faydalanılmaması, tarihi gerçekler üzerinde yapılan tartışmaların ders kitapları ve tarih öğretmeninin alan bilgisi ile sınırlı kalması, konuların yüzeysel ve ezbere dayalı olarak anlatılmasına sebep olmaktadır (Dilek ve Dilek, 2005: 91).

Ders kitapları öğrencinin, öğrencilik yaşamı boyunca yanından ayırmadığı bir araçtır. Bu bakımdan kitap, öğrencinin ilgisini çekecek, ona okuma alışkanlığı verecek nitelikte ve güzellikte olmalıdır. Yaprakları hemen kopan, yazıları silik, resimleri bozuk ve seçilemeyen, kalitesi düşük kâğıttan yapılmış bir kitabı öğrenci zorunlu kalmadıkça eline almak istemez. Bu açıdan konuya bakıldığında İnkılâp tarihi ders kitaplarının da öğrencide tarih sevgisini uyandıracak ve onun ilgisini çekecek nitelik ve güzellikte olmadığı görülür (Şanlı, 1992).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders kitapları öğrencilerin ilgisini sağlayacak ve onları motive edecek içerik ve kalitede değildir. Ders kitapları üst düzeyde ilgi ve motivasyon sağlayıcı, araştırma ve incelemeyi esas alıcı, yapıcı, yaratıcı ve eleştirel düşünceyi geliştirecek farklı metinler ve farklı bakış açıları sunabilecek şekilde yeniden düzenlenmelidir (Koca, 2005: 181). Kitaplardaki resim ve fotoğraflar metinle ilişkili olmalı, metni açıklamaya yardımcı olacak şekilde seçilmelidir. Resimlerde geçmiş ile bugün arasındaki farklılıkları vurgulayacak örnekler sunulmalıdır. Ayrıca kitaplarda istatistiği verilere ve grafiklere de yer verilmelidir.

Öztürk (2005)'de Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminin, tamamıyla öğretmen ve kitap merkezli olduğunu vurgulamakta ve ayrıca mevcut ders kitaplarının çağdaş standartların çok gerisinde olduğu tasarımının

yaratıcılıktan son derece uzak olduğu, görsel unsurların yetersiz olduğunu belirtmektedir. Kitaplardaki üslubun eğitim felsefesine uygun olarak telkin edici olmadığını, bireylerde problem çözme, eleştirel düşünme gibi temel becerilerin gelişimine imkân vermediğini de ifade etmektedir.

2.4.1.1.2. Kaynak Kitaplar (Hatıratlar, Kitapçıklar ve Ansiklopediler)

Ders kitabı ile birlikte kullanılacak tamamlayıcı nitelikte; dergiler ansiklopediler, yıllıklar, atlaslar, sözlükler, kılavuz kitaplar, alıştırma kitapları ile kaynak niteliğindeki edebiyat eserleri hatıralar ve süreli yayınlardan da ders anlatırken yeri geldiğinde faydalanılması lazımdır. Birincil kaynaklar ve telif eserler daha üst öğretim seviyelerinde etkin bir şekilde kullanılabilir iken edebiyat eserleri, öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun olarak her kademede rahatlıkla kullanılabilirler (Köstüklü, 2001: 110; Emiroğlu, 2002: 208).

Edebiyat eserleri bir taraftan çocukların dil, okuma-yazma, empati ve iletişim kurma becerilerinin gelişimini sağlarken; diğer taraftan insanî ve ahlâkî değerler, Millî tarih bilinci ve şuuru, sosyalleşme, tarihi mirasa karşı takdir geliştirme ve onları koruma, gelenek ve görenekleri yaşatma gibi değer ve yargıları da kazanmalarına katkıda bulunabilir. Edebi eserler öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirdiği için bu yolla edinilen bilgiler kalıcı hale gelebilir. Edebi esereler, öğrencilerin derse karşı ilgisini arttırdığı gibi okuma alışkanlığı kazandırma, konular arasında ilişki kurma ve öğrenileni canlandırma gibi amaçları sağlamada oldukça etkilidir. Ayrıca, edebi metinler kullanılarak hem dersler arası aktarım sağlanabilir hem de öğrencinin okuduğunu anlama, analiz etme ve bağ kurma yeterliliği desteklenmiş olur (Çencen, 2011: 32).

2.4.1.2. Hatıratlar

Tarihi olayların yakın şahidi durumundaki kişilerin, yaşadıklarına ve görüşlerine dayanarak yazdıkları eserlerdir. Otobiyografilere çok benzeyen ve zaman zaman da onlarla karıştırılan bu eserler, dış olaylara verdikleri önem bakımından otobiyografilerden ayrılır. Hatırat yazarları çoğunlukla çeşitli olaylarda rol oynamış ya da bu olayların yakın gözlemcileri olmuş kişiler olup, başlıca amaçları anlattıkları

olayları tanımlayıp, yayınlayarak okuyucuya aktarmaktır (Özçelik, 2001: 106; Dönmez ve Yazıcı; 2008: 250).

Çeşitli kaynakları toplayarak ve yorumlayarak tarihi olayları kurmaya ve açıklamaya çalışan öğrencinin kimlik oluşum sürecine katkı sağlayan anılar, ulusal sevgi meselelerine, geçmişteki ihtiyaçlara ışık tutan girişimlere ve tarihin sunulmasına yardımcı olur. Günümüzde kimliklendirme de merkez olarak görülen hatırat, kültürel bilginin üretiminde ve korunmasında da önemlidir (Winfield, 2004: 27-39).

Baymur (1949) tarih derslerinde istifade edilecek kaynaklar arasında; bir tarihi olayı görmüş, işitmiş ve yaşamış olanların veya aynı devirde yaşamış bulunanların hatıralarına işaret etmektedir. Hatıralar anlatılan dönemin hem siyasi, hem ekonomik, hem de toplumsal boyutunu ele alması nedeniyle kayda değer tarihsel başvuru kaynakları arasında yer almaktadır. Bu yönüyle anılar öğrencilerin, hatıratın yazıldığı dönemin özelliklerinin tamamını görmeleri açısından önemli eserlerdir; aynı zamanda hatıratlar, bilgi kaynağı olmalarının yanı sıra önemli bir değer öğretim aracıdırlar (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 250).

2.4.1.3. Sözlükler

Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre sözlük; Bir dilin ya da bir dilin bir bölümünün sözcüklerini genellikle abece sırasına (kimi zaman konu ya da kavram alanlarına) göre toplayan, bunların aynı dilde tanımlarını yapan ya da başka bir dildeki karşılıklarını veren kitap olarak tanımlanmaktadır. (TDK. http://tdkterim.gov. tr/bts/adresinden 01.09.2011 tarihinde indirilmiştir.)

Sözcükler, kelimelerin ve kavramların anlamlarını öğrenmek için etkili bir şekilde kullanılabilirler. Ayrıca sözlük kullanımı öğrencilerin bilgi edinmelerinde veya edinilen bilgilerin geliştirilmesinde faydalı olurlar. Eğitim faaliyetlerinde öğrenmenin aksamasını önlemek amacıyla kullanılmaktadır. Türkiye'de sınıf ortamında sözlük kullanımı, öğretmenin bilinmeyen sözcüğün ve ya kavramın anlamını söylemesi ile sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle öğrenciler, ancak sınıf dışı eğitim faaliyetlerinde sözlük kullanmak durumunda kalırlar. Öğretmenin öğrencilerine sözlük kullanımının ne zaman ve nasıl yapılacağı hakkında bilgi vermesi gerekir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 252). Öğretime yardımcı unsurlardan basılı materyaller arasında yer alan sözlükler, geçmişten

günümüze önemini korumuş ve eğitim için vazgeçilmez araçlar olmaya devam etmiştir (Meydan ve Akdağ, 2008: 157).

İlköğretim ve Ortaöğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretim programı ile öğretim programına göre yazılmış ders kitapları incelendiğinde, tarihi kavramların doğru olarak kullanımında yeterince hassas (Köstüklü, 2005: 45) davranılmadığı görülmektedir. Kavramların eksik sunulması, kelime dağarcığının da eksik olması ve yetersiz kavram bilgisi nedeniyle öğrencinin kavramları yanlış kullanmasına dolayısıyla kavram kargaşası yaşamasına neden olmaktadır. İlköğretimde başlayan bu kargaşa öğrencinin ileriki hayatında da devam etmektedir. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ile ilgili kavramların öğretilmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekir. Buradan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde o dönemin temel sözcüklerini içeren sözlüklerin hazırlanması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

2.4.1.4. Dergiler

Eğitim için hazırlanan dergiler, ders kitaplarındaki bilgileri pekiştirici, ünitelere göre pekiştirici ek bilgiler içeren, resimli görsel öğeleri ağır basan, periyodik olarak yayınlanan görsel öğretim gereçleridir. Dergiler, öğrencilerin ders dışındaki çalışma ve etkinliklerine yardımcı olması düşüncesiyle hazırlanmasına karşın, birçok öğretmen tarafından ders içi yardımcı materyal olarak kullanılmaktadır (Koşar ve diğerleri, 2005: 59). Dergiler, tarih araştırmaları için en süreli yayınlardır. Belli aralıklarla yayınlanan bu dergilerden tarihi bilgiler alarak yararlanmak mümkündür. Çeşitli yazı dizileri, haber ve makalelerin yer aldığı dergiler, kitaplardan farklı olarak belirli bir konuyu derinlemesine ve çeşitli yönleri dikkate alarak araştırmasıdır. Dolayısıyla bu makalelerde araştırılan konu ile ilgili önemli bilgiler yer alabilir. Bu yüzden söz konusu yazarlardan hem detaylı bilgiler edinilebilir ve hem de çeşitli değerlendirme ve yorumlar yapılabilir (Özçelik, 1993: 107).

Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularını içeren dergiler çoğunlukla, ortaöğretim ve yüksek öğretim çağı öğrencilerine hitap edebilecek özelliklere sahiptirler. Bu sebeple ilköğretim seviyesinde öğrenim gören öğrencilerin ilgi, motivasyon gibi özelliklerini dikkate alan, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının ele alındığı dergilerin yayınlanması

gerekmektedir. Çünkü ilköğretim seviyesinde öğrenim gören öğrenciler akademik açıdan yoğun bilgi yüklü kitap ve dergilerden yeterince istifade edememektedirler (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 254).

2.4.1.5. Broşürler

Eğitimsel açıdan bir broşürde bulunması gerekenler; metin kısmı açık, anlaşılır ve okunaklı olması, kullanılan görsel öğelerin görünüm kalitesi yeterli düzeyde olması, görsel araçlar ile metin kısmı tutarlı ve birbirini destekler nitelikte olması, metin kısmında konu bütünlüğü sağlanması, öğrencileri düşünmeye sevk edici özellikler taşıması, sağlam ve dayanıklı malzemeden hazırlanması şeklinde ifade edilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde broşürlerden sıkça yararlanılabilir. Broşürlerde tarihsel olayların geçtiği yerler, olayların gerçekleşmesine katkıda bulunan kişilerin büstleri ve olayla ilgili anıtlar, eğitimsel açıdan onlara elverişli bir araç olma özelliği yüklemektedir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 263).

2.4.1.6. Poster ve Afişler

Poster ya da afişler hemen hemen her türlü canlı ve cansız varlıkları veya yerleşim yerlerini gösteren büyük yada küçük boy resimlerdir. Herhangi bir fikri anlatmak için kullanılabileceği gibi, uygulanan belli bir program veya yürütülen bir kampanya ya halkın ilgisini çekmek ve onları yapılan çalışmalara teşvik etmek için de kullanılabilir (İşman, 2005: 132-133).

Afişler levhalara benzer biçimde düzenlenen, ancak daha çok reklam amacı taşıyan araçlardır. Bu nedenle, afişlerin hazırlanmasında dikkat çekici, çarpıcı renkler kullanır. Afişlerde daha çok spot kavram ve ilkeler yardımıyla istendik davranış kazandırma amaçlanmaktadır (Halis, 2002: 71).

Posterler ise görsel imajların, yazılı metnin, rengin ve çizgilerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş kompozisyonlardır. Posterin amacı dikkat çekmek ve vermek istenilen mesajı çabucak göndermektir. Etkili posterler öğrencinin öğrenme ve hatırlamasını hızlandırır ve poster hazırlanırken konular çok iyi öğrenilir (Barth ve Demirtaş, 1997; Yaşar ve Gültekin, 2009: 317).

Posterler, mesajları oldukça hızlı ilettiği ve görsel bir alışkanlık yarattığı için uzun süreli gösterimde kalmamalıdır. Bu nedenle, sınıf ya da okul içinde kullanılan posterler belirli zaman aralıklarında yenilenmeli ya da gösterimden kaldırılmalıdır. Poster ve afişlerin eğitim-öğretim sürecinde kullanılmaları sırasında şu ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır:

- Uygun büyüklük,
- Tek husus,
- Anlaşılabilir olması,
- Net olarak görülebilir olması,
- Gerekli olan bilgiyi içermesi,
- Kullanıma Hazır olması,
- Çerçevesinin olması,
- Düzenin olması,
- Öğrenci düzeyine uygunluğu,
- İşlenilen konuya uygunluğu (İşman, 2005: 132-133).

Posterler ve afişler tarih öğretiminde her yaş ve öğrenci düzeyleri için rahatlıkla kullanılabilir. Posterler ve afişlerin etkili kullanımı sayesinde bazen öğrenilmesi çok zor olan kavramlar rahatlıkla öğrencilere öğretilebilir. Öğrencilere, ilköğretimin I. kademesinden başlayarak her sınıf seviyesinde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konuları ile ilgili afiş veya poster çalışmaları yaptırılabilir. Bu sayede öğrencilerin düşünme ve psiko-motor becerileri geliştirilebilir. Bu çalışmalar sırasında öğretmenler rehber konumunda olmalı, yukarı da yer alan eğitim-öğretim sürecinde poster ve afiş kullanırken belirtilen ilkeleri göz önünde bulundurmalıdır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 265-266).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin içeriğinin soyut bir yapıda olması, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konuları ile ilgili afiş veya poster çalışmaları ile öğrenme ortamını zevkli ve eğlenceli hale getirerek, öğrencinin yaparak öğrendiği bir dersin öğrencilerin hafızalarında yer etmesini sağlayacaktır.

2.4.2. İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Kullanılabilecek Soyut Görsel Semboller

2.4.2.1. Haritalar

Gerçeği temsil eden soyut görsel sembollerdir. Haritalar, konuya karşı ilgi çekmede, olay, olgu, kavram ve cisimlerin basit ve açıklamalı olarak ve kısa zamanda öğretilmesine yardım eden soyut görsel materyallerdir.

Haritalar, sosyal bilimlerin özellikle tarih ve coğrafya dersinin öğretiminde sıklıkla kullanılan materyallerdir. Tarihi, siyasi, fiziki ve özel amaçlı haritalar, bilgiyi belirli düzleme yerleştirerek anlamlı öğrenmeyi sağlamada, çocuğun keşfetme ve bütünlük algılama becerilerinin geliştirilmesine ve ayrıca kuşbakışı algılama yeteneğinin gelişmesinde etkin rol oynamaktadır (Emiroğlu, 2002: 212; Welton ve Mallon, 1999).

Harita kullanımı bir çok alanda olduğu gibi tarih derslerinde de mekana dair bilgiler edinilmesi, işlenen konunun gerçek hayatla ilişkilendirilmesi ve öğrenmede görsel destek sağlanması açısından önemlidir. Nitekim birçok tarih öğretmeninin derslerinde kullandığı en önemli materyal tarih atlasları ve duvar haritalarıdır (Öztürk, 2010: 184). Haritalar tarih derslerinde birçok amaç için kullanılabilir. Bir harita -hele bir atlas-bir kitap gibi kullanılabilir. Haritalar öğretmenin sınıfta yapabileceği değişik egzersizler için çok faydalı bir araçtır. Diğer taraftan öğrencilerin, tarih konularını, elleri altında bir harita bulundurarak incelemeleri gerekir. Öğrenciler bu yönteme alıştırılmalıdır. Haritalar, ders kitaplarının en karmaşık metinlerini en çabuk ve görsel şekilde açıklarlar (Candan, 2003: 61).

Haritalar tarih öğretimi içinde gereklidir. Verilen bir bölgede belli bir dönem boyunca neler olduğunu anlamak, insanların bir yerden bir diğerine göçlerinde nehir ve okyanusların öneminin altını çizmek, savaş konusunun ne olduğunu anlamak için savaş meydanlarının sınır çizgilerini göstermek, haritaların, tarihi öğrenmemiz ve elbette ki öğretmemiz konusunda bizlere nasıl yardımcı olduğunu öğrenmemiz ve elbette ki öğretmemiz konusunda bizlere nasıl yardımcı olduğunu açıklamalardan bazılarıdır (Demirtaş ve Doğanay, 1997:18; Akt.; Işık, 2008: 52-53). Haritalar, tarihle ilgili yorumlarda yardımcı olduğu gibi, bazı soyut kavramları anlamada oldukça faydalıdırlar. Bu yüzden tarih sınıflarında önemli belli başlı haritalar; bir dünya haritası,

Türkiye Haritası, Türk Dünyası Haritası vb haritalar sürekli bulundurulmalıdır. Böyle bir ortamda, tarih ders saatlerinin dışında bile öğrenci, belki kendi bile farkında olmadan tarih eğitimi almış olur (Köstüklü, 2001: 116).

Haritalar, büyük miktardaki bilgileri içerebilmektedirler. Oldukça geniş sayfa ve alanları kapsayacak olan yazıların yerine sembolleri kullanarak, sayfalar dolusu bilgiyi haritalara kodlamak mümkündür. Haritanın doğru okunmasını sağlayan işaret ve sembollerin harita üzerinde bulunuyor olmasına, renk ve yazıların algıyı kolaylaştıran ve görsel bir karmaşaya meydan vermeyecek netlikte ve uyumda olmasına dikkat etmek gerekir (Koç ve Aksoy, 2009: 363).

Dönmez ve Yazıcı (2008: 268) de Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde de önemli aracın haritalar olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak bu dersin konularının öğretiminde haritaların kullanılmaları konusunda pek çok hata yapıldığına; bu hataların; haritaların sınıf içerisinde araç olarak kullanılmaları esnasında yapılan hatalar ile ders kitaplarında yer alan haritaların yanlış kullanılmaları sonucu gerçekleşen hatalar olduğuna işaret etmektedirler.

2.4.2.2. Resimler

Resimler, sözel mesajların öğrenciler için anlamlaştırılmasında ve somutlaştırılmasında en yaygın olarak kullanılan öğretim materyallerindendir. Resimler, kavram ve olguların öğrenilmesinde, öğrencilerin sözel sembollerle ifade edilen bilgileri zihinlerinde canlandırmalarına yardımcı olur (Erden, tarihsiz: 189). Resimlerin öğretimde kullanılması öğrenci dikkatinin çekilmesinde ve korunmasında etkin bir yöntemdir. Resimler, bütün bir içeriği sunmak yerine, içeriğin açıklanmasında kullanılabilecek ve öğretmene yardım edebilecek destekleyici materyallerdir. Resimlerin gerçeğe uygunluğu, renkli oluşu ve gerektiğinde yazılı açıklamaları içermesi, bu materyallerin etkinliğini arttıran diğer faktörlerdir (Yanpar ve Yıldırım, 1999: 22).

Resimler başta olmak üzere, geçmişten günümüze gelen her türlü görsel malzeme, başka yolla elde edilmesi mümkün olmayan pek çok tarihsel bilgiyi bünyesinde barındırmaktadırlar. Bu özelliklerinden dolayı resimler, geçmişi anlamamıza yardım eden değerli kaynakların başında gelmektedir. Tarihçiler için önemli bir kaynak olan resimler, bilimsel olarak ortaya konan tarihi bilgileri

öğrencilerine öğretmekle yükümlü olan öğretmenlerin; başka hiçbir biçimde geri getirmeleri mümkün olmayan geçmişi, öğrencilerin gözünde canlandırmak için kullanabilecekleri önemli somutlaştırıcılar. Bu özellikleri ile resimler geçmişe ait bilgileri öğrencilere kazandırmanın yanı sıra, tarihsel becerilerin geliştirilmesine de katkı sağlamaktadırlar.

Resimler, en ucuz ve en kolay temin edilebilecek görsel araç-gereçler arasında yer almaktadırlar ve kullanılış amaçlarına göre çeşitli büyüklükte hazırlanabilir veya çeşitli kaynaklardan elde edilebilirler. Özellikle soyut görüşlerin daha gerçekçi bir biçimde aktarılmasını sağlayarak, öğretimin, sözel semboller düzeyinden daha somut düzeye çıkarılmasına yardımcı olurlar.

Resimler bir metinde;

- Yapının oluşturulmasında,
- Karakterlerin tanımlamasında ve özelliklerin yansıtılmasında,
- Metnin geliştirilmesinde
- Farklı bakış açıları oluşturmada,
- Metnin tutarlığının arttırılmasında,
- Metnin içeriğinin güçlendirilmesinde,
- Metnin okunması için gerekli olan motivasyonun artırılmasında,
- Okumaya yönelik olumlu tutumlar geliştirilmesinde,
- Metnin anlaşılabilirlik seviyesinin arttırılmasında,
- Metin içi konu geçişinin sağlanmasında faydalı olmaktadırlar.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde ders kitapları bünyesinde kullanılan resimler incelendiği zaman, aşağıda verilen türde hatalarla sık sık karşılaşılmaktadır. Bunlar; Kullanılan resmin konuyla-metinle ilgisinin olmaması, kullanılan resmin kalitesi, resmin günümüzle bağlantısının kurulamaması, resme konu olan kişilerle ilgili bilgilerin eksikliği, resmin çekildiği yer ile ilgili bilgi eksikliği, resmin çekildiği zaman ile ilgisi bilgi eksikliği,metin ile resim eşleştirilmesinde yapılan hatalardır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 275-285).

2.4.2.3. Karikatürler

Mizahın eğitim ortamlarına taşınmasında çizgi film, animasyon, karikatür, fıkra gibi çeşitli görsel ve yazılı yollar kullanılmaktadır. Son dönemlerde çeşitli avantajları

nedeniyle karikatürler ön plana çıkmaktadır. Karikatür; insanların, varlıkların, olayların hatta duygu ve düşüncelerin doğala ters düşen, olağanla çelişen, gülünç yanlarını yakalayıp bunları (kimi zaman da yazıyla desteklenmiş) abartılı çizimlerle bir gülmece anlatımına dönüştürme sanatıdır (Alsaç, 1999).

Karikatürler, eğitimsel amaçlar için değişik şekillerde kullanıla gelmiştir. Bunlar; okuma becerilerinin ve kelime dağarcığının geliştirilmesi, problem çözme ve düşünme becerileri, motivasyonu artırma, anlaşmazlıkları çözme, sözlü ya da yazılı olarak ifade edilmeyen bilimsel bilgileri ortaya çıkarma ve bilimsel fikirleri ulaşılabilir-faydalanılabilir yapma gibi konuları içerir (Altun, 2010: 273).

Karikatürler, ait olduğu dönemin sosyal ve politik yaşamının görüntüsünü zihinlerde canlandırmaya, sınıf tartışmalarını başlatmaya, çok disiplinli dersleri desteklemeye, düz anlatıma dayalı dersleri görselleştirerek anlaşılmaya, pekiştirmeye ve değerlendirmeye, yüksek düzeydeki soruları desteklemeye ve özgün değerlendirmeye bir temel sağlamaya oldukça uygundur (Heitzmann, 1998).

Karikatürleri birincil kaynak olarak analiz etmeye ve yorumlamaya yönelen tarihçilerin sayısı çok azdır. Tarihçiler çoğunlukla kitaplarında karikatürlere sadece görsel amaçla yer vermeyi yeterli görmüşlerdir. Oysa tarihçi karikatür sanatına has özellikleri, yani bir konu, olay ya da şahıs hakkında tek taraflı bakış açısını ortaya koymak için başvurulan gülünçleştirme ve abartma gibi çeşitli üslupları dikkate almak durumundadır. Bu bakımdan karikatürler, özellikle kamuoyu anketlerinin ortaya çıkışından önce, belli bir siyasal görüşe bağlı olanlar arasında veya bir bütün olarak toplumda belirli bir dönemde geçerli olan kanıyı araştırmak için son derece etkili bir malzeme olabilir. Tarihsel karikatürler tarih dersinde şu pedagojik yönleriyle değer taşıyabilirler:

Öğrenciye -aynen profesyonel tarihçiye olduğu gibi- belli bir dönemde insanların ne düşündüğüne ilişkin sezgiler sunarlar,

Çoğu kez bir konuyu metin kadar etkili -bazen daha da çarpıcı- bir özet halinde aktarırlar,

Görüntülerden süzülüp çıkarılması gereken bir anlam taşırlar,

Yorumlanmayı gerektirdikleri için, öğrenciye söz konusu olay, konu ya da kişiyle ilgili daha önceki bilgilerden yararlanma fırsatını verirler. Bu bakımdan belli bir konu hakkındaki ünitenin sonuna bir karikatür koymak yararlı olabilir; çünkü öğrenciler

karikatürdeki ipuçlarını kavrayıp çözecek ve karikatüristin niyetini yorumlayacak bilgileri edinmiş durumda olurlar (Stradling, 2003: 100).

Dönmez ve Yazıcı (2008: 291) karikatürlerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde kullanılıp kullanılmayacağını, bilgi kaynağı olarak kullanılma durumlarıyla ilişkilendirmeye bağlı olarak açıklamaktadırlar.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi gibi hayati önem arz eden bir derste, geçtiği dönemin toplumsal ve siyasal atmosferini yansıtan ve bunu yansıtırken olaylara biraz eleştirel, biraz mizahi ve biraz da yazarın bakış açısını ortaya koyan, sayfalarca anlatılamayan bir olayı bir görselle anlatan karikatürler dersi zevki ve eğlenceli hale getirecek olmasından dolayı yeri geldikçe kullanılmalıdır.

Ancak dersi veren öğretmen; Seçilen konuyla ilişkili olması, mizahi yönünün olması, doğru bir kaynağa sahip olması, mizahi yönünü dikkate almakla birlikte eğitimsel değerinin ön planda tutulması, ahlaki bir amaç taşıması, bulunduğu yer zamanda, toplumun sosyokültürel yapısına uygun olması, hususlarını göz önünde bulundurmalıdır (Altun, 2009: 200).

2.4.2.4. Tablolar

Tablolar bilgileri görselleştirerek, kolay algılanmasını sağlayan materyallerdir. Tablolar bilginin sayısal ifadesi olarak da tanımlanabilir. İstatistiki ve nümerik bilgiler içeren tablolar, bilginin algılanmasını kolaylaştırmakta olup mukayeseli bir öğretim için de uygun zemin yaratabilir.

Tablolardan etkili bir biçimde yararlanabilmeleri için öğretmenlerin öncelikle öğrencilere tablo yorumlama becerilerinin kazandırılması gerekir. Tablolar tam ve anlaşılır bilgi vermelidir. Ne ile ilgili olduğu, ne ile ilişkisinin kurulduğu, hangi bilgi kaynağından alındığı gibi okuyucunun kendi yorumunu yapmasına yardımcı olacak her şey tabloda belirtilmelidir. Tüm sütun ve satırların anlaşılır ve açık bir başlığı olmalıdır. Verilerin kaynağı dipnot olarak belirtilmelidir. Tablonun başlığı, bilginin neyle ilgili olduğunu açıkça ortaya koymalıdır (Yaşar ve Gültekin, 2006: 296-297).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde sıkça sayılara başvurulmaktadır. Sayısal verilerin öğrenciye sunumu sırasında kullanılabilecek araçlardan birisi de tablolardır. Ancak tabloların hazırlanması

aşamasında, öğrencilerin seviyeleri ve tablonun kullanım kolaylığının dikkate alınması gerekir. Bir tablonun kullanımının kolaylığı; anlama süreci, araştırma süreci ve yorumlama sürecinin teşhis edilmesi ile doğru orantılıdır. Eğitim faaliyetleri sırasında tablolar, çoğunlukla bir metin ile bütün oluşturacak şekilde birlikte sunulmaktadır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 292-293).

2.4.2.5. Grafikler

Grafikler sayısal verileri görselleştirerek veriler arasındaki ilişkilerin kavranmasını kolaylaştırmak için kullanılır. Grafikler eğitimin birçok alanında kullanılan ve gün geçtikçe de önemi artan görsel bir materyaldir. Grafikler karmaşık bilgileri basitleştirerek bilgilerin daha kolay öğrenilmesi sağlar. Grafikler konunun önemli noktalarını ve özünü belirtir (Halis, 2002; Yalın, 2003). Grafikler, bir olayın durumunu, sosyal olarak göstermesi bakımından önemlidir. Grafiklerin ilgi çekici olması gerekir. Gerçeği temsil edileceği de önemlidir. Bilinenden farklı, sıradan olmaması ilgiyi artırabilir (Şahin ve Yıldırım, 1999: 44).

Grafikler sayısal verilere ilişkin görsel sunumlar sağlamalarının dışında, üniteler arasındaki ilişkileri ve verilerdeki eğilimleri de gösterirler. Her bilginin grafikle gösterilmesi gerekmeyebilir. Herhangi bir bilgiyi grafik formuna dönüştürmeden önce, bilginin grafik olarak gösterilip, gösterilmeyeceğine ve en uygun grafik türünün hangisi olacağına karar verilmelidir. Grafiklerin etkililiği amaca uygun seçimine ve tasarım kalitesine bağlıdır. Grafik seçimi temsil edilecek sayısal verinin türüne uygun olmalıdır. En çok kullanılan grafik türleri; Çubuk, grafik, pasta grafik ve çizgi grafiklerdir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 295).

Grafikler, değişik tipteki verileri göstermek için sosyal bilimlerde ve diğer bilimlerde yaygın bir kullanım alanına sahiptir. Çünkü içeriğinde kullanılan kelime sayısı çok az olduğundan ve daha ziyade göze hitap ettiğinden farklı dillerde konuşan ve farklı kültürlere sahip insanlar tarafından kolaylıkla anlaşılabilir ve hepsinden önemlisi bilgileri net olarak aktarırlar. Bu tür öğretim araçları bazı soyut fikirlerin somutlaştırılıp öğrenilmesini kolaylaştırırlar. Tarih öğretiminde grafik hazırlamak veya onları okuyup yorumlamak bazı tarihi becerileri gerektirir. Tarihte, oran bilgilerinin verilmesi, bazı fikir veya kavramların gelişme seyrini gösterilmesi veya daha farklı tipteki bilgileri

aktarmakta; grafik kullanımı oldukça faydalıdır. Buna rağmen maalesef grafiğin tarih öğretiminde yeterince kullanıldığı söylenemez (Köstüklü, 2001: 116).

2.4.2.6. Zaman Şeritleri

Tarih şeritleri, bir ünite ya da konu başında fikir vermesi için bir giriş olarak veya ünite sonunda özet ya da tekrar alıştırması olarak verilebilir. Kısa el notları olarak zaman şeritleri faydalıdır. Zaman şeritleri, çocukların daha bağımsız ve daha geniş dağarcıkta çalışmalarına imkan verir. Kitapların özetlerin kronolojik olarak zaman şeridi üzerinde göstermek mümkündür (Chapman, 1993: 26). Amaca ulaşmaları için zaman şeritlerinin mutlaka son derece ayrıntılı olmaları gerekmez. Konuyla ilgili istatistiklere yer veren kısa bir tablo, çoğu kez bazı karmaşık modelleri ve yönelimleri çok etkili bir şekilde özetleyebilir (Stradling, 2003: 18). Zaman şeridi büyük zaman bölümlerinde bir ülkeden diğer bir ülkeye meydana gelmiş olayların ilişkilerini açıklar. Ancak, yapılan çalışmalar zaman şeridinin çocukta tarihsel zamana ilişkin bir iç öğrenme sağlamada yeterli olduğu konusuna şüpheyle yaklaşmaktadır. Buna göre, çocuklar verilen bir paragrafta yer alan çeşitli tarihleri bir tarih şeridi üzerinde sıraya koyabilirler ve bu, sadece bir transfer başarısı olabilir (Garvey, 1975-1976: 293).

Zaman içinde olayların ardışıklığının kronolojik algısı için tarihsel zaman şeritleri en önemli araçlardır. Onlar, öğrenciye, olayların hangi sırayla, nasıl oluştuğunun anlaşılmasındaki hedefleri ve zamanı n genişliğinin görselliğinde yardımcı olur (Naylor ve Diem, 1987: 307).

Zaman şeritlerinin pek çok avantajı vardır. Bunlar (Beatte,1891):

- Tarihsel olayların hafızada karışmasını önler,
- Birçok farklı tarihsel döneme uyarlanabilir,
- Bir bakışta farklı ülkelerin tarihlerini gösterebilir,
- Özet olarak biçimlendirildiği için kolaylıkla hatırlanabilir,
- Herhangi bir olayın tarihi tam olarak verilmese bile bir genel haritadaki yerinin pozisyonuna ilişkin olarak tanıdık hale gelir.
- Blyth (1996:106)da bunlara ek olarak şunları saymıştır;
- Çocuğun zaman dönemlerini hayalinde canlandırmasına imkân tanır,

- Bir olayla diğeri arasında ilişki kurulmasını sağlar,
- Bir bakışta, uzun cağları ya da kısa bir nesli görmelerine yardım eder (Akt. Şimşek, 2009: 99).

İlköğretim çağının özellikle ilk beş yılında öğrenim görmekte olan öğrencilerin, geçmiş zamanın nedenli eski olduğu konusunda görüş geliştirmeleri oldukça güçtür. Bu yaşlardaki çocukların geçmişi algılayışları, genellikle kendi doğum tarihlerini algılayışları ölçüsünde anlam kazanır. Bu bakımdan, onlarda zaman ve tarih şeritlerinden yararlanmak uygun olur. Zaman ve tarih şeridi, zaman kavramının öğrencilere kavratılmasında kullanılan önemli araçlardır. Zaman şeridi, mevsimler ve önemli olayların tarihlerini öğretmek için kullanılırken, tarih şeridi ise tarihsel süreç içinde insanlığın geçirdiği evrimi öğretmek amacıyla kullanılmaktadır. İlköğretimi ilk beş yılında öğrenim görmekte olan öğrencilerin somut işlemler dönemde oldukları; dolayısıyla, soyut düşünemedikleri göz önüne alındığında, zaman ve tarih şeridi olayları somutlaştırmada oldukça yararlı olabilir (Sözer, 1998: 129).

Öğrencilere, zaman kavramını kazandırmak ve muhtelif olaylar arasında zaman ilişkilerini göstermek için zaman şeritlerinden faydalanılır. Bu araç çok basit, pahalı olmayan ve her şeyden önemlisi başarılı tarih öğretmenleri tarafından hemen her derste kullanılabilecek bir araçtır. Zaman şeritleri ise daha kısa zaman dilimi içindeki olayların yıllar arasındaki oranlara göre bir çizgi üzerinde gösterildiği şekillerdir (Köstüklü, 2001: 119-120).

2.5. Üç Boyutlu Araç-Gereçler (Gerçek Eşyalar- Modeller)

Çevremizde öğretme-öğrenme amaçlı kullanabileceğimiz sayısız nesne bulunmaktadır. Gerçek eşyalar, öğrencilere somut ve kalıcı öğrenmeler sağlar; öğrenilenlerin genellenmesini kolaylaştırır ve her bireyin, kendi yeteneği ölçüsünde bireysel olarak eğitim görmesine yardım eder. Ancak, gerçek eşyalar bazen sınıf ortamına getirilemeyecek kadar büyük, gözlenemeyecek kadar küçük, satın alınamayacak kadar pahalı, çok kirli, çok tehlikeli ya da çok hassas olabilir. Bazı durumlarda ise eşyanın gösterilmek istenen özellikleri açık olmayabilir ya da bir ilke bazı materyallerle daha iyi öğretilebilir. Bu durumda, model ya da resim, şema, grafik gibi görsel materyallerin kullanımı öğretme ve öğrenme açısından daha pratik ve anlamlı olabilir. Modeller, bir gerçek eşyanın üç boyutlu temsilleridir. Modeller, asıl

cisimden daha büyük, daha küçük olabildiği gibi temsil ettiği gerçek eşya ile aynı büyüklükte ve yapıda da olabilir (Yalın, 2003: 123).

Modeller ve numuneler, eğitim-öğretim ortamlarında öğretmenler tarafından soyut ve somut kavramların etkili olarak öğretilmesinde kullanılabilirler. Modeller ve numuneler öğrencilerin birden fazla duyu organlarına (görme, işitme, koklama, tatma, dokunma)aynı anda hitap eder, somut ve doğrudan deneyimler sağlar. Yapısalcılığın temeli olan yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi gerçekleştirirler. Bunun sonucunda, model ve numuneler öğrenilmesi zor olan karmaşık kavramları kolayca öğrencilere öğretir; Çünkü model ve numunelerde görsellik ön plandadır. Bu yüzden model ve numuneler, okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimde yaygın olarak kullanılır. Model ve numuneler eğitim öğretim ortamlarında kullanılırken göz önünde bulundurulması gereken önemli hususlar vardır. Bunlar; gerçeğine uygun olmalı, gerçek nesneyi yansıtmalı, tek bir konu olmalı, ihtiyaç olduğunda kullanılmalı, anlaşılabilir olmalı, herkes görmeli ve dokunmalı, gerekli olan bilgi olmalı, öğrenci düzeyine uygun olmalı vb. hususlardır (İşman, 2011: 266-267).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının (kazanımlarının) öğretimi sırasında kullanılan eşya ve modeller çoğunlukla müzelik malzemelerden oluşmaktadır. Bunlar, madalyalar, paralar olabileceği gibi, kıyafetler, eski yazıyla yazılmış bir belge ya da bir mermi de olabilir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 302).

2.6. İşitsel Araç-Gereçler

2.6.1. Radyo

Kulağa hitap eden ve büyük kitleleri etkileyen bir iletişim aracıdır. Sadece işitme duyusunu etkilediği için soyut yaşantılar sağlar. Radyodan eğitsel amaçla yaygın biçimde yararlanılmaktadır. Özelikle, ilköğretim ve orta öğretimde kullanılan programları desteklemek amacıyla radyo programları hazırlanmaktadır. Bu programlar, öğrencilerin dinleme ve anlama becerilerini geliştirmektedir. Ayrıca, radyo öğrencilerin ilgileri, merakları ve hayal güçlerinin geliştirilmesinde de etkili olmaktadır (Yaşar ve Gültekin, 2006: 298).

Radyo, öğretimde kulanım imkanı olan bir diğer iletişim aracıdır. Kulağa hitap edici özelliği bulunan, ucuz ve temini kolay olan radyonun etkin kullanımı için dinlenecek programların, öğretim amaçlarını destekleyici bir nitelik taşıması gerekmektedir. Ayrıca programın yayın saatinin de ders planları ile uyumlu olması mecburiyeti bulunmaktadır. Bir radyo programının dinlenmesinden önce amaçların öğrencilere anlatılarak onlarla tartışılması, dikkatlerin yayınlanan programa verilmesini sağlayacaktır. Bu şekilde motive edilen öğrencilerin bütün dikkatlerini dinledikleri sese teksif etmeleri öğrenmeyi kolaylaştıracak hatta teferruat olabilecek hususlar dahi öğrenciler tarafından algılanabilecektir. Bir uzmanın konu hakkındaki görüşlerini açıklaması, bir olayın şahidi veya kahramanın (örneğin bir gazinin)hatıralarını anlatması, konu ile ilgili olay, kişi ve bilgileri içeren bir radyo tiyatrosunun oynanması vb. programlar öğrencinin belirlenmiş öğretim amaçlarına ulaşmasını sağlamakla kalmaz üstelik dinleme becerilerini geliştirir. Söz konusu faydalarına rağmen radyo, öğretimde yaygın bir şekilde kullanılamamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanan ve TRT'de yayınlanan eğitim amaçlı programlar bulunmakla birlikte yayın saatlerinin ders saatlerine uymaması sebebiyle sınıf ortamında bu programlardan faydalanmak mümkün olmamaktadır (Emiroğlu, 2002: 215).

Radyo, eğitim-öğretim amaçlı olarak üç farklı biçimde kullanılabilir.

Birincisi, radyo yönetmenleri okullar için gerekli olan müfredat programlarına uygun eğitim programlarına hazırlar ve 'okul saati' programında yayınlar. Okul saati programları, radyo yönetmenleri ve okul yöneticileri tarafından belirlenen saatte, okullarda görev yapan öğretmenler tarafından öğrencilere dinletilir. İkincisi, öğretmenler öğrencilere radyoda yayınlanan eğitim programlarının yayın saatlerini verir ve öğrencilere bu programları dinlenmelerini söylerler. Öğrenciler de dersleri dışında bu programları dinler ve gerekli olan ders notlarını alıp öğretmenlerine verirler. Üçüncüsü, öğretmenler kendi radyo eğitim programlarını hazırlar. Öğretmen, öğreteceği konuya uygun radyo programlarını okul içinde görev yapan diğer meslektaşlarıyla birlikte çalışarak yapar (İşman, 2011: 310-311).

Radyo özellikle, pahalı ve temini zor olmadığından her yerde bulunabilen ve bu özelliğiyle TV ya da video gibi göze ve kulağa hitap eden araçların bulunmadığı ortamlarda da istifade edilebilecek bir araçtır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde ise, özellikle bazı programlara, İstiklal Savaşı

veya Kore gazilerinin konuk edilerek, canlı olarak hatıralarını anlatmaları suretiyle kullanılmaları oldukça etkili ve faydalı olacaktır. Bu tür programların yanında radyo eğitim-öğretim amaçlı olarak farklı biçimlerde kullanılabilir. Bu biçimler;

1. Radyo yönetimleri okullar için gerekli olan eğitim programları hazırlayabilirler. Bu programlar müfredat programlarına uygun olmalıdır. Bu eğitim programları 'okul saati' programlarında belli saatlerde yayınlanabilir.

2. Öğretmenler öğrencilere radyoda yayınlanan eğitim programlarının yayın saatlerini verir ve bu programları dinlemelerini söyleyebilir.

Eğitim programlarında Atatürk'ün hayatından farklı kesitler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi konuları, yaşanmış olaylar gibi konular anlatılabileceği gibi, terör olayları sonucu yaralanan güvenlik güçleriyle yapılan röportajlara yer verilebilir. Bu sayede öğrencilerin Millî Mücadele dönemiyle günümüz arasında bağlantı kurma ve karşılaştırma yapma becerileri geliştirilebilir. Öğrencilerin radyo programlarını dinlemeleri sonrasında ise ya dinlenilen program ile ilgili bir rapor yazmaları istenilebilir, ya da ders saatinde radyo programında bahsedilen konu ile ilgili kısa bir tartışma ortamı yaratılabilir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 306-307).

2.6.2. Kasetçalar-Ses Kasetleri

Öğretimde, yalnızca kulağa seslenen ve bu nedenle yalnızca işitsel özelliği olan bir öğretme aracıdır. Her ortama taşınabilen bu araçların kullanımı kolaydır. Belli konuların öğretimi ile ilgili olarak önceden hazırlanan ses bantları bu araçlar yoluyla yeri ve zamanı geldikçe etkili olarak kullanılabilmektedir. Kasetçalar, yakın çevrede ve okullarda kolayca bulunabilecek araçlardandır. Sosyal Bilgiler dersinde, güncel olaylar ile belirli gün ve haftalar konusunda radyodan kasetçalara kaydedilen çeşitli programlar gerek duyulduğunda, derslikte öğrencilere dinletilerek bir tartışma ortamı yaratılabilir. Sesleri saklaması; çok amaçlı kullanıma, bağımsız öğrenmelere ve dönütlere olanak sağlaması, kasetçaların, öğretme-öğrenme sürecinde yararlı bir araç olarak kullanılmasını olanaklı kılmaktadır (Sözer,1998).

Öğretim ortamında ses kasetleri, öğrenci ve öğretmen için hazırlanması en kolay öğretim materyalleri arasında kalır. Ses kasetlerinin kullanılması için gerekli olan teypler ise hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin günlük yaşamlarında kullanmaya

alışık oldukları araçlardır. Bu materyaller ve teknolojiyi kolaylıkla sınıf ortamına getirilebilir (Şahin ve Yıldırım, 1999: 40).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimi sırasında Millî Mücadeleye katılan kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda oluşturulan ses kasetleri sınıf ortamında öğrencilere dinlettirilebilir. Bu bağlamda Atatürk'ün kendi sesinden kayıtlarda sınıf ortamında kullanılabilir. Özellikle öğrencilere Atatürk'ün Onuncu Yıl Nutkunu kendi sesinden dinletmek bir hayli etkili olacaktır. Çünkü bunu dinleyen hemen herkesin aklına ilk etapta inanmış bir liderin sözleri ve vurgusu gelmektedir. Bu da söz konusu alanda yapılan eğitim-öğretim ve öğrenilenlerin içselleştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca Atatürk'ün ulaşılamaz bir insan konumundan uzaklaştırılarak, onun da tıpkı bizler gibi bir insan olduğu izlenimini vermesi açısından kendi sesinin kullanılması önemlidir. Aynı şekilde Millî Mücadele döneminde yaşayan,yakın tarihimize yol gösteren kişilerin kendi ağızlarından yapmış oldukları konuşmalar,dönemle ilgili bilgilerin öğrenciler tarafından özümsenmesine imkan verecektir (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 308-309).

2.7. Görsel – İşitsel Araç-Gereçler

2.7.1. Televizyon

Bir olguya ilişkin görüntü ve seslerin elektromanyetik dalgalarla iletilmesi sonucunda, bunların iki boyutlu, sesli, siyah-beyaz ya da renkli olarak izlenmesine olanak sağlayan bir araçtır (Yaşar, 2005). Olgu ve olayları görüntü ve sesleriyle birlikte, hareketli olarak izleyicilere sunma olanağı yaratan televizyon, görsel-işitsel araç olarak eğitimde önemli işlevleri gerçekleştirmektedir. Örneğin, radyo gibi, güncel olaylar ile belirli gün ve haftalara ilişkin anma ya da kutlanma programlarının derslik ortamına getirilerek bunların öğrenciler tarafından dinlenmesine ve tartışılmasına yardımcı olmaktadır. Televizyonun radyodan üstünlüğü, hem göze, hem de kulağa yönelik olmasıdır (Sözer, 1998).

Televizyonun eğitsel bakımdan sağladığı yararlar şöyle sıralanabilir

- Sınıfa getirilmesi olanaklı olmayan cisim, olgu ve olayları meydana geldiği anda olduğu gibi gösterir ve duyurur. Bu özelliği nedeniyle televizyon, diğer öğretim araçlarına göre daha çok heyecan verici ve açıklayıcıdır.
- Eğitimin niteliğini arttırır ve bu niteliğin ülke çapında standartlaşmasını sağlar.
- Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde yer ve kaynak tasarrufu sağlar.
- Örgün ve yaygın eğitim yoluyla öğrenim gören öğrencilere destek sağlar.
- Eğitim sisteminin dışında olan kişilerinde eğitilmesini olanaklı kılar (Yaşar ve Gültekin, 2006: 298-299)

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimi kapsamında, Millî Mücadele dönemini anlatan Ateşten Gömlek, Kurtuluş gibi dizi veya filmler ya da içeriği itibariyle bu konularla ilgili bir olay, belgesel veya haber programı öğrencilere izlettirilebilir. Eğer yayın saati ders saati ile uyum göstermiyorsa öğrencilerin kendilerinin izlemeleri istenerek, daha sonra bu izlenimler sınıf ortamında tartışma yöntemi kullanılarak irdelenebilir. Ancak bütün bu aşamalarda öğrencilerin seviyeleri dikkate alınmalıdır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 313).

2.7.2. Video

Ses ve görüntünün manyetik bir bant üzerine kaydedilmesine ve daha sonra görüntülenmesine olanak sağlayan araçtır. Video, görüntülerin tekrar kullanmasını sağlayarak bir yandan öğrenmeyi zamana ve mekana bağımlı bir etkinlik olmaktan çıkarmakta; diğer yandan televizyona işlerlik kazandırmaktadır. Videolar, gerek büyük gerek küçük grupların öğretiminde etkili olarak kullanılmaktadır (Yaşar ve Gültekin, 2006:299).

Videonun etkili bir öğretim aracı olarak kullanılabilmesi için öğretmenlerin video ile eğitim ilkelerini iyi bilmeleri gerekmektedir. Bu ilkelerden başlıcalar şunlardır:

- Video kullanımına geçmeden önce hedefler açık seçik belirlenmelidir. Seçilen programın ders konusunun problemlerini çözücü ya da açıklayıcı bir nitelikte mi, yoksa konuyu zenginleştirici bir nitelikte olacağı açıkça bilinmelidir.

- Video programı hedefe, ders konusuna, öğrenci seviyesine ve ilgilerine uygun olmalıdır. Mesela, ilköğretim I. ve II. Kademe tarih konuları işlenirken, bu çağda çocukların yaşları küçük olduğundan çizgi filmler daha etkili olabilir.
- Program konunun işlenişinin en uygun yerinde gösterilmelidir.
- Gösterimin bir ders saatinin tümünde mi, yoksa 15-20 dakikalık bir süresinde mi yapılacağı belirlenmelidir. Ayrıca bir ders saatinde birden fazla videobant gösteriminin gerekli olup olmadığına da önceden karar verilmelidir. Bazı eğitim bilimciler, 'filmin bir amaç değil tersine hedef davranışları kazandırmak için bir araç olduğundan hareketle bir ders boyunca yalnızca bir film izlenmemesini' tavsiye etmektedirler.
- Filmin dersin amaçlarına uygun olarak kavranması için, öğrencilere önceden soruların verilip verilemeyeceği, soru verilecekse nelerin sorulacağı, soruların cevaplarıyla ilgili sınıfta bir tartışma açılıp açılamayacağı gibi hususlar önceden belirlenmelidir.
- Bu ilkelerin istenilen düzeyde uygulanabilmesi için öğretmenin göstereceği programı önceden seyretmiş olması ve notlar tutması faydalı olur (Köstüklü, 2001:124-125).

Ülkemizdeki öğretmenler T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularına uygun olan videokasetleri, Millî Eğitim Bakanlığı, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Tarih Kurumu veya diğer ilgili kurum ve kuruluşlardan temin edebilir ve sınıf ortamında bunları öğrencilere gösterebilirler. Çünkü video kullanmanın öğrenmeye olumlu katkıları bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, öğrenci videokaset sayesinde konu ile ilgili bilgileri istediği yerde ve zamanda izleyebilir. İkincisi, öğrenciler öğrenmek istediği bilgileri ses ve görüntü ekseninde öğrenirler. Sonuncusu ise, videokasetler sayesinde öğrenciler, konularla ilgili somut olan ve hayatında hiç karşılanamayabilecekleri deneyimler kazanabilir. Örneğin öğrencilerden bazılarının gidip görme imkanı bulamayabilecekleri, ya da dersin kazanımlarıyla ilgili dersin işleniş sürecinde gösterilmesi gereken mekanlar video vasıtasıyla gösterilebilir (Mesela, Çanakkale Savaşlarının gerçekleştiği yerler, ilk meclis binası, Anıtkabir vs.) (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 314).

2.7.3. Bilgisayar

Öğrencilerin bireysel gereksinimlerini belli bir oranda dikkate alarak daha geniş öğrenci kitlesine yönelik öğretim gereçlerine hazırlamak amacıyla kullanılan bir araçtır. Söz konusu bu aracın, öğretme-öğrenme sürecinde etkili bir biçimde kullanılması, öğretim gereçlerinin niteliğini artırmaktadır. Toplumsal yaşamda etkisini giderek arttıran bilgisayar yaşamın tüm alanlarında kullanılmaktadır. "Çağın aracı" olarak nitelendirilen bilgisayar, bilgiyi işleme, depolama ve istenildiği zaman sunma gibi üç önemli özelliği ile eğitimde önemli bir kullanım alanına sahiptir. Bilgisayarın öğretme-öğrenme sürecinde bir araç olarak kullanılmasına bilgisayar destekli öğretim adı verilmektedir. Bilgisayar destekli öğretimde, öğrencilerin, konuları yineleme; kavramları, ilkeleri ve yasaları öğrenme; sorun çözme yollarını izleyerek gerektiğinde gözlem yapma ve inceleme gibi etkinlikleri öğrenmeleri sağlanabilir (Sözer, 1998).

Bilgisayar kullanımı, öğrencilere zengin ve heyecan verici etkileşimli bir öğrenme ortamı sağlar. Bilgisayar yoluyla sunulan öğrenme etkinlikleri öğrencilerin öğretme-öğrenme süreciyle doğrudan ilgilenmesine yardımcı olur. Bu noktada, bilgisayar ve bilgisayar uygulamaları yalnızca öğretmenler için değil öğrenciler için de etkilidir. Çünkü eğitimde bilgisayar kullanımı, öğrencilere yeni öğrenme etkinlikleri için olanaklar sunmakta; örneğin, onların bilgileri toplayıp düzenlemelerine, kendi sunumlarını hazırlamalarına, tartışma gruplarına katılmalarına, elektronik yazışma gibi etkinliklerde bulunarak kendi öğrenmelerine kontrol etmelerine yardımcı olmaktadır. Öte yandan, bilgisayar, öğretmeni de etkili bir öğretme-öğrenme süreci düzenleme bakımından destekler. Örneğin, ona, öğretimi planlama, etkinlikleri gerçekleştirme ve değerlendirme yapmada önemli katkılar sağlar (Welton ve Mallan, 1999).

Tarih öğretiminde bilgisayar, diğer öğretim araçlarından bağımsız, tek başına yeterli bir öğretici araç olarak kullanılmaktan ziyade öğretim sistemini tamamlayıcı unsur olarak algılanmakta ve kullanılmaktadır. Mesela, ders kitaplarında yer alan herhangi bir ünite veya konular, bir CD'ler ile resim, hareketli resim ve açıklamalı bilgilerle zenginleştirilmekte ve öğrenci ilgili konuları buradan takip ederek daha çekici ve öğretici bir ortamla karşılaşmaktadır. Birkaç örnek vermemiz gerekirse, bugün piyasada Eskiçağları, Osmanlı Devletini ve İstiklal Harbini vb. tarih konularını anlatan CD'ler bulunmaktadır. Tabiidir ki, bu tür malzemelerin öğretici olabilmeleri; herşeyden önce, bilgisayar programcısı uzmanların yanı sıra, eğitim bilimci ve ilgili alan bilgisine

sahip uzmanlarca ortaklaşa hazırlanmalarına bağlıdır. Bilgisayarın öğretim stratejilerinde yer alması, yeni programlar geliştikçe gittikçe artacaktır. Bilgisayar destekli tarih öğretiminin istenilen düzeye ulaşabilmesi için her şeyden önce, o ülke tarihine ve özelliklerine has bilgisayar programları geliştirilmelidir. Çünkü her ülkenin tarih eğitimine esas olan kaynakları ve diğer şartları farklı olabilir. Bugün bilgisayar programları teknolojisinde gelişmiş ülkelerde üretilen tarih programları, Türk tarih araştırmaları için yetersiz kalabilir (Köstüklü, 2001: 127-128).

Bilgisayarlar içlerinde bulunabilecek eğitimsel programlar aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretimde de faydalı olabilecek araç-gereçler arasında yer almaktadırlar. Özellikle bazı oyun programlarının da eğitsel amaçlarla yapılandırılması, özellikle küçük yaştaki öğrencilerin dikkatini çekecek ve konulara ilgi duymalarını sağlayacaktır. Yine öğrencilerin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularıyla ilgili tarihi film ve belgeler ile tarihsel mekanları CD'ler aracılığıyla izleyebilmeleri, hem onların konular hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlayacak hem konulara yakınlık duymalarına katkıda bulunacak ve hem de onların bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor alan kazanımlarını daha da artması boyutunda önemli rol oynayacaktır. Bu noktada özellikle oyun CD'lerinin tarihsel mekan ve kurguya dayalı olarak planlanması gereği ortaya çıkmaktadır. Örneğin, Sakarya Meydan Muharebesini bir oyun olarak görebilen çocuklar, hem coğrafi yapıyı hem de Türk ordusunun askeri mühimmat ve durumunu daha iyi analiz edebilirler. Bunun yani sıra oyun formatında yapılandırılan bulmacalar da, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının bilgi boyutunun yapılandırılmasına hizmet edebilir (Dönmez ve Yazıcı,2008: 317-318).

III. BÖLÜM

BİR EĞİTİM MATERYALİ OLARAK GAZETELER

Bu bölümde, gazete'nin tanımlanması kısa bir tarihsel geçmişi, pedagojik açıdan bir materyal olan gazete ve gazetenin eğitimsel boyutu, gazete'nin eğitimde kullanılmasının yararlıkları ve sınırlılıkları üzerinde durulmuştur.

3.1. Gazete

Gazete'nin genel olarak tanımına baktığımızda literatürde *"basın"* ile iç içe geçmiş bir tanımla karşı karşıya geliriz. Çünkü gazeteler yazılı basın araçlarından birisidir ve yazılı basın araçları içerisinde elde edilmesi en ucuz ve kendini hergün yenileyebilen bir haber kaynağıdır. Öte yandan (Carey ve Greenberg, 1991)'e göre objektif olsun veya olmasın gazeteler okuyucu üzerinde etki bırakan birer sihirli materyaldir.

Basın kavramı içinde gazete İngilizce de "The Press", Fransızca'da "La Presse", Almanca'da "Die Presse", İtalyanca'da "La Stampa" sözcükleri şeklinde yer alır. Bu yönüyle basın tanımı; gazete ve dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yayınların bütününü kapsamakta, diğer basın ürünleri bu kavramın dışında kalmaktadır. Genellikle günlük basın ürünlerine gazete denmektedir. Geniş anlamda ise basın; belirli zamanlarda basılıp, her çeşit haberleri ve fikirleri topluma ulaştıran tüm yayın ürünleridir (İnuğur, 2002: 18).

Sistemli bir terimsel tanım yapıldığında ise gazete; Genellikle günlük, kimi zaman haftalık ya da haftada birkaç kez olmak üzere yayımlanan, güncel haber ve bilgileri veren süreli yayın, Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın olarak tanımlanabilir. (TDK. http://tdkterim.gov.tr/bts/adresinden 10.09.2011 tarihinde alınmıştır.)

Gazete sözcüğünün dilimize girişi de aslında bir para birimi anlamına gelen İtalyanca *"Gazetta"* sözcüğünün anlam değişmesine uğramadan aynen girişiyle olmuştur. 13.yy'da Venedik'te zamanın ufak parası olan *"Gazetta"* karşılığı, *"Gazettanti"* adı verilen dağıtıcılarda satılan *"Fogli Amano"*(haber el kâğıtları) günümüzde gazetelerin isim babalığını yapmıştır (Tokmakçıoğlu, 2011: 40).

Gazetelerin tür ve niteliklerine göre kalıplaşmış, kesinlik kazanmış bir sıralaması olmamakla birlikte, ağırlık verdikleri konulara, satışa verildikleri zamana, niteliklerine, tutumlarına göre çeşitli adlar verilebilir: Sabah gazetesi, akşam gazetesi, bulvar gazetesi, fikir gazetesi, çocuk gazetesi, ekonomi gazetesi, esnaf gazetesi, magazin gazetesi, halk gazetesi, kaldırım gazetesi, tiraj gazetesi, ulusal gazete, bölge gazetesi, yerel gazete gibi isimler alırlar (Tokmakçıoğlu, 2011: 94-95).

3.2. Dünyada Gazete ve Tarihi

Tıpkı tanımında olduğu gibi gazetenin tarihsel süreci de hemen hemen basın tarihiyle eşdeğer bir süreyi kapsar. Aslında basın kavramını bir yana bırakırsak haber alma ve haberleşme insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Gazeteler sadece bu olgu içerisinde dönemsel olarak ilkelden modernizeye doğru bazı aşamalardan geçmiştir.

Dünyada gazete olarak kabul edilebilecek ilk ürüne Eski Mısır'da rastlanır. İÖ 1750'de Mısırlılar papirüslerin üzerlerine günlük olayları yazmış ve bunları da elden ele dolaştırmışlardır (Şapolyo, 1976: 11). Yine Eski Yunan'da site devletlerde günlük olayların yazılıp duyurulduğu, *"Elmerit"* ler, ilkel bir gazete olarak düşünülebilir. Eski Çin'de İÖ 1523-1028 arasındaki dönemde siyasi faaliyetleri duyuran *"Tsa-Pao"* adı verilen bültenler, Roma'da İÖ 100-44 yılları arasında senato oturumlarında haber değeri taşıyan özet tutanaklar olan *"Acta Senatus"* ve bu haberleri halka ulaştıran *"Acta Puplica"* bültenleri, yine halka günlük olayları bildirmek için kentlerin duvarlarına asılan ve önemli kişilerin evlerine bizzat gönderilen *"Acta Durnia"*lar ilkel de olsa birer gazete kimliği taşırlar. Dünyanın en eski gazetesi ise 911 de Çin'in Pekin kentinde çıkmaya başlayan ve yayım hayatını kısa aralıklarla günümüze kadar sürdürmeyi başaran *"King Pao"* adlı gazetedir. (Tokmaçıoğlu, 2011: 39).

Gazete'nin sistemli olarak hem çoğaltılması hem de dağıtılması 16. yy'da matbaa'nın icadıyla gerçekleşmiştir. Ancak ne kadar sistemli olursa olsun bu dönemde de gazetecilikte mesleki bir sınıf ayrımına gidilememiş, yazan, matbaa'da basan ve

dağıtan aynı kişiler olmuştur. Gazete gerçek kimliğini bu dönemde Abraham Verhoeven tarafından düzenli olarak iki ayda bir Fransızca ve Flamanca olarak çıkarılan *"Nieuve Tydinghen"* adlı gazeteyle bulmuştur (Tokmakçıoğlu, 2011: 40).

17. yüzyıl farklı konuları içerir bilgilerle birlikte, düzenli, periyodik bir görünümü yansıtmaması bakımından ilk gerçek gazete diyebileceğimiz yayınlara rastladığımız yüzyıldır. Klasik anlamda, belli bir süre içinde çıkan ilk gazete, 1609 yılında Bremen yakınlarında Augsburg'da yayımlanmıştır. Augsburg'da iki haftalık olarak yayınlanan ilk gazete "Avis Relation Oder Zeitung"'dur. Aynı yıl, Strasbur'da "Relation" adlı bir başka gazetenin yayınlanmaya başladığı bilinmektedir. Başka bir kaynak ise, Hollanda'da 1605'te ticari bültenden doğduğu sayılan "Niuewe Tijdingen" adlı yayının ilk gazete olduğu üzerinde durmaktadır. Daha sonraları 14 Mayıs 1622'de Londra'da ilk İngiliz gazetesi "The Weekly News From Italy And Germany", 1631'de Paris'te ilk Fransız gazetesi Theophraste Renaudot tarafından "Le Gazete", 1640'da Roma'da ilk İtalyan gazetesi "Gazetta Publica" yayınlanmıştır. Bugünkü Amerika Birleşik Devletleri ülkesi 17.yüzyılda yer yer İngiliz sömürgesi olduğundan basın yasaklanmıştı. Amerika'da ilk gazete ancak 1704'te Boston posta müdürü John Campbell tarafından "Boston Newsletter" adıyla haftalık olarak çıkarılabilmiştir. Bu yüzyılda diğer ülkelerin bazılarında da ilk gazetelerin yayınlandığını görüyoruz. Örneğin İspanya'da 1661 yılında krallık tarafından "Le Gaceta de Madrid", İsviçre'de 1642 'te "Zeitung Post" ve Çin'de Fransızca olarak yayınlanan "La Gazete de Pekin" bunlar arasında sayılır (Polat, 2009: 10).

18. yüzyıl Avrupa'sında sosyal düzende köklü değişiklikler olmuştur. Din, devlet, hukuk, ahlak kurumları yeni nitelikler kazanmış, eğitime büyük önem verilmiştir. "Aydınlık Çağı" olarak isimlendirilen bu çağın insanı, akli yöntemleri kullanarak kendi varlığının nedenini düşünmüş ve anlamını kavramıştır. Aslında aydınlanmanın ilkelerini Rönesans ortaya koymuştur. 17. yüzyılda bunlar düzenlenip sistemleştirilmiştir. 18. yüzyıl insanı ise bu sistemleri enerjik biçimde işleyip yaymış ve hayata uygulamasını sağlamıştır. Avrupa'da basının gelişim sürecinde ortaya çıkan bazı önemli gazeteler arasında La Gazette de Frence (1631), Mercure (1672), Journal des Savants (1665), London Gazette (1666), The Spectator (1711), Morning Post (1772), ve The Times (1788)'ı sayabiliriz (Polat, 2009: 11).

19. yüzyıl ise basın yayım hayatına teknolojik gelişmelerin telefon telgraf gibi yeni haberleşme öğelerinin girdiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde artık gazetecilik

mesleği de profesyonelleşme yolunda adımlar atmış meslek içinde gruplaşma ve sistematikleşme başlamıştır. Ancak bu yüzyıl dünya genelinde savaşların olduğu bir dönem olduğu için maddi sıkıntılar basın yayın hayatının en büyük handikabı olmuştur. 20. yy'ın başından itibaren teknik buluşların fazlalaşması ulaşım ağının olağanüstü gelişmesi, dağıtım olanaklarının artması, haber ajanslarının kurulup etkinliğe başlamaları basında önlenemez bir yükselişe neden oldu. Basın ülkelerde yasama, yürütme, yargı gibi bir erk durumuna gelerek dördüncü güç olarak anılmaya başlandı. Süreli ve düzgün yayımların sayıları tüm dünyada arttı (Tokmakçıoğlu, 2011: 41).

3.3. Türkiye'de Gazete ve Tarihi

Osmanlı Devletinde gazetecilik ve basım çalışmaları matbaa'nın gelişine kadar ağırlıklı olarak yabancı devlet adamlarının, elçilerin ya da gayrimüslim unsurların elindeydi. Osmanlı'da Fatih Sultan Mehmet'in ölümünden sonra İspanya'dan göçmen olarak gelen Yahudi bir grup tarafından İstanbul'da ilkelde olsa basım işi yapmışlar 1488 de *"Çocuk Dersleri"* isimli bir lügatçe, 1490 yılında da Yosef Ben Gorini'nin İbranice tarih kitabı ve 1499 yılında ise Tevrat'ın ilk basımını gerçekleştirmişlerdir. 1546 yılında Kanuni döneminde bu tip basımlar devam ettirilmiştir. II. Mustafa dönemine kadar özellikle gayrimüslim unsurlar dinsel ve kültürel içerikli bu tip basımları yapmışlardır. III. Ahmet döneminde İbrahim Müteferrika yakın dostu Sait Yirmisekizçelebi'nin desteğini alıp 1727'de Müteferrika Basımevi'ni kurmuştur. Bu durum o dönem hattatlar, dini çevreler ve medreselilerin tepkisini çekse de ilk sistemli basım eseri olan Vankulu Lügati'ni basmıştır (Tokmakçıoğlu, 2011: 99-100).

Osmanlı döneminde Türkiye'de ilk gazete İstanbul'da 1795'de *"Bulletin des Nouvelles"* (Haber Bülteni) adıyla Fransızca olarak büyükelçilik tarafından basılmıştır. Bu gazetenin kuruluş gerekçesi henüz ajansların bile kurulmadığı bir dönemde Fransız İhtilâli'nin neden sonuç ve etkilerini Türklere anlatmak, bir nevi devrimi tanıtmaktı. Gazete ayda 2 gün 6-8 sayfa çıkmış 7 Mart 1796'da büyükelçi'nin geri çağırılmasından sonra kapanmıştır (Topuz, 2003: 34-35).

Bu gazete'nin devamında Fransızca olarak 1896'da çıkardığı *" Gazette Française de Constantinople"* adlı gazete çıktı. Aylık ve 4 sayfa olan bu gazete Fransızların Mısır'ı işgaliyle kapatılmıştır. "*Le Spectateour Oriantal"* (Doğulu İzleyici) konsolosluğa bağlı olmadan İzmir de çıkan 3. Fransız gazetesidir ve 6 yıl ömürlü

olmuştur. Bu gazetelerin devamında yine Fransızca olarak *"Le Smyrneen"* (İzmirli), *"Le Courrier de Smyrne"* gazeteleri takip etmiş yalnız çok uzun ömürlü olamamışlardır (Topuz, 2003: 36-37).

Kimi kaynaklar, ilk Türkçe gazete olarak Mısır'da 1829'da Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından çıkartılan *Vakayi-i Mısriyye'yi* gösterseler de bu gazetenin yarısı Arapça yarısı Türkçedir. İlk Türkçe gazete, padişah II. Mahmut'un 1831 başlarında İzmir'den İstanbul'a getirttiği Alexandra Blacque'e (Blek Paşa) Fransızca olarak çıkarttığı *Le Moniteour Ottoman'*dan sonra, gene aynı kişiye yayımlattığı 1 Kasım 1831 tarihli *Takvim-i Vekâyi'dir.* Bu gazete Türk Basın Tarihi'nde bir kilometre taşı olarak kabul edilir (Topuz, 2003: 38), (Tokmakçıoğlu, 2011: 42). Takvim-i Vekâyi bir anlamda Osmanlıda ilk gazetenin öncülüğünü yaparken diğer taraftan da etrafına topladığı ihtilalcı kadrolarla hem gerilemenin muhasebesini yapmış hem de yenilikçi düşünceleriyle Tanzimat Fermanına gerekli zeminin hazırlanmasına önayak olmuşlardır (Ülken, 2005: 41).

Osmanlı'da bu gazete çıkarma hamlesini 1 Ağustos 1840'da çıkan Ceride-i Havadis, 21 Ekim 1860'da Agah Efendi ve Şinasi'nin çıkardıkları *Tercüman'ı Ahvâl, Tasvir-i Efkâr* gazeteleri takip etmiştir. Bu iki gazete hem özel basın hayatının hem de özgür bilimsel ve siyasi yazıların yayınladığı yerler olmuşlardır. Bu gazetelerin takibinde Ali Suavi'nin *Muhbir'i* sert muhalefetiyle yayın hayatına başlamıştır. 1869 yılında ilk kez çocuk eki veren Mümeyyiz gazetesi de yayın hayatına başlamıştır.

Dönemin diğer önemli gazeteleri Namık Kemal'in *Hürriyet'i* Ahmet Mithat Efendi'nin *İbret'i ve Tercüman-ı Hakikat'ı*, Mizancı Murat'ın *Mizan* gazeteleridir. Ancak II. Abdulhamid'in istibdat yılları diye nitelenen saltanat döneminde 1876-1908 yıllarında çok sayıda gazete sansürlenmiş ya da kapatılmıştır. Bu dönemde bazı gazetelerde sırf bu nedenden dolayı yayım hayatlarına yurt dışında devam etmişlerdir. II. Meşrutiyet'in İlanıyla birlikte (24 Temmuz 1908) gazetecilikte sansür kalktı ve 24 Temmuz tarihi her yıl gazeteciler bayramı olarak kutlanmaktadır (Tokmakçıoğlu, 2011: 43). Türk Siyasi Tarihinde İttihat ve Terakki Dönemi olarak adlandırılan dönemde yine basın özgürlüğüne müdahaleler olmuştur.

Kurtuluş Savaşı Dönemi ve bunu takip eden Cumhuriyet Döneminde ise Türk Basını İstanbul Basını işgali destekleyen basın ve Ankara hareketini yani Millî Mücadele'yi destekleyen basın olmak üzere ikiye ayrıldı. *Peyam-ı Sabah*, *Alemdar*,

İstanbul, gazeteleri Millî Mücadele karşıtı bir tutum seyrederken, *Vakit, Akşam, Yeni Gün, İleri, İrade-i Millîye, Hakimiyet-i Millîye, Cumhuriyet, Öğüt, Açıksöz, Albayrak, Satvet-i Millîye, Babalık, İzmir'e Doğru, Doğru Söz* gazeteleri Millî Mücadele'nin yanında yer aldı.

1946'dan itibaren girilen Çok Partili Dönemde basın hayatı siyasi mekanizmaların içine girmiştir. Demokrat Parti döneminde bu durum kendini baskın bir şekilde hissettirir. 1950-1960 yılları arasında Demokrat Parti'nin yayın organı olan "*Zafer"* Gazetesi hariç diğer gazeteler sıkı müdahalelere uğramıştır. 1960'dan sonra günümüze gelinceye kadar basın iki önemli askeri müdahale'ye uğramıştır. 1980'lerden sonra özellikle basım yayın teknolojisindeki gelişmelerle birlikte renkli basım gazetelerde artış görülmüştür. Bu dönemden sonra gazeteler holding sahiplerinin elinde olduğu için maddi kaygılar içine girmemiş yayım alanlarına göre çoğalmış ve çeşitlenmiştir.

3.4. Eğitimsel Bir Araç Olarak Gazeteler

Okulda öğretim yalnızca derslerle değil, dersler dışında da yaparak ve yaşayarak yürütülecek birçok eğitsel etkinliklerin yürütülmesiyle desteklenir. Böylece öğrencilerin konuşma, yazma, bilgi toplama, insan ilişkileri ve iletişim becerileri edinmeleri sağlandığı gibi, Millî ve insanı duyguların gelişmesine de yardımcı olunmuş olur. Öğrencilerin geleceğin etkin birer vatandaşı, toplumun başarılı birer üyesi olabilmeleri için sosyal etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin birlikte çalışma, demokratik düşünme, problem çözme, karar verme gibi Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarına uygun davranış geliştirmelerine yardımcı olmalıdır. Bu davranışları geliştirmek için de günlük gazeteler iyi birer kaynaktır (Deveci, 2005). Gazeteler derslerde bu tip etkinliklerin gerçekleşmesinde ve etkinlikler sonunda öğrencide meydana gelecek davranış ve kazanımlarda kullanılan kolay elde edilebilen, ucuz, çok amaçlı güncel bilgi kaynaklarıdır (Using Newspaper in Your Classroom, 2011). Gazeteler hergün bilgi ve haber bakımından yenilenmekte ve tazelenmekte olduğu ve farklı haber alanları da içerdiği için, gazeteler yeni bilgilerin keşfedilmesine açıktır bu nedenle sınıf ortamında kullanılabilir (Manning, 2001: 93-94).

Gazeteler güncel bilgi kaynakları olmasının yanında mensup olduğu toplumun kültür, yaşayış ve sosyal hayatı hakkında da çıkarımlarda bulunan kaynaklardır. Bu

nedenle gazetelerin bireyi kültürleme işlevi de bulunur. Bu yönüyle gazeteler öğrencide hem dil gelişiminin sağlanması'nda hem de özkültürlerini tanımalarını sağlar (Olivares-Pawlak, 1991:1). Bu yönüyle gazeteler karakter eğitimi programlarında da önemli bir kaynak olarak kullanılmaktadır (De Roche, Sullivan ve Garrett, 1999: 3). Gazetelerin eğitimde önemli bir farkı da şudur ki ders kitapları, müfredat ve güncel olaylar arasındaki bağlantıları sağlayan bir ara yüzdür (Turner, 1982: 80).

Yaşayan en eski dil etkinliği, neredeyse basılmaya başlandığından beri, gazetedir. Okulda öğretmen işbirliğiyle öğrencilerle gerçekleştirilen sınıf gazetesinde, her bir öğrenciye görev vererek, onları izlemek, her basımının kıymetini bilmek, ardından arkaya yaslanarak sesli tepkileri dinlemek bir eğitimci için kazanılmış en büyük deneyimler arasındadır. Bu açıdan oluşturulan sınıf gazetelerinin öğrencileri anlamlı bir şeyler yazması için teşvik etmede, öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarını karşılamada, sınıf gazetelerini evlere taşıyarak velileriyle iletişim kurmasında, yazma becerileri kazanmalarında, problem çözüm odaklı ve yaratıcı düşünmesinde oldukça önemli etkileri vardır (Aiex, 1998). Gazetenin eğitimde kullanılmasındaki amaç, günlük gazete kullanımıyla toplumun sosyal yapısı hakkında öğrencileri bilgilendirme, fotoğrafın içinde bulunma konusunda onları yüreklendirmektir (Ünlüer, 2008:18).

Gazeteler; dinleme becerileri olan okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerini geliştirirken; gazetelerde öğrenciye kazandırılan farklı bakış açılarından olaylara yönelme becerisi doğal olarak öğrenci de eleştirel düşünmeyi de geliştirir (Newspapers Maintain the Brain, 2011:3).

Eğitimde gazete, çok etkili bir araçtır. Her müfredat alanında ders kitapları ile onların içeriklerini geride bırakan yeni gelişmeler arasındaki boşluk gazetelerle doldurulabilir. Ders kitapları günümüzün bilgi patlamasına yetişecek kadar hızlı bir şekilde yazılamaz, yayımlanamaz ve seçilemez. Günlük gazete, dün ile bugünü bağlayarak akademik ders kitaplarını kuvvetlendirir (Heitzmann,1979: 2).

Bugün her zamankinden fazla olarak gazeteler, öğrencilerin sosyal çalışma programı içinde önemli olan kavram genellemelerini öğrenebilecekleri canlı ders kitapları olarak faydalı olurlar ve bu açıdan düşünülürse sınıfta gazeteleri kullanmak eğitimciler için pedagojik bir anlam ifade eder (Street, 2002: 131-132).

Gazetelerin eğitimde kullanılması her ne kadar ülkemizde henüz emekleme aşamasında ise de, bu konuda ABD çok önemli aşamalar kaydetmiştir. ABD'de kısa adı

NIE olan (Newspaper in Education) *"Eğitimde Gazete"* adı altında bir program yürütmektedir. Bu program kapsamında 700 civarındaki yerel ve ulusal gazete 700 farklı NIE programı oluşturarak okullara dağıtılmakta, gazetelerin sınıf içinde ve dışında kullanılması için öğretmenlere rehber etkinlik kitapları, çalışma yaprakları ve plan örnekleri dağıtmaktadır (Farage, 2011).

NIE gazetenin eğitimde kullanılışını sadece sistemleştirmiştir. Bunu da yaparken belirli bir tarihsel süreçten geçmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde gazete'nin eğitime sokulmasında öncü bir rol üstlenen NIE'nin tarihsel sürecine baktığımızda ise NIE, 1930'lu ve 1940'lı yıllarda başlamış ilk olarak New York Times gazetesi ve Milwaukee dergisi sınıf öğretmenleri için eğitim programlarına desteklemiştir. 1950'li yıllarda ise Jefferson sosyal dersleri için "Günlük gazeteler nasıl kullanılır?" kitapçıkları serisini yayınlayan ulusal kurul ve İngilizce öğretmenleri ulusal kurulu ile görüşmeler yapmıştır. 1956'da eğitimdeki 10 büyük profesyonel kuruluş ve gazete kuruluşları Chicago'daki Drake otelde araştırmaları yapmak üzere toplanmıştır. Bu toplantının sonuçları 1957'de ulusal bir kuruluş olan "sınıfta gazete" programının oluşturulmasının önünü açmıştır. Bu sistemli ilk gazete programı olma özelliği taşır. Bu programda eğitimsel eğilimler geçmişten bu zamana kadar yapılan çalışmalarda ulusal programın gazetelerle desteklenmesi yönünde değiştirilmiştir. Sınıflarda öğrencilerin boş zamanlarının %30-40'ı gazete okumaya ayrılmıştır. 1954'de Des Moines Register'de öğretim programlan yöneticisi olan C.K. Jefferson tarafından okul sistemlerinden 5.500 öğrenciye ulaşılarak boş zamanlarını ayırmaları konusunda ikna edilmiştir. Ulusal programın ilk işi, sınıfta gazetelerin kullanımı ile ilgili 100'ün üzerinde öğretmenin yetiştirildiği 3 yıllık üniversite yaz çalıştayları yapmak olmuştur. 1960'lı yıllarda çeşitli öğretim programları için destek metin olarak gazetelerin sürekli kullanımı üzerine küçük vurgular yapılmış, yerel gazeteler kendi çalıştaylarına ve üniversite düzeyindeki çalıştaylara başlamışlardır. 1970'lerde 350'den daha fazla gazete yerel programlara sponsor olmuştur. Kanada Günlük Gazete Yayıncıları Topluluğu program için yeni başlıklar oluşturmuştur. NIE, kurum ve kuruluşlar için gazetelerin eğitsel kullanımının yaygınlaştırılmasından öte geleneksel sınıflarda gazetelerin eğitim amaçlı kullanımı olarak tanımlanmıştır. 1980'li yıllar ulusal eğitim toplulukları ile ortaklığın arttığı 10 yıl olmuştur. Amerika Gazete Topluluğu Vakfı (Newspaper Association of America Foundation; NAAF) ve Uluslararası Okuma Birliği (international Reading Association), NIE'ye sponsor olarak bağlanmış, gazeteler sınıflarda anaokulundan üniversiteye hemen

hemen bütün konularda kullanılmıştır. 1989'da ülke çapında 700 den fazla NIE programı yaygınlaştırılmıştır. 1990'lı yıllarda yayıncılar ve editörler gelecek okuyuculara NIE programlarının gazeteler için daha önemli olacağı yeniliklere ihtiyaç olduğunu fark etmiş ve yazınsal içerikler gençler için daha popüler ve gazetenin okulda kullanımı ile daha yakından ilgili hale getirilmiştir (Farage, 2011).

20. yüzyılın ilk yarısı boyunca eğitimciler, gazetenin öğretimde kullanılması konusunda programlar oluşturmada önemli bir yere sahip olmuştur. Öğretimde gazetelerden faydalanılması konusuna karşı insanların farkındalığı bu süreçte artmıştır. Bu dönem boyunca etkili yayınlar, Reginald S. Kimboll'ın kitabı "Current Events Instruction" (1929), Uvella K. ve Alfred Reschke tarafından 1939'da yazılan "The Newspaper in the Classroom" ve National Education Association (NEA) raporları ve Newyork Times'dır. Eğitimciler ve gazeteciler 1950'li yılların ortalarında, gazetelerin sınıflarda sistematik olarak kullanılmasına değinmiştir. C.Kenn Jefferson ve Ulusal Müfredat Yönetimi, "bağımsız toplumlarda sınıfta gazete" adında, öğretmenlerin hizmet içi eğitim çalıştayları ile sonuçlanan bu sorumluluğu almıştır. 1960 ve 1970 yılları boyunca, çalıştaylar yaygınlaştırılmış ve 1961'de gazetelerle eğitim programı destekleyiciliğini Amerikan Gazete Yayıncıları Topluluğu (ANPA) tarafından üstlenilmiştir. ANPA'nın projelerinden biri, 1977'den başlayarak 3 yıllık tarama yapmak ve "gazete okuryazarlığı projesi (Newspaper Readership Project)"ni markalaştırılarak ulusal ve yerel seviyede araştırmacılar ile çalışıp, hem 20. yy. da okuyucu memnuniyeti hem de 21. yy'a hazırlık için gazetelerde yaratıcı etkinin ne olduğunu öğrenmek olmuştur (Bozkurt, 2010: 30).

Hizmetler, gazeteden gazeteye farklılaşır. Tipik olarak NIE, yerel şirketlerden yerel bir okula gazete sağlamanın maliyetini sübvanse etmelerini (karşılamalarını) ve abonelerden de seyahate çıktıklarında gazetelerini bağışlamalarını ister. Bazı NIE gazeteleri, belirlenmiş bir süre boyunca minimum bir gazete satın alma zorunluluğu gerektirir. Ancak ABD'de NIE programından önce de gazeteler eğitimin bir parçası olarak görülmüştür. Gazeteler ortaokullarda sadece iki hafta süren ünitelerde Sosyal Bilgiler derslerinde yada Cuma günü güncel olaylar kısmında okutulmaktaydı (Star, 2005). NIE programıyla gazetelerin eğitimde nasıl kullanılacağı sistemleşmiş, öğretmenler gazeteleri sınıf içinde bir ders aracı olarak görüp kullanmaya başlamışlardır (Sunal ve Haas, 2002:213).

NIE öğretmenler için bir gazete kullanım kılavuzunda bir eğitim aracı olarak gazeteyi okuyucu, metin ve etkinlik temeliyle açıklar;

- Okuyucu gazete içeriğine aşinadır, çünkü gazete yerel insanları, mekânları ve durumları referans alır.
- Gazete, okuyucuyu bilgilendirmek için hem dilsel hem de dilsel olmayan öğeleri içerir.
- Gazete çok çeşitli türleri, ifade yapılarını ve görsel öğeleri içerir.
- Gazetenin kullanıldığı okuma etkinlikleri pek çok farklı zihinsel seviyede düşünmeye teşvik eder.
- Gazetenin sosyokültürel yapısı bilindiktir, çünkü gazete okuyucunun gündelik yaşamını ve deneyimlerini yansıtır ve okuyucunun ihtiyaçlarına hizmet eder. Bu yüzden gazete yüksek motivasyon gücü olan bir metindir (Dee Garrett, 2008:8).

Aslında gazetelerin eğitimde kullanılması NIE programından çok önce ortaya bir sav olarak atılmıştır. 8 Haziran 1795'de Portlan Doğu Haberlerinde çıkan yazı konuya gösterilen önemi açıkça ortaya koymaktadır.

"Gazetelerin kullanımı üzerine çok şey yazıldı ve söylendi, fakat bu yayınlardan sağlanan başlıca avantajlardan biri olan gazetelerin okullarda ve ailedeki çocuklar tarafından kullanılması ihmal edildi. Çocuklarınızın okuma yeteneğini geliştirmek ister misiniz? Ona yalnızca bir gazete verin, gazete çok çeşitli şeyler içerir, bazı kısımları onun zevkine ve hayat görüşüne mutlaka uygun olacaktır. Çocuğunuzu coğrafya konusunda bilgilendirmek ister misiniz? Gazetede yayınlanan hikâyeler ve olaylar farklı yerler içerir ve çocuklar unutmayacakları şekilde kalıcı öğrenmeyi sağlayacak şekilde öğrenirler. Şimdi siz onu ülkedeki ya da şehirdeki olaylarla, kamu ya da özel iş koşulları ile tanıştırmak istiyor musunuz? Ya da bilimin her türünün az çok kullanıldığı ve eğlenceli olan haberlerle tanışmalarını ister misiniz? Ona bir gazete verin. Gazeteler bol ve ucuzdur, alabileceğimiz en ucuz ders kitaplarıdır ve aldığınızda çocuklarınız için daha faydalı olacaktır. Çünkü her bölümü bazı yeni ve önemli bilgileri içerir" (Farage, 2011).

Amerikan Gazete Yayıncıları Birliği (ANPA), üye gazetelerin ve Sosyal Çalışmalar Ulusal Konseyi'nin yardımı ve işbirliği sayesinde gazetelerin kullanımındaki öğretimin niteliğini geliştirmek için yoğun çabalar yapmaktadır. Öğretimsel hedefler, ANPA kurumundaki Gazete Testlerinde kullanılan gazete okumanın yönlerini kopya etmiştir. Eğitimsel yetkililer tarafından önemli olarak kabul edilen bu yönler şunları içermektedir:

1. Ana noktaları tanımlama
2. Bilgileri hızlı bir şekilde tespit etme ve olmayan noktaları reddetme
3. Bilgi kaynaklarını tanımlama ve onların güvenilirliliğini değerlendirme
4. Bazı noktaların söz konusu önemlerini değerlendirme
5. Gerçek ve görüş arasında ayırımda bulunma
6. Gazete içeriğinin yaratılabilirliğini değerlendirme
7. Neden sonuç ilişkisini yorumlama ve olayların sonuçlarını tahmin etme
8. Haritaları, tabloları ve grafikleri yorumlama
9. Reklamları değerlendirme
10. Çeşitli türdeki materyallerde dilin türlerini tanımlama
11. Fotoğrafları ve karikatürleri yorumlama
12. Çeşitli içerikleri eleştirme
13. Özgür medyanın anayasal haklarını değerlendirme
14. Gazetelerin temel teknik terminolojisini doğru olarak kullanma (Berryman, 1971: 2).

Bu programa dahil olmayan öğretmenler gazete kullanımından gerekli bilgileri olmadığından dolayı çekince duyduklarını belirtmişlerdir. Ama gazete kullanılmasının öğrencilerde anlama ve sözcük bilgisi yeterliliği sağlamasına olumlu etkiler yaptıklarını söylemişlerdir (Vockell ve Cusick, 1995: 361).

Aslında eğitimde gazete kullanılması hususunda bizler kurumlar bazında olmasa da kişiler bazında küçükte olsa girişimlerde bulunmuşuzdur. (Akyüz, 1978)'e göre 1860'lı yıllarda gazeteci ve öğretmen Ali Suavi'nin *"Muhbir"* adlı gazeteyi sınıfa soktuğundan bahsetmektedir. Hatta 1 Ocak 1867 tarihli ilk sayısının önsözünde;

" İlim ve irfanın menşei sıbyan mektepleridir (ilkokullar) diyor ve ekliyordu Bizim gazete mekteplerde dahi okunmaya elverişlidir. Mukaddimemizde gazetenin ne olduğunu tarif etmiştik. Çıkarılacak nüshalardan meccanen mekteplere vereceğiz. Fakat şimdilik ancak on beş kadar mektebe verebiliriz. Bu ise İstanbul gibi bir büyük beldenin mekteplerine yetişmez. Ehli hayır olan zevatın dahi yardım etmesini umarız. Her kim bu hayra nail olmak isterse Muhbir matbaasına isim ve şöhretini ve müddetine göre akçesini göndersin. ilan ederiz ve ısmarlayacağı mektebe veririz" diyerek bir anlamda gazetenin eğitimsel boyutunu ilk kez ortaya koymuştur.

Ali Suavi'nin bu girişimi hemen yankı bulmuştur. 3. sayıdan itibaren *"Muhbir"* gazetesine Sinop Rüştiyesinden Vehbi Bey adında bir kişinin abone olduğu yazmıştır. Ali Suavi'nin bu girişimi sadece gazeteyi eğitim ortamına sokmak değil, aynı zamanda dönemin sorunlarına dikkat çekmek istemesidir. Buna ilaveten yenilikçi görüş ve

fikirleriyle donanmış gazetesinin dönemin baskı ve gericiliğe tekabül eden medrese geleneğine karşı açık bir karşı duruştur ve kendi içinde kapalı bir sistem olan okulu dünyaya açma fikrinden başka bir amacı gütmez. (Akyüz, 1978: 438-442).

Başta Eğitim alanı olmak üzere toplumsal kurumların genelinde tam bir kalkınma seferberliğinin yaşandığı Cumhuriyetin İlânıyla beraber programın içine sokulmasa da 1937 yılında Muvaffak Uyanık tarafından yazılan *"Yeni Okulun Ders Vasıtalarından Gazete"* adlı çalışma bu alanda yapılmış en önemli çalışmalardan biridir.

"Gazeteler, halkın gözü, kulağı ve dilidir. Gazete, halkın düşünce tarzını eğitip sekilendirmektedir. Hergün insanları kamu meseleleri üzerinde düşünmeye sevk eden vasıtaların en önemlilerindendir. Günlük isler arasında araştırma yapmaya, düşünce seviyesini yükseltmeye vakit ayıran kişi sayısı azdır. Ancak, insanları, düşünerek, eleştirerek okuma yönünde eğitmek gerekmektedir. Bu alışkanlığı vermek, okuyucudan her basılı şeye yalnız bir göz gezdirmek huyunu silmek, okulun görevidir" (Uyanık, 1937: 18).

Ülkemizde gazetelerden ders ortamında yararlanma resmi olarak 2008 yılında MEB'in ilgili kararnamesiyle başlamıştır. Talim Terbiye Kurulu tarafından yayımlanan ilgili kararnamede;

Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biri olması açısından öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilmektedir. Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki (şehir, ülke, dünya, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür-sanat, spor, eğitim vb.) haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden, yükseköğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araçtır. Gazeteler, ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesinde ve hedeflenen becerilerin kazanılmasında, günlük yayınlanması açısından "her gün yenilenen bir kitap" işlevi görmektedir. Böylece gazete kupürleri, ders kitabından daha ucuz; kesilebilmesi, yapıştırabilmesi, katlanabilmesi açısından da etkili bir kaynaktır. Bu açıdan gazetenin tamamı değil; konu ve içerik ile ilgili gazete kupürünün eğitim açısından kullanımı esas alınmaktadır.

Gazete kupürlerinin derslerde bir eğitim materyali olarak kullanılması ile öğrenciler;

• Okul içi ve okul dışı yaşam; geçmiş ve gelecek arasında bağ kurabilir.

• Derste edindiği bilgiyi, güncel bilgi ile harmanlarken; okuma, konuşma, yazma, anlama, dinleme, iletişim, kendini ifade etme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirir.

• Elde ettiği bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırırken, eleştirel bir bakış açısı edinerek; medya okuryazarlığı konusunda bilinç kazanabilir. "Gerçek" ve "kurgu" arasındaki farkı ayırt edebilir. Bu açıdan benzer amaçları olan ve İlköğretimde seçmeli ders olarak okutulan Medya Okuryazarlığı dersinde edinilen bilgiler pekiştirebilir; beceriler geliştirebilir.

• Gazetelerdeki güncel konuları yaşadığı yerden, Türkiye'den ve dünyadan örneklerle incelerken, kendisinin de toplumun bir parçası olduğunun farkına varabilir.

• Ders işlenişinde kullanılacak gazete kupürleri ile toplumsal olaylara karşı duyarlı, sorumlu; içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı tanıyan birey olma şansını kazanır (MEB, 2008).

3.4.1. Gazete kullanımının Eğitim Ortamına Yararları

Gazetelerin eğitim ortamına yararı sadece ucuz, kendini yenileyebilen ve kolay elde edilebilen birer kaynak olmalarından ileri gelmez. Bunun dışında gazete'nin en büyük yararı öğrenme alanlarını içeren multi disiplinler için kullanılabilecek bir kaynak olmasıdır (Moorefield, 2003: 59) Öğretmenler gazete kupürlerini birden fazla ders için kullanabilirler. Örneğin sigara'nın zararları ile ilgili kullanılacak gazete kupürleri hem Fen Bilgisi hem Sosyal Bilgiler hem de Beden Eğitimi derslerinde kullanılabilir (İşman, 2011: 283). Gazeteler'in öğretim programlarıyla ilgili disiplinlerle ilişkilendirilerek kullanılması hem öğrenciyi konuya doğru çeker hem de dersi canlı etkili kılar (Segall ve Schmidt, 2005: 93).

Gazete kullanılarak yapılacak çeşitli etkinlikler, dersin canlandırılmasına, öğrencilerin ülkede ve dünyada meydana gelen olaylar hakkında bilgilenmelerine ve olaylar hakkında yorum yapmalarına katkı sağlar (Rhoades, 1994, s.173).

(Rajanetram, 2002)'ye göre gazete'nin en büyük yararı öğrencilerin okuma ve dil gelişimine olan katkısıdır. Rajanetram bunun için Kişisel deneyimi ile sınıfta gazetenin okuma stratejilerini geliştirmesini destekleyecek bir okuma projesi oluşturmuştur.

Gazeteleri mevcut dünya sorunlarına karşı bireyde oluşması beklenen empati duygusu'nun gelişmesi için bir araç olarak gören Wolk, gazetelerde farklı kültürel toplumların sorunları ile ilgili metinlerin öğrencilere okutulması gerektiğini söylemiştir. *"Bu gezegeni birlikte paylaşıyoruz, aynı havayı soluyoruz, aynı suyu içiyoruz birbirimizle manevi bağlarımız var insanoğlu olarak birbirimiz için endişe etmeli empati kurmalıyız Çin kırsalındaki yoksul bir çiftçi hakkında bir makale okumak ve tartışmak iyi bir vatandaş olmamıza yardımcı olacaktır"* (Wolk, 2003:101). Bu bağlamda gazete öğrencilerin yaşadıkları dünyayı düşünmelerini ve empati kurmalarını sağlar bu yönüyle hiçbir ders kitabı gazetenin yerini tutamaz (Newspaper in the Classroom Project Teacher Guide, 1972).

Gazete kullanımının yararları ve sınıf ortamında gazete kullanılmasının gerekçeleri söyle sıralanabilir;

- Gazete gerçeği temel alan, hem bilgi edinmeyi, hem eğlenmeyi sağlayan yararlı bir eğitim aracıdır.
- Gazete tarihi olduğu anda yansıtan ve olabildiğince nesnel aktaran bir kaynaktır.
- Gazete basılı ve görsel formatta dünyanın her yerinden ulaşılabilecek bir kaynaktır.
- Gazete her öğrencinin ilgisini çekebilecek bir kaynaktır.
- Gazete öğrencilerin yaşamlarında kullanacakları standart sözcükleri ve dilbilgisi kurallarını içermektedir.
- Gazete öğrencilerin belli bir amaca yönelik olarak yazı yazmaları için yol gösterici nitelikte kusursuz bir araçtır.
- Gazete toplumdaki çoğu kişinin yaşamı boyunca okuyacağı tek yazılı metindir.
- Gazete her düzeydeki insanların ve öğrencilerin okuyabileceği, okurken görülmekten gurur duyabileceği bir araçtır. Bu nedenle hiçbir öğrenci gazete okurken, otobüste gazete taşırken ya da evde gazete ile çalışırken görülmekten rahatsız olmaz.
- Gazete öğrencilerin görerek ve yaparak öğrendikleri etkinliklerde, kesilebilir, işaretlenebilir olması açısından çok kullanışlıdır.

- Gazete sınıfa her gün getirilebilecek ekonomik ve kolay erişilebilir yazın kaynağıdır.
- Gazete çeşitli hikâye, neşelendirici sütunları, karikatür ve bulmacalarıyla bireyleri eğlendirir.
- Gazete yazılarıyla insanları ikna eder ve yönlendirir.
- Gazete ilanlarla hizmet ve ürün bilgilerini önerirler. (Newspaper in the Classroom Project Teacher Guide, 1972, Newspaper in Education Teacher's Guide, 2011, A Dozen Good Reasons for Using Newspapers in Your Classroom, 2011; Using Newspapers in Class, 2011; Ünlüer, 2008: 24).

Sınıfta gazete kullanımını gerektiren belli başlı nedenler ise şöyle sıralanmaktadır;

- Gazeteler farklı yaş grubu ve değişik yeteneklere sahip öğrencilere farklı konularda güncel bilgi sağlar.
- Gazeteler hem temel beceriler ve hem de yaşam becerileri için birincil ve destek kaynaktır.
- Gazeteler ders kitaplarından daha ucuzdur.
- Gazeteler ders kitaplarına göre gerçek dünya konularını içerdiğinden gazetelerin güdüleyici etkisi vardır.
- Gazete, öğrencilerin öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerini sağlar. Öğrencilerin kritik düşünme becerileri geliştirmesine olanak sağlar.
- Gazete, sınıf ile dışarıdaki gerçek dünya arasında bir köprü kurar.
- Gazeteler edebi bir kaynak olup, herkes içinde bir şeyler bulabilir.
- Gazeteler öğrencilerin okuma, anlama yeteneklerini ve sözcük dağarcıklarını geliştirir.
- Gazete kullanılan sınıfta bulunan öğrenciler yapılan testlerden daha yüksek puanlar almakta ve daha başarılı olmaktadırlar.
- Gazeteler dil yeteneklerinin geliştirilmesinde yararlı olmaktadır.

- Gazeteler öğrencilerin medya okuryazarlıklarını artırmakta ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir.
- Gazeteler öğrencileri güncel olayları okumaları ve tartışmaları yönünde güdüler.
- Gazeteler öğrencilere yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı kazandırır.
- Gazeteler ders kitaplarındaki konuların güncellenmesini sağlar. Hergün yenilenen bir kitap işlevi görür.
- Gazetelerdeki çok çeşitli materyallerin bulunması öğrenciye bireysel ödevleri vermeyi olanaklı kılar. Böylece öğrenci bireysel çabalara dayalı bir araştırma alışkanlığı geliştirir.

Gazete, öğrencilerin aileleri ile üzerinde ortak konuşabileceği bir okuma materyalidir. Öğretimde gazetenin kullanılması ile hem çocuklar yetişkinlerle konuşabilecekleri ortak bir zemin bulurlar hem de aile bireyleri çocuğun okul etkinlikleri ile daha fazla ve yakından ilgilenme olanağı elde ederler. (Newspaper in the Classroom Project Teacher Guide, 1972, Newspaper in Education Teacher's Guide, 2011, Using Newspapers in Class, 2011; Ünlüer, 2008: 24).

3.4.2. Gazete Kullanımının Eğitim Ortamında Sınırlılıkları

Gazete kullanımının bu kadar yararlılıkları olmasıyla birlikte bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Ülkemizde eğitimde gazete kullanımının henüz daha yeni yeni başlamış olması, öğretmenlerin bu materyali kullanma konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olamamaları, eğitim sistemimizden kaynaklanan sorunlar (ders süresi, sınıf ortamı vs..), ülkemizde gazetelerin özellikle belli bir siyasi görüşü desteklemeleri ve bundan dolayı objektiflik özelliğini kaybetmeleri, bazı gazetelerde çocuğa görelilik ilkesinin göz ardı edilmesi sınırlılıkları oluşturan en büyük engeldir. Bu sınırlılıklara bakacak olursak;

- Gazetelerden kesilen kupürler bazen gerçeği yansıtmayabilir.
- Gazete haberlerinin doğruluğu kısa zaman içinde ortadan kalkabilir.
- Gazeteler olaylara siyasi pencereden bakabilir. Objektiflik ortadan kalkar.
- Özellikle büyük ve kalabalık sınıflarda gazete kupürlerinin boyutlarının küçük olması öğrenciler tarafından görülmeyi zorlaştırır.

- Gazete manşet ve kupürleri tek boyutlu bir gösterim sunarlar.
- Bazı gazetelerin kalitesiz baskısı ya da baskıdan kaynaklanan hatalar etkili bir gösterimi engeller.
- Öğretmen gazete kullanımını sınıfta belli bir plan ve hazırlık dahilinde yapmazsa hem ders süresini iyi bir şekilde kullanamaz hem de öğrencilerde sıkılmalar meydana gelir bu da öğrenmeyi azaltır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 256; İşman, 2011: 283).

IV. BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE GAZETELERİN KULLANIMI

Bu bölümde tarih disiplini içinde gazete kullanılması, bunun bir alt boyutu içinde İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretimi içinde gazetelerin kullanılması, gazetelerle etkinlikler, öğrenme-öğretme süreci ve bu derste okutulacak gazetelerin tanıtımına yer verilmiştir.

4.1. Tarih Disiplini İçinde Gazeteler ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi İçinde Gazete Kullanımı

Sosyal Bilimler içinde çok önemli bir yere sahip olan Tarih disiplini, öğrencilere öğretilirken diğer disiplinlerde olduğu gibi farklı öğretim metotları ve araçları ile desteklenmelidir. Çünkü toplumumuzda tarih dersi denince hemen akla gelen çoğunlukla ilk ve ortaöğretim sırasında alınan eğitimden kaynaklanan olumsuz bir hatıradır. Ya tarih dersini veren eğitimcilerden ya da aldığımız olumsuz bir nottan dolayı olumsuz bir tavırla tarih geçmişimizi anarız. Buna ilave olarak da tekdüze bir şekilde anlatılan, kitaplarda ki ya da derslerdeki bilgilerin ezberlenmesi şeklinde yürütülen bir metotla verilen ve sınavlarda bizden aynısı istenen bilgiler yumağı olma olarak nitelendirilmesi tarih dersinde hep olumsuz bir anı olarak aklımızda kalır (Koç, 2002: 54).

Modern toplumlarda tarih eğitimi son 30 yılda büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Bu yeni modelde öğrenci pasif alıcı konumundan çıkarak tarihi düşünen, yazan, araştıran bir kişi olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencinin aktifliğinin sağlanması, oyunlarla, tartışmalarla, eleştirel değerlendirmelerle; grafikler, haritalar yaparak, değişik kaynaklar kullanarak sağlanmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Bu itibarla öğretmen merkezli bir öğretim anlayışından sıyrılıp öğrenci merkezli bir öğretim yaklaşımının sergilenmesi zaruri hale gelmiştir. Tarih öğretiminde konular gelecek ve günümüzle

ilişkilendirilmelidir. Öğrenciler geçmişin derinliklerine götürüldüğü kadar geleceğin sokaklarında da yürütülmelidir (Yıldız, 2003: 184-185).

Tarih derslerinde klasik tarih metotlarından sıyrılıp, yukarıda saydığımız sorunlarla karşılaşmamasını sağlamanın bir yolu da çalışmamıza da adını veren gazeteleri bu dersin ortamının içine sokmaktır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde de bu durum geçerlidir. Türk Tarihi kendi içinde bir bütünlük arz eder. Türk Tarihi'nin önemli bir parçası da dünyaya örnek ve emsal bir mücadele olan İnkılâp Tarihi'dir. Bu açıdan bu derste gazetelerin kullanılması bir anlamda öğrenciyi geçmiş ve gelecek arasında bir mukayese'ye götürecek öğrencide kritik ve problem temelli düşünmeye, olaylara çoklu boyutta yaklaşma becerisini öğrenciye aşılayacaktır.

Gazeteler tarih öğretimi içinde birinci el kaynaklar içinde, metinsel kaynaklar sınıfında yer almaktadır. Birinci el kaynaklar insan geçmişinden kalan bütün izleri içermektedir. Birinci el kaynak kullanımının bu derse kattığı en önemli katkılar;

- Öğrencilerin önemli tarihsel kavramlarla karşılaşmalarını sağlar ve öğrenci bütün yazılı tarihlerin yazarın geçmişe ilişkin yorumu olduğunu fark eder.
- Geçmişte yaşamış insanların yaşamıyla doğrudan temas kurar buda tarihi insanileştirir.
- Öğrencilerin önemli analiz becerileri gelişecektir. Öğrencilerin çok değişik yaklaşımları görebilmelerini sağladığı gibi bilgi, beceri ve analiz yeteneklerini geliştirecektir.
- Birinci el kaynaklara doğrudan ulaşmaları, eleştirel düşünmelerine, sorular sormalarına, zekice çıkarımlar yapmalarına, mantıklı açıklamalar getirmelerine ve olayları yorumlamalarına yol açacaktır (Ata, 2002: 80-81).

Günümüzde yaygın medya etkisinde kalmış öğrencilerin artık derste kendilerine ulaşan bilgiyi bir tarihçi gibi iç ve dış eleştiriye tabi tutmayı öğrenmeleri gerekmektedir. (Safran, 2004:117).

(MEB, 2008)'e göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi'nde de öğrenciler, diğer derslerde olduğu gibi yazılı ve görsel basın tarafından güncel konuların ve haberlerin etkisi altındadır. Öğretmen öğrencilerin zihinlerinin tarihle ilgili güncel meselelerle meşgul olduğu zamanlarda ve dönem başında

planlanmış dersin pek verimli olmadığı durumlarda, "güncellik ilkesinden" hareket etmeli, fırsatları değerlendirmelidir. Güncel konular, öğrencilere iş ve proje olarak verilmelidir. Öğrencilerde basın okuryazarlığı becerisi geliştirilmelidir. Bu açıdan bu derste gazeteler rahatça kullanılabilir.

(Munck, 2007)'a göre tarih derslerini güncel ve tarihsel destekli gazetelerle öğretmek öğrencide ilköğretimden üniversiteye kadar sürecek okuma alışkanlığı ve anlama becerisi kazandıracaktır (Munck, 2007: 16).

Bir öğretim aracı olarak gazeteler, öğretim programındaki diğer derslere göre Tarih dersinin konularına daha kolay uyarlanabilir. Tarih konuları, gazetelerin verdiği tarihi olay ekleri kullanılarak işlenebilir. Örneğin, gazetelerin Millî bayramlarda verilen ekleri bu dersin tarih konuları için iyi bir kaynaktır. Aynı zamanda, eski gazeteler kütüphanelerden elde edilerek tarih materyali olarak kullanılabilir (Heitzman, 1979: 19).

Gazete, öğretmenlerin Tarih dersinde güncel olayları işlerken kullanabileceği güncel bir bilgi kaynağıdır. ABD de 11 Eylül 2001 terörist saldırılarından sonra bu terör faliyetiyle ilgili bilgileri Sosyal Bilgiler ders kitaplarının yeni baskılarına eklemeye çalışmışlardır. Ancak öğrencilerin de haber kaynağı olan günlük gazetelere yönelen milyonlarca Amerikalı, ülkeyi sarsan bu olaylarla ilgili olarak daha çok bilgi edinme ve edindikleri bilgileri paylaşma yoluna gitmişlerdir. Gazeteler günümüzde her zamankinden daha çok geleneksel ders kitaplarından elde edilen bilgileri pekiştirip tamamlamakta, öğrencilerin Sosyal Bilgiler programı kapsamındaki kavram ve genellemeleri öğrenebilecekleri canlı ders kitapları olarak hizmet vermektedir. (Street, 2002: 58). Öğretmenlerde gazetelerde yer alan bilgilerin ders kitaplarından daha ilgi çekici bir biçimde verildiğini söylemektedir (Savage veAmstrong, 1987:185).

Tarih dersinde öğretmenin yeri ve zamanı geldiğinde konuları güncel olaylarla ilişkilendirerek öğrencilerin dünü, bugünü ve geleceği anlamalarına yardımcı olması gerekmektedir. Güncel olayların öğretiminde kullanılan bir teknik olan gazeteler de her düzeydeki öğrencileri geliştirmek için çok yönlü bir araçtır. Kuşkusuz güncel ve ulaşılabilir oluşu gazeteleri geçerli ve okuma yeteneğini geliştirmede kullanılan "gerçek" materyaller durumuna getirmektedir. Bu nedenle, öğretmenler Tarih dersinde gazetelerden yararlanarak öğrencilerin de katılımını sağlayan öğrenme-öğretme süreçleri düzenlemeli ve öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayan ortamlar oluşturmalıdır. Öğrenme-öğretme süreçlerinde gazetelerden etkili ve verimli olarak

yararlanılabilmesi için öncelikle öğretmenlerin Tarih dersinde gazete kullanımının önemine inanması ve yararları konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Tarih dersinde gazete kullanımına ilişkin olarak çeşitli yeni araştırmaların yapılması konuya ışık tutması açısından son derece yararlı olur (Yahşi, 2011: 84).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde gazeteler iki şekilde kullanılabilir. Birincisi tarihsel gazetelerdir ki bunlar eski gazetelerdir ve birinci elden tarihi kaynaklar sınıfında yer alır. İkinci tip kullanılabilecek gazeteler ise güncel gazetelerdir bu gazeteler daha kolay elde edilebilir ve yakın geçmiş zamanda meydana gelmiş olaylarla daha uzakta geçmişte meydana gelmiş olaylar ilişkilendirilir.

Bu bağlamda İnkılâp Tarihi ders kitaplarının başladığı 1. Ünite olan *"Bir Kahraman Doğuyor"* ünitesindeki kazanımlar için kullanılacak gazete birinci elden tarihsel gazeteler olabileceği gibi günümüzde de kullanılan gazeteler olabilir. Ancak 2. Ünite olan *"Millî Uyanış Yurdumuzun İşgaline İlk Tepkiler",* 3. Ünite olan *"Ya İstiklal Ya Ölüm"* ünitelerinde kullanılacak gazeteler muhakkak birinci elden tarihi kaynak statüsü taşır. Bu ünitelerde kullanılacak gazeteler için öğretmenin önceden bu kaynakları temin etmesi gerekir. Ayrıca bu gazeteler dönemin yazı dili olan Osmanlı Türkçesi ile yazıldığından öğretmenin bu gazeteleri sınıf etkinliğinde kullanmadan önce en azından konu başlıklarıyla gazetede ki ilgili manşetleri günümüz Türkçesine çevirmesi ya da çevirttirmesi gerekmektedir. Burada öğretmenin mezuniyet alanlarından ötürü bazı sıkıntılar yaşanabilir. Çünkü İlköğretim 8. Sınıfta bu dersi veren öğretmenler tarih mezunu olmalarının yanında coğrafya ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği branşlarından da olabilir. Bu nedenle tarih dışındaki alanlardan mezun olanlar için Osmanlıca bilmemekten doğan arşiv kaynaklarına ulaşamama ve ulaştıklarını değerlendirememe bir sorun olabilir. Bu sorun fakültelerdeki ilgili bölümlere bu ders koyularak giderilebilir.

Ayrıca Millî Mücadele döneminde yerel gazeteler hariç çıkan ulusal gazeteler sadece Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri'nde ve Millî Kütüphane mikrofilm ünitesinde bulunmaktadır. Burada çıkarılacak gazete sayfaları ve sütunları okuyucuya resim formatında verilmektedir. Yerel gazeteler de çıktıkları illerin valilik ve özel idare ya da şahıs arşivlerinde bulunabilir. Bu gazetelerle yapılacak etkinliklerde öğretmen ön planda bizzat etkinliği yürütücü olmalıdır.

4.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerle Öğrenme-Öğretme Süreci

Ülkemizde gerek İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gerekse diğer derslerde gazete kullanılması konusunda hem öğretmenlerimiz hem de öğrenciler için bir kullanım yönergesi yoktur. Böyle bir rehber çalışması ABD'de kaynaklı olarak hazırlanmıştır. Bu nedenle bu bölümde biz yabancı literatürdeki gazete kulanım yönergesini İnkılâp Tarihi dersine adapte etmeye çalıştık.

Ancak bu derste gazete kullanımının etkili verimli olması için öğretmen ve öğrenciye bazı görevler düşmektedir. Öğrenciler;

- Sınıfa değişik gazeteler getirirler.
- Öğretmenin gazete kullanarak hazırladığı materyallerle ders konularını gazete ile birleştirirler.
- Gazeteden okuduklarını ve öğrendiklerini birbirleriyle paylaşırlar.
- Haber defteri oluştururlar.
- Topladıkları haberlerle bülten tahtası hazırlarlar.
- Gazetedeki haberleri geçmiş ve gelecekle ilişkilendirirler.
- Grup çalışmalarında kendi paylarına düşen görev ve sorumlulukları yerine getirirler.
- Gazeteleri eve götürerek, aileleriyle birlikte ev çalışması yaparlar.
- Kendi öğrenmelerini değerlendirirler (Ünlüer, 2008: 51).

Öğretmenler ise genel olarak şu sorumlulukları üstlenmelidir;

- Dersleri gazetelerdeki haberlerle ilişkilendirerek yürütür.
- Öğrencilerin gazete haberlerini anlamasını, yorumlamasını sağlayacak ortamlar düzenler.
- Öğrencilerden haberleri geçmişle ilişkilendirmelerini ve haberlerle ilgili geleceğe dönük kestirimlerde bulunmalarını ister.
- Öğrencilerin olaylara bakış açılarını genişletmek için öğrencileri birbirleriyle iletişim kurmaya özendirir.

- Gazete kullanımı konusunda öğrenciye model olur; öğrenmeye rehberlik eder (Deveci, 2005: 162-163).

Ayrıca öğretmenin gazete kullanırken ilk aşamada şu fiziksel hazırlıkları yapmaları gereklidir.

Uygun büyüklük: Gazetelerin uzakta bulunan öğrenciler için algılanabilecek büyüklükte olmasına dikkat etmesi

Tek husus: Kupürlerde tek bir kavram öğretimine dikkat etmesi

Anlaşılabilir olması: Gazetelerin konu ya da ünitelerle iyi ilişkilendirilmesi

Net görünürlüğü: Gazete kupürlerinin canlı renklerde olması yada silik olmaması

Gerekli bilgi: Gazetelerden gerekli olanı eksiksiz vermesi

Önceden hazırlanmalı: Sınıf ortamından önce gerekli hazırlıkları yapması

Çerçeve Çizmesi: Gazete kupürlerinin sunumunda mutlaka belli bir çerçeve kullanması bu sayede görsellik öğesini ön plana çıkarması gerektiği

Düzen: Gazetelerin sınıfa muhakkak bir plan dahilinde sunması gerektiği

Gerekli malzemeler: Bu malzemelerin önceden temin etmesi gerektiği ders esnasında malzeme arayışından kaçınması gerektiği

Arkasını dönmemeli: Gazete kupürleriyle beraber öğrencilere doğru sunum yapmalarını kupürleri ve öğrencileri arkalarına almaması gerektiği

Öğrenciye uygunluk: Öğrenci seviyelerini gözetmeleri gerektiği

Konuya uygunluk: Gazete kupürlerinin konu ya da ünite ile ilişki olması gerektiğini söyler (Dönmez ve Yazıcı, 2008:257).

Bu derste gazete kullanılmasıyla gerçekleşmesi istenen öğrenme öğretme süreci aşağıdaki aşamalarda tasarlanabilir (Ünlüer, 2008, Using the Newspaper in your Classroom, 2011, How to Use Newspaper in the Classroom, 2011, Hints for Using Newspapers with Young Children, 2011, Newspapers Maintain the Brain, 2011):

- Gazetelerle tarih öğretimi, öğrencilere ve öğretmenlere benzer ilhamlar vermektedir. Gazeteler, tarih dersinin herhangi bir konusuyla ilişkilendirilerek öğretme-öğrenme süreci tasarlanabilir. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde

gazete için serbest okuma zamanları ayrılmalıdır. Öğrencilerin on dakika civarında gazeteyi bağımsız olarak keşfetmeleri sağlanmalıdır. Bu sayede hem öğrenci gazeteyi keşfedecek, hem de öğretmene materyalleri hazırlamak için zaman kalmış olacaktır. Eğer öğrencilerin kendi getirdikleri gazetelerle çalışılıyorsa, baş sayfaya, isimlerini yazmaları sağlanmalıdır. Öğrenciler gazeteyi değiştiklerinde gazetelerin karışması önlenmiş olacaktır.

- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gerek öğrencileri temin ettiği güncel gazete gerekse öğretmenin getirdiği tarihsel gazete kupürleri olsun bu gazetelerden öğrencilerin okudukları haberler hakkında tartışmaları için vakit ayrılmalıdır. Bu yol, öğrencilerin ilgisini gazetenin farklı kısımlarına çekmek için oldukça etkili bir yöntemdir.
- Öğrencilerin gazeteleri eve götürmeleri ve aileleriyle ödevlerini gazete ile birlikte yapmaları sağlanmalıdır. Ev ödevi olarak verilmese bile, gazetelerin öğrencilere verilerek evde aileleriyle birlikte paylaşarak okunması onlar için yararlı olacaktır.
- Öğrencilerin, gazetelerle etkileşim halinde olduktan sonra, bir gündem oluşturmaları sağlanabilir. Ev ödevlerinde ya da ders içerisinde herhangi bir gündem hakkında fikirlerini ifade eden bir yazı yazmaları istenebilir. Gündem özel tutulabilir ya da gözden geçirilebilir.
- Öğrenciler İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin tarihi açıdan değeri olabileceğini düşündükleri önemli sayfaları toplayabilirler. Her ay sınıfta toplanılan sayfalardan en önemlisi seçilir ve kronolojik bir gösterim halinde sunulur. Ay ay en önemli haberlerin gösterimi yapılır. Yıl sonunda, öğrencilere bu haberlerin hala tarihi bir değer taşıyıp taşımadıkları sorusu yöneltilir. Özellikle bu etkinlik önemli tarihi olayların kronolojisini hatırlama ya da öğrenme zorluğu çeken öğrencilere faydalı olabilir. Örneğin güncel basından yada tarihsel gazetelerden topladıkları Atatürk resimleriyle 1.Ünite olan “Bir Kahraman Doğuyor” ünitesindeki Atatürk’ün doğumundan Millî Mücadele sürecindeki faaliyetleri belli bir kronoloji de yazı-resim eşleştirmesi yapılarak sınıftaki haber bülteni tahtasında sergilenebilir.
- Öğrencilerin önlerine herhangi bir koşul koymadan, gazete ile vakit geçirtmek, onlara yaşam boyu okuma alışkanlığı kazandırmada yararlı olabilir. İnkılâp

Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrencilere gazeteyi bir amaç doğrultusunda okumaları için değil, aynı zamanda iyi vakit geçirmeleri için de okumalarına olanak verilmelidir. Burada gazetelerin salt bilgi verme boyutu değil görsellik boyutu öne çıkar. Özellikle gazetelerdeki fotoğraflar karikatürler öğrencide hem ilgiyi uyandıracak hem de bilgiye ulaşmasını sağlayacaktır.

- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretmenler gazetenin tamamına odaklanmakta zorluk çeken ya da dikkat anları çok kısa olan örgenciler için her gazete kullanıldığında sadece gazetenin bir bölümünden yararlandırılabilir, yani dikkatlerini yalnızca bir sayfada sınırlandırmaları sağlayabilir.
- Gazetenin sayfalarına fiziksel olarak hâkim olamayan ya da sayfaları yönetmekte zorluk çeken öğrenciler için gazete, sol üst kösesinden zımbalanarak örgencilere dağıtılabilir. Ya da gazeteler öğrencilere verilmeden önce, öğrenciler gazeteleri aldığında dağılmaması için her bir bölüm kenarından katlanabilir.
- Gazete aktivitelerin çoğu 45 dakikalık için düzenlenir. Ancak, zaman öğretmenlerin gazete kullanma biçimine ve öğrencilerin seviyesine bağlıdır. Zamanı ayarlarken etkinlik esnasında karşılaşılacak güçlükleri ve daha çok ya da az zaman harcamayı önlemek için, öğretmenler etkinlikleri kendi kendilerine deneyebilir.
- Öğretmenler, öğrencilerini tartışmalara katılmaları için cesaretlendirmeli, okunan hikâye ile ilgili görüş bildirmelerine fırsat tanımalıdır. Öğrenciler okudukları bir şeye tepki göstermek isterlerse, gazetenin kenarına not alabilecekleri söylenebilir. Bu kısım İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin her aşamasında oldukça önemlidir. Çünkü öğrencilerimiz eğitim aşamalarının her kademesinde bu dersi görür ama var olan bilgilerin çoğu ezber niteliğinde olduğu için üzerine bir şey koyamaz yani öğrenci ders konuları işlenirken sadece kitaba bağlı pasif bir alıcıdır. Örneğin ilköğretimden üniversiteye kadar öğrenciye sorulan “Laiklik nedir?” Sorusuna verilen ilk cevapların tamamına yakınının “Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır” diye verilen cevap öğrenci seviyesi fark etmeksizin hiç değişmez.
- Öğretmenler, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrencilerin hangi etkinlikleri tamamlayacakları konusunda bazı seçimleri yapmalarına izin

vermelidir, eğer böyle yapılırsa öğrenciler ödevlere ve üstelendikleri diğer sorumluluklara açık olacaklardır. Ayrıca öğrencilere gazeteleri kullanarak fazladan not alabilecekleri fırsatlar sunulabilir. Bu öğrencilere iki ya da üç gazete ödevinden birini seçmeleri için yardımcı olacaktır.

- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bazı gazete etkinlikleri küçük gruplar için daha uygundur. Bu nedenle öğretmenler, daha verimli sonuçlar almak için örgencileri birlikte çalışmaya tevsik etmelidir. Zaten gazetelerin eğitimde kullanılmasının öğrencide geliştireceği önemli bir beceri işbirlikli öğrenmedir. Bu, farklı yetenek düzeylerindeki öğrencilerin aynı materyali kullanması ve birbirine yardım etmesi için iyi bir yoldur. Gazete içeriği, tartışmalı ve karmaşıktır bu nedenle genellikle grup tartışmasına uygundur.
- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete etkinlikleri sonrası öğrencilerin konu hakkında daha fazla şey öğrenmesi için, öğretmenler, öğrencileri kütüphanede, diğer kaynaklarda ve internette araştırma yapmaları için cesaretlendirmelidir. Öğrenci aynı konuyu farklı kaynaklardan öğrenebilir. Örneğin öğrencinin çevresinde etkinlik olayını ya da dönemini yaşamış kaynak kişilerle konuşması ya da yılsonu bir alan gezisi yapılması sağlanabilir.
- Ayrıca öğretmenler, öğrencileri internet kaynaklarının güvenirliğinin az olduğu konusunda uyarmalıdır. Öğrencilerin bu kaynakları basılı kaynaklarla karsılaştırmaları iyi olacaktır.
- Küçük gruplar ile yapılacak gazete etkinliklerinde grupların rastgele belirlenmesi önemlidir. Öğretmenler için görencilerini rastgele biçimde küçük, işbirlikli öğrenme gruplarına ayırmanın bir yolu, her örgenciye bir parça gelecek şekilde birkaç karikatür veya resim böldürülür ve dağıttırılır. Öğrencilerin aynı veya benzer karikatürün yada fotoğraflara sahip arkadaşlarından benzerlerini bulmalarına izin verilir. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gerek ders süresinin azlığı gerekse fiziki ortamların yetersizliği bazen küçük grup tartışmalarına fırsat vermeyebilir bu durumda öğretmen gazete kupürlerini ve etkinlik için kullanılacak diğer malzemeleri önceden ev çalışması şeklinde öğrenciye verebilir.
- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretmenler öğrencilere gazete kupürleri içeren bir iş gösterdiğinde, ellerinde el işi kâğıdı bulundurmalıdır.

Çünkü defter kâğıdı ya da gazete kâğıdı öğrencilere etkileyici görünmez, ama elişi kâğıdı ile hazırlanmış bir fon öğrencilerin ilgisini çekmek için yardımcı olur hele gazetede tarihsel ve fiziksel olarak eskiyse öğrencilerin dikkatini çekmek açısından bu yöntem oldukça etkilidir.

- Öğretmen sesli okuma esnasında zaman zaman okumayı bırakarak okuduğu kısımla ilgili düşüncelerini de belirtmelidir, bu sesli düşünme stratejisi olarak adlandırılabilir. Böylece örgencinin dikkatinin metnin ilgi kısımlarına toplaması kolaylaşacaktır. Sesli düşünme stratejisi için söyle bir düzen kullanılabilir: Gazete hikâyesine baslığı okunarak başlanır, öğretmen okuyuşunu ve düşüncelerini öğrenciler için sekilendirebilir. Öğretmen, baslığı okuduktan sonra hikâyenin ne ile ilgili olabileceği hakkındaki düşüncelerini öğrencilere açıklar, hikâyenin ilk cümlesini okuyup, düşüncelerinin doğruluğu hakkında konuşarak, hikâyenin kalanının ne ile ilgili olduğu hakkındaki düşüncelerini belirtir. Ardından, hikâyenin tamamını seslice okuyarak, fikirlerinin doğru olup olmadığı hakkında konuşur. Öğretmen hikâyeyi okurken özellikle her zaman hikâyede sırada ne olduğunu düşündüğünü öğrencilere açıklamalı, okuma esnasında düşüncelerinin doğruluğunu kontrol ettiğini belirtmelidir. Öğretmenler sesli düşünmeyi örgencilerle sıklıkla tekrar etmelidir, böylece öğrenciler bu sürece daha aşina olacaklar ve kendileri de okudukları metine sesli düşünme stratejisini uygulayacaklardır.
- İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde herhangi iyi bir öğretim materyali gibi gazetenin de kullanımı esnektir. Öğretmenler gazeteyi kullanma günlerini ve kullanma biçimlerini çeşitlendirmelidir. Öğretmenler bazı haftalarda öğrencilerin her gün gazete kullanmasını isterken, bazı haftalarda sadece bir iki kez kullanmasını isteyebilir. Bu durum öğretmenin işlediği konu için gazeteyi kullanabileceği kaç uygun etkinlik bulunduğuna bağlıdır. Özellikle belirli gün ve haftalarda yada gazetelerin tarih ekleri verdiği günlerde gazete etkinlikleri daha avantajlı olabilir. Ancak gazeteler başlı başına bir tarih kitabı değildir. Bu nedenle müfredatta her konuyu gazeteyle ilişkilendirmek güçleşebilir.
- Gazete kullanılan bir derste her öğrencinin kendi gazetesi olması ya da öğretmenin dağıttığı gazete ile ilgili bir bölümden her öğrencide bulunması en iyisidir. Eğer bu mümkün olmazsa iki öğrencinin bir gazeteyi paylaşmasına izin verilebilir. Çünkü bir gazeteyi ikiden fazla öğrencinin kullanması onları

yavaşlatacaktır. Arşivden bulunan gazeteler hem zaman hem de mali açıdan öğretmeni zor durumda bırakabilir. Doğal olarak öğretmen gazeteleri çoğaltma işlemi yaparken her öğrenciye veremez. Zaten arşiv malzemesi olan tarihsel bir gazeteyi ilköğretim seviyesindeki öğrenci tek başına kullanamaz. Ancak güncel gazetelerin ise sınıfta çoğunlukta bulunması faydalıdır.

- Gazetelerin kullanıldığı derslerde, eğer mümkünse öğrencilerin serbest bir şekilde gazeteleri incelemeleri için 10 dakika gibi bir süre verilerek, birkaç dakika da öğrencilerin ilk okudukları bölüm hakkında tartışılabilir. Bu gazetenin çeşitli bölümlerinin öğrencilerin ilgisini çekmesi için çok güzel bir yoldur.
- Derste bazen gazete etkinlikleri sırasında yapılan sınıf tartışmaları esnasında öğretmenler ve öğrenciler aynı fikirde olmayabilir. Önemli olan, her fikrin geçerli olduğu bir sınıf ortamı oluşturmaktır. Öğrenciler farklılıklara saygı duymaları için teşvik edilmelidir. Özellikle tarih derslerinde işlenen olay ve olgular tartışmaların hep merkezinde olmuştur. Önemli olan ders öğretmenlerinin gerek sınıf ortamının uygunluğunu gerekse öğrenci seviyesini dikkate alarak gerekli tartışma ortamını sağlamasıdır.
- Öğretmenler gazeteleri kullanarak başladıkları derslerde öğrencilere gazetedeki olay hakkında ne bildiklerini, ardından konu hakkında ne bilmek istediklerini sorabilir. Son olarak ders okudukları hikâyeden ne öğrendikleri sorularak bitirilebilir. Bu yol öğrencilerin okuma parçasına yaklaşımları ile ön bilgilerinin ortaya çıkarılmasını kolaylaştırılabilir. Bu sayade bu İnkılâp Tarihi dersinde öğrenmenin ne derecede gerçekleştiği sonucuna da ulaşılabilir.
- Yapılan gazete etkinliği sonucunda gerçekleşen öğrenme neredeyse çok boyutludur. Çünkü öğrenciler haber hikâyelerinden ve makalelerden yola çıkarak hâlihazırda işlenen ders ile ilgili olmayan fikirler de üretebilirler.
- Öğretmenler öğrencilerin gazete kullanılarak yapılacak etkinliklerin biçimi ile ilgili fikirlerini söylemesi konusunda teşvik etmelidir. İnkılâp Tarihi derslerinde özellikle öğrencilerin derse etkin ve tam olarak katılması için ya da derste sıkılmamaları için bu gerekli olabilir
- Öğretmenler sınıflarında gazeteyi kullanırken, öğrencileri ile birlikte öğrenirler. Öğretmenlerin konu ile ilgili uzmanlığı önemlidir. İnkılâp Tarihi ve

Atatürkçülük dersinde öğretmen gazete etkinliğinin hem planlayıcısı hem de yürütücüsü olarak büyük sorumluluklar yüklenir. Bu nedenle kendisinin de hem pedagojik hem de meslek bilgisi açısından belli bir donanımı sağlaması gerekir. Özellikle gazete etkinliğinde tarihsel gazeteleri yorumlarken, konu bilgisiyle ilişkilendirmesi arşiv kaynaklı gazeteleri temin ederken Osmanlıca öğrenmesi oldukça büyük avantaj sağlar.

- Her sınıf düzeyindeki öğrenciler büyük bir olgunluk ve sorumluluk ile konuları geniş bir yelpazede isleyebilirler. Onlar gazetedeki konuların gerçek yaşam ve eğitim ya da bilgi için gazetede bulunmaları arasındaki ilişkiyi fark edebilir. Ancak öğretmenler, uygun tartışma oluşmayacağını düşündükleri konularda öğrencileri yönlendirebilir. Ancak, bu gibi durumları öğrencilere açıklarken rahat davranılması önerilse de, öğretmenlerin uygun olan konuları önceden seçmeleri gerekir .

4.3. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerden Yararlanmanın Öğrencilerde Geliştirebileceği Beceriler

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımımın öğrencide geliştirebileceği beklenen bazı yetiler vardır. Özellikle gazetelerin sahip olduğu birinci elden kaynak vasfı ve zengin görsel malzeme kullanarak haberleri ve durumları yorumlaması, ele alınan haberin doğru ya da objektif olup olamaması bunu gören ve yorumlayan öğrencide ister istemez bazı becerilerin açığa çıkmasına neden olur. Bu beceriler (Meb, 2010):

- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Araştırma-sorgulama
- Sorun çözme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik

- Gözlem yapma
- Değişim ve sürekliliği algılama
- Mekânı algılama ve Sosyal katılım becerileridir.

Gazeteler, eğitim ortamında genel olarak bu becerileri sağlayabilirken bunun yanında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programlarının içinde yer alan bazı düşünme becerilerinin gelişmesine de katkı sağlar. Bunlar;

- Kronolojik düşünme
- Tarihsel kavrama
- Tarihsel analiz ve yorum
- Tarihsel sorun analizi ve karar verme ve Tarihsel sorgulamaya dayalı araştırma becerileridir (Meb, 2010: 8).

Gazete kullanımının bu düşünme becerilerine olan etkilerine bakacak olursak

Kronolojik Düşünme Becerisine Etkisi: Kronolojik düşünme tarih biliminin temelidir. Kronoloji, olayların ne zaman ve hangi sırayla meydana geldiğidir. Öğrencilerin kronoloji becerisi olmadan olaylar arasındaki ilişkileri incelemesi veya tarihte sebep sonuç ilişkilerini açıklaması imkânsızdır. Kronoloji, tarihsel düşünmeyi düzenleyen zihinsel bir yapı işlevi görür. Gazetelerde hem güncel hem de tarihi haberleri bir kronoloji sırasıyla verdiği için öğrenciler Türk ve dünya tarihine ait olay ve olguları tarihsel süreklilik içinde ve etkileşimi esas alarak analiz edebilirler. Bu sayede

- Geçmiş gelecek ve bugün arasında bir bağıntı kurabilirler.
- Bir tarihsel metindeki zaman akışını (başı, ortası ve sonu) belirler.
- Tarihi, dönemlere ayırmaya yönelik yaklaşımları karşılaştırır ve farklı yaklaşımlar önerir.
- Tarihsel süreklilik ve değişimi açıklamak amacıyla bir tarihsel akış şeması oluşturur.

Tarihsel Kavrama Becerisine Etkisi: Tarihsel metinlerin en belirleyici özelliklerinden biri de tarihi olayları inandırıcı bir şekilde yeniden düzene koymasıdır. Bunun da ötesinde, tarihsel metinler tarihin akışı içindeki insanların eğilimlerini,

karşılaştıkları sorunları yaşadıkları karmaşık dünyayı açıklama gücüne sahiptirler. Tarihsel metinleri kavramak ayrıca, öğrencilerde tarihsel yaklaşım edinmelerini yani geçmişteki olayları dönemin şartları ve kavramlarıyla bu geçmişi yaşayanların bakış açılarından inceleyebilmelerini gerekli kılar. Gazetelerde dönemin tarihsel birer kaynağıdır. Gazetelerde yazan şeyler yazıldığı dönemin insanlarının ya da yazıldığı dönem toplumunun bir bakış açısını yansıtmaktadır. Öğrenciler tarihsel bir kaynak olan gazeteleri okur ve yorumlarken;

- Tarihsel olgu ve görüşleri ayırt eder.
- Gazeteler olgu ve olayları farklı tarihlerde farklı açıdan ele aldığı için öğrenci gazetelerdeki farklı tarihsel yaklaşımları değerlendirir.

Tarihsel Analiz ve Yorum Becerisine Etkisi: Öğrenci tarihsel gazetelerdeki tarihi olayları okurken ya da yorumlarken analitik bir bakış açısı kullanmalıdır. Haberleri farklı kaynaklardan, farklı gazetelerden okusalar da her bilgiyi olduğu gibi kabul etmemeli yeri geldiğinde haberler için eleştirel bir bakış açısı kullanmalıdır. Haberleri analiz sentez ve değerlendirme biçiminde ele almalıdır. Öğrenci gazete haberlerini bu şekilde değerlendirebilirse;

- Gazete haberlerindeki benzerlik ve farklılıkları belirleyebilir.
- Gazetelere haber olmuş geçmişte yaşayan insanların farklı yönlerini ve olaylara farklı bakış açılarını değerlendirebilir ve anlar.
- Gazete haberlerinde yer alan tarihsel olaylar hakkındaki yorumların geçici olduğunu, yeni bilgiler keşfedildikçe ve yeni yorumlar yapıldıkça değişebileceğini kavrar.
- Neden sonuç ilişkilerinin birçok boyutunu (bireyin ve tarihî şahsiyetlerin önemi, ekonomik ve nesnel koşulların önemi, düşüncelerin, insan çıkarlarının ve inançların etkisi, şansın ve tesadüfün rolü) göz önüne alarak bu ilişkiyi analiz eder.

Tarihsel Sorun Analizi ve Karar verme Becerisi: Sorun merkezli analiz ve karar verme etkinlikleri öğrencilerin, geçmişte insanların kritik anlarda yüz yüze geldiği sorun ve ikilemlerle karşılaşmalarını sağlar. Bu tür kritik dönemlerin sorun veya konularıyla yüzleşmek, mevcut alternatifleri analiz etmek, tercih çözüm yollarının sonuçlarıyla karşılaştırmak, öğrencilerin bu konulara bireysel ilgi ve katılımını artırır.

Gazetelerde tarih içinde dönemsel farklılık gösteren sorunları yorumlayıp yansıtan yazılı materyallerdir. Gazete haberlerine konu olmuş tarihsel ve güncel sorunları öğrenci analiz ederken burada kişilerin rolü, kurumların rolü, dönemin etkisini belirlemeye çalışır. Tarihsel olayların tarihi dönem ve şartlardan bağımsız düşünülemeyeceği gerçeğinden yola çıkarak öğrenci gazetede yer alan olayları dönemin şartlarına göre ele almalıdır. Bu sayede öğrenci;

- Geçmişteki konu ve sorunları tanımlar, bu konu veya sorunla ilgili insanların çıkarlarını, değer ve bakış açılarını analiz eder.
- Güncel bir sorunun tarihsel arka planını belirler.
- Güncel sorunların ortaya çıkmasına yol açan önceki durumlara ve mevcut faktörlere ilişkin kanıtları düzenler.
- İlgili tarihsel olayları belirler ve güncel sorunlarla ilgisi olanları olmayanlardan ayırt eder. Dönem gazetelerinde geniş yer bulmuş tarihsel bir kararın uygulanmasını değerlendirir.

Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Araştırma Becerisi: Tarihsel sorgulama, bir problemin tanımlanmasıyla başlar. Bu süreçte, öğrencilerin belge veya buluntunun ait olduğu tarihsel dönem hakkındaki bilgileri çok önemlidir. Bu bilgilerin sadece ders kitaplarının içine sığdırılması ya da tek kaynak olarak ders kitaplarının gösterilmesi sorgulamayı oldukça sığlaştırır. Dönem gazeteleri bu aşamada öğrenci için kitaplardan öğrendiklerini tarihsel sorgulamaya tabi bir yardımcı materyaller olabilir. Bu, öğrencinin ders kitabındaki bilgileri sorgulamasını, olay hakkında yeni sorular sormasını, ders kitabında yer verilmeyen tarihî şahsiyetlerin bakış açılarını araştırmasını ve ders kitabının tamamıyla veya kısmen göz ardı ettiği bir konuyu derinlemesine inceleyebilmesini sağlar. Gazeteler sayesinde öğrenci ders kitabındaki bilgileri sorgular, olay hakkında yeni sorular sorar, ders kitabında yer verilmeyen tarihî şahsiyetlerin bakış açılarını araştırmasını ve ders kitabının tamamıyla veya kısmen göz ardı ettiği bir konuyu derinlemesine inceleyebilmesini sağlar. Bu sayede öğrenci

- Tarihsel ve tarih ile bağlantılı güncel sorular sorar
- Gazetelerde yer alan tarihsel verinin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı açıklayarak bu verileri sorgulama, geçerliğini, güvenirliğini, yeterliğini, gerçekliğini, iç tutarlığını ve bütünlüğünü

değerlendirir. Olguların göz ardı edilmesi veya icat edilmesi yoluyla önyargı, çarpıtma ve propaganda amacı taşıyıp taşımadığını inceler.

- Başka tarihsel kaynak araştırıp bulma konusunda yeterli bilinci ve altyapıyı kendinde bulur.

4.4. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazetelerden Yararlanma Biçimleri

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazetelerden değişik şekillerde yararlanılabilir. Ancak unutulmamalıdır ki gazeteler birer tarih kitabı değil yayımlandıkları dönemlerin güncel kaynaklarıdır. Burada önemli olan öğrencilere gazetelerle tarih öğretmekle beraber gazeteler vasıtasıyla dersi ilgi çekici bir boyuta taşımaktır. Bu derste gazetelerden şu şekilde faydalanılabilir;

- Gazete makaleleri
- Gazete haritaları
- Gazete grafikleri
- Gazete ilânları
- Gazete resimleri
- Gazete karikatürleri
- Gazete haberlerinin tartışılması
- Haber bülteni panosu
- Haber defteri
- Kupür dosyası (Ünlüer, 2008: 31)

Gazete Makaleleri: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete makalelerinden faydalanılabilir. Bu etkinlik için öğrencilerin küçük gruplara ayrılması her biriyle makalenin paylaşılması, ya da her ders için iki kişinin seçilip onlardan konuşacak bir şeyler bulmaları okuduklarını özetlemeleri istenebilir (Nicholas, 1997:50) Ancak bu makaleler konunun işlendiği döneme göre farklılık arz eder eğer gazete Harf İnkılâbından sonra yeni yazıyla çıkan bir gazete ise öğretmen bu makale'nin geçtiği kupürü kesip çoğaltıp sınıfla paylaşır. İlköğretim düzeyinde olacak bir etkinlik olduğu

için bazı kelimeleri ve kavramları öğrenci anlayamaz bu durumda öğretmen yer yer makale'ye müdahale eder. Çünkü eski olan gazetelerde bazı kelimeler her ne olursa olsun yeni yazıyla yazılsalar bile öğrenciler tarafından anlaşılmayacaktır.

Örneğin; Mebus (Milletvekili), İnkişâf, (İlerleme), Garb (Batı), Şark (Doğu), Maarif (Eğitim), Nezaret (Bakanlık) gibi bu durumda öğretmen önceden gazete makalesini görmeli gerekli hazırlığı yapmalıdır. Eğer konu tarih kitabından günümüz gazeteleriyle ilişkilendirilebilecek bir konu ise makale etkinliği için şu hazırlıklar yapılabilir;

- Öğrencilerden konu hakkında çıkmış gazeteleri almaları istenir.
- Gazete de makalenin geçtiği kısım öğrenciye tanıtılır.
- Gazete bir kenara bırakılarak dinleme etkinliği yapılır.
- Öğrencilere makaleyi tercihen 2 kez yavaş ama yüksek bir tonla okumaları istenir. Öğrencilerden makale hakkında 5N 1K (Ne, nerede, ne zaman, nasıl, neden, kim?) sorularının belirlenmeleri istenir.
- Öğrencilerden makale hakkına akılda kalanlarını paylaşmaları istenir (Rajaretram, 2002).

Gazete Haritaları: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete haritalarından faydalanmak her ne kadar coğrafya dersi ve konuları kadar yaygın olmasa da haritalardan yararlanılabilir. Görsel olarak zengin bir öğrenim ortamı sunan Haritaların gazete haberleriyle kullanılması konuların anlaşılmasına yardımcı olacaktır. (Carey ve Greenberg, 1991: 64). Şöyle ki güncel bir gazetede çıkan ülkemiz yada komşularımızla ilgili bir enerji haritalarını gören bir öğrenci bu haritalar vasıtasıyla 7. Ünite olan *"Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası"* ünitesinde *"Doğal kaynaklardan verimli şekilde yararlanmaya yönelik projeleri ülkemizin kalkınma politikaları çerçevesinde değerlendirir"*. Kazanımını daha kolay elde eder. Yine aynı ünite de *"Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini tarihsel gelişimi açısından analiz eder"* kazanımını elde ederken Avrupa Birliği'ne tam üye yada müzakere statüsündeki ülkelerin haritası önemli katkılar yapacaktır. Öğrenci burada haritalarla siyaseten ülkeleri tanırken onların coğrafi konumları hakkında bilgi sahibi olacaktır. Çünkü haritalar coğrafi bir bilgi dokümanıdır (Moorefield, 2003: 59).

Gazete Grafikleri: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gerek tarihsel gerekse güncel gazetelerde çeşitli şekilde grafikler ve tablolar yer alır. Bunlar öğrencide sosyal ve nitel öğrenmenin yanında nicelik, miktar ve oran bakımından bilgi almasına yardımcı olacaktır. Özellikle 4. Ünite olan *"Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar"* ünitesinde İnkılâplar konusu anlatılırken dün-bugün kıyaslaması grafik ve tablolarla yapılabilir. Öğretmen öğrencilerden inkılâplardan sonra nicel artışları gösteren gazete haber ve grafiklerini bulmalarını isteyebilir. Grafikler nicel yorumlar olduğu için nitel bilgi verilen tüm konularda kullanılabilir.

Gazete İlanları: Gazeteler sadece bilgi vermez ilanlar sayesinde yayımlandıkları dönemin sosyal, kültürel ve ekonomik olarak tarihsel tanıtımını yaparlar. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete ilanlarından faydalanılabilir. Örneğin 1 Kasım 1928 Harf İnkılâbından sonra çıkan gazetelerdeki yeni harflerle kurs ve yeni harflere uyumlu daktilo reklamları dersi öğrenci için ilgi çekici bir hale getirebilir.

Gazete Resimleri: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde resimler gerek güncel gerek tarihsel gazetelerde kullanılır. Bu dersi resimleri kullanarak işlemek dersi hem eğlenceli hale getirecek hem de etkili öğrenmeyi sağlayacaktır. Örneğin gazetelerde çıkan Atatürk resimleri, Millî Mücadelede emeği geçenlerin resimleri, tarihi yerlerin resimleri gazetelerde yer alır öğrenciler bu resimleri gazetelerden keser ve oluşturdukları haber tahtasında sergiler, yada resimleri kullanarak kendi gazetelerini oluştururlar. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bütün ünitelerde gazete resimleri kullanılabilir.

Gazete Karikatürleri: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete karikatürlerinden faydalanılabilir. Özellikle Millî Mücadele sürecinde Anadolu Basını ve karşı İstanbul basınında çıkan karikatürler öğretmen tarafından derse getirilebilir ve öğrencilerden yorumlamaları ve yorumladıklarını yazmaları istenebilir. Gönüllü öğrencilere yazdıkları okutturulur (Stockard, 1995).

Gazete Haberlerinin Tartışılması: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde konu ile alakalı gazeteler ve bu gazetelerdeki manşetler sınıfta tartışılabilir. Bu yöntem ile önce başlık öğrenciye gösterilir ve düşünceleri istenir. Öğrencilerin verdiği yanıtlar tahtada listelenir ve ortak bir fikre ulaşılır. (Cohen, 1991: 17) Burada önemli olan öğretmenin bu tartışma ortamını derse taşıyabilecek demokratik ortamı oluşturması ve

tartışma için öğrenciyi yüreklendirmesidir. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bazı konular gerek güncel gazete başlıklarında gerekse tarihsel gazete başlıklarında yer alabilir. Özellikle 5. Ünite olan "*Atatürkçülük"* ünitesi ile ilgili çıkan haberler, Her yıl toplumumuzda derin bir kamuoyu yaratan Ermeni Meselesi ile ilgili gazete manşetleri sınıfta tartışılabilir.

Haberler Bülteni Panosu: Haber bülteni panosu, öğrencilerin güncel olaylar hakkında fikir sahibi olmaları için faydalı bir görsel materyaldir. Haber bülteni panosu günlük olaylara karsı ilgi uyandırmak ve bu alakayı devam ettirmek için iyi bir yardımcıdır. Bir grup tartışmasından sonra örgenciler, hangi haberin panoya asılacak kadar önemli olduğuna karar verebilirler. Haber bülteni panosuna asılacak haberlerin kesilip seçilmesinden belli kişiler görevli olabilir. Haber bülteni panosunda günlük olaylara ayrılan yer kolayca bütün sınıfın odak noktası haline getirilebilir (Gedik, 2008: 80). İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarihe mal olmuş kişi, yer ve olay görselleri haber bülteni panosunda sergilenebilir. Öğrencilerin hazırladıkları ödev, kupür ve buldukları resim fotoğraf vb… her şey sergilenebilir. Sınıfta pano hazırlamak için bir grup görevlendirilir. Grup, yerel, ulusal ve dünya çapında olmak üzere öncelik ve kategorilerine göre bir sistem kurup, haber bülteni panosunda bu sistemi kullanabilirler (Smith, 1963: 43).

Haber Defteri: Gazetelerden kesilen yazı (kupür) resim, grafik ve haritaların muhafaza edilebileceği bir defter tutmak gerekir. Defter tutmak, derse sistem ve düzen getirir. Ders kitapları ne kadar açık yazılmış ve resimlendirilmiş olurlarsa olsunlar bu kesilen yazı ve resimlerin öğretime yardımcı olarak değerleri büyüktür. Bu defterlerin kontrolü ve not atılması öğretmen için ayrı bir ayrı bir is ise de, öğretmen-öğrenci ilişkilerini geliştirir (Gedik, 2008: 83). Öğrenciler gazeteden buldukları tarih ile ilgili kupürleri boş sayfalara yapıştırıp altlarına birkaç anahtar kelime ya da cümle yazarlar sayfalar birleşip defter oluşturulur (Heitzman, 1979: 18).

Kupür Dosyası: Öğrenciler o yılki programı ile ilgili yazı bulmak için gazete ve dergileri incelemeye teşvik edilmelidir. Öğrencilerin verdikleri kupürler görevlendirilmiş bir grup tarafından bir dosya içerisine konulur. Dosya, sınıfın üstlendiği konular veya projeler için araştırma materyali olarak kullanılmalıdır. Güncel bilgiler daha sonra bir araya getirilir ve evlerinde düzenli olarak yayınlara ulaşamayan öğrencilerin yararlanabilecekleri bir yere konur. Uygun ve güncel makaleler örgencinin

kullandığı ders kitabı gibi ansiklopedilerin eksiklilerini giderirler. Bunlar, öğrenciler için bir araştırma kaynağı görevini görürler (Gedik, 2008:83).

4.5. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılabilecek Gazete Etkinlikleri

Yeniden Yapılandırmacılık kapsamında hazırlanan ilköğretim müfredatında bütün dersler etkinlik temelli olarak planlanmaya çalışılmıştır. Bu etkinlikler bazı derslerde fazla bazı derslerde daha azdır. Örneğin İlköğretim Sosyal Bilgilerde gazetelerle yapılacak olan etkinlikler daha fazladır. Çünkü bu ders İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi gibi tek boyutlu değildir. Öğrenme alanları daha fazladır bu nedenle gazete etkinlikleri çeşitlilik gösterebilir. Ancak gazete kullanımı ile yapılacak etkinlikler hayal gücüyle zenginleştirilebilir (Savage-Amstrong, 1987:185).

Geçmişe Bir Yolculuk: Bu etkinlikte amaç öğrencide empati duygusunu geliştirmektir. Etkinlik İnkılâp Tarihinde işlenen bir konu hakkında konunun geçtiği dönem hakkında resim ve görselleri farklı gazetelerden bularak sınıfa getirmeleri ve haber panosunda ya da haber defterlerinde sergilemesidir. Örneğin 2. Ünite olan "*Millî Uyanış: Yurdumuzun İşgaline Tepkiler"* ünitesinde I. Dünya Savaşından yenik çıkmış ve toprakları paylaşılmış Osmanlı Devleti'nin işgal edilmiş ya da savaştan hasar görmüş yerlerin fotoğraflarının gazetelerden bulunup getirilmesi öğrenciyi o zamana götürebilir. Böylelikle öğrenci de hem empati yeteneği hem de zaman-mekan ilişkisi algısını gelişir. 2. Ünite olan "*Bir Kahraman Doğuyor"* ünitesinde Atatürk'ün doğum büyüdüğü yerlerin çocukluğunun geçtiği yerlerin güncel veya tarihi fotoğrafları sınıfta paylaşılarak dönemin kültürel ve sosyal durumunu öğrencinin görmesi sağlanır böylelikle öğrenciye sosyal ve kültürel tarih bilinci de aşılanır.

Bir Kahraman Tanıyorum: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin işlenişinde önemli bir eksiklikte öğrencilerin Millî Mücadele'ye mâl olmuş şahsiyetlerden ön planda olanları tanıması ve onlar hakkında daha çok şey söylemesidir. Yani öğrenci Atatürk, Kazım Karabekir, Rauf Orbay, Refet Bele, İsmet İnönü, Ali Fuat Cebesoy gibi şahsiyetler sayabilirken bu şahsiyetler hakkında çok şeyden bahsedebilir. Ancak Nutuk'ta Atatürk'ün minnetle bahsettiği Manastırlı Telgrafçı Hamdi Bey ve Millî Mücadele de ilk kurşunu atan ve direnişin ilk sembolü olan Hasan Tahsin (Osman Nevres), Millî Mücadele'de İstanbul Hükümetinin fetvasına karşılık Ankara

Hükümetinden yana fetva yayınlayan Rıfat Börekçi hakkında çok az şey bilinir. Bu etkinlikte amaç bu şahsiyetlerle ilgili gazetelerden çıkan haberlerin veya bulunabilirse fotoğrafların bulunması ve öğrencilerin bunlar hakkında yorumlarının istenmesidir. Bununla beraber öğrencilerden bu şahsiyetler hakkında ansiklopedi bilgi toplaması da istenebilir. Bu etkinlik başta saydığımız tarihi şahsiyetler hakkında da yapılabilir.

Röportajım Var: Gazetelerin önemli ve zevkli köşelerinden biri tanınmış kişiler hakkında röportajlara yer vermesidir. Özellikle hafta sonları gazetelerin verdiği eklerde bu röportajlara sık sık rastlanır. Bu kişiler gündemde ön planda olan insanlar ise öğrenciler bunları okur. Bu etkinlik ise öğrencilerin ikişerli gruplar halinde İnkılâp Tarihi Dersinde emeği geçen şahsiyetler hakkında diyalog kurmalarıdır. Örneğin; Atatürk ile yapılacak bir röportajda;

Öğrenci: Başarılı bir öğrencilik hayatı geçirmişsiniz bunu neye borçlusunuz?

Atatürk: …….

Öğrenci: Samsun'a çıkarken aklınızda ne vardı? Hiç başka bir şehir alternatifi düşündünüz mü?

Atatürk:…….

Öğrenci: Kafanızda Cumhuriyet fikri ilk ne zaman oluştu?

Atatürk:…….

Bu etkinlikte temel amaç Atatürk'ün *"İki Mustafa Kemal vardır. Biri ben, fâni Mustafa Kemal; diğeri milletin içinde yaşattığı Mustafa Kemaller idealidir. Ben onu temsil ediyorum. Herhangi bir tehlike anında ben ortaya çıktımsa, beni bir Türk anası doğurmadı mı, Türk analeri daha Mustafa Kemaller doğurmayacaklar mı? Feyiz milletindir, benim değil"* sözünden yola çıkarak her bireyin yeri geldiğinde bir Atatürk olabileceği gerçeğini öğrenciye aşılamaktır. Bu etkinlikte öğrenciye verilecek kazanımlar empati, problem çözme ve yaratıcı düşünmedir. Etkinlik özellikleri ve rolleri öğretilmiş diğer tarihsel şahsiyetler içinde yapılabilir. Bu röportajlar sınıf veya okul gazetelerinde yayımlanabilir. Bu etkinlikle öğrencilerden; girişimcilik, Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ve iletişim becerilerini geliştirmesi beklenebilir.

Bu Bizim Gazetemiz: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde öğrencilere bir ünite konusu verilir bu konu hakkında 5N 1K formülüyle dönem ile ilgili gazete

haberlerini araştırıp rapor yazmaları istenir konunun genişliğine göre etkinlik bireysel veya öğrenciler gruplara ayrılarak yapılabilir. Bu etkinlikle öğrenci de sorgulama, araştırma yapma, işbirliği yapma / grupla çalışma, becerileri gelişir. Bu etkinlikte dönem gazetelerin temini ve incelenmesi sırasında ders öğretmeni de öğrencilerle beraber olması gerekir. Çünkü dönem gazetelerinin dili ağır olabilir. Bu etkinlik öğrenciler için 1928'den önceki dönem gazeteleri için uygun değildir.

Kim Yazdı Bunu: Gazetelerdeki bazı haberler o gazetelere haber ajansları aracılığıyla gelir. Muhabirler daha farklı haber hikâyeleri yazarlar. Öğrencilerden, gazetenin baş sayfasındaki haber hikâyelerinin haber ajansları tarafından yazılıp yazılmadığını kontrol etmeleri istenir. Neden bazı gazetelerin haber ajanslarını kullanarak bunları gazetelerde yayınladıkları tartışılır (Using the Newspaper in your Classroom, 2011). Bu etkinlik İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine uyarlanabilir şöyle ki 7. Ünite olan *"Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası"* ünitesinde Türkiye'nin Avrupa Birliği ilişkilerini tarihsel gelişimini gösteren üyelik sürecini değerlendiren bazı güncel gazetelerin haberlerini objektiflik açısından değerlendirilebilir. Böylelikle öğrenci Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini tarihsel gelişimi açısından analiz eder. Bu etkinlikle öğrencilerden tarihsel analiz ve yorum ve kavrama, kronolojik düşünme becerilerinin gelişmesi beklenir.

Haritada Tarih Yaz: Bu etkinlik İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde şöyle uygulanabilir. Öğrenciler farklı gruplara ayrılır. Etkinlikte öğrencilere bir Avrupa siyasi haritası dağıtılır 7. Ünite olan *"Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası"* ünitesinde ki kazanımı gerçekleşmesi için her gruba İkinci Dünya Savaşı'na katılan ülkeler ile ilgili uluslararası bir haber verilir. Gazetelerden verilen haberle ilgili şehirler ve ülkeler arattırılır. Öğrencilerin haritayı kullanarak aşağıdaki soruları yanıtlamaları sağlanır (Star, 2005):

- Olay hangi şehirde meydana geldi?
- Bu şehir hangi ülkededir?
- Ülkenin başkenti neresidir?
- O ülkede hangi dil konuşuluyor?
- Ülke hangi kıtada yer alıyor?
- Hangi ülkenin ya da denizin, kuzey, güney, doğu ya da batısındadır?

- Hikâyede geçen olay ülkenin hangi özelliğinden kaynaklanmış olabilir?
- Olay ya da olaylar ülke üzerinde ne tür etkiler yaratabilir?

Bu etkinlikle öğrenci Dünya Savaşı'nın sebep, süreç ve sonuçlarını Türkiye'ye etkilerini ve Türkiye'nin dünya üzerindeki konumunun öneminden yola çıkarak İkinci Dünya Savaşı sonrası değişen ülkeler arası ilişkileri değerlendirebilir.

Haberi Tamamla: Bu etkinlikte öğrencilerden İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabından bir konu ile ilgili gazetelerden haber bulması istenir. Öğrenciler buldukları haberleri yarısını gizler kalan yarısını oluşturdukları gruplarla paylaşır. Öğrenciler ellerindeki haber veya makaleleri güncel bilgileri veya konu hakkındaki bilgileriyle tamamlamaya çalışırlar. Bu etkinlik 5. Ünite olan *"Atatürkçülük"* ve 7. Ünite olan *"Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası"* ünitelerindeki konular işlendikten sonra öğrenciler kazandıkları ön bilgilerle bu etkinliği gerçekleştirebilir. Bu etkinliğin bir öğrenci etkinliği olduğu düşünülürse güncel öğrencilerin bulabilecekleri gazetelerle yapılması daha doğru olacaktır. Türkiye - Avrupa Birliği İlişkileri Takvimi" Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki siyasî ve ekonomik ilişkileri ile ilgili haberler ve Körfez Savaşıyla Türkiye'ye etkisi ile ilgili çıkan haberler bu etkinlik için uygundur. Bu etkinlik öğrencilerin, değişim ve sürekliliği algılama, Araştırma-sorgulama, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine olumlu katkılar yapacaktır.

Karikatür Çiz: Bu etkinlikle öğrencilere tarihsel ya da güncel gazetelerden ders konularıyla ilgili haberler yada haber manşetleri gösterilir. Öğrenciden bu haber ya da manşetlere uygun karikatür çizmeleri istenir. Etkinlik çerçevesinde çizilen karikatürlere öğrencilerden yorum yapmaları da istenebilir. Çizilen karikatürler haber panosunda ve haber defterinde sergilenebilir. Ya da öğrenciler için ders konularıyla alakalı karikatürler başlıksız olarak verilir öğrencilerden bu çizgi veya karikatürlere başlık bulmaları yada karikatürleri yorumlamaları istenebilir.

Zaman İçinde Türk İnkılâbı: Bu etkinlikte gazetelerden 4. Ünite olan *"Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar"* ünitesiyle ilgili görsel malzemeler toplanır. Bu görseller günümüzdeki fotoğraflarla eşleştirilip öncelik ve sonralık bağıntısı kurulur. Öğrencilerden bireysel yada grup çalışması şeklinde hazırladıkları bu görsel almanakları sergileyip yorum yapmaları istenir. Bu etkinlik siyasi, sosyo kültürel ve ekonomik alanda yapılan inkılâplar konusunun öğretiminde kullanılabilir. Etkinlik çerçevesinde

öğrencide değişim ve sürekliliği algılama, kronolojik düşünme ve yaratıcı düşünme becerileri gelişebilir.

Gazetenin Amacı ve İşlevi Ne?: Bu etkinlikte öğrencilere şu söz öğretmen tarafından okunur: "Acaba, gazetesiz bir hükümete ya da hükümetsiz bir gazeteye sahip olsaydık, kendimi ifade etmemi ne sağlayacaktı, şundan eminim ki gazetesiz bir hükümete sahip olmayı istemem." (Using the Newspaper in your Classroom, 2011). Acaba bu derste gazeteyi kullanamasaydık ne olacaktı? Ya da Atatürk Mili Mücadelenin bir kolunu niçin basına dayandırdı? Ona Anadolu Ajansını kurduran gerekçe neydi? Gibi sorular sorulur. Öğrencilere bu sorular üzerine ne düşündükleri istenir. Gazetenin işlevinin ve amacının ne olduğu sorularak, tartışma açılır.

4.6. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılabilecek Gazeteler

Osmanlı Devletinin son döneminden başlayarak yakın dönem siyasal ve sosyal gelişmelerine kadar süregelen uzun bir süreci kapsayan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazeteler yayımlandıkları dönemin bir anlamda aynası olmuştur. Siyasi işlevlerinin yanı sıra sosyal ve kültürel işlevleri de gazetelere apayrı bir anlam vermiştir.

Bu uzun dönemde kullanılacak gazeteler yayınlandıkları dönem, ulaşılabilirlik, takındıkları tavır açısından farklılıklar arz eder yani Millî Mücadele dönemini anlatan bazı gazeteler bu süreci desteklerken bazıları bu sürecin karşısında yer almıştır. Biz çalışmamızda bu derste kullanılabilecek gazeteleri tanıtırken doğrudan arşivden temin edilebilecek ve güncel gazeteler olmak üzere iki sınıf altında değerlendirmeye tabi tuttuk.

4.6.1. Arşiv Kaynaklı Gazeteler

Tarihsel gazeteler bu derste kullanılabilecek en önemli yayınlardır. Güncel gazetelerden farkı yayımlandıkları dönem, yazıldıkları dil ve ulaşılabilirlik açısından kaynaklanır. Çünkü bu gazeteler doğrudan arşiv malzemesidir. 1Kasım 1928'den önce yayımlandıkları dil Osmanlıcadır. Bu gazetelerin temini güncel gazetelere göre daha zordur. Doğrudan arşiv malzemesi oldukları için her yerde bulunamaz. Bu gazeteler

Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi, Millî Kütüphane ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Cumhuriyet Arşiv'inden temin edilebilir. Tarihsel gazeteler uzun müddet araştırmacıların çalışmalarına hizmet edebilmesi için bu arşivlerden mikrofilm yada fotoğraf vasıtasıyla çıkarılabilir. Bu gazetelerden İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılabilecek olanlarından önemli olanları şunlardır;

İrade-i Millîye: 14 Eylül 1919'da bizzat Mustafa Kemal tarafından mücadelenin siyasi temsilcisi Heyet'i Temsiliye adına kurdurulmuştur. Gazete'nin çıkış izni Sivas gençlerinden Selahattin (Ulusalerk) adına yapılmıştır. Yayın işleri müdürlüğünü Mazhar Müfit (Kansu) Bey yapmıştır. Mustafa Kemal'in ilk gazetesi özelliğini taşır ve ismi ileride gerçekleşecek bir rejim değişikliğinin açık göstergesidir. İlk yazılar Mustafa Kemal tarafından dikta ettirilmiştir. *"Âmâl ve metalib-i Millîye'nin müdafiidir"*(Hareket-i Millîye en muazzam hareketi medeniyedir) ifadesi gazetenin amacını belli eder. Gazete ilkten haftada 2 sonra günlük olarak çıktı. Vilayet matbaasında çıkan bir yangınla önemli bir kısmı yok olmuştur (Öztoprak,1989: 19, Koloğlu, 1993: 26).

Hakimiyet-i Millîye-Ulus: 1919'un son günlerinde Mustafa Kemal'in emriyle Ankara da çıkarılmıştır. Gazete'nin ismi aynı zamanda tarihi mücadelenin nev'idir. Gazetenin çoğu yazıları Mustafa Kemal tarafından yazdırılıyordu. Hatta ilk yazısı Hakkı Behiç'e not ettirilmiş yazıda gazete'nin amacı açıkça belirtilmiştir. Yazıda;

"Hakimiyet-i Millîye üç büyük tanır. Zeka, irfan, hamiyet….Bunlar dışında hiçbir şeye dayanmaz. Milletin hakimiyeti ne sermayelerin ne içi boş siyasetlerin, ne kinlere ne çıkarlar yüksek mevki ve geleceklere yönelik geçici heveslerin olamaz. Millet özgür ve bağımsız yaşamaya muhtaçtır" (Koloğlu, 1993: 26)

Hâkimiyet-i Millîye gazetesi ulusal kurtuluş hareketinin sözcüsü olması bakımından TBMM'nin yarı resmi yayın organı sayılmıştır. Gazete daha sonra *Ulus* ismini almıştır (Öztoprak,1989: 19). Gazete Cumhuriyet'in 15. Yılı münasebetiyle 1938 yılında hiçbir gazetenin yapamadığını yapıp devlet başarılarını gösteren 96 sayfalık bir ek vermiştir (Oral, 1968:108). 1934'ten sonra Ulus ismini alınca CHP yanlısı bir politika izlemiş, 1954 yılında Demokrat Parti iktidarında kapandı (Tokmakçıoğlu, 2011:223).

Cumhuriyet: Gazete'nin temelleri Yunus Nadi tarafından 3 Eylül 1918'de İstanbul'da atılmıştır. Daha sonra gazete 1920 de Ankara'ya taşınmış ve Millî hareketin sözcüsü olmuştur. Cumhuriyet'in İlânıyla beraber İnkılâpların ve Cumhuriyet'in

savunucusu olmak adına bu ismi almıştır (Tokmakçıoğlu, 2011:70). 7 Mayıs 1924 kurulmuş günümüze kadar gelen hem tarihi hem de güncel gazetedir. 1925'de 1952'ye kadar Fransızca nüshası "*La Republiqe"* i çıkararak Türk İnkılâbını yabancı çevrelere yansıtmıştır (Koloğlu, 1993: 71).

Akşam: 1918'de kuruldu. İstanbul ve çevresinde etkili oldu Fransızca *"L Akcham"* adıyla çıktı. 1928'de Harf İnkılâbını hararetle destekledi. 1950 sonrasında DP'ye karşı muhalefette bulundu. Günümüzde de yayımına devam etmektedir.

Son Posta: 1930-1960 yılları arasında yayımlandı *Son Posta* o dönemdeki diğer gazetelerin aksine bağımsız bir politika izleme iddiasındaydı. Gazete sol çizgide bulunmasına karşın yayınlarında sağ bir programa sahip olan Serbest Fırka'yı fazla eleştirmemesi ve İsmet Paşa hükümetine karşı muhalif tavrı yüzünden Serbest Fırka taraftarı olarak tanındı. Öte yanda halkın Serbest Fırka'ya gösterdiği ilgiden sonra gazete Serbest Fırka'yı açıkça desteklemeye başladı. Serbest Fırka'nın kapatılmasının ardından gelen baskılara karşın yayınlanmaya devam eden *Son Posta* Anadolu'da en çok satan gazete oldu. Çok Partili Hayata geçildikten sonra gazete Demokrat Parti'yi destekledi. Demokrat Parti'den milletvekili olan Selim Ragıp'ın 1960 ihtilalinden sonra tutuklanmasıyla gazete kapandı (Tokmakçıoğlu, 2011:192).

Zafer: Demokrat Parti'nin yayın organı olarak 1949'da Ankara'da yayımlandı. 27 Mayıs 1960 darbesiyle kapatıldı. Özellikle DP iktidarı döneminde yer alan siyasi ve sosyal süreçlerin (NATO'ya giriş, Kore Harbi, II. Dünya Savaşı) derste anlatılması sırasında bu gazeteden istifade edilebilir.

Bu gazetelerden önce yayım hayatına başlayan Mücadele'ye şiddetle karşı çıkmış ve Millî Mücadele'nin yanında olmuş bazı gazeteler vardır. Bunlarında ortak yönü İstanbul'da yayımlanmış olmalarıdır.

Millî Mücadele'nin Yanında Olanlar: Tasvir-i Efkar, Vakit, İkdam, İleri gazeteleridir. Bu gazetelerin arşivlerinin tamamı günümüze kadar gelememiştir. Bu gazeteler tamamıyla Osmanlıcadır.

Tasvir-i Efkar: İlk olarak 1862'de Şinasi tarafından yayımlanmıştır. Şinasi'nin yurt dışına gitmesiyle gazete Namık Kemal'in kontrolüne o da yurt dışına çıkınca Recaizade Mahmut Ekrem tarafından yönetildi. 31 Mayıs 1909 tarihinde Ebuzziya Tevfik, 19 Ocak 1913'de oğulları Velid ve Talha gazete'nin yayım hayatını devam

ettirmişlerdir. Ruşen Eşref (Ünaydın)'i gazetenin muhabiri sıfatıyla Sivas Kongresine göndermiştir. Aydın Cephesine de muhabirler göndererek İstanbul'da ulusal direniş hakkında derli toplu ve etkili haberler yayınlamıştır. Mim mim grubunda çalışan gazete'nin sahibi ve başyazarı Velid Bey aynı zamanda ilk kez Mustafa Kemal'in resmini ve biyografisini yayımlamıştır. (Öztoprak,1989: 15). Gazete Millî Mücadele döneminden sonra hilafeti destekleyen yazılar yazdığı için İstiklal Mahkemeleri tarafından 6 Mart 1925 tarihinde süresiz kapatılmıştır (Tokmakçıoğlu, 2011:204).

Vakit: İlk olarak 1875'de Filip Efendi tarafından İstanbul'da çıkarılmıştır. 1917 yılından itibaren ise Hakkı Tarık ve Asım (Us) kardeşler tarafından çıkarılmıştır. Kurtuluş Savaşını bütün gücüyle destekleyen yazılar yazmışlardır. Başyazarlığını ise Ahmet Emin Yalman yapmaktaydı. Gazete Millî Mücadelenin en yüksek tirajlı ve Türkiye ile ilgili en çok dış haber veren gazetesidir. Gazete alanında bir ekol sıfatını taşır ve bu alanda birçok gazetecinin de yetişmesini sağlamıştır. 1956'da kapanmıştır (Öztoprak,1989: 15, Tokmakçıoğlu, 2011:225).

İkdam: 1894-1928 tarihleri arasında İstanbul'da çıkmıştır. Türkiye'de rotatif baskı tekniği ile basılan ilk gazetedir. Kurucusu ve başyazarı Ahmet Cevdet'tir. Mütareke yıllarında gazeteyi Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) yönetmiştir. Siyasi alanda Türkçülük ekolünü savunmuştur. Millî Mücadeleyi öven yazıları yüzünden Divan-ı Harb'e verilmiştir. Yurt dışından dış basın kaynaklı haberlerine de sık sık sütunlarında yer vermiştir. Ankara'ya muhabir gönderen ilk İstanbul gazetesi İkdam olmuştur (Öztoprak,1989: 15, Tokmakçıoğlu, 2011:127-128).

İleri: 1 Ocak 1918-1924 yılları arasında Celal Nuri ve Suphi Nuri tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır. Önceleri *Âti* ismiyle yayımlanmıştır. Ulusal Mücadele'nin yarı resmi organıdır. Ankara Hükümeti tarafından maddi olarak desteklenmiş, Fransız kaynaklı dış haberlere yer vermiştir (Tokmakçıoğlu, 2011:129).

Millî Mücadele'nin Karşısında Olanlar: Bu gazeteler İstanbul'da tamamen Millî direnişe karşı çıkmıştır. Ülkenin kurtuluşunu İngiliz ve Amerikan sömürgesinde aramışlar, direnişin mukavemetini kırmak için olağan güçleriyle yazılar karikatürler yayımlamışlardır. Ancak Millî Mücadele başarıyla sonlanınca ya kendiliğinden kapanmış ya da ağız değiştirmek zorunda kalmışlardır. Bu gazeteler; "*Alemdar",* "*Peyam-ı Sabah*", "*Aydede"* ve *"İstanbul"* gazeteleridir. Bu gazetelerin tamamı Osmanlıcadır.

Alemdar: 1909-1922 tarihleri arasında İstanbul'da günlük olarak yayımlanmıştır. Sorumlu müdürü Refi Cevat (Ulunay), müessese müdürü Ahmed Kadri idi. Kurtuluş savaşı sırasında Ankara hükümeti aleyhinde bulundu. Zaman zaman Sıkı Yönetimde kapatıldığından, Takvimli Gazete ve Teşrih adları altında da yayımlandı. Türkiye Büyük Millet Meclisi kütüphanesinde 1918-1921 koleksiyonu vardır.

Peyam-ı Sabah: 16 Kasım 1913 -7 Kasım 1922 tarihleri arasında İstanbul'da yayımlanmıştır. Mihran Efendi'nin 1882'de çıkardığı Sabah gazetesiyle, Ali Kemal'in kurduğu Peyam Gazetesiyle birleşip bu ismi aldı. Günlük olarak yayımlandı. Millî Mücadele ve Kuvay-i Millîye hareketini "cinnet" olarak nitelendirdi. Millî Mücadele süresince çıkan bütün dış haberleri Batı kaynaklı olarak vermiştir. Gazete, Damat Ferit'in koruması ve denetimi altında yayım hayatını sürdürmüştür (Öztoprak,1989: 17). Başyazarı Ali Kemal Kurtuluş Savaşı sona erip İzmit'te halk tarafından linç edilince 11 Eylül 1922'den itibaren yeniden *"Sabah"* adını aldı. Sahibi Mihran Efendi yurt dışına kaçınca birkaç ay sonra kapandı (Tokmakçıoğlu, 2011:181).

Aydede: İstanbul'da yayımlanmış haftada 2 gün çıkan mizah gazetesidir. Refik Halit (Karay) tarafından çıkarılıp yönetildi. 2 Ocak 1922 -9 Kasım 1922 ve 8 Mayıs 1948-1 Ekim 1949 arası 125 sayılık ömrü oldu. Başyazarı Refik Halit ve sonradan "Hain", "İşkencesi" lakaplarıyla anılacak olan karikatür çizeri Rıfkı, Kurtuluş Savaşı aleyhinde, işgalcilerden yana yayım yaptıklarından 9 Kasım 1922'de Kurtuluş Savaşı kazanılınca yurt dışına kaçtılar (Tokmakçıoğlu, 2011:30).

Bu gazetelerden başka Mili Mücadele'yi yerel olarak tanıtmak, desteklemek ve topyekün bir Kuvay-i Millîye hareketini oluşturmak için yerel bazda çıkmış bazı gazeteler de vardır. Bu gazeteler yayımlandıkları yerlerde etkili olmuştur. Özellikle yayımlandıkları yerde görev yapan bu ders öğretmenleri bu gazeteleri sınıfta kullanabilir. Bu gazeteler ve yayımlandıkları yerler;

Albayrak (Erzurum), Açıksöz (Kastamonu), Babalık (Konya), Satvet-i Millîye: (Elazığ), Öğüt (Afyon, Konya, Ankara), İzmir'e Doğru (İzmir), Doğru Söz (Balıkesir), Aydın İli (Aydın-Nazilli), Hüdavendigar, Ertuğrul (Bursa), Yeni Adana (Adana), Emel (Amasya), İstikbal (Trabzon), Karadeniz, Yeni Giresun, Işık (Giresun), Güneş (Ordu), Ahali, Aksiseda (Samsun), Dertli (Bolu), Küçük Mecmua (Diyarbakır), Âmal-i Millîye (Maraş), Antalya'da Anadolu (Antalya), Yuva (Artvin) gazeteleridir. (Oral,1968: 31-58).

Bu gazetelerle işlenebilecek bir İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi hem öğretmenin hem de öğrencinin yaşadığı yerin tarihsel önem ve farkındalığını kavramasını sağlar ve yerel tarih bilgisini arttırır.

4.6.2. Güncel Gazeteler

Özellikle 1980'den sonra basın yayın alanındaki teknolojik gelişmeler bunu takip eden iletişim ve haberleşme alanındaki ihtiyaçlar ve yenilikler gazete sektörüne de yansımış, çoğu holding bünyesinde çok sayıda gazete yayın hayatına başlamıştır. Bu gazeteler sadece tek bir konu hakkında çıkmamış toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Güncel gazetelerin arşiv kaynaklı gazetelerden farkı hem öğretmen hem de öğrenci tarafından kolay elde edilebilir olmalarıdır. Yine bu gazetelerin eski sayıları bile internet üzerinden temin edilebilir. Güncel gazeteler İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde iki şekilde kullanılabilir.

1. 5. Ünite olan "*Atatürkçülük"* ve son ünite olan 7. Ünite olan *"Atatürk'ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası"* ünitelerindeki amaç kazanımları gerçekleştirme bu iki ünite konularını günümüz gazeteleriyle ilişkilendirme ya da bizzat bu ünitedeki konular hakkında çıkan haberler kupürlerini köşe yazılarını sınıfa getirme etkinliklerde kullanma
2. Güncel gazetelerin belirli gün ve haftalarda verdikleri ekleri ya da kullandıkları manşetleri sınıfa getirip ders kitabındaki konularla ilişkilendirme.

Dersle ilişkilendirilip sınıfa getirilen güncel gazeteler kullanılırken dikkat edilebilecek en önemli husus öğretmenin konu hakkında ilgili gördüğü bir tek gazete yerine farklı gazeteleri sınıfa getirerek, öğrencide çoklu perspektiften bakış açısını canlı tutabilmektir. Böylelikle hem gazetenin bazen objektif olamama sınırlığını kısmen de olsa ortadan kaldıracak hem de güncel gazetelerin en önemli sorunu olan tek taraflı siyasi bakış açısını çoklu bakış açısına çevirecektir.

4.7. İlgili Araştırmalar

4.7.1. Yabancı Araştırmalar

Eğitimde gazete kullanımı ile ilgili araştırmalar daha çok yurt dışında yapılmıştır. Ülkemizde bu alanda yapılan çalışmalar çok fazla değildir. Gerek yurt dışında gerek yurt içinde yapılan çalışmalarda deneysel metodoloji kullanılmış ve öğretmen başarısı ölçülmüştür.

Berryman, (1971). "Ortaokullarda Gazete: ANPA Kuruluşuna Bir Araştırma Raporu" adlı çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinde günlük gazeteleri kullanarak okuma becerileri üzerindeki etkilerini başarılarını belirlemektir. Beş Sosyal Bilgiler öğretmeni, üç yerel gazeteden eğitim materyalleri hazırlayarak, dördüncü ve yedinci sınıf arasında benzer biçimde sınıflanmış öğrencilere on hafta boyunca 50'şer dakika hazırlanan gazete materyalleriyle ders vermişlerdir. Dersler, Amerikan Gazete Yayıncıları Kurumu Gazete Testi öğretim amaçlarına göre tasarlanmıştır. Çalışma sonunda okuma başarı testi, öntest, sontest ve hatırlama testi olarak uygulanmıştır. Gazete ile çalışma sonunda öğrencilerin okumada temel beceriler kazandıkları sonucuna varılmıştır.

Leblanc, (1980). "Gazete Kullanımının Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Karşı Tutumlarına Etkisi" adlı çalışmasında öğrencilere yönelik bir tutum ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmada amaç, sınıfta gazete kullanımının öğrencilerin okumaya karşı tutumlarına etki edip etmediğini belirlemektir. Çalışmaya ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinden 270 öğrenci ramdaom tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilerek alınmıştır. Deney grubunda; gazeteler bir okuma materyali olarak kullanılmış, kontrol grubunda ise gazete kullanılmamıştır. Deney grubundaki öğrenciler gazeteyi haftada en az 75 dakika olmak üzere toplam dört hafta kullanmışlardır. Dört haftalık çalışmanın sonunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere, okumaya karşı tutum ölçeği uygulanmıştır. İstatistiksel çözümlemeler sonucunda, sınıfta okuma materyali olarak gazete kullanan öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre okumaya karşı daha olumlu bir tutum geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.

Dewell, (1980). "Okumada Duyuşsal Model Testi: Eğitimde Gazete Kullanımı ile ilgili Bir Çalışma" adlı çalışmasında, sınıfta gazete kullanan öğrencilerin sınıfta gazete kullanmayanlara göre okumaya karşı olumlu tutum gösterip göstermedikleri

araştırılmıştır. Çalışmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Uygulanan tutum ölçeğinde deney grubu lehine anlamlı farklar bulunmuştur. Sonuçta gazetenin sınıfta öğretimsel bir araç olarak kullanımının okumada motivasyonu artırdığı ve sınıfta ek bir metin olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Maheshwarı, (1980). tarafından yapılan "Okuma Becerilerinden Sözcük Bilgisi ve Okumayı Anlamada İki Tipin Etkisi" adlı çalışmasında gazete kullanımının okuma becerileri, sözcük bilgisi ve okuma anlamayı artırmadaki etkisi incelenmiştir. Araştırma 161 altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf dil öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Deney grubunda gazete kullanılarak, kontrol grubuna ise çalışma kitaplarıyla öğretim yapılmıştır. Çalışma sonunda gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki çalışma kitaplarıyla öğretim yapılan öğrencilere göre sözcük bilgilerinde ve okuma anlamalarında deney grubu lehine önemli farklar olduğu bulunmuştur.

Burns, (1999). "Eğitimde Gazete Programı: Programın Amaçlar Yönünden Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında 1986-1989 yılları arasında farklı iki gazetenin katılımıyla uygulanan Newspaper in Education (Eğitimde Gazete) programı değerlendirilmiştir.

Poindexter-Wilson, (1986). "Eğitimde Los Angeles Times Gazetesinin Pilot Uygulaması" adlı araştırmasında Los Angeles Times Gazetesi kullanımının öğretmen ve öğrenciler üzerinde etkileri araştırılmıştır. Bu araştırmada, 1985 yılında Los Angeles Birleştirilmiş Bölge Okulu, Los Angeles Times Gazetesi ile koordineli bir biçimde on hafta boyunca koordineli bir pilot program yürütmüştür. Bu programa 70 öğretmen ve 1072 öğrenci katılmıştır. Öğretmenler sınıflarında gazeteyi kullanmışlardır. On haftanın bitiminde beşinci sınıfla on ikinci sınıf arasında pilot ve pilot olmayan öğrencilere bir test uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farklılığı ortaya koymak için okuma kavrayışı, haberlerdeki insanlar ve yerler hakkında bilgileri ve genel sözcük bilgisinden oluşan 25 soruluk bir test uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda pilot grubun pilot olmayan gruba göre daha başarılı olduğu, sınıflar arasında en çok altıncı sınıfın başarılı olduğu, Sosyal Bilgiler ve ingilizce/dil sanatları sınıflarının gazetelerden en çok yararlanan sınıflar olduğu görülmüştür.

Jarman ve McClune, (2001). "Haberlerin Kullanımı: Fen Sınıflarında Gazete Kullanımında Ortaokul Öğretmenleri ile ilgili Bir Araştırma" adlı araştırmasında Fen

sınıflarında gazete kullanan öğretmenlerle gazete kullanımının kapsamı ve doğası hakkında görüşmeler yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, öğretmenlerin birçoğunun Fen dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlı bulduğu görülmüştür. Araştırmanın sonuçlarından biri de sadece birkaç öğretmenin derslerinde gazeteyi örgencilerin medyadaki fen haberlerini eleştirel kritik bakış açısı ile değerlendirmesi amacıyla kullandığı yönündedir.

Olson, (1984). tarafından yapılan "Günlük Gazetenin İlk ve Ortaokul Öğretim Programlarında Kullanımı ile ilgili Bir Araştırma (Güncel Olaylar, Öğretim Programı Modeli, Medya, Metodoloji)" adlı çalışma tarama modelinde bir anket çalışmasıdır. Bu çalışmada okullara ücretsiz dağıtılan bir günlük gazeteyi kullanan öğretmenlerle anket yapılmıştır. Anketten elde edilen verilere göre öğretmenler gazetenin iyi bir öğretim kaynağı olduğunu, gazeteyi daha çok kısa ünitelerde kullandıklarını, gazetenin öğrencilerde bilgi ve tutumda olumlu değişiklikler oluşturduğunu belirtmişlerdir.

Hicks, (2001). "Gazetelerle Öğretim" adlı çalışması nitel bir çalışmadır. Bu araştırmada İngiltere□deki gazete ile eğitim-öğretim yapılan 11 okuldaki gözlem ve görüşme sonunda, gazetenin, İngiliz Eğitim Programında Sosyal Bilgiler dersinde yararlı bir biçimde kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Cohen, (1991). "Gazetenin Kolej Hazırlık Öğrencilerindeki Okuma ve Yazma Yeteneklerini Geliştirmesi Açısından Kullanımı" adlı araştırmanın amacı, kolej hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okuma ve yazma yeteneklerinde gazete kullanımının etkisini araştırmaktır. Bu araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmaya konu olan öğrenciler, Rockland Halk Koleji hazırlık sınıfı öğrencilerinden, iki sabah ve iki akşam grubu toplam dört grup olmak üzere 60 kişilik bir öğrenci kümesinden oluşmaktadır. Bir sabah ve bir akşam grubu deney grubu olarak, bir sabah ve bir akşam grubu da kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deney grubuna gazete ile çalışma ortamı hazırlanırken, kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle ders işlenmiştir. Araştırmada deney grubunun lehine sonuçlara ulaşılmıştır.

Lentnek, (1997). "Öğretim aracı olarak gazetelere dönüş: programda gazetelerin etkisine yönelik 5. sınıf örgencileri üzerinde bir araştırma" adlı çalışmasında, öğretimde gazetelerin kullanılmasının ilköğretim 5. sınıf örgencilerinin güncel olay bilgileri, eleştirel düşünme becerileri ve tutumları üzerindeki etkisi araştırmıştır. Deneysel

yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonucu deney grubunda çalışmanın lehine olumlu sonuçlar çıkmıştır.

Munck, (2006). "Tarih Öğretiminde Gazete ve Haber Dergilerinin Kullanımı" adlı çalışmasında, gazete ve haber dergilerinden güncel olaylar üzerine makaleler kullanılarak tarih öğretimi yapılmıştır. Çalışma üç farklı sınıftaki 90 adet 10. sınıf öğrencisi üzerinde on hafta süreyle yapılmıştır. Deneme modeli geliştirerek öntest sontest kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada ünitenin başında ve sonunda yapılan son test sonucunda öğrencilerin vatandaşlık haklarını gazete ve haber dergilerinin sınıfta kullanılmasıyla daha iyi öğrendikleri ve bu yayınları okumaya karşı cesaret verdiği sonucuna varılmıştır.

Vockell ve Cusick, (1995). "Sınıfta gazete kullanılmasına yönelik öğretmenlerin tutumları" adlı araştırmalarında Ulusal Eğitim Programı NIE'ye dâhil olan 58 ve olmayan 56 öğretmen olmak üzere iki gruptan oluşan öğretmenlerin sınıfta gazete kullanımına yönelik tutumları araştırmışlardır. Tarama yöntemi ile yapılan araştırmada öğretmenlere mail yolu ile ulaşılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde gazete kullanmayan öğretmenlerin mantıklı açıklamaları gazetelerin programa nasıl dâhil edileceği konusunda tecrübe sahibi olmadıkları yönündedir. Bu nedenle, araştırmada NIE yöneticilerinin daha çok öğretmene ulaşması önerilmiştir. Araştırma sonuçları NIE programına dâhil olan ve olmayan ancak sınıfta gazeteyi kullanan öğretmenlerin, gazete kullanımında benzer stratejilerden bahsettiklerini ve bu öğretmenlerin çoğunun kullandıkları stratejilerin öğrencilerinin başarısını artırdığını gözlemlediklerini göstermektedir. Araştırma sonuçlarından biri NIE programının öğretmenlerin gazetelerin öğretim materyali olarak ve düzenli kullanımına yönelik tutumlarını artırdığını göstermiştir.

Rajaretnam, (2002). Malezya'da ikinci dili İngilizce olan ancak öğrencilerin İngilizce düzeyinin çok iyi olmadığı bir üniversitede yaptığı çalışmada sınıfta gazetenin çeşitli bölümlerini kullanmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerin okuma ve yazma becerileri ile güncel konular ve gelişmelerle ilgili bilgilerinin geliştiğini tespit etmiştir.

Street, (2002). yaptığı bir araştırmada Sosyal Bilgiler dersinin verildiği sınıflarda eğitimcilerin neden sınıflarında gazete ile öğretim yapmaları gerektiğini tartışmış, NIE programı hakkında bilgi vererek öğretmenlerin gazetelerden nasıl faydalanacağını

açıklamıştır. Araştırmacı okuma davranışının, eleştirel düşünme ve problem çözme becerisinin geliştirilmesinde gazetelerden faydalanılması gerektiğini vurgulamıştır.

Segall-Schmıdt, (2006). yaptığı betimsel çalışmada öğretmenlerin derslerinde gazete kullanırken öğrenme ortamı içinde öğretmen ve öğrencinin gazetelerdeki sosyal metinleri nasıl değerlendireceğini ortaya koymuştur. Öğrencilerinin gazetelerdeki makale ya da sosyal metinleri okuduktan sonra değerlendirme aşamasında öğretmenin ne yapması gerektiğini söyler.

Wolk, (2003). "Sosyal Bilimlerde Eleştirel Okur-Yazarlığın Öğretilmesi" adlı çalışmasında öğrencilere kazandırılması gereken eleştirel düşünme ve empati yeteneğine gazetelerin etkilerini araştırmaya çalışmıştır. Çalışma betimsel bir çalışma olup öğrencilere kritik düşünmeyi geliştirecek güç, sosyal değişme, çevre ilişkileri, yerel yönetimler ve dış politika hakkında gazete makaleleri verilmiştir. Öğrencilerden makaleler hakkında sonuçlar çıkarmaları istenmiştir.

Chris, (1968). "Sosyal Bilimlerde Günlük Gazete Reklamlarının Kullanımı" adlı çalışmasında gazete reklamlarının öğrenmeye etkisini ortaya koymaya çalışmıştır. Deneysel bir çalışma olan bu çalışmada 2 farklı gruba Havai Gazete Acentesi'nin gazetesi ve kültür ekleri verilmiştir. Çalışma deney grubunun lehine bir fark göstermiştir. Çalışma sonucunda gazete ve ekindeki tur şirketleri, kalacak yerler ve restoran reklamlarının içeriğini yorumlayan öğrencilerin kontrol grubuna göre sosyal farklılık, kültürel farkındalık ve ekonomi seçimlerini daha iyi yorumladıkları görülmüştür.

4.7.2. Yerli Araştırmalar

Ünlüler, (2008). "Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi" adlı deneme modeli kullandığı doktora tezi çalışmasında ilköğretim dördüncü sınıfta Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımının örgencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. İlköğretim 4. sınıf örgencileri ile yapılan araştırmada öğrencilerin tutum ve başarısı araştırmanın nicel verilerini, derslerde gazete kullanımına yönelik görüşleri de araştırmanın nitel verilerini oluşturmaktadır. 1 deney ve 1 kontrol grubu bulunmaktadır. Deney grubunda dersler gazete kullanılarak islenirken, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, deney grubu ile kontrol

grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ve derse ilişkin tutumlarının deney grubu lehine anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Bozkurt, (2010).“İlköğretim 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi “Maddenin Değişmesi ve Tanınması Ünitesinde Gazetelerden Yararlanılarak Hazırlanan Ders Etkinliklerinin Tutum, Başarı ve Eleştirel Düşünme Becerilerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışması karma modelli bir çalışmadır. Çalışmanın tutum, eleştirel düşünme, akademik başarı ölçekleri çalışmanın nicel boyutunu, 5. Sınıf öğrencilerine uygulanan görüş formu ise araştırmanın nitel boyutunu oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel verilerinin analizine göre, gazetelerden faydalanılarak hazırlanan ders etkinlikleri ile desteklenen fen ve teknoloji derslerinin, öğrencilerin akademik basarı, fen ve teknoloji dersine yönelik tutum ve eleştirel düşünme becerileri üzerine anlamlı etkisi olmuştur. Araştırmanın nitel verilerinin analizlerine göre ise, öğrencilerin fen ve teknoloji derslerinde gazete kullanımına ve uygulanan etkinliklere yönelik görüşlerinin genelde olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Yahşi, (2011). “Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliğe Etkisi” adlı yüksek lisans çalışması deneme modeli kullanılarak yapılan bir deneysel çalışmadır. Çalışmanın evrenini Ankara Çubuk İlçesinde seçilmiş bir lise örneklemini de bu lisede okuyan 2 tane 12. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Deney ve kontrol grubu arasında yapılan çalışmanın deney grubu lehine olumlu sonuçlandığı ve tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı, geçmiş ve günümüz olaylarına çok perspektifle bir bakış açısı geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karapınar ve Baysal, (2004). “İlköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması ve Değerlendirilmesi” adlı makale çalışmasında, ilköğretim 3. ve 5. sınıf öğrencilerinin yaşamla ilgili gerçek sorunları ele alan gazete haberlerini ahlaki, düşünsel ve empatik boyutları ile incelemeleri ve irdelemeleri amaçlanmıştır. Oluşturulan bu öğretim yaklaşımı İstanbul da iki ayrı ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Öğrencilerin kendilerine sunulan sosyal olaylar ile ilgili sözel ve açık uçlu yanıtları araştırmanın verilerini oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; ilköğretim 3. ve 5. sınıf öğrencilerinin ilk kez böyle bir öğretim içinde yer almalarına karşın, gazete temelli sosyal olayları ahlaki, düşünsel ve empatik boyutlarıyla değerlendirebildikleri ortaya konmuştur.

Kavak, Tufan ve Demirel, (2006). “Fen-Teknoloji Okuryazarlığı ve İnformal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü” adlı makale çalışmasının amacı; Fen okuryazarlığında gazetelerin potansiyel etkisini araştırmaktır. Araştırmada nitel boyutlu bir araştırma olup içerik analizi kullanılmıştır. Çalışmada Tirajı en fazla olan ve günlük olarak basılan ulusal basından beş ayrı gazete bir ay süreyle incelenmiştir. İncelemede sonucunda; gazetelerde çıkan haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji ile ilgili haberlerin hangi sıklıkta yer verildiği, haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji okuryazarlığının hangi boyutlarına daha çok değinildiği, ne tür tutumların ortaya konulduğu ve daha çok hangi Fen ve Teknoloji ile ilgili kavramların yer aldığı ile ilgili sorulara yanıt aranmıştır.

Deveci, (2005). “Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımı” adlı makale çalışmasında gazetenin öğretmenlerin Sosyal Bilgiler dersinde günlük olayları işlerken kullanabileceği güncel bir bilgi kaynağı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların öğretiminde gazete kullanımı üzerinde durarak, gazete kullanımında öğrenme-öğretme süreci betimlemiş ve Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanımına ilişkin örnekler sunmuştur.

Gökçe, (2009). “Çevre eğitiminde gazetelerden yararlanma” adlı makale çalışmasında çevre sorunlarının farkında olan, sorunların çözümü için çaba gösteren, duyarlılık sahibi bireylerin yetiştirilmesinde gazetelerden faydalanılabileceğinden yola çıkarak öğretmen adayları örneklemiyle sınıf içinde gazete kullanımı etkinlikleri yapmıştır. Sınıf öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümlerine devam eden 88 öğretmen adayı ile gerçekleştirilen çalışmada açık uçlu sorular ile öğretmen adaylarının görüşleri belirlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının büyük bir kısmının gazetelerden yararlanarak çevreyle ilgili güncel, kalıcı ve ayrıntılı bilgiler edinilebileceği, çevre sorunlarının izlenebileceği ve gazetelerin çevre eğitimi için önemli bir kaynak olduğu yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

V. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmanın uygulandığı evren ve örneklem, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmektedir.

5.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma betimsel amaçlı bir alan araştırmasıdır. Betimsel yöntem olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışmaktadır. Betimleme araştırmaları mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedeflemektedir (Kaptan, 1998:59).

Bu araştırmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) araştırması bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009: 16). Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır (Karasar, 2002: 77). Bu yönteme dayanan araştırmalarla, " Durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz? " gibi sorulara, mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak cevap bulunmak istenir (Kaptan, 1998: 59).

Genel tarama modelindeki bu araştırmayla, 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde bu derse giren öğretmenlerin gazete kullanımına ilişkin görüşleri değerlendirilmektedir.

5.2. Evren ve Örneklem

Bir araştırmanın geçerlilik ve güvenirliğinin sağlanmasında, probleme ilişkin verilerin hatasız toplanması en önemli faktörlerden biridir. Verilerin alacağı kaynaklara birim (örnek) birimler topluluğuna da evren adı verilmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004:31). Araştırmanı çalışma grubunu 2010–2011 öğretim yılında Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçe de bulunan ilköğretim okullarında bu derse giren 440 ders öğretmeni oluşturmaktadır. Toplanan verilerin girişi ve istatistiksel analizlerin yapılması SPSS 15.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Anket, Ankara'da bu derse giren 440 öğretmene uygulanmıştır. Uygulama yapılırken basit tesadüfî yöntem kullanılmış ve bu yönteme göre ilköğretim okulları seçilmiştir. Şimşek ve Yıldırım (2004)'e göre bir evrenden, istatistik hesaplarla evreni temsil edebilme büyüklüğüne sahip ve tamamen rast gele yöntemle bir örneklem seçmek mümkündür. Buna seçkisiz örnekleme denir. Anket Ankara ili Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 8 merkez ilçede anket uygulanmıştır okullar EK'de yer almaktadır.

Örneklemin belirlenmesinde ise, "Olasılıksal Örneklem Türleri"nden "Basit Tesadüfi Örneklem" türü tercih edilmiştir. Bu tür örneklem, en temel ve aynı zamanda da anlaşılması en kolay örneklem metodudur. Bu örneklem metodunda, evrendeki her birimin örnekleme seçilebilme şansı eşittir. Örneklemde, araştırmacı tam (bütün) bir örneklem taslağı geliştirir, matematiksel tesadüfî sürece göre örneklem taslağından elemanları seçer, daha sonra örnekleme alınması için seçilmiş kesin elemanları yerleştirir (Neuman, 1997: 203). Basit tesadüfi örneklemde örneklem alınabilmesi için evren birimlerin araştırma konusu ile ilgili özelliklerinin homojen olması gerekir (Ural ve Kılıç, 2006: 38).

5.3. Deneklerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Burada araştırmaya katılan deneklerin; cinsiyet, görev yapılan okul türü, kıdem ve en son mezun olunan okul değişkenlerine ilişkin frekans analizi bulgularına yer verilmektedir.

5.3.1. Cinsiyet Dağılımı

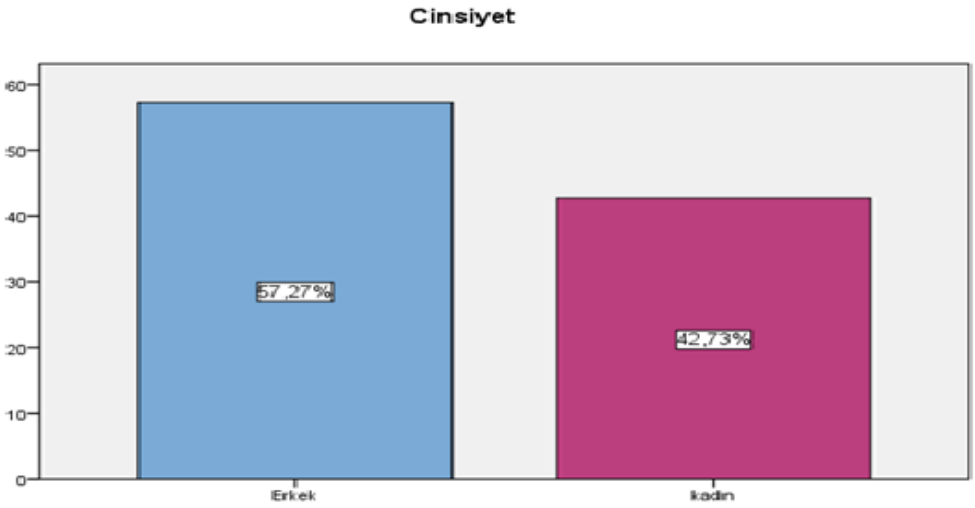

Grafik 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetine İlişkin Dağılım

Grafikte görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin % 57,2'si erkek, % 43,7'sini de bayan denekler oluşturmaktadır. Dağılımda erkekler lehine bir orandan söz edilebilir.

5.3.2. Görev Yapılan Okul Türü

Grafik 2: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullara İlişkin Dağılım

Grafik 2 de yer alan dağılıma göre araştırmaya katılan öğretmenlerin % 76.5'i Devlet Okullarında görev yapmaktadır. % 23.4'ü özel okullarda görev yapmaktadırlar. Burada devlet okullarının lehine bir farklılık göze çarpar.

5.3.3. Mezun Olunan Bölüm

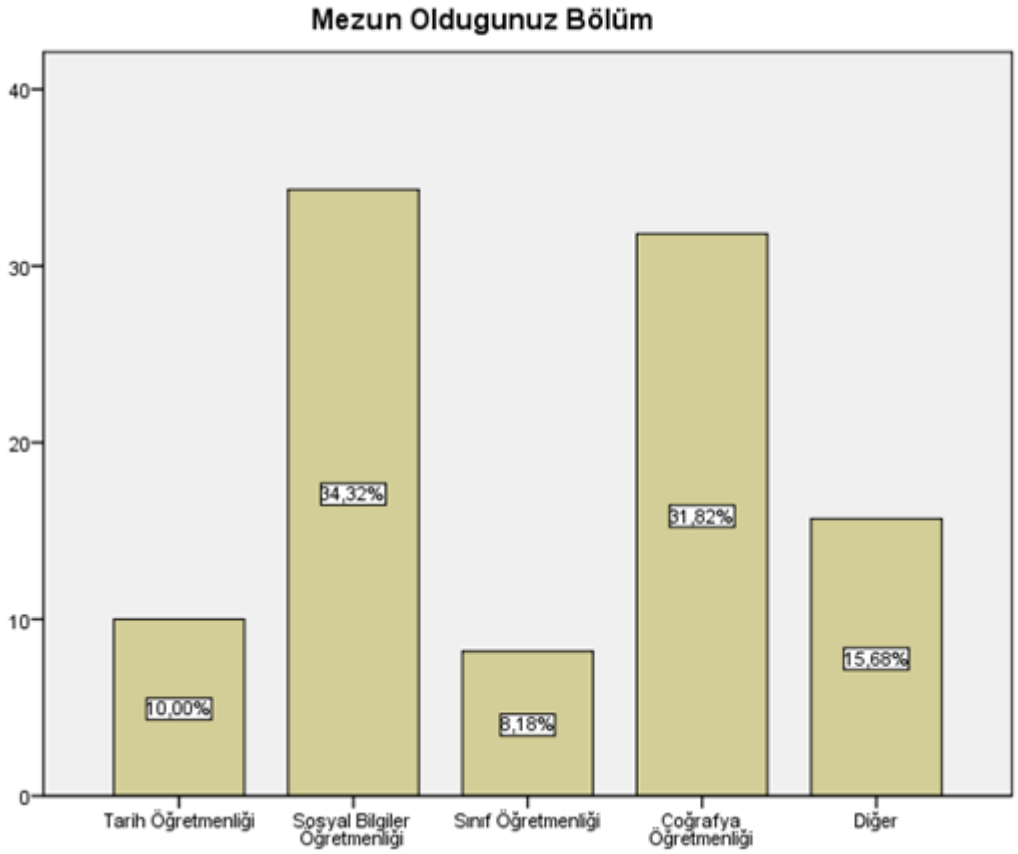

Grafik 3: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezuniyet Alanına İlişkin Dağılım

Grafik'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %34,32'si Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %31,82'si Coğrafya Öğretmenliği, %10'u Tarih Öğretmenliği, %15,68'i diğer ve %8,18'i Sınıf Öğretmenliği mezunudur. Bu grafikte diğer olarak tabir edilen kısmın mezun oldukları bölümün öğretmenlik statüsü taşımayan fakülteler ya da Edebiyat Fakülteleri (ADTCF gibi), olduğu düşünülebilir. Sınıf öğretmenlerinin sayısını ise uygulama yapılan okullarda ücretli öğretmen ya da lisans tamamlama ile öğretmenlik formasyonu almış öğretmenler olduğu düşünülebilir.

5.3.4. Mesleki Kıdem

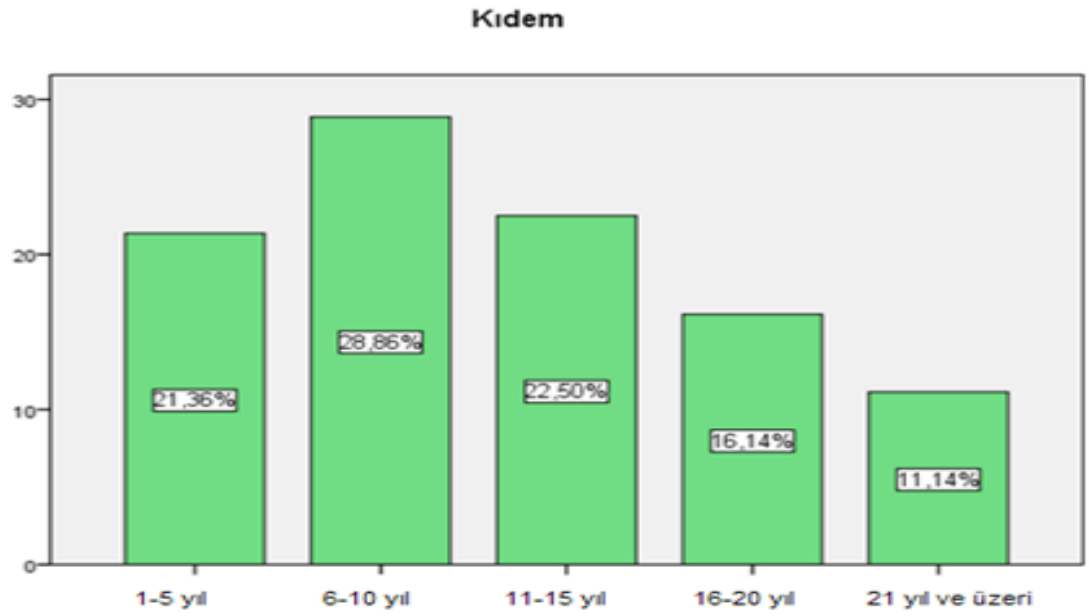

Grafik 4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdemine İlişkin Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleğindeki kıdemini sorgulayan soruya alınan cevaplara ilişkin bulguların dağılımı Grafik de yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 21.3'ü 1-5 yıl 28,8'i 6-10 yıl, % 22,5'i 11-15 yıl, % 16,1'i de 16-20 yıl, %11.1'i de 21 yıl ve üzeri aralıklarında kıdeme sahip olduklarını belirtmişlerdir. Dağılımdan, deneklerin kıdem düzeylerinin yüksek ve orantılı olduğu anlaşılmaktadır.

5.3.5. En Son Mezun Olunan Okul

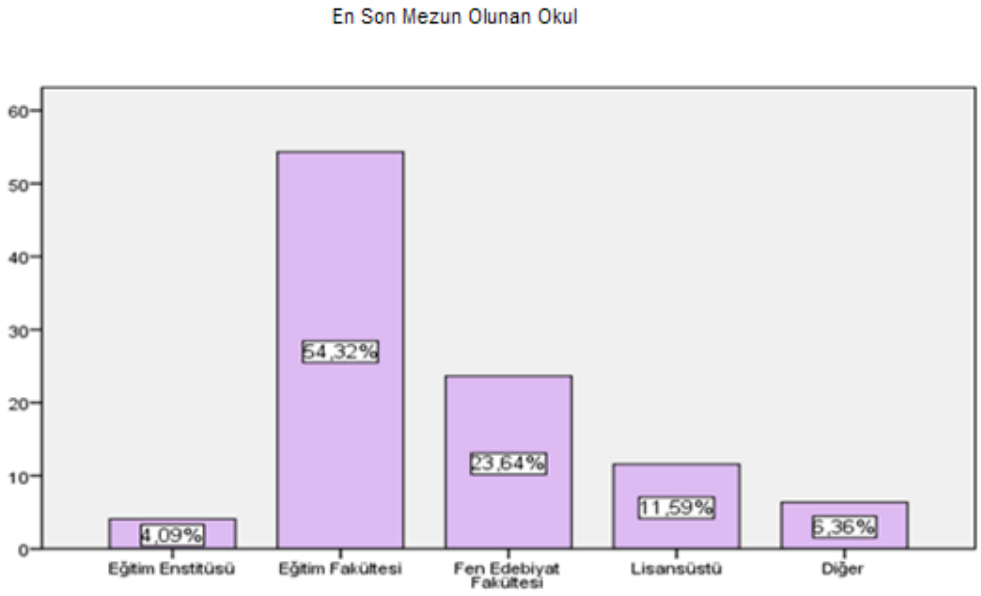

Grafik 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezuniyet Derecesine İlişkin Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türünü ortaya koymayı amaçlayan soruya alınan cevaplara ilişkin bulguların dağılımı Grafik'de yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 54,3'ü Eğitim Fakültesi, % 23,6'sı Fen-Edebiyat Fakültesi, % 11,5'i Lisansüstü, % 10.1'i de (Eğitim Enstitüsü ve Diğer) seçeneklerini en son mezun oldukları okul türü olarak belirtmişlerdir. Dağılımdan da anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlası Eğitim Fakültesi mezunlarıdır.

5.3.6. Gazete okuma Sıklık Düzeyi

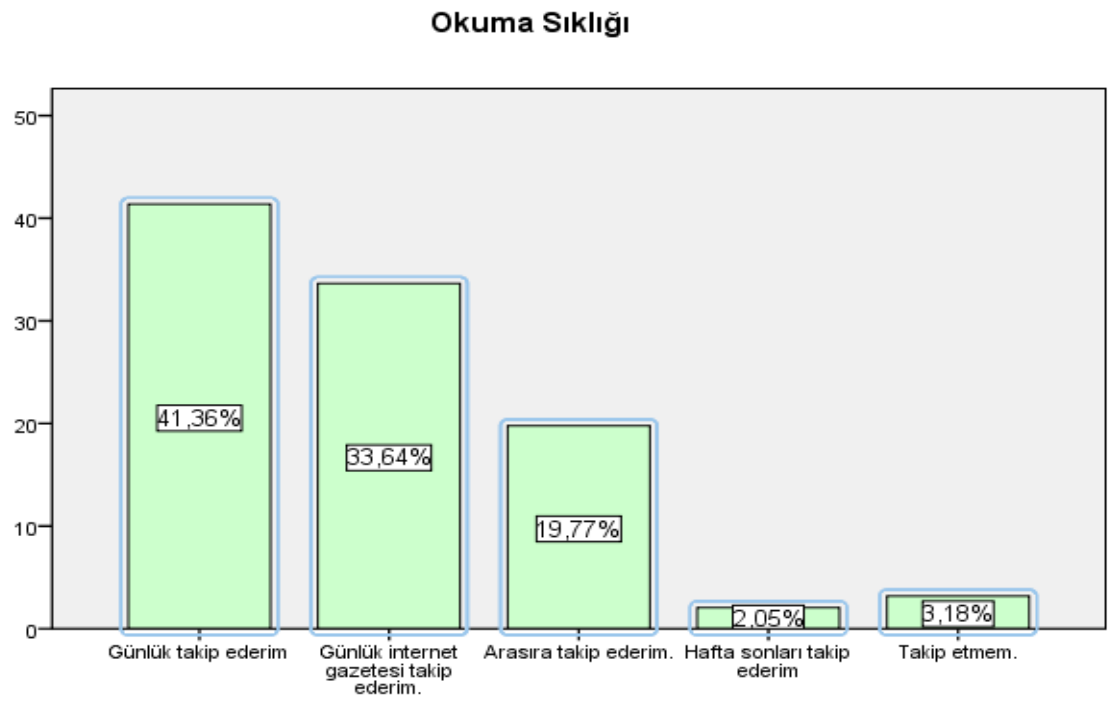

Grafik 6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Gazete Okuma Sıklığına İlişkin Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin gazete okuma sıklığı ile ilgili sorulan soruda soruya cevap veren öğretmenlerin % 41.3'ü günlük gazete okuyucusu, %33.6'sının günlük internet gazetesi okuyucusu olduğu, % 19.7'sinin ara-sıra takip ettiği, % 2.05'i hafta sonları gazete takip ettiğini, % 3.2'de gazete okuyucusu olmadığını belirtmişlerdir. Tablo yorumlandığında araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık 3/2'sinin düzenli olarak bir gazete okuyucusu olduğu bulgusu ortaya çıkar.

5.3.7. Gazete Okunurken İlk Okunan Haber Grubu

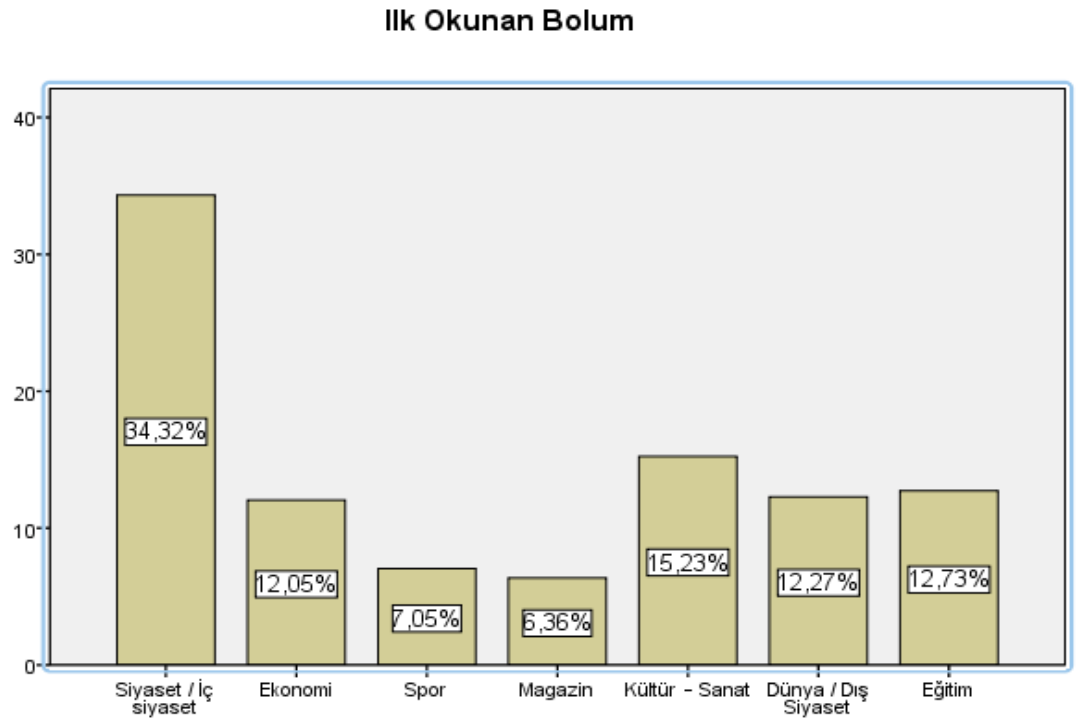

Grafik 7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Gazetelerde İlk Okudukları Bölüme İlişkin Dağılım

Araştırmaya katılan öğretmenlerin gazetelerde hangi haber grubuyla ilgilendikleri sorusuna; cevap veren öğretmenlerin % 34.3'ü siyaset/iç siyaset, %15.2'si kültür- sanat, %12.7'si eğitim, %12.2'si dünya/dış siyaset, %12'si, ekonomi, %7'si spor, %5.3'ü ise magazin sayfalarını en önce okumaktadır. Bu grafikte siyaset sütunu baskın şekilde göze çarpar. Bunu takip eden dış siyaset ve ekonomi bölümleriyle gazete'nin öğretmence bir siyasi haber kaynağı olarak gördüğü açıktır. Diğer sütunlarda aralarında fazla farklılık olmadan birbirine yakın olarak dağılmıştır.

5.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bilgi veren, sorunu çözmemize ya da karar vermemize yardımcı olan her türlü bilgi veya olguya veri aldı verilmektedir. Sayı, kalite, renk, durum, tutum vb. konulardaki bilgilerin tümü veri olarak adlandırılmaktadır (Arıkan, 2007: 99). Veriler işlenmek ve değerlendirilmek (yorumlanmak) üzere toplanır. Bu işleme veri toplama

denilmektedir. Veri toplama sürecinde ihtiyaca göre farklı veri toplama tekniklerinden yararlanılabilmektedir.

Bu araştırmada önce araştırmanın temellendirilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için konuyla ilgili İngilizce ve Türkçe literatür (tez, makale, bildiri, kitap, bilimsel araştırma vb.) incelenmiştir. Daha sonra Anket formu tez danışmanının önerileri ışığında hazırlanmıştır.

Anket formunu Geliştirme Süreci

Kapsamın Belirlenmesi
Konuyla İlgili Literatürün Taranması
Anket Formunun Hazırlanması
Uzman Görüşlerinin Alınması
Pilot Çalışmanın (Ön Uygulamanın) Yapılması
Madde Analizinin Yapılması
Anket Formuna Son Şeklinin Verilmesi

5.4.1. Kapsamın Belirlenmesi: Anket geliştirme sürecinin ilk aşamasını oluşturmaktadır. Burada İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımı hakkında problem ve alt problemler etrafında şekillenen sorunlar belirlenmiş, bu aşamada başta tez danışmanı olmak üzere Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan iki uzman akademisyenin görüşüne başvurulmuştur.

5.4.2. Konuyla İlgili Literatürün Taranması: Bu aşamada araştırmacı; tarih öğretimi, Sosyal Bilgiler öğretimi ve inkılâp tarihi öğretimi alanında değerlendirmeye ilişkin çalışmalar incelenmiştir.

5.4.3. Anket Formunun Hazırlanması: Bu aşamada araştırmacı tarafından konunun kapsamı, sınırlılıkları, hedefleri ve kazanımlar doğrultusunda İlköğretim 8. Sınıf "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımı ile ilgili problem ve alt problemler etrafında şekillenen özgün sorular hazırlanmıştır. Sorular oluşturulurken; gazete kullanmanın yararlılıkları, gazete kullanımının sınırlılıkları, gazetelerin doğası ve gazetelerin öğretimdeki durumu etrafında şekillendirilmiştir.

5.4.4. Uzman Görüşlerinin Alınması: Anket geliştirme sürecinin bu aşamasında ölçeğin güvenirlik analizini araştırma amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu bağlamda Gazi Üniversitesi'nde başta tez danışmanı olmak üzere

Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi ölçme ve değerlendirme uzmanı bir akademisyen, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapan bir uzman akademisyen ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan iki uzman akademisyen ile MEB'de görev yapan bir Tarih bir Sosyal Bilgiler ve birde Türkçe öğretmeninin görüşlerine başvurularak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

5.4.5. Pilot Çalışmanın (Ön Uygulamanın) Yapılması: Anket geliştirme sürecinin bu aşamasında uygulamada karşılaşılabilecek zorlukları görmek ve öğretmenlerin tutumlarını ve tepkilerini belirlemek amacıyla pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışma Elazığ ilinde yürütülmüştür.

5.4.6. Madde Analizinin Yapılması: Yapılan pilot uygulama sonucu elde edilen veriler göre bazı maddeler kapsam dışı bırakılmıştır. 56 madde halinde ankete son şeklini almıştır. Pilot uygulamadan elde edilen veriler ışığında kalan maddelerin belirlenen özellikleri, ne derecede doğru ölçtüğünün belirlenebilmesi amacıyla yapı geçerliliğine bakılmıştır. Bu aşamada aşağıda belirtilen işlem basamakları gerçekleştirilmiştir.

5.4.7. Anket Formuna Son Şeklinin Verilmesi: Anket geliştirme sürecinin bu aşamasında, madde analizi sonucu elde edilen verilere göre bazı sorular çıkarılmış ve bazı düzeltmeler yapılmıştır. Anket formuna son şekli verilirken de uzman görüşüne başvurulmuştur. Açımlayıcı faktör analizi yapılmadan önce Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. Örneklemin faktör analizi için uygun olduğunu test eden KMO testi ölçüm değerinin 0,792, güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) değerinin $\alpha = .84$ olduğu görülmüştür. Bartlett testi ki kare değerinin ise 7913,945 (df=1540, p=.000) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10: KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliği Ölçüm Değeri		**,792**
Bartlett Testi Sonuçları	Yaklaşık Ki Kare	7913,945
	sd	1540
	Anlamlılık	,000

Tablo 11: Anket Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri

Madde No	BAŞLANGIÇ DEĞERLERİ	EKSTRAKSİYON
MADDE-1	1000	,354
MADDE-2	1000	,376
MADDE-3	1000	,332
MADDE-4	1000	,401
MADDE-5	1000	,406
MADDE-6	1000	,382
MADDE-7	1000	,508
MADDE-8	1000	,512
MADDE-9	1000	,332
MADDE-10	1000	,413
MADDE-11	1000	,332
MADDE-12	1000	,574
MADDE-13	1000	,336
MADDE-14	1000	,449
MADDE-15	1000	,433
MADDE-16	1000	,433
MADDE-17	1000	,492
MADDE-18	1000	,332
MADDE-19	1000	,572
MADDE-20	1000	,421
MADDE-21	1000	,340
MADDE-22	1000	,419
MADDE-23	1000	,333
MADDE-24	1000	,413
MADDE-25	1000	,354
MADDE-26	1000	,425
MADDE-27	1000	,479
MADDE-28	1000	,321
MADDE-29	1000	,448
MADDE-30	1000	,356
MADDE-31	1000	,372
MADDE-32	1000	,457
MADDE-33	1000	,554
MADDE-34	1000	,611
MADDE-35	1000	,514
MADDE-36	1000	,335
MADDE-37	1000	,372
MADDE-38	1000	,369
MADDE-39	1000	,318
MADDE-40	1000	,428
MADDE-41	1000	,471
MADDE-42	1000	,429
MADDE-43	1000	,397
MADDE-44	1000	,477
MADDE-45	1000	,316
MADDE-46	1000	,391
MADDE-48	1000	,408
MADDE-49	1000	,317
MADDE-50	1000	,393
MADDE-51	1000	,426
MADDE-52	1000	,304
MADDE-53	1000	,458
MADDE-54	1000	,388
MADDE-55	1000	,453
MADDE-56	1000	,404

Tablo incelendiğinde, anket maddelerinin ortak faktör varyanslarının 0.129-0.611 arasında değiştiği görülmektedir. Anlamlı faktör elde edebilmek için varyans oranlarının, 0.20-0,30 arasında olması gerekmektedir. 0,50'nin üzerindeki madde varyans oranları ise çok iyi kabul edilir (Kalaycı, 2008: 330; Büyüköztürk, 2009: 124). Bir araştırma testinde/ölçeğinde maddelerin ölçülmek istenen davranışı nitelik ya da nicelik açısından yeterli olup olmadığına kapsam geçerliliği denir (Büyüköztürk, 2009:168). Bunu da test etmenin önemli bir yolu da uzman görüşü almaktır.

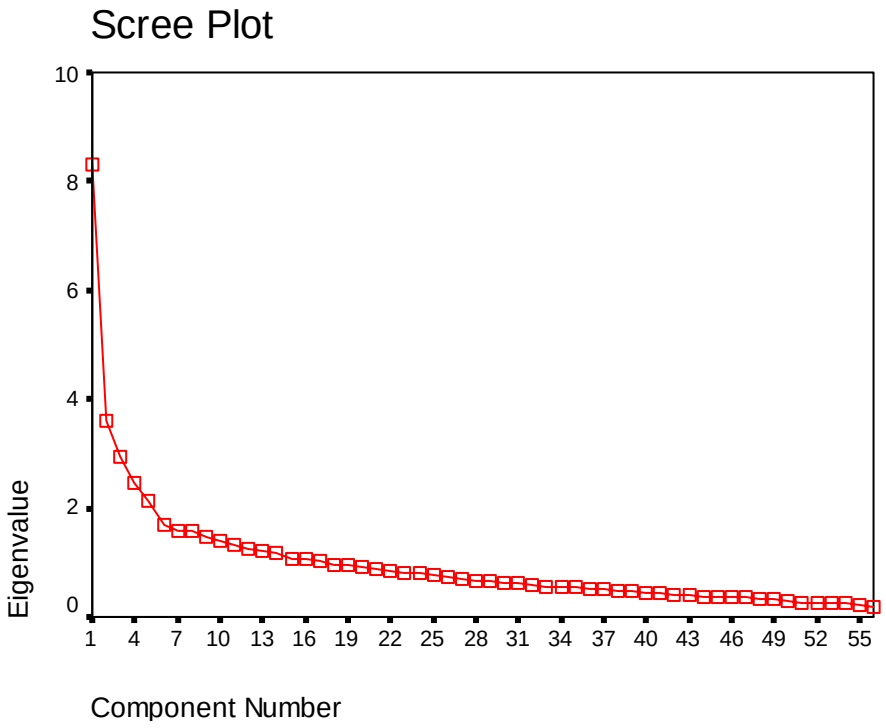

Grafik 8: Maddelerin Öz Değerlerine Göre Çizilen Çizgi Grafiği

Öz değer grafiğinde (Scree Plot) ilk dört ivmeli düşüşten sonra beşinci ivmede bir düzelme görülmektedir. Bu durum ölçeğin 5 boyutlu bir ölçek olabileceği ön görüsünü doğrulamaktadır.

Ölçeğe madde seçiminde yapılması gerekenler dikkate alınarak döndürme işlemi sosyal bilimlerin genel ölçek geliştirme tekniğinde olduğu gibi varimaks tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Burada maddelerin 1 değerine en yakın olanları bir araya getirilmektedir.

Döndürme sonrasında ölçekten madde çıkarılmasının ardından tekrar faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde özdeğeri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansı açıklayan 5 faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

Anket soruları ders öğretmenlerinin, 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanılmasının ilişkin yaklaşımlarını ortaya çıkaracak şekilde düzenlenmiştir. Anket Formu Ekler kısmında yer almaktadır.

Anket Formu, toplamayı amaçladığı bilgiler bakımından iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; cinsiyet, görev yapılan okulun türü, öğretmenlik mesleğindeki kıdem, mezun olunan okul- derece ve bu dersi okutma yılı gibi demografik bilgiler ile gazete okuma sıklık ve gazete okurken ilk okudukları haber grubuyla ilgili gazete okur-yazarlığını belirlemeyi amaçlayan sorular yer almıştır. İkinci bölümde öğretmenlere; 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımına ilişkin çalışmanın alt problemleri doğrultusunda şekillenen 5'li likert tipli sorular sorulmuştur. Öğretmenlere ayrıca "8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştirecek en önemli beceri nedir?" sorusu sorulmuştur. Bunun dışında öğretmenlere "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde gazete kullanılmasının yararlılık ve sınırlılıkları ile ilgili görüşleriniz nelerdir? şeklinde bir tane de açık uçlu soru sorulmuştur.

Tablo 12: Anket Maddelerinin Öz Değer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyans Yüzdesi

Birleşenler	Başlangıç Öz Değerleri			Kareler Toplam Rotasyonu		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Yüzde
1	8,314	14,847	14,847	8,314	14,847	14,847
2	3,604	6,436	21,283	3,604	6,436	21,283
3	2,931	5,234	26,517	2,931	5,234	26,517
4	2,462	4,397	30,914	2,462	4,397	30,914
5	2,144	3,829	34,742	2,144	3,829	34,742

Tablo 13: Anket Formunda Soruların Alt Boyutlara Göre Dağılımı

	Alt Boyutlar	Soru Numaraları
1	Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Görüşler	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.
2	Gazete Kullanımının Sınırlılıklarına İlişkin Görüşler	21, 22, 23, 24, 25.
3	Gazetenin Doğasına ve Yapısına İlişkin Görüşler	26 27 28 29 30 31 32.
4	Gazete Kullanılmasına İlişkin Öğretmen İnanç ve Tutumları	33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43.
5	Gazetelerin Öğretimdeki Durumuna İlişkin Görüşler	44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56.

5.5. Verilerin Toplanması

Ankara ili 8 merkez ilçesinde ve Elazığ il merkezinde liselerde anket çalışması yapabilmek için Mili Eğitim Bakanlığı Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığından B.08.0.EGD.0.05.00.00.605.191-479/2134 sayılı yasal izin alınmıştır. İzin Formu Ekler kısmında yer almaktadır.

5.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler, SPSS 15,0 (Statistical Packet for the Social Science) programında bir veri tabanı olarak kaydedilmiş ve istatistikî çözümlemede bu programdan yararlanılmıştır. Ders öğretmenlerinin kişisel bilgilerine ve görüşlerine ilişkin soruların hesaplanmasında frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Değişkenlerin durumuna göre t-testi ve anova (varyans analizi) testi yapılmıştır. Görüşler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı 0.05 anlamlılık düzeyine göre incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük konularının öğretiminde öğretmenlerin gazete kullanımına ilişkin görüşlerinde 5'li likert tipi ölçekler kullanılmıştır. Her maddeye verilen cevaplar 5'li likert tipi ölçeklerde 1.00 ile 5.00 arasında değişmektedir. Ayrıca açık uçlu soru da sorulmuştur.

5.6.1. Tek Yönlü Varyans Aanalizi (Anova)

Tek faktörlü (yönlü) varyans analizi, ilişkisiz iki yada daha çok örneklem ortalaması arsındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır. Bu analizin yapılabilmesi için, aşağıdaki varsayımların yerine getirilmiş olması gerekir. Tek yönlü varyans analizi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır

1. Bağımlı değişkenin ölçüm düzeyi en az aralık ölçeğinde olmalıdır.

2. Puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım gösterir.

3. Ortalama puanların karşılaştırılacağı örneklemler ilişkisizdir.

4. Örneklemlerin varyansları eşittir (Büyüköztürk, 2008: 178).

5.6.2. Bağımsız Örneklem t Testi (Independent Samples t Test)

Bu tür analizde, iki ayrı gruptan ve bu gruplardan alınan ayrı örneklemlerden söz edilir. Buradaki temel amaç, grupların herhangi bir özelliğinde benzerlik ya da farklılıkları ortaya koymaktır. İki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır. Analize ilişkin varsayımlar şu şekilde özetlenebilir.

1.Bağımlı değişkene ait ölçüm düzeyleri ya da puanlar mesafeli ya da oranlı ölçek düzeyindedir ve karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir.

2. Bağımlı değişkene ait gruplar normal dağılıma sahiptir.

3. Ortalama puanların karşılaştırıldığı puanlar ilişkisizdir (Büyüköztürk, 2008: 155).

VI. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın bulguları ve bulgulara dayalı yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen verilere göre ele alınmıştır.

6.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri;

a Cinsiyete göre,

b Okul türüne göre,

c Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

a) Cinsiyete Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo: 14 da yer almaktadır.

Tablo 14: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Cinsiyet	**N**	**X (ort.)**	**S**	**sd**	**t**	**p**
Kadın	188	76	9,8	438	2,39	0.02
Erkek	252	78,2	8,9			

*p≤.05

Tablo-14 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, t(438)=2,39, p<.05.

Erkek öğretmenlerin gazetenin yararlılıklarına ilişkin tutumları (ort.=78,2), bayan öğretmenlere (ort.=76) göre daha olumludur. Burada erkekler lehine çıkan anlamlı farklılığın sebebi erkek öğretmenlerin bayanlara göre daha çok gazete okuduğu varsayımıyla açıklanabilir.

b) Okul Türüne Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 15 de yer almaktadır.

Tablo 15: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Görev Yapılan Okul Türü Farklılığına Göre t Testi Tablosu

Okul Türü	N	X (ort.)	S	sd	t	p
Devlet	334	76,8	9,4	433	1,35	0.13
Özel	101	78,4	8,9			

*p≤.05

Tablo 15 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okula göre farklılık göstermemektedir, t(433)=1,35, p>.05.

c) Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeme Göre,

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 16 da yer almaktadır.

Tablo 16: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Meslek Kıdem farklılığı için Anova tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	542,622	4	135,656		
Gruplar içi	38999,375	435	89,654	1,513	, ,197
Toplam	39541,998	439			

*p≤.05

Tablo 17: Yararlılık Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Kıdem (yıl)	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
1-5	94	77,1	9,16		
6-10	127	77,2	8,72		
11-15	99	78	10,1	1,513	0.19
16-20	71	77	8,7		
21 ve üzeri	49	74	11,5		

Tablo 16 ve 17'ye göre 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F_{(4-435)} = 1,513$; $p>0,05$].

d) En Son Mezun Olduğu Okul Derecesine Göre Farklılık Göstermekte midir?

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin en son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo-18 de yer almaktadır.

Tablo 18: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Mezun Olunan Okul Derecesindeki Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	561,296	4	140,324	1,566	, ,182
Gruplar içi	38980,702	435	89,611		
Toplam	39541,998	439			

*p≤.05

Tablo 19: Yararlılık Alt Probleminde Mezun olunan okul derecesi değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Mezun olduğu okul-derece	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**	**Anlamlı fark**
Eğitim Ens.	18	69,3	11,1	3,1	0.02	Eğit.Fak-Eğit.Ens
Eğitim Fak.	239	77,3	8,9			
Fen-Edeb. Fak.	104	77	10,1			Fen Edeb-Eğit.Ens
Lisansüstü	51	77,4	9,8			Lisans üstü-Eğit.Ens
Diğer	28	77,6	8,6			

Tablo 18 ve 19 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin son mezun olduğu okul derecesine göre anlamlı farklılık göstermektedir, $F(4,435)=3,1$, $p<.05$.

Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Scheffe testi yapılmış ve 3 grup arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre; Eğitim fakültesi (ort.=77,3), Fen Edebiyat fakültesi (ort.=77) ve Lisansüstü (ort.=77,4),mezunu öğretmenlerin tutumları Eğitim enstitüsü (ort.=69,3) mezunlarına göre daha olumludur. Bu durum eğitim enstitülerinin fen edebiyat ve eğitim fakültelerinden günümüz modern eğitim anlayışından farklı eğitim yapmalarıyla ve değişen eğitim anlayışının daha fazla çağın gereklerine hitap etmesi gerektiği gerçeğiyle açıklanabilir.

Tablo 20: Yararlık Maddelerine İlişkin Madde-Test Korelasyonları

Madde No	**YARARLILIK** **Madde-Test Korelasyon Katsayısı**
MADDE-1	0.49
MADDE-2	0.53
MADDE-3	0.56
MADDE-4	0.55
MADDE-5	0.50
MADDE-6	0.51
MADDE-7	0.54
MADDE-8	0.55
MADDE-9	0.49
MADDE-10	0.54
MADDE-11	0.51
MADDE-12	0.62
MADDE-13	0.54
MADDE-14	0.44
MADDE-15	0.42
MADDE-16	0.59
MADDE-17	0.56
MADDE-18	0.54
MADDE-19	0.57

MADDE-20	0.38

Tablo 21: Öğretmenlerin Derste Gazete Kullanımının Yararlılıklarına İlişkin Önermelerin Frekans ve Yüzde Değerleri

	Önermeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Gazeteler öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir.	**f**	8	21	23	225	163
		%	% 1,8	% 4,8	% 5,2	% 51,1	% 37,0
2	Gazeteler, öğrencilere kendi dünyalarından farklı zaman ve mekânlarda yaşanmış olayları anlamalarına yardım etmez.	**f**	213	147	29	43	8
		%	% 48,4	%33,4	%6,6	% 9,8	%1,8
3	Gazeteler, öğrencilerin derse yönelik ilgi ve meraklarını artırır.	**f**	7	41	51	269	72
		%	% 1,6	% 9,3	% 11.6	%61,1	%16,4
4	Gazeteler, öğrencilerin görerek ve yaparak öğrenmelerine katkı sağlamaz.	**f**	14	72	42	215	97
		%	% 3,2	% 16,4	% 9,5	% 48,9	% 22
5	Gazeteler, üst düzey düşünme becerilerine (Eleştirel düşünme, Empati Kurma becerisi, Yaratıcı düşünme becerisi, Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Okuma ve Araştırma Becerisi) kazanılmasına yardım eder.	**f**	4	15	44	262	115
		%	% 0,9	%3,4	% 10	% 59,5	% 26,1
6	Gazeteler, toplumsal değerlerin aktarılmasına yardımcı olur.	**f**	4	40	66	247	83
		%	% 0,9	%9,1	%15	%56,1	% 18,9
7	Gazeteler, öğrencilerin kültürlerini tanımasını sağlar.	**f**	4	61	73	236	66
		%	% 0,9	% 13,9	% 16,6	% 53,6	% 15
8	Gazeteler, öğrencilerin tarihsel bilgileri daha kolay hatırlamasına yardımcı olur.	**f**	3	44	63	257	73
		%	% 0,7	% 10	% 14,3	% 58,4	%16,6
9	Gazeteler, öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirir.	**f**	3	7	28	280	122
		%	% 0.7	% 1.6	% 6,4	% 63,6	% 27,7
10	Gazeteler, öğrencilerin tarihi günlük olayları zihinlerinde canlandırmalarına katkı sağlar.	**f**	3	28	38	267	104
		%	% 0,7	% 6,4	%8,6	% 60,7	%23,6
11	Gazeteler, öğrenme sürecini kolay ve eğlenceli hale getirir.	**f**	12	36	61	258	73
		%	% 2,7	% 8,2	% 13,9	% 58,6	% 16.6
12	Gazeteler, sınıf ile dışarıdaki gerçek dünya arasında bir köprü kuramaz.	**f**	120	205	38	57	20
		%	% 27,3	% 46,6	% 8,6	% 13	% 4,5
13	Gazeteler, öğrencilere yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı kazandırır.	**f**	6	27	46	228	133
		%	% 1,4	% 6,1	%10,5	% 51,8	% 30,2
14	Gazeteler, canlı ya da cansız varlıkların gerçek görünümlerinin sınıf ortamlarında gösterilmesini sağlarlar.	**f**	12	69	80	217	62
		%	% 2,7	% 15,7	% 18,2	% 49,3	% 14,1
15	Gazeteler, karmaşık konuları basit ve etkili bir biçimde öğretir.	**f**	6	64	110	222	38
		%	% 1,4	% 14,5	% 25	%50,5	% 8,6
16	Gazeteler, öğrencilere öğrendikleri ile dünyada olup bitenleri ilişkilendirmelerine yardım eder.	**f**	5	25	29	285	96
		%	% 1,1	% 5,7	% 6,6	% 64,8	% 21,8
17	Gazeteler, her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak sağlayamaz.	**f**	78	204	54	84	20
		%	% 17,7	% 46,4	% 12,3	% 19,1	%4,5
18	Gazeteler çoklu bakış açısının gelişmesini destekler.	**f**	10	34	34	282	80
		%	% 2,3	%7,7	% 7,7	% 64,1	% 18,2
19	Gazeteler ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesine katkı sağlamaz.	**f**	75	236	49	19	61
		%	% 33,5	% 54,8	% 8,1	% 2,7	% 13,8
20	Gazeteler öğrencilerin güncel olayların gelecekte yaşamı nasıl etkileyeceğini kestirebilmesine katkı sağlar.	**f**	9	23	34	285	89
		%	% 2	% 5,2	% 7,7	% 64,8	% 20,2

Öğretmenlerin gazetelerin yararlılıklarına ilişkin önermelere verdiği cevapların oranlarını Tablo 21 ortaya koymaktadır. Buna göre öğretmenler;

- "Gazeteler öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir." Önermesine % 37'si tamamen katıldıklarını, % 51,1'i katıldıklarını, % 5,2'si kararsız olduklarını, % 4,8'i katılmadıklarını, % 1,8'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye göre öğretmenler gazetelerin öğrencilerin kelime bilgilerini geliştirmesine olan katkısına % 88 oranında olumlu yaklaşmışlardır. Gazeteler her şeyden önce okunmak için satın alınan en ucuz yazınsal ürünlerdir. Eğitim ortamında sayılan avantajlarının yanı sıra en büyük avantajı öğrenci de bir yazılı medya okuryazarlığı bilincini geliştirmesidir. Bu bilinci edinen öğrencide hem gündelik dilde hem de akademik anlamda kelime hazinesini geliştirecektir. Bu sonuç Maheshwarı (1980), Ünlüer (2008), Vockell Cusisck (1995)'in öğrenciler üzerinde gazete etkinliği uygulayarak yaptıkları çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir.

- "Gazeteler, öğrencilere kendi dünyalarından farklı zaman ve mekânlarda yaşanmış olayları anlamalarına yardım etmez." Önermesine % 1,8'i tamamen katıldıklarını, % 9,8'i katıldıklarını, % 6,6'sı kararsız olduklarını, % 33,4'ü katılmadıklarını, % 48,4'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazetelerin en önemli yararlarından biri olan bu önermeye öğretmenlerin % 83'lük bir kısmının katılması birinci elden tarihsel kaynak olan gazetenin eğitimsel açıdan yararını özümsediğinin bir sonucudur. Sosyal bilimler içinde en önemli çalışma disiplini olan tarih disiplini fen bilimleri gibi deneysel olan sonuçlara dayanmaz. Yani tarihi bir olayı tekrar yaşamamız mümkün değildir. Ya kalan kanıtlarla gösterebilir ya da canlandırabiliriz. Bu durum İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde de böyledir. Gazetelerin işlevi ve faydası tam da bu noktada ortaya çıkar. Çünkü biz öğrenciyi bir daha Birinci Dünya Savaşına sokamayız, bir kere daha Erzurum Kongresini toplayamayız ama dönem gazetelerinin manşet ve fotoğraflarını kullanarak öğrenciyi o âna götürebiliriz.

- "Gazeteler, öğrencilerin derse yönelik ilgi ve meraklarını artırır." Önermesine % 16,4'ü tamamen katıldıklarını, % 61,1'i katıldıklarını, % 11,6'sı kararsız olduklarını, % 9,3'ü katılmadıklarını, % 1,6'sı ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumlu görüş bildirmeleri gazeteyi İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçlarını gerçekleştirmek adına kullanabileceklerinin bir gerekçesi ve göstergesi olabilir Eğitim öğretim sürecinin planlayıcı olan öğretmen bu dersi ezber ve tek düze olmaktan kurtarmalı ve bu dersin kazanımlarını bireye sağlıklı olarak verebilmelidir. Bu süreçte kullanılabilecek önemli bir öğretim materyali de gazetelerdir. Gazetelerle tanışana kadar farklı materyallerle bu dersi yürütmüş olan öğrenci gazete etkinliklerinde hele ki etkinliklerin de bir parçası olmuşsa derse karşı ilgi ve merakını geliştirecektir.

- "Gazeteler, öğrencilerin görerek ve yaparak öğrenmelerine katkı sağlamaz.." Önermesine % 22'si tamamen katıldıklarını, % 48,9'u katıldıklarını, % 9,5'i kararsız olduklarını, % 16,4'ü katılmadıklarını, % 3,2'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeyle öğretmenlerden öğrencilerin gazete kullanılarak yapılan ders etkinlikleri sırasında etkinliğin bir parçası olarak öğrenme ortamına girmeleri ve bunun sonucunda öğrenmenin ne şekilde gerçekleştiği sorusuna cevap aranmıştır. Önermeye öğretmenlerin büyük çoğunluğunun olumsuz görüş bildirmeleri beklenmeyen bir sonuçtur. Bu sonucun ortaya çıkmasında öğretmenlerin gazete etkinliklerini sadece kendileri hazırlamak istemesi, öğrenciyi bu etkinliklere sokmaması anlayışı etkili olabilir. Araştırma katılan öğretmenlerin gazete kullanımının öğrenci üzerinde yararları önermelerine genel olarak olumlu yaklaşıp bu önermeye karşı olumsuz bir durum takınması düşündürücüdür. Bir ihtimal öğretmenlerin olumsuz soru yüklemini olumlu olarak okumuş olmaları da etken olmuş olabilir. Yerli kaynaklardan, Ünlüler (2008), Yahşi (2011), Kabapınar ve Baysal (2004) ve Bozkurt (2010)'un yabancı kaynaklardan Berryman (1971), Munck (2006), Dewell (1980), Leclanc (1980)'nin öğrenci üzerinde gazete etkinlikleriyle yaptığı çalışmalar önermenin tam tersi sonucunu doğrular niteliktedir.

- "Gazeteler, üst düzey düşünme becerilerine (Eleştirel düşünme, Empati Kurma becerisi, Yaratıcı düşünme becerisi, Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Okuma ve Araştırma Becerisi) kazanılmasına yardım eder." Önermesine % 26,1'i tamamen katıldıklarını, % 59,5'i katıldıklarını, % 10'u kararsız olduklarını, % 3,4'ü katılmadıklarını, % 0,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazetelerle yapılacak etkinlikler sadece ders için faydalı olmaz. Bu etkinliklerine en büyük faydası öğrencilerde hayatları boyunca kendilerine faydalı olacak bazı değer, ilgi ve becerilende gerçekleşmesini sağlayacaktır. Bunlardan en önemlileri üst düzey düşünme becerileri tarihsel düşünme becerileridir. Öğrenci gazete okuryazarlığı ve etkinlikleriyle farklı yorumlar karşısında eleştirel düşünme becerisini, bu derste kullanılacak gazetelerle Millî Mücadele şahsiyetleri ve olayların analizleri hakkında empati yapmayı, gazeteyi kullanarak yapacağı etkinliklerde bizzat yaratıcı düşünme becerisini ve tarihsel sorgulama becerisini kazanacaktır. Street (2002)'e göre gazete kullanımı öğrencilerin okuma, problem çözme, ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirir. Wolk (2003) ise zaten eğitimde gazete kullanımına empati ve kritik düşünme temelli olarak yaklaşmış ve faydalarından bahsetmiştir. Yahşi (2011), yaptığı çalışmada tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı, geçmiş ve günümüz olaylarına çok perspektifle bir bakış açısı geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin de çok yüksek bir oranda önermeye olumlu yaklaşmaları derste gazete kullanımıyla öğrenciye bu becerileri gerçekleştirebilecekleri inancını taşımalarıyla açıklanabilir.

- "Gazeteler, toplumsal değerlerin aktarılmasına yardımcı olur." Önermesine % 18,9'u tamamen katıldıklarını, % 56,1'i katıldıklarını, % 15'i kararsız olduklarını, % 9,1'i katılmadıklarını, % 0,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önerme öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumlu görüş bildirmiştir. Burada özellikle gazetelerin doğası gereği yayımlandıkları toplumdaki olayları yaratmayıp sadece kotararak okuyucunun önüne koyması büyük bir etkeni oluşturur. Gazete bu yönüyle aynı zamanda bir kültürlenme aracıdır. Bilhassa bu ders etkinliklerinde kullanılacak arşiv kaynaklı gazetelerde de bu durum aynıdır. Öğrenci o dönem gazetelerine bakarak toplum, toplum normları, toplumsal kurumlar hakkında bilgi sahibi olabilir. Gazetelerde çıkan reklamlar bile o dönemin toplum değerlerini ilgi ve ihtiyaçlarını yansıtır.

- "Gazeteler, öğrencilerin kültürlerini tanımasını sağlar." Önermesine % 15'i tamamen katıldıklarını, % 53,6'sı katıldıklarını, % 16,6'sı kararsız olduklarını, % 13,9'u katılmadıklarını, % 0,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazetelerin yayımlandıkları dönemin bir anlamda canlı tanıklarıdır. Bozkurt (2010)'a göre gazetelerin sosyokültürel içeriği; okuyucuların günlük yaşamına, deneyimlerine ve ihtiyaçlarına benzerlik gösterir. Okuyucu gazete ile benzerdir. Çünkü gazete yerel insanları, yerel olayları konu alır. Bu nedenle de gazetelerin eğitimde kullanımı ile sınıf ve gerçek yaşam arasında mükemmel bir köprü kurulmuş olur. Olivares ve Pawlak (1991)'a göre gazeteler okul, ev ve dış dünya arasındaki boşluğa ve kültürel farkındalığa köprü kurmaya olanak tanır. Bu önermeye öğretmenlerin büyük çoğunluğu katılarak gazetenin toplumsal ve kültürel işlevi hakkında olumlu görüşlerini ortaya koymuşlardır.

- "Gazeteler, öğrencilerin tarihsel bilgileri daha kolay hatırlamasına yardımcı olur." Önermesine % 16,6'sı tamamen katıldıklarını, % 58,4'ü katıldıklarını, % 14,3'ü kararsız olduklarını, % 10'u katılmadıklarını, % 0,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenme çok boyutlu süreçlerle zenginleşebilir. Öğrenme ile ilgili araştırmalar yapılırken görsel imgelerin bu süreçte çok önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Çilenti (1988)'ye göre öğrendiklerimizin % 83'ü görme neticesiyle kalıcı olur. Tarihsel bilgilerinde öğrenci tarafından hatırda kalma düzeyi görerek öğrenmede çok daha fazlalaşır. Gazetelerinde görsellik unsurunu ön plana koyan bir eğitim materyali olduğu düşünülürse öğretmenlerin verdiği olumlu görüş bu bilgiyi doğrular niteliktedir.

- "Gazeteler, öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirir." Önermesine % 27,7'si tamamen katıldıklarını, % 63,6'sı katıldıklarını, % 6,4'ü kararsız olduklarını, % 1,6'sı katılmadıklarını, 0,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu gazetelerin iyi bir okuma materyali olduğu ve tablonun birinci önermesindeki öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir yargısına verdikleri olumlu görüşle örtüşebilir. Street (2002)'ye göre gazeteler, okuryazarlık aktiviteleri ve diğer gerçek dünya deneyimleri arasındaki sosyal etkileşimleri ve ilişkileri vurgulayan öğretmenleri ve öğrencileri okumaya teşvik ederler. Sınıflarda gazeteleri kullanan öğretmenler, öğrenciler için hayat boyu okuma alışkanlığını desteklemiş olur. Heitzman (1979)'a göre de gazetenin birçok eğitimci için en büyük cazibesi, okuma becerilerini geliştirmesinde yatar. Araştırmalar, gazetenin becerikli ve düşünceli kullanımının

okuma arzusunu harekete geçirebildiğini açık bir şekilde göstermişlerdir. Munck (2006)'a göre de tarih derslerin gazeteleri okuyan ve kullanan bireyler ilerde bu kaynakları okumak konusunda da kendilerinde cesaret bulur.

- "Gazeteler, öğrencilerin tarihi günlük olayları zihinlerinde canlandırmalarına katkı sağlar." Önermesine % 23,6'sı tamamen katıldıklarını, % 60,7'si katıldıklarını, % 8,6'sı kararsız olduklarını, % 6,4'ü katılmadıklarını, 0,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye % 85 oranında büyük bir çoğunlukla olumlu görüş bildiren öğretmenler özellikle bu ders için gazete kullanımının önemini açıkça ortaya koymuştur. Tarihin geçmişten haber vermesi birey için ilgi çekicidir. İşte gazeteler ile birey imgelemde bulunarak tarihsel olan ve kişileri kafasında canlandırabilir (Çencen, 2011). Gazetelerin bu yönü oldukça önemlidir ki Carey ve Greenberg (1991)'e göre gazete okuyucuyu farklı dünyalara götüren birer sihirli materyal görünümündedir. Hall (1934)'a göre de güncel gazeteler günlük olayları ve fikirleri pratik uygulamalarıyla verirken; tarihsel gazeteler geçmişi gerçekçi olarak canlandırır bunu da yaparken hayal gücünü serbest bırakır.

- "Gazeteler, öğrenme sürecini kolay ve eğlenceli hale getirir." Önermesine % 16,6'sı tamamen katıldıklarını, % 58,6'sı katıldıklarını, % 13,9'u kararsız olduklarını, % 8,2'si katılmadıklarını, % 2,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin önermeye olumlu görüş bildirmeleri bu derste gazetelerin kullanılmasına yönelik olumlu bir tutumda olduklarının bir göstergesidir. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi özellikle ezber ağırlı bir derstir. Öğrenci bu derste materyal kullanılmazsa pasif alıcı durumuna düşer. Ancak gazetelerin yardımıyla yapılacak etkinlikler öğrenciyi hem bireysel hem de toplu olarak derse katar ve öğrenme sürecini de zevkli hale getirir.

- "Gazeteler, sınıf ile dışarıdaki gerçek dünya arasında bir köprü kuramaz." Önermesine % 4,5'i tamamen katıldıklarını, % 13'ü katıldıklarını, % 8,6'sı kararsız olduklarını, 46,6'sı katılmadıklarını, % 27,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin büyük oranda olumlu görüş bildirmeleri gazeteyi toplumsal bir ürün, toplumun gerçeklerini kurgulayıp yansıtan bir materyal olarak

görmelerini destekler niteliktedir. Tarih bizzat insanın kendisidir. Bunun sonucu olarak tarihi olaylar toplumun bir parçasıdır. Öğretmenler gazetede geçen şahısların derse konu olmuş bir gazete başlığının toplumun gerçek dünyanın bir ürünü olduğu bilincini öğrenciye vermelidir. Tarihi olguların sabit olaylarınsa devinimsel olduğunu öğrenci gazeteler yardımıyla anlayabilir. Bu da ilerde geçmişten hareketle geleceği kestirebilme becerisini öğrenciye kazandıracaktır.

- "Gazeteler, öğrencilere yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı kazandırır." Önermesine % 30,2'si tamamen katıldıklarını, % 51,8'i katıldıklarını, % 10,5'i kararsız olduklarını, % 6,1'i katılmadıklarını, % 1,4'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.
- "Gazeteler, canlı ya da cansız varlıkların gerçek görünümlerinin sınıf ortamlarında gösterilmesini sağlarlar." Önermesine % 14,1'i tamamen katıldıklarını, % 49,3'ü katıldıklarını, % 18,2'si kararsız olduklarını, % 15,7'i katılmadıklarını, % 2,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin olumlu görüş bildirmesi gazetelerin sahip olduğu başta resimler olmak üzere diğer görsel malzemelerin öğretimde ne kadar önemli malzemeler olduklarını bildiklerinin bir sonucu olabilir. Gazeteler vasıtasıyla geçmişten günümüze gelen her türlü görsel malzeme, başka yolla elde edilmesi mümkün olmayan pek çok tarihsel bilgiyi bünyesinde barındırmaktadırlar. Bunların başında olan resimler, geçmişi anlamamıza yardım eden değerli kaynakların başında gelmektedir. Tarihçiler için önemli bir kaynak olan resimler, bilimsel olarak ortaya konan tarihi bilgileri öğrencilerine öğretmekle yükümlü olan öğretmenlerin; başka hiçbir biçimde geri getirmeleri mümkün olmayan geçmişi, öğrencilerin gözünde canlandırmak için kullanabilecekleri önemli somutlaştırıcılardır. Bu özellikleri ile resimler geçmişe ait bilgileri öğrencilere kazandırmanın yanı sıra, tarihsel becerilerin geliştirilmesine de katkı sağlamaktadırlar.

- "Gazeteler, karmaşık konuları basit ve etkili bir biçimde öğretir." Önermesine % 8,6'sı tamamen katıldıklarını, % 50,5'i katıldıklarını, % 25'i kararsız olduklarını, % 14,5'i katılmadıklarını, % 1,4'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunlukla olumlu görüş bildirmeleri dersin karmaşık ve yer yer zor olan konularını gazete vasıtasıyla

kolaylaştırmaya yönelik inançlarıdır. Bazen sayfa sayfa bilgiyi bir tek fotoğraf ya da etkili bir gazete manşeti özetleyebilir.

- "Gazeteler, öğrencilere öğrendikleri ile dünyada olup bitenleri ilişkilendirmelerine yardım eder." Önermesine % 21,8'i tamamen katıldıklarını, % 64,8'i katıldıklarını, % 6,6'sı kararsız olduklarını, % 5,7'i katılmadıklarını, % 1,1'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Tarih dersi birbiri ardına devam eden olayların devamıdır. Öğrencinin gazeteler yardımıyla öğrendiği tarihi bir olay veya olgu sadece yaşanan dönemle sınırlı kalmaz. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde de bu aynen böyledir. Örneğin 20. Yüzyılın başında ortaya çıkışı ekonomik sebeplere dayanan Birinci Dünya Savaşı 21. Yüzyıl dünyasında savaş olgusu içinde bir sebep olabilir. Yine Atatürk' *"Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazsa kazanılacak başarılar yaşayamaz, az zamanda söner"*. vecizesini sadece yaşadığı dönemi kastederek söylememiştir. Burada önemli olan öğrencinin bu ders için öğrendiklerini sebep ve sonuç ekseninde gelecek içinde yordaması ve ondan gerekli hipotezleri çıkarmasıdır.

- "Gazeteler, her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak sağlayamaz" Önermesine % 4,5'u tamamen katıldıklarını, % 19,1'i katıldıklarını, % 12,3'ü kararsız olduklarını, % 46,4'ü katılmadıklarını, % 17,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin bu önermeye karşı olumlu görüş bildirmeleri gazeteleri hem bu derste hem de diğer dersler için öğrencilerde öğrendikleri konuları rahatlıkla ilişkilendirebilecekleri disiplinler arası bir kaynak ve öğretim materyalleri olarak gördüğünün bir sonucudur. Nicholas (1997)'a göre dil öğrenimi, çapraz müfredat, ilgi, toplum odaklı, çevresel ve küresel açıdan farkındalık bir öğretmen, bu amaçların hepsini bireylere nasıl kazandırabilir? Bunun çözümü, onlara her gün bir gazete okutmaktır. Turner (1982)'a göre eğitiminde gazete kullanmanın bütün avantajlarından belki de en önemlisi, bütün müfredatla sağlanan ara yüzdür. Gazete okumakla, sosyal çalışmalarla, dil sanatlarıyla ve diğer disiplinlerle düzenli bir şekilde uyum sağlanabilir.

- "Gazeteler çoklu bakış açısının gelişmesini destekler." Önermesine % 18,2'si tamamen katıldıklarını, % 64,1'i katıldıklarını, % 7,7'si kararsız

olduklarını, % % 7,7'si katılmadıklarını, % 2,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin bu önermeye çoğunlukla olumlu görüş bildirmeleri gazeteleri derste kullanılırken öğrencilerden çoklu bakış açısından doğan eleştirel düşünme, yorumlama, sorgulama, analiz etme gibi yetenekleri beklediğinin bir ifadesidir. Çoklu bakış açısı gazetelerin öğrenciye kazandırabileceği önemli yeteneklerden biridir. Yahşi (2011)'de yaptığı çalışmasında tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve geçmiş ve günümüz olaylarına karşı çok perspektifli bir bakış açısı geliştirdiği bulgusuna rastlamıştır. Yine benzer bulgular Beryyman (1977)'ın ve Maheshwarı'nın (1980) deneysel bulgularında da gözlemlenmiştir.

- "Gazeteler ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesine katkı sağlamaz." Önermesine % 13,8'i tamamen katıldıklarını, % 2,7'si katıldıklarını, % 8,1'i kararsız olduklarını, % 54,8'i katılmadıklarını, % 33,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye % 88 oranında olumlu görüş bildiren öğretmenler, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, kitabın yanında gazeteyi de yardımcı bir eğitim unsuru bir konu pekiştireci olarak görmektedirler

- "Gazeteler öğrencilerin güncel olayların gelecekte yaşamı nasıl etkileyeceğini kestirebilmesine katkı sağlar." Önermesine % 20,2'nin tamamen katıldıklarını, % 64,8'i katıldıklarını, % 7,7'si kararsız olduklarını, % 5,2'si katılmadıklarını, % 2'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden hareketle öğretmenlerin gazeteyi güncel bir bilgi kaynağı olarak öğrencide geleceğe yönelik çıkarımlar belirlemede önemli bir araç olarak gördüğü sonucu çıkar. Gazeteler sayesinde öğrenci bugünü şekillendiren olayların gelecekte de benzer veya farklı olarak nasıl tezahür edebileceği sayesinde fikir sahibi olur. Bu faktörün gerçekleşmesinde en önemli etken gazetelerin öğrenci de gerçekleştireceği çoklu bakış açısıdır. Bugün İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Avrupa Birliği sürecini değerlendirebilen bu konu hakkında gazetelerden güncel bilgileri toparlayan bir öğrenci gelecekte bu gruba alternatif birlikler veya oluşumların siyasi ve sosyal statüde neler yapabileceği hakkında ileriye yönelik çıkarımlarda bulunur.

6.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde, gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşleri;

a Cinsiyete göre,

b Okul türüne göre,

c Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

a) Cinsiyete Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 22 de yer almaktadır.

Tablo 22: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Cinsiyet	N	X (ort.)	S	sd	t	p
Kadın	188	25,6	3,9	438	1,66	0.09
Erkek	252	26,2	3,6			

*p≤.05

Tablo 22 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir, t(438)=1,66, p>.05.

b) Okul Türüne Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 23 de yer almaktadır.

Tablo 23: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Görev Yapılan Okul Türü Farklılığına Göre t Testi Tablosu

Okul Türü	**N**	**X (ort.)**	**S**	**sd**	**t**	**p**
Devlet	334	25,7	3,9	433	2,18	0.03
Özel	101	26,6	3,1			

*p≤.05

Tablo 23 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermektedir, t(433)=2,18, p<.05.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin gazetelerin doğasına ilişkin tutumları (ort.=26,6), devlet okullarında çalışan öğretmenlere (ort.=25,7) göre daha olumludur. Bu durum özel okulların mevcut eğitim anlayışının dersi gazete veya başka ders materyalleriyle işlemesi hususunda daha olumlu bir görüşe sahip olduğunu gösterir. Bundan daha önemlisi özel okulun sahip olduğu fiziki ve sosyal imkânlarının fazla oluşu da böyle bir farklılığın gerçekleşmesinde pay sahibi olabilir.

c) Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeme Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 24 de yer almaktadır.

Tablo 24: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Mesleki Kıdem Farklılığı için Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	86,952	4	21,738	1,507	,199
Gruplar içi	6274,312	435	14,424		
Toplam	6361,264	439			

*p≤.05

Tablo 25: Gazetelerin Doğası Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Kıdem (yıl)	N	X (ort.)	S	F	p
1-5	94	26	3,8		
6-10	127	26,1	3,5		
11-15	99	26,2	3,6	1,24	0.29
16-20	71	25,3	4,3		
21 ve üzeri	49	25,1	4,3		

Tablo 24 ve 25 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=1,24$, $p>.05$.

d) En Son Mezun Olduğu Okul Derecesine Göre Farklılık Göstermekte midir?

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin en son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 26 ve 27 de yer almaktadır.

Tablo 26: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Doğasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin En Son Mezun Olunan Okul Derecesindeki Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	71,565	4	17,891		
Gruplar içi	6289,699	435	14,459	1,237	,294
Toplam	6361,264	439			

*$p\leq.05$

Tablo 27: Gazetelerin Doğası Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Mezun olduğu okul-derece	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
Eğitim Ens.	18	23,9	2,9	1,34	0.25
Eğitim Fak.	239	25,9	3,9		
Fen-Edeb. Fak.	104	25,9	3,9		
Lisansüstü	51	26,2	3,5		

Tablo 26 ve 27 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin doğasına ilişkin öğretmen görüşlerinin son mezun olduğu okul derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=1,1$, $p>.05$.

Tablo 28: Gazetelerin Doğası Maddelerine İlişkin Madde-Test Korelasyonları

Madde No	**GAZETELERİN DOĞASI** **Madde-Test Korelasyon Katsayısı**
MADDE-26	0.44
MADDE-27	0.50
MADDE-28	0.44
MADDE-29	0.62
MADDE-30	0.67
MADDE-31	0.68
MADDE-32	0.61

Tablo 29: Öğretmenlerin Gazetelerin Doğası ile ilgili Önermelerine İlişkin Frekans ve Yüzde Değerleri

	Önermeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biridir.	**f**	10	33	23	245	129
		%	% 2,3	% 7,5	% 5,2	% 55,7	29,3
2	Gazeteler eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracı değildir.	**f**	28	122	55	173	62
		%	% 6,4	% 27,7	% 21,5	%39,3	%14,1
3	Gazeteler olayları yaratmayıp, gerçekleri bir olaydan hareket ederek okuyucuya anlayabileceği biçimde sunarlar.	**f**	5	67	77	262	29
		%	% 1,1	% 15,2	% 17,5	% 59,5	%6,6
4	Gazeteler, kolay elde edilebilen, pahalı olmayan, çok amaçlı, güncel bilgiler kaynağıdır.	**f**	4	23	19	261	133
		%	%0,9	%5,2	% 4,3	%59,3	% 30,2
5	Gazeteler aynı zamanda tarihi, günlük olarak aktaran kaynaklardır.	**f**	7	45	28	269	91
		%	%1,6	% 10,2	% 6,4	% 61,1	%20,7
6	Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb) ve her düzeyde (okul öncesinden yüksek öğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araçtır.	**f**	11	85	86	186	72
		%	% 2,5	% 19,3	% 19,5	% 42,3	% 16,4
7	Gazeteler bilgileri, öğrenciye ders kitaplardan çok daha ilginç bir biçimde sunan kaynaklardır.	**f**	11	74	94	211	50
		%	% 2,5	% 16,8	% 21,4	% 48	% 11,4

Öğretmenlerin gazetelerin doğasına ilişkin önermelere verdiği cevapların oranlarını Tablo 29 ortaya koymaktadır. Buna göre öğretmenler;

- "Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biridir." Önermesine % 29,3'ü tamamen katıldıklarını, % 55,7'si katıldıklarını, % 5,2'si kararsız olduklarını, % 7,5'i katılmadıklarını, % 2,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık olarak %80'i gazeteyi doğasına uygun bir şekilde en kolay ulaşılabilecek bir güncel bilgi kaynağı olarak görmüşlerdir. Segall ve Schmıdt (2006)'e göre gazetelerin en önemli özelliği zaten budur. Gazeteler ucuz, çok yönlü tek ya da toplu bir şekilde kullanılıp bilgiye götüren güncel bilgi kaynaklarıdır. Manning (2001)'e göre de eğitim de ortamında kullanılan ya da kullanabilecek olan diğer materyaller zaman içinde eskirken gazeteler ucuz olması ve her zaman ilgi gören bir materyal olması özelliğinden bir şey kaybetmeyecektir.

- "Gazeteler eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracı değildir." Önermesine % 14,1'i tamamen katıldıklarını, % 39,3'ü katıldıklarını, % 21,5'i kararsız olduklarını, % 27,7'si katılmadıklarını, % 6,4'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermede öğretmenlerin verdiği cevapların dağılımı gerçekten ilginçtir. Burada yaklaşık olarak yarısı gazeteyi bir öğrenme aracı olarak görmemektedir. Tabloda ki diğer önermelerde gazeteyi doğası gereği bir eğitim malzemesi olarak gören önermelere olumlu yaklaşan öğretmenlerin yarısının burada bunun tersini ifade etmesi düşündürücüdür. Bunun iki sebebi olabilir. Birincisi; öğretmenlerin gazeteleri sınıf ortamında kullanmak adına bir eğitim eksikliğinden bahsetmesi bunun nedeni olarak da şu an böyle bir yargıya sahip olmaları. İkincisi ise sorudaki olumsuzluk ifadesini dikkat eksikliği yüzünden kaçırmış olmasıdır. Gazeteler Deveci (2005)'ye göre gazeteler gerçek dünyayı insanların önüne getiren, eğitimsel ve çok yönlü bir öğrenme aracıdır.

- "Gazeteler olayları yaratmayıp, gerçekleri bir olaydan hareket ederek okuyucuya anlayabileceği biçimde sunarlar." Önermesine % 6,6'sı tamamen katıldıklarını, % 59,5'i katıldıklarını, % 17,5'i kararsız olduklarını, % 15,2'si katılmadıklarını, % 1,1'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermede öğretmenlerin gazetenin doğasına ilişkin bu özelliğe olumlu yaklaşmaları oldukça önemlidir. Çünkü gazeteler bir olay örgüsü etrafında farklı şekillerde aynı olayı ifade edebilme özgürlüğüne sahiptir. Bazen gazetelerin objektiflik ilkesine ters düşen gerçekliği de budur. Çünkü aynı olayı farklı şekilde ifade edilmesi güvenilmez sonuçları da ortaya çıkarabilir. Gazeteler toplumun geneline hitap ettikleri için böyle bir özelliği vardır. Carey ve Greenberg (1991)'e göre de gazeteler bu yönüyle okuyucuyu dünyanın herhangi bir yerine götürebilir. Burada önemli olan öğretmenlerin

de üzerinde görüş birliğine vardıkları gazetelerin ortaya çıkış sebebini bir gerçekliğe dayandırmaları olay örgüsüne de bu açıdan yaklaşmalarıdır.

- "Gazeteler, kolay elde edilebilen, pahalı olmayan, çok amaçlı, güncel bilgiler kaynağıdır." Önermesine % 30,2'si tamamen katıldıklarını, % 59,3'ü katıldıklarını, % 4,3'ü kararsız olduklarını, % 5,2'si katılmadıklarını, % 0,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye göre de öğretmenlerin araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun gazeteyi bir eğitimde kullanılabilecek güncel bir kaynak olarak gördüğü sonucu çıkar.

- "Gazeteler aynı zamanda tarihi, günlük olarak aktaran kaynaklardır." Önermesine % 20,7'si tamamen katıldıklarını, % 61,1'i katıldıklarını, % 6,4'ü kararsız olduklarını, % 10,2'si katılmadıklarını, % 1,6'sı ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazeteler en önemli özelliklerinden biri güncel, ucuz, kolay elde edilebilir olmalarının yanında yayımlandıkları dönem içinde olayları belli bir kronoloji esasına göre de vermeleridir. Gazete bu yönüyle bizim çalışmamıza da konu olmuştur. Genelde tarih disiplini özelde ise İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kendi içinde siyasi, sosyal, ekonomik bir olaylar bütünüdür. Gazeteler de tarihsel süreçte dönemin bir anlamda her yönü ile fotoğrafını çeken ve yorumlayan birinci elden kaynaklardır. Bu yönü ile öğrencilerden istediğimiz tarihsel düşünme becerilerinin de gerçekleşmesinde gazetenin payı tartışılmaz. Hall (1934)'a göre; Her tarih öğretmeni şüphesiz ki tarihi bir gazeteyi geçmişin resmini yeniden inşa etmede öğrenciye katacağı değerin anlamını biliyordur. İfadesiyle öğrenciler için tarihsel gazetelerin değerini belirtmiştir. Öğretmenlerin de bu önermeye çoğunlukla olumlu yaklaşmaları bu ders için gazeteyi kullanma inançlarının olduğunun açık bir göstergesidir.

- "Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb) ve her düzeyde (okul öncesinden yüksek öğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araçtır." Önermesine % 16,4'ü tamamen katıldıklarını, % 42,3'ü katıldıklarını, % 19,5'i kararsız olduklarını, % 19,3'ü katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin yaklaşık :% 60'ı olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu durum öğretmenlerin gazeteyi gerek bu derste gerekse diğer derslerde bir eğitim aracı olarak gördüklerinin açık bir göstergesidir. Burada düşündürücü olan katılmayan ve kararsız olanların sayısının hemen hemen aynı ve toplamının fazla oluşudur. Bu durumun ortaya çıkmasında öğretmenlerin gazeteyi eğitimde kullanmayı bilmemelerinden kaynaklanan bir öz yeterlilik eksikliği olduğu düşünülebilir.

- "Gazeteler bilgileri, öğrenciye ders kitaplardan çok daha ilginç bir biçimde sunan kaynaklardır." Önermesine % 11,4'ü tamamen katıldıklarını, % 48'i katıldıklarını, % 21,4'ü kararsız olduklarını, % 16,8'i katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin yarısından fazla bir yüzde ile katılması İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazeteyi ders kitabının eksik yanlarını ikame etmek için kullanılabilir materyal olarak gördüklerinin bir kanıtıdır. Sınıflarda gazete kullanılmasının en önemli faydası gazetenin her gün yenilenmesidir çünkü haberler her gün yenilenir. Bu doğrultuda gazetelerin yaşayan ders kitapları olduğu söylenebilir (Newspapers Maintain the Brain, 2011).

Gazetenin ders kitaplarından daha ilginç bir şekilde bilgileri sunması gazetelerin bilgileri görsellik unsurunu ön planda tutarak vermesinden ileri gelir. Ders kitabı okuyarak sıkıldığını söyleyen biri gazete okurken aynı şeyi düşünmeyebilir. Hiçbir pedegojik ders kitabı dünyanın günlük akışını gazeteler gibi tutamaz (Newspaper in the Classroom Project Teacher Guide, 1972).

6.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretiminde, gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları;

a Cinsiyete göre,

b Okul türüne göre,

c Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

a) Cinsiyete Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 30 da yer almaktadır.

Tablo 30: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına İlişkin Öğretmen İnançlarının Cinsiyete göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Cinsiyet	**N**	**X (ort.)**	**S**	**sd**	**t**	**p**
Kadın	188	39,3	5,2	438	0,04	0.96
Erkek	252	39,3	4,6			

*p≤.05

Tablo 30 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir, t(438)=0,04, p>.05.

b) Okul Türüne Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları görev yaptıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 31 de yer almaktadır.

Tablo 31: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına İlişkin Öğretmen İnançlarının Görev Yapılan Okul Türü Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Okul Türü	**N**	**X (ort.)**	**S**	**sd**	**t**	**p**
Devlet	334	38,9	5	433	2,68	0.01
Özel	101	40,5	4,7			

*p≤.05

Tablo 31 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin inançlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermektedir, t(433)=2,68, p<.05.

Özel okullarda çalışan öğretmenlerin gazetelerin doğasına ilişkin tutumları (ort.=40,5), devlet okullarında çalışan öğretmenlere (ort.=38,9) göre daha olumludur.

c) Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeme Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 32 ve 33 de yer almaktadır.

Tablo 32: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına İlişkin Öğretmen İnançlarının Mesleki Kıdem Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	361,103	4	90,276		
Gruplar içi	10441,661	435	24,004	3,761	,005
Toplam	10802,764	439			

*p≤.05

Tablo 33: Öğretmen İnanç Alt Probleminde Mesleki Kıdem Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Kıdem (yıl)	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**	**Anlamlı fark**
1-5	94	39,6	4,7			
6-10	127	39,9	4,3			
11-15	99	39,9	5,6	3,76	0.01	6-10 ve 21 yıl üzeri
16-20	71	38,2	5,2			
21 ve üzeri	49	37,4	4,8			

Tablo 32 ve 33 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermektedir, F(4,435)=3,76, p<.05.

Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Scheffe testi yapılmış ve 2 grup arasında anlamlı farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Buna göre; 6-10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin gazetelerin kullanılmasına ilişkin tutumları (ort.=39,9), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlere (ort.=37,4) kıyasla daha olumludur. Bu durum 6-10 yıl kıdem derecesine sahip öğretmenlerin genellikle eğitim fakültesi mezunu olup lisans öğrenimleri sırasında eğitim teknolojileri kullanımı ve öğretim yöntemleri derslerini almaları neticesiyle dersi farklı öğretim metotlarıyla anlatmaya yönelik olumlu bir tutum sergilemeleriyle açıklanabilir.

d) En Son Mezun Olduğu Okul Derecesine Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları en son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 34 ve 35 de yer almaktadır.

Tablo 34: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetenin Kullanılmasına İlişkin Öğretmen İnançlarının Mezun Olunan Okul Derecesi Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	85,095	4	21,264		
Gruplar içi	10717,669	435	24,638	,863	,486
Toplam	10802,764	439			

*p≤.05

Tablo 35: Öğretmen İnanç Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesi Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Mezun olduğu okul-derece	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
Eğitim Ens.	18	38,7	5,9		
Eğitim Fak.	239	39,5	4,8		
Fen-Edeb. Fak.	104	38,6	5,2	0,86	0.49
Lisansüstü	51	39,8	4,9		
Diğer	28	39,2	4,7		

Tablo 34 ve 35 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin kullanılmasına ilişkin öğretmen inançları son mezun olduğu okul derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=0,86$, $p>.05$.

Tablo 36: Gazetelerin Kullanımında Öğretmen İnançlarına İlişkin Madde-Test Korelasyonları

Madde No	**ÖĞRETMEN –İNANÇ TUTUMLARI** **Madde-Test Korelasyon Katsayısı**
MADDE-33	0.70
MADDE-34	0.66
MADDE-35	0.54
MADDE-36	0.55
MADDE-37	0.55
MADDE-38	0.35
MADDE-39	0.49
MADDE-40	0.55
MADDE-41	0.35
MADDE-42	0.23
MADDE-43	0.17

Tablo 37: Gazetelerin Kullanımında Öğretmen İnançlarına İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri

	Önermeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Gazeteler, öğrencilerin derse odaklanmasında önemli bir araçtır.	**f**	11	77	103	201	48
		%	% 2,5	% 17,5	% 23,4	% 45,7	% 10,9
2	Gazetelerin öğrencilerin bilgilerini artırmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar göstermelerine yardımcı olur.	**f**	11	33	85	257	54
		%	% 2,5	% 7,5	% 19,3	% 58,4	% 12,3
3	Gazeteler aracılığıyla öğrenciler bazı soyut kavramları somutlaştırırlar.	**f**	7	31	54	280	68
		%	% 1,6	% 7	% 12,3	% 63,6	% 15,5
4	Gazeteler, ahlak eğitimi için değer kazandırmada iyi bir araçtır.	**f**	131	94	137	44	34
		%	% 29.8	% 21,4	%31,1	% 10	%7,7
5	Gazeteler motivasyonu ve katılımı yüksek sınıf içi tartışma altyapısını da hazırlar.	**f**	9	40	67	240	84
		%	% 2	% 9,1	% 15,2	%54,5	%19,1
6	Kullanılacak gazetelerin dili sade olmalıdır.	**f**	11	16	20	207	186
		%	%2,5	%3,6	% 4,5	% 47	% 42,3
7	Gazeteler ders kitaplarında daha fazla kullanılmalıdır.	**f**	211	177	25	19	8
		%	% 47,9	% 40,2	% 5,6	% 4,3	% 1,8
8	Gazeteler, öğretim programının amaçlarını kazandırmada iyi bir araçtır.	**f**	22	67	83	216	52
		%	% 5	% 15,2	% 18,9	% 49,1	% 11,8
9	Gazeteler diğer öğretim materyalleri (resim, karikatür, harita vb.) ile de desteklenmelidir.	**f**	5	17	15	275	128
		%	%1,1	% 3,9	% 3,4	% 62,5	% 29,1
10	Gazetelerin seçiminde, öğrencinin yaşının göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum.	**f**	3	14	21	219	183
		%	%0,7	% 3,2	% 4,8	% 49,8	%41,6
11	S.B.S giriş sınavına yönelik yapılan hazırlıkların yoğunluğu gazetelerin derste kullanımını engellemektedir.	**f**	22	60	65	195	98
		%	% 5	% 13,6	%14,8	% 44,3	% 22,3

Gazetelerin İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılmasında öğretmen inançları alt boyutuna ilişkin verdiği cevapların oransal dağılımı Tablo 37'de verilmiştir. Öğretmenler;

- "Gazeteler, öğrencilerin derse odaklanmasında önemli bir araçtır." Önermesine % 10,9'u tamamen katıldıklarını, % 45,7'si katıldıklarını, % 23,4'ü kararsız olduklarını, % 17,5'i katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin önermeye olumlu görüş bildirmeleri ve katılım oranlarının yüksekliği, öğrenciler tarafından "sıkıcı", "kuru bilgi yığını", "ezber dersi" olarak algılan bu dersin, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin bireylerin ilgilerini çekebilmede ve derse odaklanmasında gazetelerin gerekliliğini açıkça ortaya koyması açısından önemli olabilir. Şöyle ki öğrencinin bu dersi öğrenme sürecinde her zaman karşılaştığı öğrenim materyalleri olan kitap, tahta, harita vs… farklı olarak döneme ait bir gazeteyi görmeleri en azından öğrencide merak ve hayret duygusunu harekete geçirecektir. Bu yönüyle Segall ve Schmidt (2005)'e göre de müfredat programıyla ilişkilendirilecek bir gazete etkinliği genellikle dersi canlı kılarken dikkat çekme ve derse odaklanmayı da sağlar. Ünlüer (2008)'de çalışmasında Sosyal Bilgiler derslerinde gazete kullanımının derse karşı olumlu tutum geliştirdiği bulgularına ulaşmıştır.

- "Gazetelerin öğrencilerin bilgilerini artırmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar göstermelerine yardımcı olur." Önermesine % 12,3'ü tamamen katıldıklarını, % 58,4'ü katıldıklarını, % 19,3'ü kararsız olduklarını, % 7,5'i katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin olumlu yönde katılmaları derste gazete kullanılmasına ilişkin öğrenme ve öğretme sürecinde yararının yadsınamaz derecede önemli olduğu farkındalığını taşıdıklarını gösterir. Gazetelerin öğrencilerin bilgi birikimini arttırmada ve öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmesini sağlamaya yönelik faydası Rajaretnam (2002) , Olson (1984) ve Ünlüer (2008) tarafından yapılan çalışma bulgularıyla örtüşmektedir.

- "Gazeteler aracılığıyla öğrenciler bazı soyut kavramları somutlaştırırlar." Önermesine % 15,5'i tamamen katıldıklarını, % 63,6'sı katıldıklarını, %

12,3'ü kararsız olduklarını, % 7'si katılmadıklarını, % 1,6'sı de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye yaklaşık olarak % 80 oranında öğretmenlerin olumlu görüş bildirmeleri gazeteyi bu derste kullanma yönünde önemli bir avantajı fark edebilmeleri açısından önemlidir. Çünkü gazetelerin işlevsel açıdan en önemli özelliklerinden biri zengin görsel unsurları barındırmasıdır. Fotoğraflar ve resimlerde olayların içine müdahale etmeyip doğrudan anı yakalayan canlı tanıklardır. Bu açıdan düşünülürse fotoğraflar ve resimlerle zengin olan gazete öğrenci için soyut olan kavramları somutlaştırabilir. Bu konuda bazen ders kitapları bile yetersiz kalırken gazeteler bu açığı rahatça kapatabilir. Özellikle İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde fotoğraf ya da resimlerin kullanımı bir anlamda öğrenciyi olayın yaşandığı döneme götürmesi bakımından önemlidir.

- "Gazeteler, ahlak eğitimi için değer kazandırmada iyi bir araçtır." Önermesine % 7,7'si tamamen katıldıklarını, % 10'u katıldıklarını, % 31,1'i kararsız olduklarını, % 24,4'ü katılmadıklarını, % 29,8'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin yarısından fazlası olumsuz bir ifadeyle yaklaşmıştır bu da gazeteyi ahlak eğitimi aracı olarak görmediği gerçeği ortaya koyar. Tarihsel arşiv kaynaklı gazeteleri ayrı tutarsak bu durum derste kullanılabilecek güncel gazetelerin izlediği yayın politikasından kaynaklanabilir. Çünkü öğretmenler çalışmamızın diğer bir alt boyutu olan gazetelerin öğretimdeki durumunda var olan gazetelerin birçoğunun öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uymadığını yönünde bir ifade kullanmışlardır.

- "Gazeteler motivasyonu ve katılımı yüksek sınıf içi tartışma altyapısını da hazırlar." Önermesine % 19,1'i tamamen katıldıklarını, % 54,5'i katıldıklarını, % 15,2'si kararsız olduklarını, % 9,1'i katılmadıklarını, % 2'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazetelerle yapılacak ders etkinliklerinde farklı gazeteler kullanılarak öğrenciden bir ortak noktada buluşması istenecektir. Yani öğrenci dersle ilgili bir gazete haberini kendince benzer ya da farklı düşünce yönleriyle karşılaştıracaktır. Etkinlikleri öğretmen bireysel ya da grupla hazırlayabilir burada önemli olan bireysel ya da grupsal ne olursa olsun öğrencilerin kendilerinden farklı düşünce ya da değerlere saygıyla yaklaşmasıdır. Öğretmenin görevi de bizzat bu ortamı sağlamaktır (How to Use the

Newspaper in the Classroom, 2011). Kabapınar ve Baysal (2004)'ın çalışmasında bu yönde yapılan bir gazete etkinliği önermede ki olumlu yargıyı doğrular niteliktedir.

- "Kullanılacak gazetelerin dili sade olmalıdır." Önermesine % 42,3'ü tamamen katıldıklarını, % 47'si katıldıklarını, % 4,5'i kararsız olduklarını, % 3,6'sı katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu bir görüş bildirmesi genelde İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük özelde ise tarih dersleri için oldukça önemlidir. Özellikle ilköğretim aşamasında bu durum çocuğa görelik ilkesi açısından büyük önem taşır. Elbette sınıfa getirilen arşiv kaynaklı eski gazeteler veya manşetler dili sade bir şekilde ele alınmamıştır ama burada öğretmen gerekli sadeleştirmeyi yapmalıdır. Gazetenin içinde geçen eski kavramların bugünkü karşılığını tam karşılamasa bile vermeye çalışması öğretmenin sorumluluğundadır. Ünlüer (2008)' e göre gazete kullanımında konu ve içerik basit tutulmalı, gazete etkinliklerini güçleştirecek yollara gidilmemelidir.

- "Gazeteler ders kitaplarında daha fazla kullanılmalıdır." Önermesine % 1,8'i tamamen katıldıklarını, % 4,3'ü katıldıklarını, % 5,6'sı kararsız olduklarını, % 40,2'si katılmadıklarını, % 47,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin yaklaşık %90'ı olumsuz bir şekilde yaklaşmıştır. Bu durumu fazla yadırgamamak gerekir çünkü hiçbir eğitim materyali ders kitabı kadar uzun süre, etkili, derli toplu bir konu bütünlüğü sunmaz. Gazete başta olmak üzere diğer öğretim materyalleri sadece ders kitabını destekler nitelikle onların eksik taraflarını kapatacak şekilde tasarlanabilir. Yani bir anlamda ders kitabına yardımcıdır. Ancak şu unutulmamalıdır ki gazeteler Street (2002)'in belirttiği gibi ders kitapları kadar okumaya korkutucu kaynaklar değildir. Heitzman (1979)'a göre her müfredat alanında ders kitapları ile onların içeriklerini geride bırakan yeni gelişmeler arasındaki boşluğu gazeteler doldurur. Hiçbir ders kitabı günümüzün bilgi patlamasına yetişecek kadar hızlı bir şekilde yazılamaz, yayımlanamaz ve seçilemez. Günlük gazete, dün ile bugünü bağlayarak akademik ders kitaplarını kuvvetlendirir.

- "Gazeteler, öğretim programının amaçlarını kazandırmada iyi bir araçtır." Önermesine % 11,8'i tamamen katıldıklarını, % 49,1'i katıldıklarını, %18,9'u kararsız olduklarını, % 15,2'si katılmadıklarını, % 5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeye öğretmenlerin % 60'ı olumlu yaklaşmışlardır. Bu durumdan gazeteleri gerçek bir öğretim materyali olarak gördükleri sonucu çıkabilir. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrenciler, yazılı ve görsel basın tarafından güncel konuların ve haberlerin etkisi altındadır. Öğretmen öğrencilerin zihinlerinin tarihle ilgili güncel meselelerle meşgul olduğu zamanlarda ve dönem başında planlanmış dersin pek verimli olmadığı durumlarda, "güncellik ilkesinden" hareket etmeli, fırsatları değerlendirmelidir. Güncel konular, öğrencilere iş ve proje olarak verilmelidir. Öğrencilerde basın okuryazarlığı becerisi geliştirilmelidir (MEB, 2010). Manning (2001)'e göre de öğretim programlarının her alanı için gazeteler rahatlıkla istenen amaçların gerçekleşmesi için kullanılabilir. Gazetelerle gerçekleşecek her yeni keşif ders amaçları etkili bir biçimde kazandırır.

- "Gazeteler diğer öğretim materyalleri (resim, karikatür, harita vb.) ile de desteklenmelidir." Önermesine % 29,1'i tamamen katıldıklarını, % 62,5'i katıldıklarını, % 3,4'ü kararsız olduklarını, % 3,9'u katılmadıklarını, % 1,1'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden hareketle öğretmenlerin tamamına yakını gazetenin derste kullanılırken yanına yardımcı diğer öğretim materyalleriyle desteklenmesi gerektiği üzerinde görüş birliğine varmışlardır. Bazen arşiv kaynaklı gazetelerde dönemin basım yayım şartlarının etkisiyle çok fazla resim, karikatür vb… görsel unsurları içermez. Tamamen haber kaynağı şeklinde çıkan gazeteler eski olmanın da etkisiyle mat bir görünüm sunarlar. Bu durum öğrencilerin derste sıkılmalarına ve etkinliklere odaklanmalarına engel teşkil edebilir. Bu nedenle gazete haberlerinin elde olabilecek diğer görsel unsurlarla desteklenmesi gerekir. Örneğin İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde İkinci Dünya Savaşıyla ilgili bir gazete manşeti verilirken, savaşla ilgili orijinal fotoğrafların kullanılması oldukça faydalı olacaktır.

- "Gazetelerin seçiminde, öğrencinin yaşının göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum." Önermesine % 41,6'sı tamamen katıldıklarını, % 49,8'i katıldıklarını, % 4,8'i kararsız olduklarını, % 3,2'si katılmadıklarını, % 0,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermede öğretmenlerin tamamına yakını gazete seçiminde öğrenci seviyesi gözetilmesi gerektiği sonucunda görüş birliğine varmışlardır. Dersle ilgili olabilecek arşiv kaynaklı gazetelerin kullanımında bu durum oldukça önemli olabilir. Çünkü bu

ders etkinliğinde kullanılabilecek bazı gazeteler gerek yazı gerekse üslup olarak ağır olabilir. Güncel gazetelerde de haberin yanında gazetenin diğer yardımcı unsurları ya da bizzat haberin ele alınış biçimi öğrenci seviyesine hitap etmeyebilir. Bu durumda öğretmenin bazı sorumlulukları alması gerekir.

- "S.B.S giriş sınavına yönelik yapılan hazırlıkların yoğunluğu gazetelerin derste kullanımını engellemektedir." Önermesine % 22,3'ü tamamen katıldıklarını, % 44,3'ü katıldıklarını, % 14,8'i kararsız olduklarını, % 13,6'sı katılmadıklarını, % 5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermede öğretmenlerin gazete başta olmak üzere diğer etkinlikleri derste kullanamadıklarının buna sebep olarak da sınav sisteminin varlığını sebep olarak göstermeleri öğrencilerin bu dersin amaç ve kazanımlarını sadece sınavlarla denk tuttuğunun açık bir göstergesi olabilir. Zaten bu dersin son konularına doğru sınav ve dersaneler için rapor alıp okula gelmemeleri de öğretmenleri bu yönde bir görüş birliğine varmalarına sebep olabilir.

6.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretiminde, gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri;

a Cinsiyete göre,

b Okul türüne göre,

c Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

a) Cinsiyete Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 38 de yer almaktadır.

Tablo 38: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumun Cinsiyete Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Cinsiyet	N	X (ort.)	S	sd	t	p
Kadın	188	39,8	0,43	438	0,25	0.81
Erkek	252	39,9	0,38			

*p≤.05

Tablo 38 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir, t(438)=0,25, p>.05.

b) Okul Türüne Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 39 da yer almaktadır.

Tablo 39: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Görev Yapılan Okula Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Okul Türü	N	X (ort.)	S	sd	t	p
Devlet	334	39,7	5,9	433	1,15	0.25
Özel	101	40,5	5,9			

*p≤.05

Tablo 39 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri görev yaptıkları okula göre anlamlı farklılık göstermemektedir, t(433)=1,15, p>.05.

c) Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeme Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler

için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 40 ve 41de yer almaktadır.

Tablo 40: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Mesleki Kıdeme Göre Farklılığı İçin Anova Testi Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	85,865	4	21,391		
Gruplar içi	15446,653	435	25,510	,602	,661
Toplam	15532,218	439			

*p≤.05

Tablo 41: Gazetelerin Öğretimdeki Durumu Alt Probleminde Mesleki Kıdem İçin Betimsel Veriler

Kıdem (yıl)	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
1-5	94	39,7	5,4		
6-10	127	39,9	6,2		
11-15	99	40,3	6,2	0,6	0.66
16-20	71	40,1	5,6		
21 ve üzeri	49	38,7	6,3		

Tablo 40 ve 41 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkilap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre anlamlı farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=3,76$, $p>.05$.

d) En Son Mezun Olduğu Okul Derecesine Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri en son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo- 42 ve 43 de yer almaktadır.

Tablo 42: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Durumunun Mezun Olunan Okul Derecesine Göre Farklılığı için Anova Testi Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	180,243	4	45,061		
Gruplar içi	15351,975	435	35,292	1,277	,278
Toplam	15532,218	439			

*p≤.05

Tablo 43: Gazetelerin Öğretimdeki Durumu Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesine İlişkin Betimsel Veriler

Mezun olduğu okul-derece	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
Eğitim Ens.	18	38,1	5,9		
Eğitim Fak.	239	39,5	4,8		
Fen-Edeb. Fak.	104	40,6	5,2	1,28	0.28
Lisansüstü	51	40,1	4,9		
Diğer	28	40,7	4,7		

Tablo 42 ve 43 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazetelerin öğretimdeki durumuna ilişkin öğretmen görüşleri son mezun olduğu okul derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=1,28$ $p>.05$.

Tablo 44: Gazetelerin Öğretimdeki Durumuna İlişkin Madde-Test Korelasyonları

Madde No	ÖĞRETİMDEKİ DURUMLARI Madde-Test Korelasyon Katsayısı
MADDE-44	0.49
MADDE-45	0.51
MADDE-46	0.46
MADDE-47	0.56
MADDE-48	0.25
MADDE-49	0.47
MADDE-50	0.40
MADDE-51	0.33
MADDE-52	0.33
MADDE-53	0.45
MADDE-54	0.45
MADDE-55	0.60
MADDE-56	0.46

Tablo 45: Gazetelerin Öğretimdeki Durumuna İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri

	Önermeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Ders süresinin kısalığı gazetelerin kullanımını zorlaştırır.	**f**	24	69	63	106	178
		%	% 5,5	% 15,7	% 14,3	% 24,1	40,5
2	İnkılâp Tarihi programı, gazetelere dayalı öğretim etkinlikleri için uygun değildir.	**f**	114	148	65	39	74
		%	%25,9	% 33,6	% 14,8	% 8,9	%16,8
3	İnkılâp Tarihi dersinin amaçları ile gazetelerin ilişkilendirilmesi gerekir.	**f**	11	66	69	207	87
		%	% 2,5	% 15	% 15,7	% 47	% 19,8
4	Gazeteler, tarih dersinin öğretimine yönelik tasarlanmış materyaller içermemektedir.	**f**	19	51	70	127	173
		%	% 4,3	% 11,6	% 15,9	%28,9	% 39,3
5	Öğretmenlere gazeteleri nasıl kullanacaklarını anlatan el kitabı hazırlanmalı ve hizmet içi seminerler düzenlenmelidir.	**f**	41	55	51	210	83
		%	%9,3	% 12,5	% 11,6	% 47,7	% 18,9
6	İnkılap Tarihi dersinde gazetelere dayalı öğretim etkinlilerinin gerçekleşmesinde var olan sınıf ortamı (kalabalık olması, fiziki ortamın yetersizliği vs) uygun değildir.	**f**	17	51	76	90	206
		%	% 3,9	% 11,6	% 17,3	% 20,5	% 46,8
7	Var olan gazetelerin çoğu, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun değildir.	**f**	8	69	58	109	196
		%	%1,8	% 15,7	% 13,2	% 24,8	% 44,5
8	Tarih dersinin amaçları ile kolayca ilişkilendirebileceğim yeterince gazete bulamamaktayım..	**f**	12	50	25	229	124
		%	% 2,7	% 11,4	% 5,7	% 52	% 28,2
9	Gazeteleri derste, yeri geldikçe kullanma konusunda kendimi yeterli buluyorum.	**f**	14	63	54	218	91
		%	%3,2	% 14,3	% 12,3	% 49,5	% 20,7
10	Gazetelerde yer alan çeşitli hikâye, neşelendirici sütunları, karikatür, bulmacaları ve tarihi olay ekleri ile tarih dersini öğrencilere sevdiririm.	**f**	12	41	56	237	94
		%	% 2,7	% 9,3	% 12,7	% 53,9	%21,4
11	Gazeteyi öğretim materyali olarak kullanmada kendimi yeterli bulmuyorum.	**f**	22	92	51	182	93
		%	% 5	% 20,9	% 11,6	% 41,4	% 21,1
12	Gazetelerin verdiği bilgiyi güvenilmez bulduğum için kullanmam.	**f**	40	80	80	188	52
		%	% 9,1	% 18,2	% 18,2	% 42,7	% 11,8
13	Gazeteleri kullanmamamda ön hazırlık (gerekli kupürlerin kesilmesi, düzen ve çoğaltmak vb) yapmak istemememin etkisi vardır.	**f**	19	132	52	172	65
		%	% 4,3	% 30	% 11,8	% 39,1	% 14,8

Öğretmenlerin gazetelerin öğretimindeki durumuna ilişkin verdiği görüşlerin derecelerini tablo ortaya koymaktadır. Gazetelerin eğitimimizdeki durumu öğretmenlerin önermelere verdikleri cevapların oranlarıyla yorumlandığında;

- "Ders süresinin kısalığı gazetelerin kullanımını zorlaştırır." Önermesine % 40,5'i tamamen katıldıklarını, % 24,1'i katıldıklarını, % 14,3'ü kararsız olduklarını, % 15,7'u katılmadıklarını, % 5,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden hareketle öğretmenin gazeteyi İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanamaması konusunda yaklaşık olarak % 65'lik bir kesim ders süresinin kısalığının önemli bir eksiklik olduğunu söyler. Bu gerçekçi bir önerme sonucudur. Çünkü İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin saati MEB'in son revizyonuyla haftada 3 saatten 2 saate indirilmiştir. Buna karşın ders kitabında hacmen bir azaltılmaya gidilmemiştir. Bu dersin sağlıklı olarak amacına ulaşması dersi uygun materyallerle işleyebilmekten geçer. Ancak mevcut durum derste sadece gazete kullanımını değil diğer materyallerin de kullanılmasını zorlaştırmıştır. Sınıfta gazete etkinliklerinin de hazırlık aşaması hem öğrenci hem de öğretmen tarafından çok zaman alması önermeye verilen cevap yüzdelerinin gerçekliğini ortaya koyar.

- "İnkılâp Tarihi programı, gazetelere dayalı öğretim etkinlikleri için uygun değildir.." Önermesine % 16,8'i tamamen katıldıklarını, % 8,9'u katıldıklarını, % 14,8'i kararsız olduklarını, % 33,6'sı katılmadıklarını, % 25,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden hareketle öğretmenlerin yarısından fazlasının gazetelerin bu derste kullanmaya yönelik olumlu ifadeleri gerçekten dersin amacına ulaşması yönünden umut vericidir. Çünkü tarih konularının öğretimde gazete oldukça önemli bir kaynaktır. Şöyle ki bilhassa bu derste kullanılabilecek birinci elden kaynak statüsü taşır. (Ata, 2002)'ya göre birinci elden kaynak kullanımı tarih derslerinde oldukça önemlidir. Batıdaki uygulamalara bakıldığında daha ilköğretimin birinci kademesinde bile tarih dersi öğretiminde fotoğraflar, aile resimleri, kimlikler, vesikalar ve ikinci kademede dokümanlarla tarih dersleri öğretilmeye çalışılır. İlk elden kaynak kullanımı öğretileceği şeyi bir anlamda insanileştirir. Bu önermeye aksi yönde katılan öğretmenlerin gazete kullanımının sınırlılıklarından doğan sebeplerden dolayı bu cevabı verdikleri düşünülebilir. Bu durum, Vockell ve Cusick (1995)'in araştırmasında öğretmenin

gazetenin sınıfta kullanılmasına ilişkin kullanmama yönünde görüş bildirerek müfredatı neden olarak gösteren öğretmenlere gazeteyi ya kullanmayı bilmiyorlar ya da gazete'nin faydasının farkında değillerdi yargısıyla örtüşebilir. Çünkü süregelen geleneksel ders anlatma yaklaşımı devam ettirmek isteyen öğretmenler bu konuda sadece önyargılarının sesiyle hareket ederler. Gazete kullanmama da bu önyargıların bir sonucu olabilir.

- "İnkılâp Tarihi dersinin amaçları ile gazetelerin ilişkilendirilmesi gerekir." Önermesine % 19,8'i tamamen katıldıklarını, % 47'si katıldıklarını, % 15,7'si kararsız olduklarını, % 15'i katılmadıklarını, % 2,5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden hareketle öğretmenlerin gazeteyi nasıl kullanacaklarını bilmedikleri sonucu çıkabilir. Çünkü ders amaç ve kazanımlarında gazete etkinliğinden bahsedilmiş ancak gazetelerin bu derste nasıl kullanılacağına dair öğretmenlere bir kılavuz benzeri bir yönerge hazırlanmamıştır. Bu önerme de öğretmenler aksi yönde görüş bildirselerdi muhtemelen bir önceki önerme olan "İnkılâp Tarihi programı, gazetelere dayalı öğretim etkinlikleri için uygun değildir." Önermesine olumlu yanıt veren %25'lik bir kesim olmayacaktı. Burada yapılması gereken Millî Eğitim Bakanlığının gerek eğitim seminerlerinde gerekse hizmet içi eğitim dönemlerinde öğretmenlere gazeteyi derste nasıl kullanacaklarına yönelik bir program hazırlanması ya da bu derste kitapla ilişkilendirebilecekleri gazete manşetlerini en azından elektronik ortamda bir CD şeklinde hazırlayıp bu dersi okutan öğretmenlere vermesidir.

- "Gazeteler, tarih dersinin öğretimine yönelik tasarlanmış materyaller içermemektedir." Önermesine % 39,3'ü tamamen katıldıklarını, % 28,9'u katıldıklarını, % 15,9'u kararsız olduklarını, % 11,6'sı katılmadıklarını, % 4,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden çıkacak yorum öğretmenin gazeteyi eğitimde bir ders aracı olarak görüp sadece bu dersle ilişkin materyal sunmamalarından dolayı derste kullanamamalarını belirtmesidir. % 68 oranında önermeye katıldıklarına dair görüş bildiren öğretmenlerin burada bahsettiği sorun ülkemizde gazetelerin sadece Millî gün ve bayramlarda tarih konularına yer vermesi ya da bu günlere özel ek yada kitapçık vermesiyle açıklanan bir gerçek durumdur. Ancak İnkılâp Tarihi ders müfredatı sadece ilk konulardan oluşmamaktadır. Gazetelerin manşetleri, haber sütunları, fotoğrafları, karikatürleri, reklamları tarih dersi için kullanılabilecek en önemli materyaller olabilir.

Moorefield (2003)'e göre gazeteler bütün disiplinler için rahatlıkla kullanılabilecek kaynaklardır.

- "Öğretmenlere gazeteleri nasıl kullanacaklarını anlatan el kitabı hazırlanmalı ve hizmet içi seminerler düzenlenmelidir.." Önermesine % 18,9'u tamamen katıldıklarını, % 47,7'si katıldıklarını, % 11,6'sı kararsız olduklarını, % 12,5'i katılmadıklarını, % 9,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden çıkacak ortak sonuç öğretmenlerin yaklaşık % 66'sının gazeteyi etkin bir öğretim malzemesi olarak kullanmayı bilmedikleridir. Bu Vockell ve Cusick (1995)'in araştırmasında öğretmenin gazetenin sınıfta kullanılmasına ilişkin kullanmama yönünde görüş bildirerek buna neden olarak ta eğitim eksikliğini göstermesiyle de paralel bir durumdur. Özellikle MEB'in hizmet içi programlarında öğretmenlere gazetenin nasıl kullanılacağı gösterilebilir ya da öğretmen yetiştiren fakültelerin lisans döneminde öğretmen adaylarına eğitim teknolojileri dersinde gazete bir eğitim aracı olarak daha sistemli olarak anlatılabilir.

- "İnkılâp Tarihi dersinde gazetelere dayalı öğretim etkinlilerinin gerçekleşmesinde var olan sınıf ortamı (kalabalık olması, fiziki ortamın yetersizliği vs) uygun değildir." Önermesine % 46,8'i tamamen katıldıklarını, % 20,5'i katıldıklarını, % 17,3'ü kararsız olduklarını, % 11,56'sı katılmadıklarını, % 3,9'u ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önerme eğitim sistemimiz içinde bu derste gazete kullanılmayacağını en gerçek şekilde temellendiren önermedir. Burada sıkıntı öğretmende görülmemekte, eğitim sistemimiz içindeki sıkıntıdan kaynaklanır. Araştırmaya katılan öğretmenlerinde %67'lik bir kısmı bunu onaylamıştır. Günümüzde halen daha gerek okul gerek sınıf fiziki şartları başta gazete olmak üzere diğer materyallerle yapılabilecek birçok etkinliğe imkân tanımamaktadır. Sınıflarında çok kalabalık oluşu durumu daha da zorlaştırmaktadır.

- "Var olan gazetelerin çoğu, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun değildir.." Önermesine % 44,5'i tamamen katıldıklarını, % 24,8'i katıldıklarını, % 13,2'si kararsız olduklarını, % 15,7'si katılmadıklarını, % 1,8'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden çıkan en önemli sonuç öğretmenlerin yaklaşık olarak %70'nin gazeteleri kullanamama sıkıntısını bu haklı olarak bu nedene bağlamalarıdır. Günümüzde haber yapma gayretiyle bazı değerleri çiğneyen gazetelerin oluşu öğretmenlerin haklı olarak bu önermeye katılmalarına sebep olmuştur. Özellikle haber manşetlerinin yer aldığı ana sayfada bile şiddet, cinayet ve cinsel içerikli görüntü ve fotoğraflara yer vermesi öğrencilerin fiziki ve zihinsel gelişimi için olumsuz etkiler bırakabilir. Bu durum özellikle 1980'den sonra boyalı basın olarak tabir edilen haber yapmayı sadece tiraj için gören bulvar basın için geçerlidir. Bu derste kullanılacak arşiv kaynaklı eski gazetelerde bu duruma rastlanılmaz. Burada güncel yaygın gazetelere de düşen en önemli görev en ucuz haberleşme kaynağı olması hasebiyle çocuklarda başta olmak üzere her kesimden insana kolaylıkla ulaştığı bu nedenle haber yaparken bazı değerleri göz ardı etmemeleridir. Medya okuryazarlığı programını yürüten ve sistemleştiren MEB'de denetim işlevini daha ciddi yapmalıdır.

- "Tarih dersinin amaçları ile kolayca ilişkilendirebileceğim yeterince gazete bulamamaktayım." Önermesine % 28,2'si tamamen katıldıklarını, % 52'si katıldıklarını, % 5,7'si kararsız olduklarını, % 11,4'ü katılmadıklarını, % 2,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermede araştırmaya katılan öğretmenlerin % 80'lik bir diliminin ki bu gerçekten çok fazla bir sayıdır. Dersle ilişkilendireceği gazeteyi bulamamalarından yakınmasıdır. Bu durum sadece gazeteyi kullanmayı bilememeden kaynaklı eğitim eksikliğinden olmayabilir. Burada öğretmenin kişisel çaba eksikliği de önemli bir neden olarak göze çarpar. Çünkü şu unutulmamalıdır ki gazeteler dünyanın hiçbir yerinde sadece tarih derslerine göre hazırlanmaz. Burada bir arayış eksikliği de bariz olarak göze çarpar. Tamamında olmasa bile alınacak günlük gazeteler ders kitabının önemli bir kısmındaki konularla ilişkilendirilebilir. Bugün İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde özellikle 7. Ünitesinde Türkiye AB süreci ve ilişkilerine yer verilmiştir. En azından bu konu ile ilgili bile gazete bulamamak birazcık işin kolayına kaçıp bahane bulmadan öteye gitmez.

- "Gazeteleri derste, yeri geldikçe kullanma konusunda kendimi yeterli buluyorum." Önermesine % 20,7'si tamamen katıldıklarını, % 49,5'i katıldıklarını, % 12,3'ü kararsız olduklarını, % 14,3'ü katılmadıklarını, % 3,2'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazeteleri bu derste kullanma konusunda öğretmenler bir sistemden ve programdan yoksun olumlu bir görüş bildirmişlerdir. Gazeteyi kullanan öğretmen sınıfta değişik şekillerde bunu kullanmış olabilir. Şöyle ki kendisi ya da öğrenciye bir etkinlik hazırlatmadan afakî olarak sadece gazeteyi sınıfa getirerek ya da ders slâytlarının içinde göstererek bu materyali derse sokabilmiş olabilir. Yine Millî bayramlarda gazetelerin verdiği eklerin sınıflara getirilmesi de bu önerme yüzdelerinden çıkabilir. Her ne olursa olsun %70'lik bir öğretmen oranının olması gazetelerin bu derste ilerde daha çok ve sistemli kullanılabileceğine ilişkin olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

- "Gazetelerde yer alan çeşitli hikâye, neşelendirici sütunları, karikatür, bulmacaları ve tarihi olay ekleri ile tarih dersini öğrencilere sevdiririm." Önermesine % 21,4'ü tamamen katıldıklarını, % 53,9'u katıldıklarını, % 12,7'si kararsız olduklarını, % 9,3'ü katılmadıklarını, % 2,7'si ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeyle araştırmaya katılan öğretmenlerin %75'i gazetenin ders etkinliğinde kullanılırken sadece haber sütunlarıyla değil gazeteyi oluşturan mizahi unsurlarla da dersin yer yer sıkıcı atmosferinden öğrenciyi çıkararak dersi sevdireceğini belirtmişlerdir. Özellikle son yıllarda bazı gazetelerin verdiği tarih ekleri içinde birçok orijinal fotoğraf, gravür, minyatür, tarihi bulmaca, karikatür ve hikâye barındırır. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılacak eski arşiv kaynaklı gazetelerde bu yönden oldukça zengindir. Örneğin Harf İnkılâbıyla beraber dönemin gazetelerinde halkı yeni alfabeye alıştırmak için kıssadan hisse motifi taşıyan günlük hikâyeler yayınlamıştır. Yine bu gazeteler de yer alan döneme ait reklamlar ve karikatürler de dersi öğrenci için ilginç hale getirebilir.

- "Gazeteyi öğretim materyali olarak kullanmada kendimi yeterli bulmuyorum." Önermesine % 21,1'i tamamen katıldıklarını, % 41,4'ü katıldıklarını, % 11,6'sı kararsız olduklarını, % 20,9'u katılmadıklarını, % 5'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden çıkan sonuç tablo 45'deki 5. Maddenin bir anlamda gerekçesini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 62'lik bir kesimi ki bu yarıdan fazladır. Kararsızlarında bir kısmının katılabilir oluşu varsayımıyla öğretmenler gazetenin genel olarak eğitimde özel olarak da bu derste nasıl kullanılacağına dair

kendilerinde bir yeterlilik görmemektedir. Bu durumun olumluya çevrilmesi için gerek MEB'e gerekse yeni yetişecek öğretmenler için fakültelere çok şey düşmektedir. Aslında gerçekleşebilecek bir eğitim organizasyonuna tıpkı ABD'de NIE ve ANPA'da olduğu gibi Türkiye'de de Gazeteciler Cemiyeti ve gazetelerde bizzat katılabilir. Böylelikle bu eğitim faaliyetleri hem hızlı ve etkin bir biçimde amacına ulaşır hem de gerekli maddi fon da sağlanmış olur.

- "Gazetelerin verdiği bilgiyi güvenilmez bulduğum için kullanmam." Önermesine % 11,8'i tamamen katıldıklarını, % 42,7'si katıldıklarını, % 18,2'si kararsız olduklarını, % 18,2'si katılmadıklarını, % 9,1'i ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu önermeden çıkan ortak yargı araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısının gazete bilgilerini güvenilir bulmamasıdır. Ancak gazeteler hiçbir dönem yayımlandıkları dönemler hakkında doğru ve kusursuz bilgi vermemiştir. Bu gazetelerin doğasında vardır sadece bizim ülkemizde değil diğer ülkelerde bu böyledir. Basın her yönüyle ve tüm kollarıyla güvenilir bir bilgi kaynağı olsaydı dünyada sansür ifadesi hiç olmayacaktı. Ancak gazetelerin yayımlandıkları dönemlerle ilgili birinci elden kaynak olduğu unutulmamalıdır. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde de kullanılacak gazetelerinde her ne kadar objektifliği bazen ihlali söz konusuyla dönemin resmini çeken birer canlı tanık oldukları unutulmamalıdır. Burada önemli olan öğretmenin yanlış içinden gerek bilgisiyle gerekse vicdanıyla doğru bilgiyi önyargısız olarak seçebilmesi öğrenciye öyle sunmasıdır.

- "Gazeteleri kullanmamamda ön hazırlık (gerekli kupürlerin kesilmesi, düzen ve çoğaltmak vb) yapmak istemememin etkisi vardır." Önermesine % 14,8'i tamamen katıldıklarını, % 39,1'i katıldıklarını, % 11,8'i kararsız olduklarını, % 30'u katılmadıklarını, % 4,3'ü ise de hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Gazete etkinliklerinin hazırlanıp sınıflarda uygulanması zaman alıcı bir faaliyettir. Özellikle geçen yıldan itibaren bu dersin saatinin de 3'ten 2'ye düşürülmesi öğretmenlerin bu ifade yüzdelerini kısmen haklı çıkarmaktadır. Ancak bazı etkinliklerin öğrenciye ödev verilerek önceden hazırlatılması öğretmeninde kendi yapacağı bu tip fiziksel hazırlıkları önceden yapması sorunu bir nebzede olsa çözebilir. Yine alabilecekleri sistemli bir eğitimde gazeteyi kullanma bilgisiyle sorun hem bu ders için hem de diğer dersler için çözülebilir.

6.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde, gazetelerin sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri;

a Cinsiyete göre,

b Okul türüne göre,

c Öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre,

d En son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık göstermekte midir?

a) Cinsiyete Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 46 da yer almaktadır.

Tablo 46: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Cinsiyete Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Cinsiyet	N	X (ort.)	S	sd	t	p
Kadın	188	12,2	2,6	438	1,33	0.18
Erkek	252	12,8	2,9			

*p≤.05

Tablo 46 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. t(438)=1,33, p>.05.

b) Okul Türüne Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemlerde t testi " ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 47 de yer almaktadır.

Tablo 47: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Görev Yapılan Okul Türüne Göre Farklılığı İçin t Testi Tablosu

Okul Türü	**N**	**X (ort.)**	**S**	**sd**	**t**	**p**
Devlet	334	12,6	2,7	433	0,25	0.81
Özel	101	12,5	2,8			

*p≤.05

Tablo 47 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin görev yaptıkları okula göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, t(433)=0,25, p>.05.

c) Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeme Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 48 ve 49 da yer almaktadır.

Tablo 48: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Mesleki Kıdeme Göre Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	**KT**	**sd**	**KO**	**F**	**p**
Gruplar arası	22,153	4	5,538		
Gruplar içi	3211, 520	435	7,383	,750	,558
Toplam	3233,623	439			

*p≤.05

Tablo 49: Sınırlılık Alt Probleminde Mesleki Kıdeme İlişkin Betimsel Veriler

Kıdem (yıl)	N	X (ort.)	S	F	p
1-5	94	12,5	2,7		
6-10	127	12,7	2,9		
11-15	99	12,8	2,7	0,75	0.56
16-20	71	12,5	2,5		
21 ve üzeri	49	12	2,6		

Tablo 48 ve 49 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin öğretmenlik mesleğindeki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=0,75$, $p>.05$.

d) En Son Mezun Olduğu Okul Derecesine Göre;

8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin en son mezun olduğu okul derecesine göre farklılık gösterip göstermediği SPSS de "İlişkisiz (Bağımsız) Örneklemler için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova)" ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda elde edilen değerler Tablo 50 ve 51 de yer almaktadır.

Tablo 50: Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarının Mezun Olunan Okul Derecesine Göre Farklılığı İçin Anova Tablosu

Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
Gruplar arası	31,530	4	7,883		
Gruplar içi	3202, 143	435	7,361	1, 071	,370
Toplam	3233,673	439			

*p≤.05

Tablo 51: Sınırlılık Alt Probleminde Mezun Olunan Okul Derecesine İlişkin Betimsel Veriler

Mezun olduğu okul-derece	**N**	**X (ort.)**	**S**	**F**	**p**
Eğitim Ens.	18	12,3	2,7		
Eğitim Fak.	239	12,6	2,8		
Fen-Edeb. Fak.	104	13	2,6	1,1	0.37
Lisansüstü	51	12,4	2,8		
Diğer	28	11,9	1,8		

Tablo 50 ve 51 incelendiğinde; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin son mezun olduğu okul derecesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $F(4,435)=1,1$, $p>.05$.

Tablo 52: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılığına İlişkin Madde-Test Korelasyonları

Madde No	**ÖĞRETİMDEKİ SINIRLILIKLARI Madde-Test Korelasyon Katsayısı**
MADDE-21	0.60
MADDE-22	0.67
MADDE-23	0.56
MADDE-24	0.46
MADDE-25	0.54

Tablo 53: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklara İlişkin Önermelerin Yüzde Frekans Değerleri

	Önermeler		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Gazeteler kendi siyasal düşüncelerine göre yorumlama yapar.	**f**	7	17	41	219	156
		%	% 1,6	% 3,9	% 9,3	% 49,8	% 35,5
2	Gazeteler yazılarıyla öğrencileri yönlendirebileceği için ön yargıların oluşumuna neden olur.	**f**	10	60	68	219	83
		%	% 2,2	% 13,6	% 15,4	% 49,8	% 18,9
3	Gazetelerdeki haberler bazen gerçeği yansıtır.	**f**	46	248	69	56	21
		%	% 10,5	% 56,4	% 15,7	% 12,7	% 4,8
4	Gazeteler öğrencinin eleştirel düşünmesini sekteye uğratır.	**f**	64	231	58	64	12
		%	% 14,5	% 52,5	%13,2	% 17	%2,7
5	Gazete haberlerinin güncelliği ve doğruluğu bazen çok kısa zamanda ortadan kalkar.	**f**	8	48	49	268	67
		%	% 1,8	% 10,9	%11,1	%60,9	% 15,2

Öğretmenlerin gazetelerin bu dersin öğretimindeki sınırlılıklarına ilişkin verdiği görüşlerin derecelerini tablo ortaya koymaktadır. Eğitimde gazete kullanılması bizde daha yeni bir yaklaşım olarak kendini göstermektedir. Oysa ki Amerika ve bazı Avrupa ülkelerinde bu sistem daha eskidir. Özellikle Amerika da eğitimde gazete kullanımı özel ya da resmi kuruluşlarla desteklenir. Bu nedenle sistem de pek sınırlılıklardan söz edilmez bu çalışmamızda kullandığımız yabancı kaynaklarda da rastlanılan bir durum olmamıştır.

Bizde ise gazetelerin eğitimde gerek bu ders gerekse diğer dersler için kullanımı yararlılıklarıyla beraber bazı sınırlılıkları da beraberinde getirebilir. Bu sınırlılıkların kaynağı bazen müfredat ve dersle ilgili bazen gazetelerin bizzat kendisiyle ilgili bazen de öğretmenin önyargılarından kaynaklı olabilir. Bu önermelerden hareketle öğretmenlerin;

- "Gazeteler kendi siyasal düşüncelerine göre yorumlama yapar." Önermesine % 35,5'i tamamen katıldıklarını, % 49,8'i katıldıklarını, % 9,3'ü kararsız olduklarını, % 3,9'u katılmadıklarını, % 1,6'sı da hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu ifadeyle öğretmenlerin yaklaşık olarak %85'i gazetelerin kendi siyasi görüşüne göre yorum yapmalarına katılmaları onların bu derste gazeteyi bir öğretim materyali olarak görmediği sonucunu ortaya koymaktadır. Ancak dünyada bütün gazeteler birer siyasi düşünüşün simgesi yada temsilcisidir. Bu nedenle Gazeteler objektiflik ilkesini bazen gözetmezler bu durum aslında bir anlamda gazetelerin doğasıyla da örtüşür. Çünkü bizim gazetede öğrencide kazanmasını istediğimiz amaçların başında muhakeme etme, tartışma, eleştirel düşünme gibi beceriler gelir. Aslında sınırlılığın yanında faydası da bu açıdan olabilir. Bu sınırlık maddesi Dönmez ve Yazıcı (2008) ve İşman (2011) tarafından da tekrarlanmıştır. Burada önemli olan öğretmenin derste gazeteyi nasıl kullanacağını bilmesidir. Öğretmen konu hakkında sadece bir gazete değil de birden fazla gazete örneği ya da kupürü getirip benzerlik ve farklılıkları ortaya koyarsa bu sorun nispeten de olsa ortadan kalkabilir.

- "Gazeteler yazılarıyla öğrencileri yönlendirebileceği için ön yargıların oluşumuna neden olur." Önermesine % 18,9'u tamamen katıldıklarını, % 49,8'i katıldıklarını, % 15,4'ü kararsız olduklarını, % 13,6'nın katılmadıklarını, % 2,2'si ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu ifadeyle öğretmen aslında birinci önermede ki ifadesinin bir anlamda gerekçesini ortaya koymuştur. Yani derste gazete kullanmam çünkü gazete siyasi olduğu için öğrencide olay ve olgulara yönelik önyargıların oluşmasına neden olabilir. Bu sorunu da ortadan kaldırmak yine öğretmenin elindedir. Şöyle ki gazetelerdeki haberlerin doğruluğunu kesin ifadelerle ortaya koymayıp yeri geldiğinde kendisi de müdahale ederek önyargıları oluşturan ifade ve haberleri öğrenciyle değerlendirebilir, doğru ve yanlış iadeleri tek bir paydada toplayabilir.

- "Gazetelerdeki haberler bazen gerçeği yansıtır." Önermesine % 4,8'i tamamen katıldıklarını, % 12,7'si katıldıklarını, % 15,7'si kararsız olduklarını, % 56,4'ü katılmadıklarını, % 10,5'si ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu ifadelere gerçekten ilginçtir. Yani öğretmenin gazete haberlerini objektif bulmayıp bu sebepten dolayı derste kullanma konusunda çekimser kalmalarına rağmen gazete haberlerinin her zaman gerçeği yansıttığı konusunda % 67 oranıyla bir görüş birliğine varması gerçekten düşündürücüdür. Bu ifade sonucunda araştırmaya katılan öğretmenlerin yarısından fazlasının nitelikli bir gazete okuyucusu olmadığı söylenebilir.

Çünkü gazetecilikte asparagas olarak tabir edilen yalan, uydurma ve mizansen şeklinde haber yapma kavramı çok sık kullanılır.

- "Gazeteler öğrencinin eleştirel düşünmesini sekteye uğratır." Önermesine % 2,7'si tamamen katıldıklarını, % 17'si katıldıklarını, % 13,2'si kararsız olduklarını, % 52,5'i katılmadıklarını, % 14,5'i ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu ifadeyle de gazetenin objektif olmayan ve ön yargı oluşturan haberlerinin öğrenciye verilip bunun değerlendirme sürecinde onlardan eleştirel becerilerini geliştirmesi konusunda öğretmenlerin yarısından fazlasının bir görüş birliğine varmasıdır. Bir anlamda sınırlılık önermeleri içinde yararlı bir amaç olarak gazeteyi gördükleri sonucu buradan rahatlıkla çıkar. (Köksal, 2002)'ye göre eleştirel düşünme, yalnızca tarih ve sosyal bilimler öğretiminin sorun ve hedeflerinden biri değildir. Pek çok disiplin bu konuyla ilgilenir. Ancak tarih öğretimi, konu alanının genişliği ve yapısının varsayımlara, genellemelere, kanıtların sorgulanmasına ve bulguların değerlendirilmesine dayanması bakımından oldukça elverişlidir. (Street, 2002)'ye göre gazete okuryazarlığının öğrenciye en büyük katkısı öğrencide eleştirel düşünme becerisini geliştirmektir. (Lentrek, 1997) öğrenciler üzerinde gazetelerle öğretim yapılan sınıflarda diğerlerine göre eleştirel düşünme becerilerinde artış yaptığı sonucuna varmıştır.

- "Gazete haberlerinin güncelliği ve doğruluğu bazen çok kısa zamanda ortadan kalkar." Önermesine % 15,2'si tamamen katıldıklarını, % 60,9'u katıldıklarını, % 11,1'i kararsız olduklarını, % 10,9'i katılmadıklarını, % 1,8'i ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu dersin öğretiminde kullanılabilecek ya da konuların ilişkilendirilmesinde yararlı olabilecek güncel gazetelerin önemli bir dezavantajı da değişen ve gelişen dünyada haber akışının fazla oluşunun bir sonucu olarak gelişen teknolojinin de etkisiyle de gün içinde haberlerin hızlı bir şekle değişmesi ya da dezenformasyona uğramasıdır. Ancak İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılabilecek diğer gazeteler olan arşiv kaynaklı dönem gazetelerinde bu durum pek de olası değildir. Dönem gazeteleri ilgili tarihteki olayları daha az bir değişme ile verir. Bu durumda dönemin basın yayın şartlarının günümüzden farklı oluşunun da etkisi vardır.

6.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren öğretmenlere bu dersi gazete kullanarak işlemelerinin öğrencide geliştireceği en önemli becerinin ne olabileceğine yönelik sorulan açık uçlu soruya verilen yanıtların yüzde ve frekans dağılımları Grafik 9 'da yer almaktadır. Öğretmenlerden bu becerilerden en önemli gördükleri 5 tanesini işaretlemeleri istenmiştir.

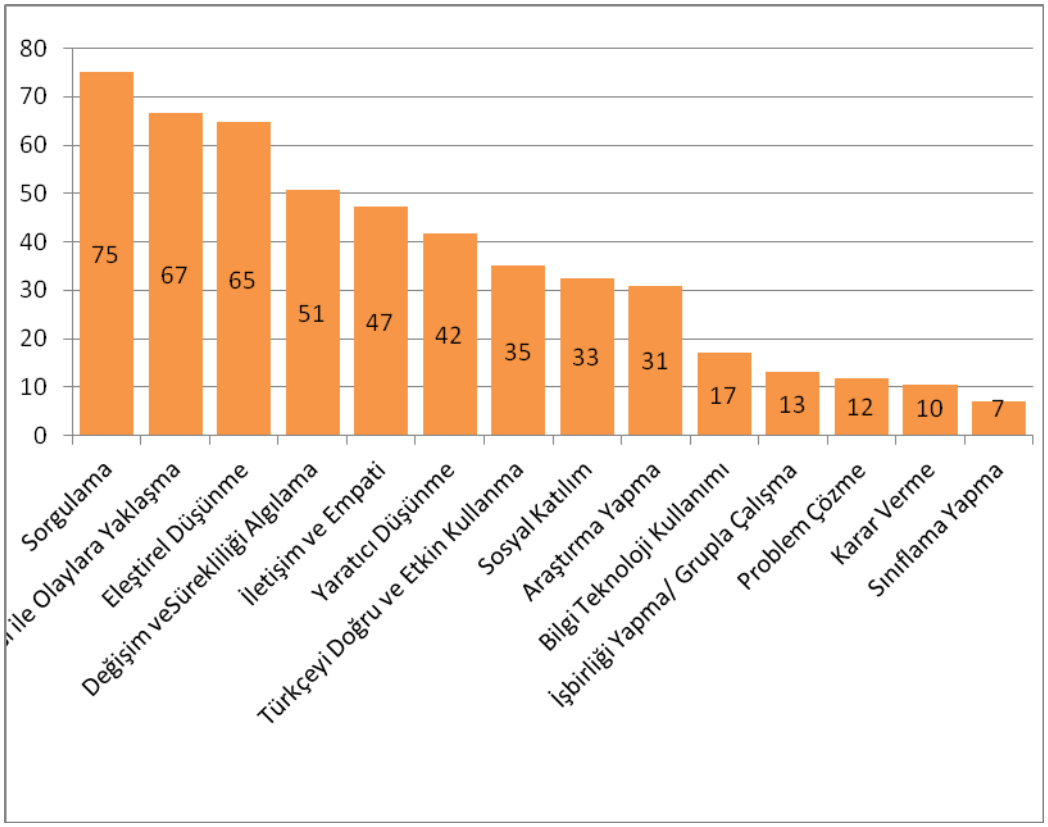

Grafik 9: Sizce Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceriler hangileridir?

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren öğretmenlere bu dersi gazete kullanarak işlemelerinin öğrencide geliştireceği en önemli beceri sorusuna yönelik görüşlerin dağılımına bakacak olursak;

Öğretmenlerin %75'i sorgulama, %67'si farklı bakış açısıyla olaylara yaklaşma, %65'i eleştirel düşünme, %51'i değişim ve sürekliliği algılama, %47'si iletişim ve empati kurma, %42'si yaratıcı düşünme, %35'i Türkçeyi doğru ve etkin kullanma, %33'ü sosyal katılım, %31'i araştırma yapma, %17'si bilgi ve teknoloji kullanma,

%13'ü işbirliği yapma grupla çalışma, %12'si problem çözme, %10'u karar verme ve %7'si sınıflama yapma cevabını vermiştir.

Bu cevaplardaki önermeler aslında gazetelerin doğasında var olan ve yararlılıkları kapsamında bireylere kazandırılması mümkün olan becerilerdir. Aynı zamanda bu beceriler ders kazanımlarının ve amaçlarının içinde yer alır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılacak gazetelerle öğrenci;

- Derse yön veren tüm siyasi, sosyal olgu ve olayları birinci elden bir kaynak olan dönem gazeteleri vasıtasıyla sorgulayabilir kendince çıkarımlarda bulunup değerlendirmeler yapabilir, bu yönüyle ders kitaplarında olmayan ya da eksik bırakılmış bir konuyu gazetelerin desteklediği görsel unsurlarla inceleyebilir.
- Derse yön veren bütün dönem, olay, olgu ve kişiler hakkında empati kurabilir, farklı bakış açılarıyla değerlendirmeler yapabilir.
- Sorgulama ve farklı bakış açılarıyla yaklaşma becerilerini kullanarak bu dersle ilgili olan tarihsel kökenli toplumsal, siyasal ve ekonomik dinamiklerin tutarlılık, geçerlilik, yeterliliğini değerlendirebilecek parçadan bütüne ilkesinden hareketle genellemelerde bulunabilecek. Böylelikle hem yaratıcı düşünme hem de eleştirel düşünme yeteneğini geliştirebilir.
- Şüphesiz ki Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi Türk Milletinin bütün yönleriyle bir değişim ve gelişim yaşadığı bir dönemi kapsar. Bu dönemin de en canlı tanıklarından biri gazetelerdir. Öğrenci gazetelerle bu dönemlerdeki yaklaşımların günümüzle olan benzerliklerini, farklılıklarını, ortak yönlerini bulur yada gazetelerin görsel unsurlarıyla görür sadece olayların değiştiğini olguların ise aynı kaldığının farkında olur böylece değişim ve sürekliliği algılar.
- Dersle ilgili gazetelerin yanlı ya da tarafsız haberlerinden hareketle olaylara yaklaşım biçimlerini görür, eğer varsa haberlerin önyargı, çarpıtma ve propaganda amacı güdüp gütmediğinin farkında olur kendince çözüm önerileri geliştirebilir. Böylelikle problem çözme, karar verme becerilerini geliştirebilir.

- Gazeteler tarihsel yada güncel olsun en ucuz ve yaygın iletişim ve medya aracıdır. Bu yönüyle ders yada ders dışında öğrenciye aşılanabilecek bir gazete okuma kültürü onların iletişim kurma becerilerini geliştirebilir.
- Gazeteler öğrencilerin okuma yazma becerilerini de geliştirebilir. Bir gazete yayımlandığı toplumun dil öğelerini barındırır. Bu yönüyle gazete okuryazarlığı öğrencide Türkçeyi doğru ve etkin kullanma becerisi üzerinde olumlu etkiler yapacaktır. Öğrenci gazete üzeride kendi dili ile ilgili bütün doğru ya da yanlış kullanımları görebilir.
- Gazeteler vasıtasıyla yapılabilecek sınıf etkinlikleri öğrencide birliktelik duygusu ve işbirliği/grupla çalışma becerisini geliştirir. Bunun yanında gerek ödev gerekse etkinlik için gazete haberleri yada kupürleri bulmaları onların araştırma yapma ve kaynağa ulaşma becerileri üzerinde olumlu etkiler yapabilir.

6.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ders öğretmenlerine 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanılmasının yararlılıkları ve sınırlılıkları nelerdir? Açık uçlu sorusu sorulmuştur. Ders öğretmenleri yararlılıklarına ve sınırlılıklarına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Soruya verilen yanıtların frekans dağılımları tablo 54 ve tablo 55 ’de yer almaktadır.

Ders öğretmenlerinin İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanılmasının yararlılıklarına ilişkin görüşlerine ait frekans dağılımları Tablo 54’de yer almaktadır.

Tablo 54: Gazetelerin Öğretimdeki Yararlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yüzde Frekans Dağılımı

Yararlılığına İlişkin Görüşler	**Frekans f**	**Yüzde %**
Dersi ilgi çekici hale getirir	17	11.2
Okuma alışkanlığı sağlar ve geliştirir	15	9.9
Öğrenilen bilgilerin kalıcılığını kolay hatırlanmasını sağlar	11	7.2
Dersi sıkıcı ve tekdüze olmaktan kurtarıp ilginç hale getirir	9	5.9
Öğrencilerin yakın geçmişi bugünkü olayları iyi sorgulayıp öğrenmelerini kolaylaştırır	8	5.2
İşbirliği ile çalışmaya teşvik eder	8	5.2
Sorgulama yeteneğini geliştirir	7	4.6
Öğrenme sürecini eğlenceli ve zevkli hale getirir	6	3.9
Yaratıcı düşünme gelişir	8	5.2
Tarihi olayların zihinlerinde canlanmasını sağlar	6	3.9
Değişim ve sürekliliği algılar	10	6.6
Tarihi şahsiyetler hakkında bilgilendirici olur	4	2.6
Olayların çok yönlü öğrenilmesini farklı bakış açıları ile bakmayı sağlar	4	2.6
Manşet ve fotoğraflarla Tarihi olayların somut hale getirilmesini sağlar	11	7.2
Olaylar arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olur.	3	1.9
Öğrencilerin olaylar hakkında yorum yapmaları sağlar	9	5.9
Konuyu pekiştirir ve güncel kılar	5	3.3
Farklı görüşlere karşı anlayışlı ve saygılı olur	9	5.9
Olayların daha iyi değerlendirilmesini sağlar	2	1.3

Tablo 54 incelendiğinde öğretmenlerin verdiği üzerinde durulması gereken en önemli önermeler ve öğretmenlerin yazdığı örnek cümleler şunlardır;

- Dersi ilgi çekici hale getirir.

" İnkılâp Tarihi dersini anlatırken anlattığım konunun ilgili gazetesini göstermeyi çok isterim sanki bu anlatacağım şeyin canlı görüntüsü olur böylelikle dersi daha ilginç hale gelir daha da derse ilgi duyar"

- Okuma alışkanlığı sağlar ve geliştirir.

“ Öğrenci kitap okumuyor. Ders kitabını bile yazılıdan yazılıya okuyor. Ben öğrenciye kitap tavsiye ettiğimde bile almıyor gazeteler en azından ucuz olduğu için hem derse faydalı olur hem de okuma alışkanlığı kazandırır. Bu nedenle gazete faydalıdır”

- Öğrenilen bilgilerin kalıcılığını kolay hatırlanmasını sağlar.

“Gazetelerde konularla ilişkilendireceğimiz resimler çok olduğundan öğrenci resimlerle öğreneceği şeyleri daha çabuk hatırlıyor. Geçmişe dair haberlerin incelenmesi öğrencide tarihi araştırma yapmanın bir basamağı olarak fayda sağlar öğrencide araştırma yapınca öğrendiği şeyi kolay unutmaz ”

- Manşet ve fotoğraflarla Tarihi olayların somut hale getirilmesini sağlar.

“İnkılâp Tarihi kitabı resimler bakımından çok fazla zengin değil anlattığımız konularla ilişkili resimlerde bulamıyoruz özellikle Kurtuluş Savaşı konusunu anlatırken, ama o döneme ait gazeteler ders kitabına ilişkilendirilirse bu derste çok faydalı olur orijinal fotoğraflar gazetelerde var.”

- Değişim ve sürekliliği algılar.

“ Gazete derste kullanılabilir. Bu ders Türk tarihinin değişimsel bir dönemini yansıttığı için farklı dönem siyasi ve sosyal olayların yer aldığı gazetelerle öğrenciye gösterilebilir.”

- Öğrencilerin yakın geçmişi bugünkü olayları iyi sorgulayıp öğrenmelerini kolaylaştırır.

“ Gazeteler iyi bir şekilde kullanılabilirse öğrenci aynı olayın dün ne gibi bir tesiri olmuş, bugün ve gelecekte nasıl bir tesiri olacağının farkında olur biz mesela İnkılâp Tarihi dersinde Duyun-u Umumiye’nin zararları diyoruz bugün aynı kurum IMF onun zararları da aynı. Gazete okumanın sadece İnkılâp Tarihi dersi için değil tüm dersler için gerekli olduğunu düşünmekteyim sadece bu ders biraz daha fazla sorgulamaya dayalı bu nedenle birinci elden kaynaklar gereklidir ”

- Farklı görüşlere karşı anlayışlı ve saygılı olur önermeleridir.

“Ülkemizde gazeteler çok siyasidir ve objektif değildir. Bu her ne kadar olumsuz bir durum olsa da yine de öğrenci farklı gazetelerdeki haber ve yorumları kendi

düşüncesinden farklı olsa bile değerlendirebilir. Öğrenciye tartışma kültürünü aşılar. Bu nedenle gazete faydalıdır."

- Öğrencilerin olaylar hakkında yorum yapmaları sağlar.

"Farklı gazeteler inceleyerek öğrenciler tarihi olaylar hakkında değişik yorumlar geliştirebilir. Yani olayı bir kaynaktan öğrendiğinde öğrenci yanlış da olsa ilginç yorumlarda bulunacaktır. Bizim bu derste en önemli sıkıntımız öğrenciye yorum yaptıramamamız gazeteler bu açıdan fayladır."

- İşbirliği ile çalışmaya teşvik eder.

"Okulumuzda sınıf gazetesi çıkaran öğrenciler her ay belli bir sorumluluk yüküyle bu görevi yapıyorlar kendi aralarında görev dağılımı yapıyorlar bu da onları işbirliği içinde çalışmaya zorluyor."

- Tarihi olayların zihinlerinde canlanmasını sağlar.

"Gazete bu derste sınıflarda kullanılabilir çünkü tarih dersinde öğrenciye birinci el kanıt olan bir kaynaktır. Ben bir televizyon kanalında gazete manşetlerini gösteren bir belgesel programını izlemelerini öneriyorum çünkü gazete manşetleri sayesinde öğrenci o anı yaşıyormuş hissine kapılıyor."

- Konuyu pekiştirir ve güncel kılar.

"Gazete en iyi güncel haber kaynağıdır. Öğrencinin derste öğrendiklerini güncel hayatla ilişkilendirmesine fırsat verir.

- Tarihi şahsiyetler hakkında bilgilendirici olur.

"Gazeteler çoğu kez tarihi şahsiyetlerin fotoğraflarını gösterir. Bu fotoğraflar ders kitabında olmayabilir ama çoğu kez gazete ve dergilerde var ben her Pazar tarih eki veren bir gazetenin bu eklerini orijinal fotoğraflarını bu ders ve Sosyal Bilgiler dersinin tarih konularında kullanmak için biriktiriyorum."

Bu ifadelerden; öğretmenlerin gazete kullanımına ilişkin yeterli olumlu görüşe sahip olduğu ve gazeteyi bir öğretim materyali olarak gördükleri sonucu çıkarılabilir. Kullanılan ifadeler gazetenin yararlılıkları kısmındaki görüşlerle birebir örtüşmektedir. Ayrıca bulgular gerek yerli gerekse yabancı literatürdeki yararlılık bulguları ile de benzeşmektedir.

Tablo 55: Gazetelerin Öğretimdeki Sınırlılıklarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Yüzde Frekans Dağılımı

Sınırlılığına İlişkin Görüşler	**Frekans f**	**Yüzde %**
Ders saatlerinin yetersiz oluşu	20	13.2
Gazetelerin objektiflik ilkesinden uzak olması taraflı bilgi sunması	17	11.2
Gazetelerin siyasi bir öğretim aracı olarak görülmesi	16	10.5
Sınav sistemi	8	5.2
Gazete etkinliklerinin hazırlanmasının çok fazla zaman alması	8	5.2
Müfredat Programının yoğun olması	11	7.2
Gazetelerle ders işlemenin öğrencide dikkat ve odaklanma eksikliği yapması	4	2.6
İnkılâp Tarihinde konuları bağdaştıracak gazete bulamamaları	9	5.9
Sadece son konuların gazeteyle işlenebileceği	8	5.2
Osmanlıca bilememe	5	3.3
Okul şartlarının yetersizliği	7	4.6
Gazeteyi derste nasıl kullanacağını bilememe	11	7.2
Mevcut gazetelerin öğrencilerin gelişimsel seviyelerine hitap etmemeleri magazinsel oluşu	7	4.6
Sınıfların kalabalık olması etkinlikler için uygun olmaması	10	6.6
Yönetimin olumsuz tutumundan çekinme	10	6.6

Tablo 55 incelendiğinde öğretmenler gazete kullanılmasının sınırlılıkları ile ilgili olarak şu ifadelere yer verdikleri görülür;

- Ders saatlerinin yetersiz oluşu.

"İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi geçen sene 3 saatti bu yıl 2 saate düştü. Bu kadar zaman içinde materyal kullanmak bir yana ders kitabını bile bitirmek zor görünüyor. Çünkü ders saati azaltıldı ama ders kitabında bir azalma olamadı kitap yetişmez"

- Gazetelerin objektiflik ilkesinden uzak olması taraflı bilgi sunması.

" Türkiye de ki gazeteler maalesef ortak doğruları değil kendi doğrularını savunuyorlar. Öğrenci bizim gazetede gösterdiğimiz doğruyu başka bir gazetede yalan bilgi olarak görebilir. Öğrenci de bilgi kirliliği ve çelişkiye sebep olur."

- Gazetelerin siyasi bir öğretim aracı olarak görülmesi.

“ Gazete’nin bu derste kullanılması doğru değil çünkü Türkiye’de gazeteler siyasi partilere hizmet ediyor, konuları siyasi düzlemde ele alıyor tarihsel gazetelerde böyle bu nedenle ilköğretim öğrencileri için uygun değil”

- Sınav sistemi.

“ Öğrencilerin sınava yönelik soru sormaları ve sınavlarla ilgili doküman getirmeleri dersi sınav ayarında görmeleri dershanelerinde öğrencileri buna teşvik etmesi elimizi kolumu bağlıyor üstelik okullarımızda dersaneye gidemeyen öğrenciler için sınava yönelik kurs açması bizi sınava yönelik ders anlatmamızda en büyük etken. Ayrıca öğrenci sınava yakın dönemde okula gelmiyor ve rapor alıyor.”

- Gazete etkinliklerinin hazırlanmasının çok fazla zaman alması.

“ Bir ders saatti içinde için de gazete etkinliği hazırlamak çok zor öğrenciye ödev versek onlar evlerinde yapıp gelmezler bizde derse girdiğimizde zaten azalan ders saatinde konuyu yetiştirmek zorundayız müfredat elimizi kolumuzu bağlıyor”

- Müfredat Programının yoğun olması.

“Müfredat ve kılavuz kitap bize ilginç etkinlik örnekleri veriyor ama bizim bu ders süresinde müfredatı bile yetiştirmemiz çok zor elimizde olmayarak bazı konuları hızlı geçiyoruz öğrenciye ödev vermek zorunda kalıyoruz bu nedenle gazete kullanmak çok güç hatta imkansız”

- Gazetelerle ders işlemenin öğrencide dikkat ve odaklanma eksikliği yapması.

“ Tarih ve sosyal dersinde öğrencinin dikkatini derse çekmek çok zor. Sınıfa girdiğimiz zaman 10 dakikamız öğrenciye sus demekle geçiyor. Sınıfa birde gazete sokarsak dersi kaynatmayı düşünürler bu nedenle gazeteyi derslerde kullanmayı düşünmem.”

- İnkılâp Tarihinde konuları bağdaştıracak gazete bulamamaları.

“ Sosyal Bilgilerde biz derslerde kullanacağımız çok gazete ve haber bulabiliriz ama, İnkılâp Tarihi dersinde bulamayız. Mevcut gazeteler sadece Millî günlerde ilgili konulara yer veriyor diğer türlü gazetelere ulaşmak çok güç arşive gitmek lazım. Tarih mezunu arkadaşlar bunu belki yapabilirler ama diğerleri için çok zor.”

- Sadece son konuların gazeteyle işlenebileceği.

"Gazete bu derste kullanılır ama sadece son konuları için kullanabiliriz. Çünkü bu gazetelere daha kolay ulaşabiliriz. Şu anda bile son konularla ilişkilendireceğimiz konular gazetelerde var ama tabi biz bunları öğrenciye vermek istiyoruz ama politik olduğundan çekiniyoruz. Yakın tarihli gazeteler internette bile var."

- Osmanlıca bilememe.

"Eski gazeteleri bu derste kullanmayı çok isterim ama bu gazeteler Latin alfabesiyle yazılmamış eski yazı. Ben Sosyal Bilgiler mezunuyum aramızda coğrafyacı zümre arkadaşlarımız var biz eski yazı bilemiyoruz. Bu nedenle ilk konular için kullanamam sadece gazetelerin eklerini ve tarih dergilerini kullanıyorum."

- Okul şartlarının yetersizliği.

"Öğrencilerin öğrendiklerini daha fazla hatırlayabilmeleri için sınıf içinde çok ortamlı öğrenme imkanlarının geliştirilmesi gerekir. Ancak bu da okulun fiziki ve maddi gücüyle alakalı. Okulumuzun ve sınıflarımızın yapısı buna uygun değil. Bu nedenle derste kullanamayız. Öğrencilerimizin bir çoğu evlerinde bile gazete görmemişler çoğununda maddi durumu kötü."

- Gazeteyi derste nasıl kullanacağını bilememe.

" Kılavuz kitapta gazetelerle ilişkilendirme var ama bunun nasıl yapılacağı nasıl kullanmamız gerektiği yok. Eğitim seminerlerinde de bu konu hakkında bir bilgilendirme almadık. Ben gazeteyi kullanıyorum ama Powerpoint sunularında ancak gazete manşetlerini gösterebiliyorum. Ama nasıl bir gazete etkinliği hazırlanır bilmiyorum."

- Mevcut gazetelerin öğrencilerin gelişimsel seviyelerine hitap etmemeleri magazinsel oluşu.

" Gazete bu derste de diğer derslerde de kullanılamaz. Çünkü mevcut olan gazeteler hep magazinsel eğitimle alakalı konular yok. Gazete'nin daha ilk sayfasında bile yarı çıplak ahlâka aykırı fotoğraflar var, cinayet, cinnet haberleri var bu gazeteleri sınıfa sokarsak öğrencinin psikolojisi ve terbiyesi bozulur."

- Sınıfların Kalabalık olması etkinlikler için uygun olmaması.

" Kalabalık sınıflarda etkinlik yapılması çok zor. Gazeteler içinde bu geçerli okulumuz Ankara merkezde bile olmasına rağmen sınıf mevcudumuz 45 bir de sınıf fazla büyük değil gazeteyi kullanmak çok zor."

- Yönetimin olumsuz tutumundan çekinme.

" Sınıfa gazete getirmeyi çok isterim. Ben eğitimde yüksek lisans yaptım eğitimde ne kadar materyal kullanılırsa öğrenme o kadar çok ve kalıcı olur. Ancak sınıfa gazete getirirsem bu gazetelerin siyasal üsluplarından dolayı yanlış anlaşılır. İdare ve zümre arkadaşlarım tarafından yanlış anlaşılabilirim. Öğrencide anne babasına bunu söylese benim için sıkıntı olur."

Gazetenin sınırlılığı ile ilgili yukarıdaki ifadeler bir anlamada gazetenin derste kullanılamayacağına ilişkin gerçek sıkıntıların bir özetidir. Bu duruma yakın benzer sınırlılık ifadeleri Dönmez ve Yazıcı (2008) ve İşman (2011) tarafından da tekrarlanmıştır. Akyüz (1978)'e göre toplumlarda gazete ve gazeteciyle ilişkin tutum öğretmenlerde ve velilerde çok daha güçlüdür. Öğretmen klasik doğruları tekrarlar nitelikteki ders anlatımından hoşlanır ve sürekli değişim ve güncelliği barındıran gazete ve basından rahatsız olur. Öğrenci velisi de çocuklarını gittikçe karmaşık ve tehlikeli boyutlara götüren dünya olaylarından uzak tutmak için gazeteye karşı durur.

Burada esas üzerinde durulması gereken birkaç ifade hariç öğretmenlerin gazeteye karşı keskin ifadeler kullanmamalarıdır. Özellikle öğretmenler tarihsel gazetelerin azlığından/eksikliğinden ve gazetelerin eğitimsel haber ya da yazılar yayınlamamalarından şikâyetçi olmaktadırlar.

Öte yandan öğretmenler gazete kullanmayı isteseler bile, eğitim sistemimiz içinde onlara gazeteyi nasıl kullanacaklarına dair bir kılavuz kitap bulunmamaktadır. Oysa ABD'de NIE adlı kuruluş (Newspaper in Education) *"Eğitimde Gazete"* adı altında bir program yürütmektedir. Bu program kapsamında 700 civarındaki yerel ve ulusal gazete 700 farklı NIE programı oluşturarak okullara dağıtılmakta, gazetelerin sınıf içinde ve dışında kullanılması için öğretmenlere rehber etkinlik kitapları, çalışma yaprakları ve plan örnekleri dağıtmaktadır. Amerikan Gazete Yayıncıları Birliği ANPA, NIE programına üye olan gazetelerin eğitiminde kullanılmasında nitelik ve niceliği arttırmak için sponsorluk ve fon desteği sağlamaktadır. Bizde MEB ile birlikte Türkiye Gazeteciler Cemiyeti buna benzer bir programı ortaklaşa yürütebilir.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi 8. sınıfta ağırlı olarak Sosyal Bilgiler öğretmenleri tarafından verilmektedir. Bunun yanında bu dersi tarih ve coğrafya bölümlerinden/anabilim dallarından mezunu öğretmenler de vermektedirler. Ancak burada şöyle bir durum söz konusudur: Tarih mezunu olan 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmenlerinin birçoğu Osmanlıca bildikleri ve tarihi gazetelere ulaşılabilmeleri mümkün olduğu halde, Sosyal Bilgiler ve coğrafya mezunu öğretmenlerin birçoğu bu konuda haklı olarak kendilerini yeterli görmemektedirler.

Burada basın camiası da gazetenin eğer okula giren ya da girebilecek bir eğitim materyali olduğunu unutmamalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın sürdürdüğü Medya Okuryazarlığı projesinde gazete'nin önemli bir araç olduğunu bilmeli bunun bilinciyle hareket etmelidir. Gazete'nin ucuz ve yaygın bir iletişim aracı olduğundan hareketle öğrenciler başta olmak üzere toplumun her kesimi tarafından kolayca elde edilebilir olduğunu unutmamalıdır. Bu nedenle gazetelerde öğrencilerin fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimlerine zarar verebilecek haber ve görsel unsurları koyarken itinalı davranmalıdır.

VII. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuç ve önerilerine yer verilmektedir.

7.1. Kuramsal Sonuçlar

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımına ilişkin öğretmen yaklaşımlarını neler olduğunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın bulgularından hareketle ortaya çıkan sonuçlar; kuramsal sonuçlar ve uygulamaya dayalı sonuçlar olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Kuramsal sonuçlar araştırmanın kavramsal çerçevesi ile ilgili bilgilerden, uygulamaya dayalı sonuçlar ise araştırmanın alt problemlerine ilişkin sonuçlardan oluşmaktadır.

Türk tarihinin akışı içinde manası ve etkisi çok derin olan Kurtuluş Savaşını, bu savaşa yön veren gelişmeleri bu savaşın doğurduğu yeni Türkiye Devletinin kuruluşunu, ilham aldığı yeni kavramları, yeni dünya görüşünü, bu dünya görüşüne dayanan sosyal müesseseleri ve Türk Milletinin çağdaşlaşma yolunda Ulu Önder Atatürk'ün liderliğinde yaptığı İnkılâpları ve İlkelerini kapsayan ve son çağ Türk tarihinin en önemli hadiselerini içeren Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini çok iyi anlamak gerekmektedir (Çencen 2011).

Tarih derslerinin, Türkiye'deki öğretim kademelerinin hepsinde öğrencilerce "sıkıcı", "kuru bilgi yığını", "yaşamla ilişkisi kopuk ve tekdüze " olarak tanımlanması (Safran, 1993), programın, ders kitaplarının, öğretmenlerin konuya ilişkin bakış açılarının gözden geçirilmesini zorunlu kıldığı gibi öğrenme/öğretme sürecine ilişkin bireylerin ilgilerini çekebilecek bir düzenlenmeyi de gerektirdiği açıktır. Çünkü çağdaş eğitim anlayışında bireyin katılımının sağlanamadığı öğrencinin öğrenme ortamının dışına itildiği bir öğretimin başarılı olamayacağı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, tarih gibi soyut olan ve "sözel anlatım klişesinin bir türlü kırılamadığı, çoğu kez aynı öğretim metodlarıyla verilmeye çalışılan bir dersin, farklı öğretim materyalleri ile yeterince

zenginleştirilemezse dersin bireyde kazandırabileceği hedef ve kazanımlar sadece öğretim programlarının sayfalarında yazılı olarak kalacaktır.

Tarih öğretiminde yaşanan sorunlar benzer şekilde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi'nin öğretiminde de görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde de önemli problemlerden biri konuların işlenmesi sırasında dersin sıkıcı, tek düze bir havaya girmesine fırsat vermeden öğrencinin ilgisini işlenen konu üzerinde canlı tutmaktır. Bu bir anlamda bu dersi klasik olağan çizgisinden kurtarmak için öğretmenlerin izleyeceği hayati bir husustur. Bu açıdan tarih öğretiminde öğretmenler konuların özelliğine göre farklı öğretim metotları kullanmalı, değişik öğretim materyallerinden faydalanmalıdır. İşte öğrencilerin öğrenme süreçlerini motive edebilecek, dolayısıyla dersin öğretimini bu olumsuz durumdan kurtulmasına katkı sağlayacak bir materyal grubu da gazetelerdir. Gazeteler Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenim ve öğretim sürecini hem tek düzelikten kurtaracak, hem de öğrencinin dersi sevmesinin sağlayarak tarihi düşünüş ve yorumlamasında çoklu bir bakış açısını sunabilecektir. Öğrenciler için tarihi heyecanlı hale getirmek ve daha fazla öğrenmeye motive etmek için, geçmişin anlamını daha iyi anlamalarını geliştirmek için gazeteleri ders ortamına sokmak gerekir.

Gazete kullanımı yoluyla öğretimi yapılacak genelde tarih özelde İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrencilerin bu derslere ilgi ve katılımını artıracak. Onlara olumlu deneyimler katacaktır. Yurt dışında yapılan çalışmalar da bunu doğrular niteliktedir. Öğrencilerin aktif olarak katıldığı, gazetelerle desteklenen öğretim uygulamaları ile işlenen ders sonucu elde edilen öğrenci başarısı, merkezinde öğretmenin ve düz anlatım yönteminin yer aldığı geleneksel yaklaşımla elde edilen öğrenci başarısından daha yüksek bulunmuştur. Bu nedenle, öğrencilerin eğitim-öğretim sürecine aktif bir şekilde katılımlarını sağlayan, anlamlı öğrenmelerine katkıda bulunan öğretim yöntem, teknik ve stratejilerine derslerde yer verilerek, öğretim basamaklarının her seviyesinde görev alacak öğretmen adaylarının; çağdaş öğretim yöntem ve teknikleri derslerinde kullanabilecek donanımlara sahip olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Diğer taraftan gazetelerle desteklenen öğretim süreci bireylerin dil, okuma-yazma, empati ve iletişim kurma becerilerinin gelişimine insanî, farklılığı algılama, değişim ve sürekliliği algılama, sorgulama, farklı bakış açılarıyla olaylara yaklaşabilme, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme, sosyal katılım ve işbirliği yapma, Türkçeyi doğru ve etkin

kullanma, araştırma yapabilme gibi değer, yargı ve becerileri kazanmalarına da katkıda bulunabilmektedir.

7.2. Uygulamaya Dayalı Sonuçlar

Uygulamaya dayalı sonuçlar, nicel ve nitel verilere ilişkin sonuçlar olmak üzere iki grup altında incelenebilir.

7.2.1. Nicel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın nicel bulguları araştırmanın 7 alt problemi olan 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi'nde gazete kullanımının yararlılıkları, gazetelerin doğası, gazetelerin eğitimdeki durumu, gazete kullanımına ilişkin öğretmenlerin inanç ve tutumları ve gazete kullanımının sınırlıklıları ile Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceriler hangileridir? Sorusuna verdikleri cevapla şekillenmiştir.

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımının yararlılığına ilişkin önermelere % 75'in üzerinde olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu durumdan öğretmenlerin gazeteyi bir eğitim materyali olarak gördüğü sonucu rahatlıkla çıkabilir. Ayrıca yararlılıkla ilgili önermelere büyük oranda olumlu görüş bildiren öğretmenler öğrenme-öğretme sürecinde gazetelerin faydalarını öğrenciye ve öğrenme ortamına olan katkısını özümsemişlerdir. Gazetelerin yararlılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinde erkeklerin bayan öğretmenlere göre gazeteyi daha yararlı olarak gördüğü sonucu çıkmıştır. Ayrıca yine yararlılıkta fakülte lisans ve lisansüstü mezunlarının eğitim enstitüsüne mezunlarına göre gazeteyi daha yararlı olarak gördüğü bulgusu da çıkar. Bu durum ülkemizde yeni bir eğitim materyali olarak gazeteye yaklaşımın eski ve yeni arasındaki yaklaşım farkıyla da benzeştiğinin bir göstergesidir.

Araştırma bulgularına göre ders öğretmenlerin gazetelerin doğasına ilişkin önermelere verdikleri cevaplara bakıldığında yaklaşık % 90 oranında olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu öğretmenin gazetenin amacını, işlevini ve özelliklerini tam olarak bildiğinin açık bir göstergesidir. Ayrıca araştırmaya katılan özel okul öğretmenlerinin

devlet okulu öğretmenlerine göre gazetelerin doğasına ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durumdan özel eğitim kurumların da çalışan öğretmenlerin devlet okullarına çalışan öğretmenlere göre kendilerini gazete kullanımına daha hazır hissettiklerinin sonucu çıkabilir.

Araştırmaya katılan ders öğretmenlere gazete kullanmalarına ilişkin inançları ile ilgili önermelere genelde olumlu yaklaşmışlardır. Burada öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdiği maddeler, "Gazeteler ahlak eğitimi için değer kazandırmada iyi bir araçtır" ve "Gazeteler ders kitaplarından fazla kullanılmalıdır" önermeleridir. Bu iki önemeye göre öğretmenin ders kitabını bu ders için başat unsur olarak kabul ettiği sonucu çıkabilir. Mevcut gazetelerin de ahlaki açıdan öğrenciye bir şey katamayacağı inancı gazetelerin şu an ki yayın politikalarıyla ilintilidir. Burada araştırmaya katılan öğretmenlerin "Gazeteler öğrencilerin derse odaklanmasında önemli bir araçtır" ifadesine büyük oranda kararsız kalmaları, halen daha eğitimde gazeteleri kullanma konusunda çekimser bir düşünce taşıdıklarının açık bir göstergesidir. Ayrıca inanç ve tutumlarda araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okullara göre ve öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre farklılık çıkmıştır. Özel okulda görev yapan öğretmenler devlet okullarında görev yapan öğretmenlere göre, 6-10 yıl arası görev yapan öğretmenlerin 21 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlere göre gazete kullanmada daha olumlu bir inanç göstermiştir. Bu durum özel okulların gazete kullanama konusunda fiziki açıdan daha hazır olduklarının bir göstergesi olabilir.

Araştırma bulgularından araştırmaya katılan öğretmenlerin gazetelerin öğretimdeki durumu ile ilgili önermelere verdikleri cevaplara bakıldığında ders süresini haklı olarak bu etkinlik için yeterli görmemektedir. Yine gazetelerin mevcut yapısının ders etkinliklerine uymadığı ve bu ders ile ilgili ilişkilendirecek yeterince gazete olmadığı konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Burada en önemli bulgu öğretmenlerin gazete kullanımı ve yeterlilikleri konusunda yeterli donanıma sahip olmamaları ve bu açıklarını ifade eğitim gereksinimlerini hususunda görüş birliği yapmalarıdır.

Araştırmaya katılan ders öğretmenlerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımının sınırlılıklarına ilişkin önermelere büyük oranda katılmışlardır. Bu sınırlılıkların sebebi gazetelerin mevcut eğitim sisteminin ihtiyaçlarına hitap etmemesi etrafında şekillenen sınırlılık ifadeleridir. Öğretmen haklı olarak gazetelerin objektif olmadığını, siyasi düşüncelere göre yorum yaptıklarını,

öğrencide ön yargılar oluşturabileceği önermelere büyük oranda katılırken, gazetelerin yapısı gereği bazen gerçeği yansıtır önermesine ve öğrencinin eleştirel düşüncesini sekteye uğratır önermesine tam tersi bir biçimde görüş bildirmişlerdir. Burada ortaya çıkan çelişki düşündürücüdür. Yani öğretmen gazeteye objektif haber yapmadıklarından ötürü güvenmez ama bazen değil her zaman doğru haber verir inancını taşır. Yine gazetelerin siyasi ve objektif olmamasını savunur ama öğrencinin eleştirel düşüncesinin de gazeteler sayesinde bir anlamda gelişebileceğini kabul eder. Burada öğretmen sınırlılık içinde bir fayda yakalamıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler bu dersi gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceriler nelerdir? Sorusuna seçeneklerden 5 tanesini işaretleyerek cevap vermişlerdir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplar gazetelerin faydalarına ve yabancı kaynaklı çalışmalara paralel olarak sorgulama, farklı bakış açısıyla olaylara yaklaşma, eleştirel düşünme, değişim ve sürekliliği algılama, iletişim ve empati ve yaratıcı düşünme üzerine yoğunlaşmıştır. En az seçenek ise sınıflama yapma seçeneğidir.

7.2.1. Nitel Bulgulara İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretmenlere Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde gazete kullanılmasının yararlılık ve sınırlılıkları ile ilgili görüşlerinizi paylaşır mısınız? Açık uçlu sorusu sorulmuş ve onlardan düşünceleri alınmıştır.

Öğretmenlerin açık uçlu soruya verdikleri yararlık ifadeleri kapsamındaki örnek cümleler eğitim ortamında gazetelerin yararlılıklarına ilişkin bulgularla örtüşmektedir. Sınırlılık ile verdikleri görüşler doğrultusundan en dikkat çeken ifadeler, nicel verilere verdikleri önermelerden farklı olarak, “Osmanlıca bilememe” ve “Yönetimin ve diğer meslektaşlarının olumsuz tutumundan çekinme” görüşünü paylaşmalarıdır. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde başta gazeteler olmak üzere kullanılabilecek diğer birinci elden kaynaklar 1928’den önce Osmanlı Türkçesi ile yazılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları ile Coğrafya Bölümü mezunlarından bazıları aldıkları lisans eğitimi süresince bu böyle bir ders almamıştır. Doğal olarak İnkılâp Tarihi dersinde gazete kullanmak isterler ama bu derste Osmanlı Türkçesi ile yazılmış gazeteleri kullanamayacaklarını belirtmişlerdir.

Açık uçlu soruda sınırlılıklara ilişkin dikkat çekici bir görüşte "Yönetimin ve diğer meslektaşlarının olumsuz tutumundan çekinme" görüşüdür. Araştırmaya katılıp bu yönde görüş bildiren öğretmenler aslında gazeteyi derste kullanılabilecek bir materyal olarak görür ama ülkemizde okudukları gazeteyle hayat görüşünü belli olmasından ya da okuduğu gazete yüzünden siyasi yafta vurulmasından endişe etmektedirler. Böyle bir durumun okul içinde tezahür etmesinden de ayrıca mesleki kariyerleri açısından endişe duymaktadırlar.

Bu araştırma ve konu ile ilgili yapılan diğer araştırma sonuçlarından hareketle gazetelerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenme-öğretme sürecinde etkin olarak kullanılması gerektiği söylenebilir. Araştırmada elde edilen bulgular bu dersin öğretimine yönelik öneriler sunulmasını, böylece daha sonra yapılacak çalışmalara zemin hazırlamasını sağlayıcı niteliktedir.

7.3. Öneriler

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın sonuçlarından hareketle yapılan öneriler; "Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler", "Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Yönelik Öneriler", "Öğretmenlere Yönelik Öneriler" ve "Araştırmacılarına Yönelik Öneriler" den oluşmaktadır.

7.3.1. Millî Eğitim Bakanlığına Yönelik Öneriler

- Bir dersin amaç ve kazanımlarının tam ve sağlıklı olarak elde edilebilmesi o dersi materyal kullanarak vermekten geçer. Çünkü materyal kullanılarak yapılabilecek bir öğretim öğrencide çok boyutlu öğrenmeyi gerçekleştirir. Şu an ki ders süresinin kısalığı başta gazete olmak üzere diğer öğretim materyallerini bu derste kullanmayı sınırlandırmaktadır. Bu nedenle ders süresi MEB komisyonu tarafından gözden geçirilebilir.
- Gazetelerin bir eğitim materyali olarak kullanımı sadece bu dersin öğretimine has bir durum değildir. Tarih disiplininin diğer alanlarında, Coğrafya, İngilizce ve Matematik, Vatandaşlık Eğitimi ve Fen dersleriyle

ilgili olarak da kullanılmasının gerekliliği yurtdışındaki çalışmalardan anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu ders ve diğer disiplinlerin ders kitaplarında gazete manşet ve kupürlerine ürünlere daha fazla yer verilebilir.

- 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programında konulara uygun öğretmenlerin kullanabileceği gazetelerin çıkarılması, öğretmenlerin hangi konuda, hangi gazeteleri kullanması ve gazete kullanırken neler yapılması gerektiği ile ilgili kılavuz kitaplar hazırlanarak öğretmenlere dağıtılmalıdır.
- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde programa uygun, gazetelerin daha kolay ve işlevsel bir şekilde kullanılmasını sağlamak için, kullanılabilecek gazeteler tasnif edilip elektronik ortamlara kaydedilebilir. Bunlar bir CD haline getirilip öğretmenlere dağıtılabilir.
- Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde ders öğretmenlerinin gazeteler ile ilgili bilgi ve becerileri artırılabilir. Bunun için mevcut öğretmenlere yönelik gazete ve uygulama süreci ile ilgili hizmet içi eğitim programları düzenlenebilir. Ayrıca buna benzer alanlarda yapılan çalışmalar öğretmenlere (sempozyum, seminer ve panel) duyurulmalıdır.

7.3.2. Ders Öğretmeni Yetiştiren Kurumlara Yönelik Öneriler

- Öğretmen adaylarına hem eğitim fakültelerinde hem de fen-edebiyat fakültelerinde lisans eğitimi sırasında gazetelerin kullanımına ilişkin uzman kişiler tarafından kuramsal ve uygulamalı bir eğitim verilmeli, örnek etkinliklerle gazetelerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde nasıl kullanılacağı gösterilmelidir.
- Bu dersi şu an ilköğretim seviyesinde ağırlıklı olarak Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü mezunları vermektedir. Bu nedenle bu alanda yetişen öğretmen adaylarının lisans öğrenimleri sırasında "Öğretim Teknolojisi ve Materyal Tasarımı" ve Özel Öğretim Yöntemleri I ve II derslerinde gazetelerle ilgili sunum ve etkinlikler yapmaları teşvik edilmelidir.
- Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümüne lisans seviyesinde en azından seçmeli olarak Osmanlıca dersi koyulmalıdır.

- Öğretmen adaylarına bu derste kullanacakları özellikle arşiv kaynaklı gazeteler nasıl ulaşmaları gerektiği ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmelidir.

7.3.3. Ders Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

- Öğretmenlere derslerini sıkıcılıktan, monotonluktan, ezbercilikten kurtarmak, öğrencileri aktif kılmak, eleştiren, sorgulayan, yaratıcılıklarını ortaya çıkaran, eğlendirici ve düşündürücü öğrenme-öğretme oluşturmak için diğer öğretim materyallerinin yanı sıra derslerinde gazetelere dayalı etkinlikleri yapmaları önerilmektedir.
- Gazetelerden, öğrenme-öğretme sürecinde nasıl faydalanılabileceğini ilişkin yapılan çalışmalar takip edilerek konu ile ilgili mesleki gelişim sağlanabilir.
- Öğrencilerin, bu dersle ilgili gazeteleri etkin olarak kullanabileceği proje ve performans ödevleri verilebilir.

7.3.4. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- İlköğretim düzeyinde İnkılâp tarihi öğretimi alanı ile ilgili çalışmalar nitelik ve nicelik itibarı ile artırılmalıdır. Ülkemizde ilköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazete kullanımı, bunların öğretmenler ve öğrenciler tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi üzerine yapılan çalışmalar yoktur. Bu konuda konunun farklı yönlerinin ele alındığı çalışmaların yapılması alan eğitimi çalışmaları açısından son derece önemlidir.
- İlköğretimde bu derste öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecinde gazetelerin kullanımına yönelik öğrencilerin yaklaşımlarının belirlenmesi ve başarı düzeylerini ölçmek için çalışmalar yapılabilir.
- Bu çalışma İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin üniteleri üzerinde de ayrı ayrı gerçekleştirilebilir.
- Yurt dışında gazeteler tarih derslerinde ve diğer derslerde çok yönlü olarak kullanılmakta ve bu alanla ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Ama ülkemizde gazeteler öğretim materyali olarak maalesef hak ettiği yeri

bulamamaktadır. Bu nedenle yurt dışında yapılan çalışmalar izlenmeli ve yenilikler akademik yayınlar aracılığı ile ilgililerle paylaşılmalıdır.

KAYNAKÇA

A Dozen Good Reasons for Using Newspapers in Your Classroom. (2011). http://www.adn.com/nie/v-stories/story/7245672p-7157614c.html. Adresinden 18.08.2011 tarihinde alınmıştır.

AÇIKGÖZ ÜN, K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, Kanyılmaz Matbaası, İzmir.

AIEX, N. K. (1998). *Collaborating on a newspaper in the elementary classroom. Clearinghouse on Reading English and Communication Bloomington ın.* ERIC Digest Number ED414580, EBSCO veritabanından (ERIC) alınmıştır.

AKBABA, B. (2009). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımının Akademik Başarı ve Tutumlara Etkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

AKSOY, İ. (2003). *Yüksek Öğretim Kurumlarında İnkılâp Tarihi ve Öğretimi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

AKYÜZ, Y. (1978). "Okula Gazete Sokan ögretmen Ali Suavi ve Günümüz Egitimindeki Benzer Girisimler", *Belleten,* 42(167), 437-444.

ALSAÇ, Ü. (1999). *Türkiye'de Karikatür, Çizgi Roman ve Çizgi Film.* İstanbul: İletişim Yayınları.

ALTUN, A. (2010). *Tarih Öğretiminde Mizah ve Karikatür. Tarih Nasıl Öğretilir* (Ed. M. Safran), İstanbul: Yeni İnsan Yay.

_____ (2009). Sosyal Bilgiler Derslerinde Karikatürlerin Kullanımı, *Sosyal Bilgiler Derslerinde Karikatürlerin Kullanımı. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar,* (Ed. R. Turan, A. M. Sünbül, H. Akdağ), Ankara, Pegem A Yayıncılık.

ANKARA TİCARET ODASI. *Manşetlerle Türkiye*, http://www.atonet.org.tr/yeni/. adresinden, 18.10. 2010'da alınmıştır.

ARIKAN, Z. (2007). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

ARSLAN, Ö. (2008). *"İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi"* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programı.

ASLAN, E. (1998). *Devrim Tarihi Ders Kitapları. Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*. Özbaran, S. (Haz). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

ASLANAPA, O. (1997). *İlk İnkılâp Tarihi Ders Notları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.

ATA, B. (2002). *Müzeler ve Tarihî Mekânlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin "Müze Eğitimine" İlişkin Görüşleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı.

ATA, B., (2006). *"İlköğretimde Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Öğrenci Kompozisyonlarında Atatürkçülük" 21nci Yüzyılın Başında Kemalizm'in Anlaşılması ve Anlatılmasındaki Sorunlar.* İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 8-9 Kasım 2006.

_____ (2002). Tarih Derslerinde Dokümanlarla Öğretim Yaklaşımı, *Türk Yurdu*. S.175. S.80-86.

_____ (2008). Sosyal Bilgilerde Atatürkçülük Konularının Eğitimi ve Öğretmenin Rolü, Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed.B. Tay ve A.Öcal). Pegem A Yayıncılık, Ankara.

ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİ (1989). C.II , Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

BAYMUR, F. (1949). *Tarih Öğretimi.* Ankara: İnkılap ve Aka Kitapevleri

BERRYMAN, C. (1971). *Newspaper in the elementary school: a research report to anpa foundation,* ERIC Digest Number ED058138, İnternetten 22.07.2011'de, indirilmiştir.

BİLEN, M. (1999). *Plandan Uygulamaya Öğretim*, 5. Baskı Anı Yayıncılık, Ankara.

BİNBAŞIOĞLU, C. (1986). *Özel öğretim Yöntemleri*, Ankara.

BOZKURT, E. (2010). *İlköğretim 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi "Maddenin Değişmesi ve Tanınması Ünitesinde Gazetelerden Yararlanılarak Hazırlanan Ders Etkinliklerinin Tutum, Başarı ve Eleştirel Düşünme Becerilerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

BURNS, W. S. (1999). *The newspaper in education program: an examination of curriculum, purposes and goals*, Ed.D Thesis. Columbia University Teachers College.

BÜYÜKKARAGÖZ, S. (1997). *Genel Öğretim Metodları*, Öz Eğitim Yayıncılık, İstanbul.

BÜYÜKKARAGÖZ, S.S. ve ÇİVİ, C.(1999). *Genel Öğretim Metotları.* Öz Eğitim Yayıncılık, Konya.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2008). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik,* Ankara, Pegem A Yayınclık.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El kitabı***,** Ankara, Pegem A Yayınclık.

BÜYÜKÖZTÜRK, Vd.,(2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Pegem A Yayınclık.

CALLAHAN, T. ve RANDALL, F. (1980). *The Newspaper İn The Social Studies Classroom: An İssue Oriented Curriculum,* Erıc Digest Number Ed221879, , Ebsco Veritabanından (ERIC) Alınmıştır.

CANDAN, A.S. (2003). *Tarih Öğretiminde Ayrıntılı Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

CAREY, H. H. ve GREENBERG, J. E. (1991). *How To Read A Newspaper. (A Social Studies Skills Book).* Newyork: Library Of Congress Cataloging Ġn Publication Data.

ÇENCEN, N. (2011). *"11. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Tarih Öğretmenlerinin "Edebi Ürün" Kullanımına İlişkin Görüşleri"* Yayınlanmamış Doktora Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

CHRIS, L. (1968). Using Your Daily Newspaper To Teach Social Studies From The Ads, *Hawaii Newspaper Agency, 1-16.*

CİHAN, E. (1985). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Etkin Eğitim Sorunları. I. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Semineri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Basımevi, Samsun.

CİHAN, G. (2005). *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 1998 Programında Önerilen Ders Araç-Gereçlerinin (Materyallerin) Değerlendirilmesi ve Öneriler,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

ÇİLENTİ, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi Ve Öğretim*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

COHEN, R. P. (1991). *The use of newspapers with underprepared community college students as a means of ımproving reading and writing,* Ed.D Thesis. Hofstra University.

DE ROCHE, E., SULLİVAN, B. ve GARRETT, D. S. (1999). *Character matters using newspaper to teach character.* U.S.A: Dr.Betty Sullivan & Associates.

DEE GARRETT, S. (2008). *"Improving comprehension with newspapers, 2008 NIE week teacher's guide*", Newspaper Association of America Foundation.

DELEN, S. (2007). *İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı

DEMİRCİOĞLU, İ.H. (2002) Tarih *Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, Anı Yayıncılık, Ankara.

DEMİRCİOĞLU, İ.H. (2005). *Öğretim Stratejileri*, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed. C. Öztürk ve D. Dilek), Ankara, Pegem A Yayınclık.

DEMİREL, Ö. (2000). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri. Öğretme Sanatı.* Ankara, Pegem A Yayınclık.

DEMİREL, Ö., SEFEROĞLU, S.S., YAĞCI, E. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara, Pegem A Yayınclık.

DEMİRTAŞ, A. ve BARTH, J. L. (1997). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi: Öğrenci Kılavuzu. *Ankara: Yök/Dünya Bankası Millî Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.*

DEVECİ, H. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı*. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology – Tojet*, 4, (3), 159-166.

DEWELL, B. M. (1980). *A test of an affective model of reading: The study of the use of newspaper in education*. Ed.D Thesis. The University of Tulsa.

DİLEK, D. ve DİLEK, A. (2005). Tarih Öğretiminde Ders Materyali olarak Nutuk, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

DOĞAN, H. (2006). *İlköğretim Okullarında T.C. İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Rol Oynama Yönteminin Öğrenme Düzeyine Etkisi"* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

DOĞANAY, A. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara, Pegem A Yayınclık.

DOGANER, Y. (2006). Yüksek Öğretimde Eğitim ve Öğretim Elemanı Yetiştirme Sorunu, Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi, Hacettepe Üniversitesi Yay., s.181-196.

DÖNMEZ, C. ve YAZICI, K. (2008). *T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi,* Ankara, Nobel Yayıncılık.

DYCUS, D. (1996). *Making jigsaw activities using newspaper articles, The Internet TESL Journal*, 2. http://iteslj.org/Techniques/Dycus-Jigsaw.html. adresinden 08.13.2011 tarihinde alınmıştır.

EMİROĞLU, G. (2002). *"İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Konularının Öğretimi Üzerine Bir Araştırma"* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____ (2005) *Tarih Öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Bazı Problemler ve Çözüme Yönelik Tavsiyeler.* Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

_____ (2006). *"İlköğretim Düzeyinde İnkılâp Tarih Ders Konularının Öğretimi Metot ve Etkinlikler"* Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yay.

ERDAŞ, S. (2006). *"Atatürk'ten Günümüze Türk İnkılâp Tarihi Derslerine Genel Bir Bakış",* Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi, Hacettepe Üniversitesi Yay., s. 9-21.

ERDEN, M. (Tarihsiz). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara, Alkım Yayınları.

ERGÜN, M. (1982). *Atatürk Devri Türk Eğitimi*, Ankara A.Ü, DTCF Yayınları.

ESER, İ. (2003). *"Cumhuriyet Döneminde Tarih Öğretimi ve İnkılâp Tarihi Dersleri"* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

FARAGE, A., *"The history of newspapers in education", NIE Coordinator NAA and the Pensacola News Journal in Education, Pensacola, Fl*, http://www.nieworld.com/niehistory.htm, adresinden 23.08.2011 tarihinde alınmıştır.

GARVEY, B. (1975-1976). Time and History Teaching, *Teaching History*.4, page, 290-295.

GEDİK, D. H. (2008). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Güncel Olaylar,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

GÖKÇE, N. (2009). Çevre eğitiminde gazetelerden yararlanma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(6), 252-265.

HALİS, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara, Nobel Yayıncılık.

HALL, M. (1934). The Historical Newspaper, *Social Studies*, 25:4, 171-172.

HAPMAN, T. (1993). Teaching Chronology Through Time Lines, *Teach in History October, page, 25-29.*

HEITZMANN, W. R. (1979). *The Newspaper in The Classroom. What Research Says To The Teacher.* Washington: National Education Association.

HEITZMANN, W. R. (1998). *The Power of Political Cartoons in Teaching History. Occasional Paper.* National Council for History Education (ED. 425 108).

HICKS, A. J. (2001). *Teaching about newspapers.* PhD. Thesis, University of Southampton.

Hints for Using Newspapers with Young Children, Newspaper in Education Programme, www.nwanews.com/nie. adresinden 18.08.2011 tarihinde alınmıştır.

How to Use the Newspaper in the Classroom (2011) 38 Teaching Tips, http://www.usaweekend.com/partners/nie/pdfs/38tips.pdf. adresinden 18.08.2011 tarihinde alınmıştır.

İNUĞUR, M. N. (2002). *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul, Der Yayınları.

IŞIK, H. (2008). "*Tarih Öğretiminde Doküman Kullanımının Öğrencilerin Tarihsel Düşünme Becerilerine Ve Başarılarına Etkisi"*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı

İŞMAN, A. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, Ankara, Pegem A. Yayıncılık.

İŞMAN, A. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım*ı, Ankara, Pegem A. Yayıncılık.

JARMAN, R. ve McCLUNE, B. (2001). Use the news: a study of secondary teachers' use of newspapers in the science classroom", *Journal of Biological Education*, 35 (2), 69- 74.

KABAPINAR, Y. ve BAYSAL, N. (2004). *İlköğretim Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması Ve Değerlendirilmesi*. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 39, 384- 419.

KAPTAN, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri,* Ankara: Tekışık Ofset.

KARASAR, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri***.** Ankara, Nobel Yayıncılık.

KAVAK, N., TUFAN, Y. ve DEMİRELLİ, H. (2006). Fen-Teknoloji Okuryazarlığı Ve İnformal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, (3), 17-28.

KOÇ, H. ve AKSOY, B. (2009). Harita Becerileri ve 11-14 Yaş Grubundaki Öğrencilerin Yapabilecekleri Harita Becerileri, Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed. M. Safran), Ankara, Pegem A Yayınclık.

KOÇ, Y. (2002). Türkiyede Tarih Eğitiminin Sorunları*. Türk Yurdu,* (175). 54-55.

KOCA, H. (2005). İlk ve Orta Öğretimde Atatürk İlke Ve İnkılâplarının Öğretimi, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

KÖKSAL, H. (2002). Tarih Öğretimi ve Eleştirel Düşünce Becerilerinin Geliştirilmesi, *Türk Yurdu*. S.175. S.87-90.

KOLOĞLU, O. (1993). *Türk Basını Kuvay-i Millîye'den Günümüze* , Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

KOŞAR, E., YÜKSEL, S., ÖZKILIÇ, R. (2005). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme,* Pegem A Yayıncılık, Ankara.

KÖSTÜKLÜ, N. (2005). *İlk ve Orta Öğretimde Atatürk İlke ve İnkılâpları ve Türkiye Cumhuriyeti Nasıl Öğretilmeli? Bazı Tespit ve Öneriler,* Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

_____ (2001). Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi. Konya: Günay Ofset Yay.

KÜÇÜKAHMET, L. (1997). *Eğitim Programları ve Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Gazi Kitabevi, Ankara.

LEBLANC, R. M. (1980). *Affecting attitudes of seventh grade students toward reading through using newspapers.* Ed.D Thesis. Houston University.

LENTNEK, R. L. (1997). *Turning the newspaper into a teaching tool:a study of the effects of newspapers incorporated into the curriculum of a fifth-grade class*, Master of Arts Thesis. Georgia State University.

MAARİF VEKÂLETİ (1948). İlkokul Programı, İstanbul.

MAHESHWARI, K. (1980). *The impact of two types of reading skills development activities on listening vocabulary and reading comprehension*. Ed.D Thesis, University of Houston.

MANNİNG, M. (2001). Using newspaper in class. *Teaching Pre K-8***,** 32, (2), 93-95.

MEB, (2008). *İlköğretim 4-8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma*, Ankara. http//ttkb.meb.gov.tr.

MEB, (2010).*Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*, Ankara. http//ttk.meb.gov.tr.

MEYDAN, A. AKDAĞ, H. (2008). Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed.B. Tay ve A.Öcal). Pegem A Yayınclık, Ankara.

MOOREFİELD, L. A. (2003). What's İn A Newspaper? Teaching Prek-8, 33, (6), 58-60.

MUNCK, S. (2006). *Using Newspapers And News Magazines To Teach History*. Masters Of Arts Thesis. Wayne State University.

NAS, R. (2000). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.

NAYLOR, D. T. ve DIEM, R. (1987). Elementary ve Middle School *Social Studies*, Newyork.

NEUMAN, W. L. (1997). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches.* Boston: Ally and Bacon.

Newspaper in education teacher's guide, (2007), Olive Software, http://www.nieconnects.com/PDFs/Olive_Software_NIE.pdf. adresinden 20.08.2011 tarihinde alınmıştır.

Newspaper in the classroom project teacher guide, 1972, *Tennessean, Amon C. Evans*, President, 1100, Broadway, Nashville.

Newspapers maintain the brain, (2011), Newspaper Association of America Foundation, , adresinden 23.08.2011 tarihinde indirilmiştir.

NICHOLAS, P. (1997). Newspapers More Than Just Papier Mache. *Teaching Prek8*. 27, (7), 48-50.

OLIVARES, R. ve LISI, P. C. (1991). *Teaching language minority students through the newspapers.* ERIC Digest Number ED367172, İnternetten 19.07.2011'de, EBSCO veritabanından (ERIC) alınmıştır.

OLSON, M. R. (1984). *A study of the uses of the daily newspaper in the curriculum of elementary and secondary schools (current events, curriculum model, mass media, methodology*). EdD Thesis, University of Oregon.

ORAL, F. S. (1963). *Türk Basın Tarihi*, Doğuş Matbaacılık, Ankara.

ÖZÇELİK, İ. (1993). *Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknikler*. Ankara: Gazi Kitapevi Yay.

ÖZDEN, Y. (1999). *Öğrenme ve Öğretme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

ÖZTOPRAK, İ. (1989). *Türk ve Batı Kamuoyunda Millî Mücadele*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

ÖZTÜRK, C. (2005). *İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi.* Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

ÖZTÜRK, C. (2006). *Atatürk Döneminde "Kemalizm" ve Türk İnkılap Tarihi Öğretimi",* 21nci Yüzyıl Başında Atatürkçülük; Anlaşılması ve Anlatılmasındaki Sorunlar 8-9 Kasım 2006, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yay.

ÖZTÜRK, M. (2010). Tarih Öğretiminde Harita Bilgisi ve Kullanımı. *Tarih Nasıl Öğretilir (Ed. M. Safran),* İstanbul: Yeni İnsan Yayınları.

PAYKOÇ, F. (1991). *Tarih Öğretimi*, A.Ü. Açık öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

POİNDEXTER-WILSON, P. (1986). The Los Angeles Times in education pilot program. (available from the los angeles times*)*, *Times Mirror Square*, Los Angeles: CA 90053.

POLAT, Ş. (2009). *Tarih Öğretimi ve Basın İlişkisi: Millî Bayramların Gazetelere Yansıması ve Millî Kimliğin Oluşmasında Rolü (2001-2007),* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Tarih Eğitimi Bilim Dalı.

RAJARETNAM, T., 2002, *Using newspapers in the classroom: a personal experience* [online],http://www3.telus.net/linguisticsissues/newspapers.html. adresinden 20.08.2011 tarihinde alınmıştır.

RHOADES, L. (1994). Quick Start Ideas for Teaching Current Events With Newspaper*, Social Education*, 58:3 (Mart), Academic Research Library.

SABAN, A. (2004). Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Yaklaşımlar, Nobel Yayınları, Ankara.

SAFRAN, M. (1993). Değişik Öğrenim Basamaklarında Tarih Becerisine İlişkin Tutumlar Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 4, Ankara.

SAFRAN, M. (2004). Eğitim Bilimi Açısından Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretimi. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları. Yediyıldız, B., Ertan, T.F., Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yayınları.

SAFRAN, M. ve ATA, B. (2006). *Okul Dışı Tarih Öğretimi*, Gazi Kitapevi, Ankara.

ŞAHİN, A. (2007). *Temel Öğretme-Öğrenme Yaklaşımları (Stratejileri). Öğretim İlke ve Yöntemleri* (Ed). G. Ocak, Pegem A. Yayıncılık, Ankara.

ŞAHİN, T. ve Y. YILDIRIM, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Anı Yayıncılık,* Ankara.

ŞANLI, M. (1992). Müfredat *Programları ve Ders Kitaplarından Kaynaklanan Sorunlar.* Ankara: Türk Eğitim Derneği Yay., s. 75-78.

ŞAPOLYO, E. B. (1976). *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın*, Güven Matbaası, Ankara.

SAVAGE T. V. ve ARMSTRONG, D. G. (1987). Effective Teaching Ġn Elemantary Social Studies. U.S.A: Macmillan Publishing Company.

SEGALL, A. Ve SANDLER S. (2005). Reading The Newspaper As A Social Text. *Social Studies, Sociology,* 35, (2), 91-92.

SENEMOĞLU, N. (1997). *"Gelişim Öğrenme ve Öğretim". Kuramdan Uygulamaya.* Ertem Matbaacılık, Ankara.

ŞİMŞEK, A. (2003). "Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı ", G.Ü. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.4, S.1, Kırşehir.

ŞİMŞEK, A. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinde Tarihsel Zaman ve Kronoloji Becerileri, Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Ed. M. Safran). Pegem A Yayınclık, Ankara.

SMITH, D. O. (1963). Current Events in The Intermediate Grades of a Modern Elementary School, (MS Thesis, Kean University). New Jersey.

STAR, L. (2005). *Ten Great Activities Teaching With The Newspaper.* http://www.Educationworld.Com/A_Lesson/Lesson/Lesson_139. adresinden 20.08.2011 tarihinde alınmıştır.

STRADLING, R. (2003). *20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli (Çev. A. Ünal).* İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları

STREET, C. (2002). Teaching With The Newspaper. *Social Studies*, 93, (3), 131-134.

SULLIVAN, B. (2001). *Newspaper In The Classroom and Beyond*, *Quıll Magazine.* www.spj.org. adresinden 13.07.2011'de alınmıştır.

SUNAL, C. S. ve HAAS, M. E. (2002). *Social studies. for the elementary and middle grades. a constructivist approach*. Boston: Allyn and Bacon.

TAZEBAY, A. (2000). *İlköğretim Programları ve Gelişmeler*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

TEBLİGLER DERGİSİ. (2009). *İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi (1.2.3.) Sınıflar Öğretim Programı.* Karar Sayı: 70. Ankara http://yayim.meb.gov.tr/tebligler-arsiv.html

TEBLİGLER DERGİSİ. (2009). *İlköğretim Sosyal Bilgiler (4.5.) Sınıflar Öğretim Programı.* Karar Sayı: 2 Ankara http://yayim.meb.gov.tr/tebligler-arsiv.html

TEBLİGLER DERGİSİ. (2009). *İlköğretim Sosyal Bilgiler (6.7.) Sınıflar Öğretim Programı.* Karar Sayı: 2 Ankara http://yayim.meb.gov.tr/tebligler-arsiv.html

TEBLİGLER DERGİSİ. (2009).*8. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı.* Karar Sayı: 3 Ankara. http://yayim.meb.gov.tr/tebligler-arsiv.html

TOK, Ş. (2007). Öğretme-Öğrenme Strateji ve Modelleri. Öğretim İlke ve Yöntemleri (Ed. A. Doğanay), Ankara, Pegem A Yayıncılık.

TOKCAN, H. ve DEMİRKAYA, H. (2010). Sosyal Bilgilerde Strateji, Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler, Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed. M. Safran). Pegem A Yayıncılık, Ankara.

TOKMAKÇIOĞLU, E. (2011). *Türk Basın Tarihi,* İsim Yayınları, Ankara.

TOPUZ, H. (2003). *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi,* Remzi Kitabevi, İstanbul.

TURNER, T, N. (1982). The Newspaper-a "New" Resource for Career Education, *Social Studies,* 73:2, March/April, 80-84.

UYANIK, M. (1937). *Yeni Okulun Ders Vasıtalarından Gazete*, Devlet Basımevi, İstanbul.

ÜLKEN, H. Z. (2005). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, Ülken Yayınları, İstanbul.

ÜNLÜER, G. (2008). *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi,*Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.

URAL, A. KILIÇ, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Using Newspapers in Class. (2011). http://www.news.com.au/couriermail/story/html. adresinden 03.09.2011 tarihinde alınmıştır.

Using the Newspaper in your Classroom. (2011). http://www.usaweekend.com/classroom/tipsforteachers.pdf. Adresinden 23.08.2011 tarihinde alınmıştır.

VOCKELL, E. ve CUSICK, K. (1995). Teachers attitudes toward using newspaper in the classroom. *Clearing House*, 68, (6), 359-362.

WELTON, D. A. ve MALLAN, J.T. (1999). Children and Their World: Strategies for Teaching Social Studies. NY: Houghton Mifflin Company.

WİNFELD, A. G. (2004). *Eugenics and Education: Implications of Ideology, Memory, and History for Education in the United States,* Educational Research, Leadership, and Policy Analysis, NC. www.thirteen.org/edonline/teachingheritage/lessons/lp1/index.html adresinden 08 / 10 / 2008 tarihinde alınmıştır.

WOLK, S. (2003). Teaching For Critical Literacy İn Social Studies. *Social Studies*, 94, (3), 101-106.

YAHŞİ, İ. (2011). *Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımın Çok Perspektifliğe Etkisi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.

YALIN, H. İ. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme,* Nobel Yayıncılık, Ankara.

YANPAR, T. (2005). Öğretim Materyal ve Teknolojileri, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, (Ed. C. Öztürk ve D. Dilek). Pegem A Yayıncılık, Ankara.

YAŞAR, Ş. (2005). "Öğretimde Araç ve Gereç Kullanımı". Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. (Ed. M. Gültekin). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

YAŞAR, Ş. GÜLTEKİN, M. (2006). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırmacı Bir Yaklaşım. (Ed. C. Öztürk), Ankara, Pegem A Yayıncılık.

YAŞAR, Ş. GÜLTEKİN, M. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı, Sosyal Bilgilerde Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi. (Ed. C. Öztürk), Ankara, Pegem A Yayıncılık.

YAZICI, K. (2009). Sosyal Bilgilerde Atatürkçülük Konularının Öğretimi, Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed. M. Safran), Ankara, Pegem A Yayıncılık.

YEL, S. (2001). Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Öğretim Metotları ve Materyaller, Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Hayat Bilgisi 1-3, (Ed. L. Küçükahmet), Nobel Yayıncılık, Ankara.

YEL, S. TAŞDEMİR, A. ve YILDIRM, K. (2008). Sosyal Bilgilerde Öğretim, Strateji, Yöntem ve Teknikler, Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed.B. Tay ve A.Öcal). Pegem A Yayınclık, Ankara.

YILDIZ, Ö. (2003). Türkiye'de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı : 15 Yıl : 2003/2 181-190.

YILMAZ, M. (2005). İlk, Orta ve Yükseköğretimde İnkılâp Tarihi Dersleri. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

YILMAZ, M. (2006). Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi. Doğaner, Y. (Ed.). Ankara:Hacettepe Üniversitesi Yayınları. s.3-6.

YILMAZ, M. S. (2006). Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının İlköğretimde Öğretimi. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yay., s. 24-45.

GAZETELER

Cumhuriyet 3 Kasım 1928, 1 Aralık 1928, 23 Nisan 1929, 21 Ocak 1943, 15 Mayıs 1950,

Hakimiyeti Millîye 25 Kasım 1934

Millîyet 27 Kasım 1934, 4 Aralık 1934, 6 Aralık 1934,

Son Posta 21 Temmuz 1936, 8 Temmuz 1938, 24 Haziran 1939

Ulus 11 Kasım 1938, 20 Aralık 1941

İkdam 2 Eylül 1939

Vakit 7 Ağustos 1945

Akşam 24 Temmuz 1946 14 Şubat 1975 6 Mart 1995

Hürriyet 3 Ağustos 1950 20 Temmuz 1974

Tercüman 17 Ocak 1991

WEB TEMELLI KAYNAKLAR

http://www.atonet.org.tr.

http://iteslj.org/Techniques/Dycus-Jigsaw.html

www.nwanews.com/nie.

http://www.usaweekend.com/partners/nie/pdfs/38tips.pdf

http://www.adn.com/nie/v-stories/story/7245672p-7157614c.html

http://www3.telus.net/linguisticsissues/newspapers.html

http://www.nieconnects.com/PDFs/Olive_Software_NIE.pdf

http://www.news.com.au/couriermail/story/html.

http://www.usaweekend.com/classroom/tipsforteachers.pdf.

http://nie.miamiherald.com/_pdf/Newspapers_Maintain_Brain.pdf

http://www.nieworld.com/niehistory.htm,

http://www.Educationworld.Com/A Lesson/Lesson/Lesson 139.

http://www.meb.gov.tr.

http://www.tdk.gov.tr.

EKLER

Namus Uğrunda !..

Hasan Tahsin Recep

Evet... Ey nasiye-i gurur ve haşmetinde altı yüz senelik bir tarihin hatıra-i celâdet ve hamasetini taşıyan Türkler!... Osmanoğulları!...

Fatihleri, Yavuzları, Süleymanları yetiştirmekle tarihlerin ölgün sahifelerini canlandıran asar ve edvar-ı maziyenin afak-ı devr-i duruna, eklil-i şan ü şeref konduran asil Kayıhanlıların temiz kanlı, pek alınlı evlâtları!...

Bugün, hak ve adalet diye bağıran bir kuvvet, bugün beşeriyet, insaniyet diye haykıran bir kudret, ki onlar galibiz diyorlar, o galipler ki, bedbaht memleketimizi ve elemlerimizi uyutmak için muhafaza ettiğimiz sükûtu, acz-i mutlak bilerek gurur-u millimizi tahkir, namus ve mevcudiyetimizi tezyif ve tezlil eden müstekreh, muhteris emellerin maateessüf şahidi bulunuyorlar.

O hayâlperestler ihtirası ki, senin dinini, imanını yırtmak, parçalamak için Allahın, Büyük Rabbin kadar taptığın memleketini, o ecdadının şecaatleriyle omuzlarında taşıdıkları hilâlin azameti karşısında dünyaları hüsran eden ecdadının kemiklerini ihtiva eden topraklarını, şerefli yuvanı, senin ihtimamkâr şefik ellerinden alarak gaspederek kendi muhteris, canî ellerinde kanatmak, ezmek; İslâmlığı, Türklüğü öldürmek için hilâlin o ilahi lâlgün rengini, ateşini söndürmek, karartmak için yırtıcı menfur mefkûreler taşıyan ma'dum Rus Çarlığının nameşru mevlûdesi olan o Yunanlılar ki, sevimli İmir'imizi kendilerine peşkeş çekiyorlar.

Peşkeş çekiyorlar da, üç yüz milyon islâmın dünyaları kızıl kanlarla boyamaya kaadir bir kuvvetin mevcudiyet-i kahiranesini unutuyorlar. İstihfaf ediyorlar. İstanbul'un, islâmlığın aguş-u itiramında taşıdığı mabetlerine çanlar, salip çelenkler ihzar ediyorlar.

O herşeyden yüksek zannettikleri asrın ufak bir tebessümünü, gurur ve sermesti ile bizi namusumuzdan, mukaddesatımızdan mahrum bırakmak sevdasında bulunan o Yunanlılar ki, uhuvvet-i beşeriyeden ziyade, kendi hasis ve aç gözlü menfaatleri uğruna karıştıkları harpte yükseltemedikleri süngülerinde riya ile, melânetle sırıtan mevcudiyetleri karşısında Halifeyi İstanbul'dan, o bütün cibilliyet-i ahlâkiyesiyle ve henüz kâinatın enzar-ı meftuniyetini kazanan Muhammedileri mutaf kılıp ve ihtiramında, pay-i tahtından Konya'nın ıssız, izbe sahralarına kovmak istiyorlar...

Hüsran ve yeddi-i bahtına ağlayan bizleri sürmek, ademin bipayan derinliklerine, çirkâbelerine yuvarlamak arzu ediyorlar.

Uyan, ey Türk oğlu, uyan!... Ey medeniyet-i ilâhiyeye mutekit, islâmlığın ateşin hararetiyle kalbi, ruhu pür heyecan olan müslüman Türk, uyan!...

Sana suikast ediyorlar. Seni, meskeninden, mabedinden, mabudundan, harim-i ailen ve namusundan cüda düşürmek, senin maazzezatınla adî oyuncaklar gibi oynamak istiyorlar.

O hâlâ üçyüz yirmi sekizdenberi üzerinde masum kanlarının cereyanı kesilmeyen süngüleriyle, o hâlâ tarrakalarında yetim ve öksüz, yavrusuz kalan kimsesiz validelerin, alil ihtiyarların aks-i ızdırabatı dalgalanan toplarıyle geleceklermiş, tereddüt etmiyoruz, gelsinler... Hatta, masum Türk'e kasdı olan bütün dünya gelsin... Süngüleriyle esasen kanayan kalplerimizi deşsinler... Velveledar toplariyle evlerimizi, kuvvetlerimizi yıksınlar. Taraç ve tarumar etsinler.

O Yunan gelsin. Saf ve bakir limanlarımıza, kudret ve kuvvetiyle ithale muvaffak olamadıkları teknelerinde o zülmü, adavet-i ebediyeyi, husumet-i ezeliyeyi temsil eden mavi-beyaz bayraklarını dalgalandırsınlar, gelsinler.

Silâhlerımızı toplasınlar. Evlâtlarına silâh tevzi etsinler. Benliğimizi parçalasınlar. Ruhumuzu ezsinler. Fakat asla, asla unutmasınlar ki, Türk ölmedi, yaşıyor. Kalbinin, ruhunun, müslümanlığının, Peygamberinin telkin ettiği ilhamat ile yaşıyor.

Ve burayı Yunan'a vermiyecektir. Vermek isteyecek kuvvetle paylaşacak kozumuz var. Hatta, süngülerimiz, silâhlarımız olmasa bile... Asî ruhumuzla, coşkun kanlarımızla, hararetli vicdanlarımızla, sökülmeyen dişlerimizle bu memleketi müdafaa edeceğiz.

Ne kadar zehirli olurlarsa olsunlar, o dişlerle cingiz-i maneviyatla kuvvetlenen dişlerimizle kalplerini parçalayacağız. Namusumuzu, gururumuzu, ailelerimizin, yavrularımızın kadınlarımızın iffet-i hayatiyetlerini kurtaracak, muhafaza edeceğiz...

Yoksa, bu şirin diyarları, kendi hayatımız, şehamet ve satvet-i tarihiyemiz namına ecdada bir cemile-i şükran olmak üzere yakacağız, yıkacağız, kıracağız. Bu ülkelerin sema ve ufuklarına kendi masum kanlarımızla renk vereceğiz, boyacağız.

O zaman Yunan gelsin, ondokuzuncu asrın türedi çerikotları Avrupa'nın telkin ettiği binayı medeniyeti korusun, Aşillerin, hayâlî kahramanlarını, Homer'in efsanevî şiirlerini, teranelerini kan pıhtıları arasında ihya etsin.

Hayır, hayır... Meyus olmayalım... Biz ölmedik, yaşıyoruz. Henüz damarlarımızda İzmir'imiz, Halifemiz, Hakanımız, Pay-i tahtımız için akıtacak kanlarımız var. Bu memlekete göz diken kuvvetleri yakacak, eritecek hararetimiz pek, hem de pek mebzul... Yalnız, bunu da unutmasınlar ki, Çanakkale kahramanlarının, mavi beyaz kucağında salibi taşıyan Yunanlılığın canavar hakimiyeti altında yaşatacak tek hemşiresi, tek bir validesi, ufak bir Türk benliği yoktur. Ancak, evet ancak hilâlin al gölgeleri altında Hakanıyle, Pay-i tahtı ile, İzmir-i ile yaşayacak bir Türklük vardır. Ve illâ Avrupa Neron gibi bir şair olmak istiyorsa, bizler de kendi ellerimiz, kendi varlıklarımızla binalarımızı, topraklarımızı cayır cayır yakar, kızıl alevlerle halelendirir ve beşeriyetin vicdanına Roma'nın ihtirakından feci bir sahne-i şiir ve hayâl ibda etmekte gecikmeyiz... Çünkü tarihimiz var. Çünkü bizi tel'in edecek ecdadın ruhu ahfadın feryadı var. Çünkü her şeyden üstün namusumuz var.

Hasan Tahsin'in İzmir'in İşgaliyle kafasındaki düşünceleri hiç çekinmeden açıkladığı 19 Şubat 1919 tarihli Hukuk-u Beşer Gazetesi (Kaynak: Kologlu, 1993: 46-47). Bu ek çalışmamızda etkinlikler kısmında geçen "Bir Kahraman Tanıyorum" etkinliğinde kullanılabilir

حقوق بشر
ماجد
LES DROITS DE L'HOMME
[illegible] ١ غروش
[illegible] ١٨ جمادی الاول ٣٣٧ — ١٩ شباط ٣٣٥ [illegible] ٩٢

آژانس استفانی آسیای صغری واپیر حقنده ایتالیانك یونانله ائتلاف ایتدکلرینی حوادثی قطعیاً تکذیب ایدییور .

ناموس اوغرنده !..

[illegible]

ولایت حوادثی

[illegible]

دره‌دن تپه‌دن

[illegible]

يكي كون

١٣٣٤

هر كون صباحلري نشر اولونور سياسي ، علمي ، أدبي غزته‌در

تلغراف آدرەسي : استانبول كون - تلفون : استانبول ١٩٥ - بوسته قوطوسي - ٤٦٣

صاحب امتياز و سرمحرري : يونس نادي

دار الخلافه ١٠ صفر ١٣٣٧

پنجشنبه ١٤ تشرين ثاني ١٣٣٤ ١٩١٨

ائتلاف دوناغاسي ليمانمزده ...

دوناغانك مواصلتي - موجود سفائن - (آوەروف) ده وار - عودت - فرانسز آميرال كميسي - طياره جولاني - مناسبتسز نمايشلر - قاضي كويندە - فرانسز آميرالي - سفائن حقنده معلومات فنيه ..

ليمانمزه كلن ائتلاف سفائنندن :

١ — آغا ممنون
٢ — تەمەرەر
٣ — ژوستيس
٤ — ئەرنست روتان
٥ — ديدورو
٦ — رەژينا ئەلەنا
٧ — ليبيا
٨ — سكريمشەر
٩ — آوەروف

اشكال زمان

آننەمله بن

مصطفى كمال پاشا

آناڤا طالر قهرماني سابق يدنجي اردو قوماندانى ميرلوا

مصطفى كمال پاشا

Atatürk'ün işgal kuvvetlerini için *"Geldikleri gibi giderler"* sözünü yayımlayan 14 Kasım 1918 tarihli Yeni Gün Gazetesi daha sonra Ankara'ya taşınıp Cumhuriyet adını almıştır (Kaynak: Koloğlu, 1993: 15).

Ankara'da Meclisi toplama kararı üzerine Mustafa Kemal ve Arkadaşlarının idam mahkûmiyeti hakkında çıkan Dürrizâde Mustafa Efendi'nin fetvasını yayımlayan 11 Nisan 1920 Tasvir-i Efkar Gazetesi (Kaynak: Koloğlu, 1993: 15).

حاکمیت ملیه

متفقاً بویوك ملت مجلسی ریاستنه انتخاب ایدیلن غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینك مهم وتاریخی نطقلری

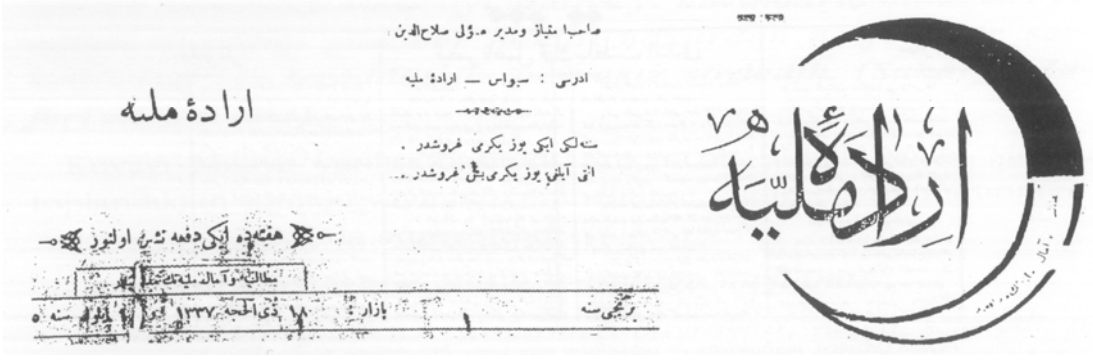

ارادهٔ ملیه

صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی صلاح الدین

ادرسی : سیواس — ارادهٔ ملیه

ارادهٔ ملیه

هفته‌ده ایکی دفعه نشر اولنور

Üstte 14 Ağustos 1922 tarihli Hakimiyet-i Millîye Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Büyük Millet Meclisi Reisliğine seçildiğini bildiriyor. Altta Sivas'ta yayımlanan İrade-i Millîye'nin Ay'lı başlığı ve ilk sayısı (Kaynak: Koloğlu, 1993: 20).

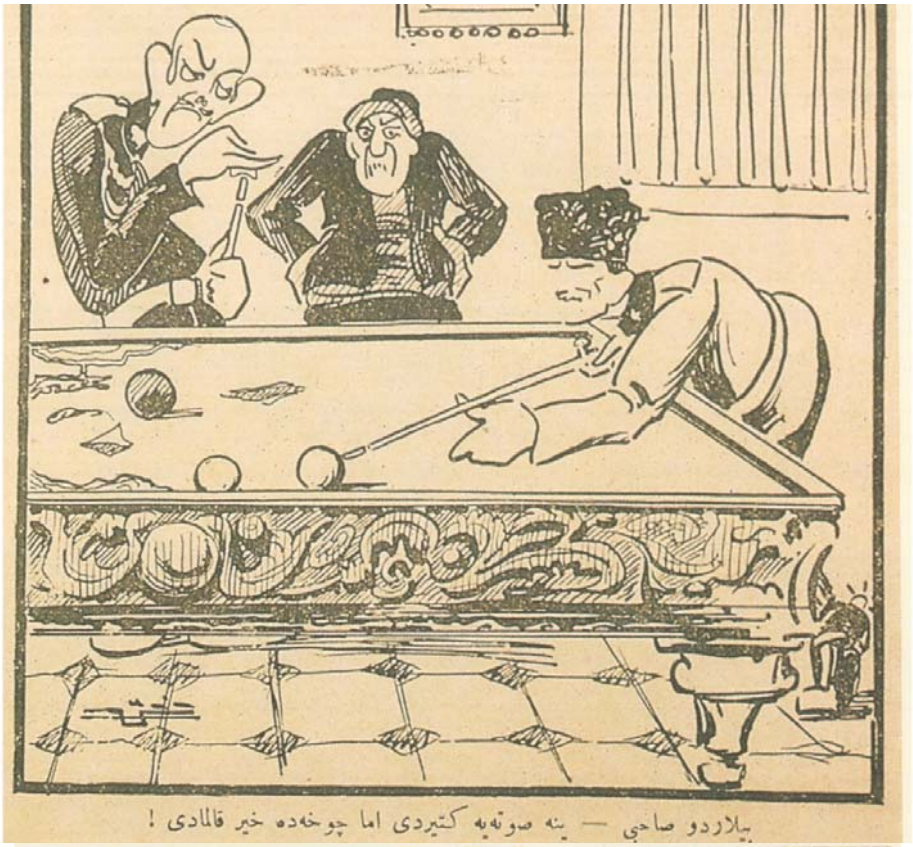

Aydede gazetesi Millî Mücadeleye hep olumsuz tutum takınmış her fırsatta Kuvay-i Millîye'yi karalamak ve saldırmak için fırsat kollamıştır. Haberlerin yanı sıra yaptığı karikatürlerde de bu görülür. Üstte Sakarya Zaferinden sonra "Bilardo da rakibi yendi ama çuhada da hayır kalmadı", Altta sağda Mustafa Kemal Paşa'nın "Köylü Milletin Efendisidir" sözüne atfen köylü: " Bizi bıraksalar da efendiliğimizi bilsek" (Kaynak: Kologlu, 1993: 20).

Türk Millî Mücadele'sinin sömürgeciliğe ve karşı bağımsızlık mücadelesinin diğer mazlum milletlere örneği mazlum milletlerin lideri Azerbaycan, Rusya, Ermenistan, İran, Arnavutluk ona sarılmışlar, açıkta kalan Yunanistan ağlıyor. Güleryüz Dergisinden (Kaynak: Koloğlu, 1993: 20).

1921-1923 yılları arasında 122 sayı yayınlanan Güleryüz Dergisi, Kurtuluş savaşı sırasında Mustafa Kemal'i ve Kurtuluş Savaşını destekleyen tek mizah dergisidir. Hatta bu yüzden 1922'de karşısında İstanbul hükümetini destekleyen "Aydede" dergisini bulmuştur.

Güleryüz Dergisinden yine bir kapak karikatürü İşgal Kuvvetleri subayına Mustafa Kemal Paşa'nın resmini satmaya çalışan seyyar satıcı (Kaynak: Koloğlu, 1993: 35).

Cumhuriyet

Yeni harflere sür'atle alışınız, eğer yevmî gazete tiryakisi iseniz, gelecek ayın birinci gününden itibaren gazetelerin tamamen yeni harflerle çıkacaklarını hatırınızdan çıkarmayınız.

Asri türkün kendi yazısı

Kâzım Pş. Hz. intihaplarından sonra riyaset mekamında

Gazimizin hitabeleri

Küçük hikâye

Sükût!..

MUHİT

Harf İnkılâbından 2 gün sonra çıkan 3 Kasım 1928 tarihli Cumhuriyet Gazetesi

Yeni harflere muhakkak alışılması gerektiğini söylüyor

Cumhuriyet

Su Siyaseti

Küçük hikâye

Hacı Murtaza Efendinin evladı manevisi

Harf İnkılâbından sonra halka okuma yazma alışkanlığını kazandırmak bir nevi gazetelerin vazifesiydi o yıllarda gazetelerde tefrikalar biçiminde küçük hikâyeler yayınlanırdı.

"Hacı Murtaza Efendinin Evlad-ı Manevisi" hikayesi bunlardan biridir. Harf İnkılâbıyla beraber en revaçta reklamlar yeni harflere uyumlu daktilo reklamlarıydı.

1 Aralık 1928 tarihli Cumhuriyet Gazetesi

Cumhuriyet

Bugün Milli İdarenin Hâkim Olduğu Günün Yıl Dönümüdür

23 Nisan

Doğum faciacım muhakemesi dün şahitler dinlen"

Çocuk Haftası Bugün başlıyor

Bugün şehrin muhtelif yerlerinde çocuklar tazahürat yapacaklar

Casus... kasım Tevfik ağırcezada

Bu akşam mühlet bitiyor!

Fırka grubu

TBMM'nin açılışı Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

Cumhuriyet 23 Nisan 1929

HAKİMİYETİ MİLLİYE

25 İkinci teşrin 1934 PAZAR

ON BEŞİNCİ YIL. No: 4791 — Her gün sabahları Ankarada çıkar — Her yerde 5 kuruş

ATATÜRK

"Kemal„ Öztatlı önderimiz bu soyadını aldı

Büyük Millet Meclisi dün bunun için bir kanun çıkardı

Dün Büyük Millet Meclisi, Ulu Önder'imizin soy adından ötürü unutulmaz günlerinden birini daha yaşadı.

Bütün meclis üyeleri, İsmet Paşa ve Vekiller... Türk Ulus'unun en büyüğüne, ona yakışan soy adını verirken candan ve saygılı coşkunluklar gösterdiler.

Meclis, Hasan Beyin reisliğinde toplanarak önceden belli işlerini gördükten sonra, hükümetin Cümhur Reisimizin soy adı için ileri sürdüğü kanunun tez elden görüşülmesine karar vermiştir.

Bu kanun dolayısiyle söz alan İsmet Paşa şu ölmez tarihi sözleri söylemiştir:

— "Arkadaşlar, Büyük Önderimiz Cümhur Reisimizin soy adı için bir kanun teklif ediyoruz. Düşündük ki Soyadı Kanunu tatbik olunurken Büyük Önder'in tasvvecağı adı tayin etmek Büyük Millet Meclisinin borcu ve hakkıdır. Kanında biz "Atatürk„ adını tekliî ediyoruz. İnanıyoruz ki, ulusun en değerli varlığı olan Cümhur Reisimizin adını söylerken derin sevgi ve saygı duygularımızı birlikte sezdirmiş olacağız. İnanıyoruz ki "Atatürk„ adı ile Büyük Türk Ulusu en büyük ağluna en saygılı hitabını yapmış olacaktır...

Başvekilimizin, içten gelen alkışlarla sık sık kesilen ve bütün ulusun isteğini toplayıp anlatan bu sözlerinden sonra kanunun maddeleri okunmuş ve kanun ardı arkası gelmiyen alkışlarla karşılanmıştır.

Bu kanun layihasiyle "Kemal„ öz adlı, ulusun ulusu, Cümhur Reisimize "Atatürk„ soy adı verilmiştir.

Büyük Millet Meclisi bu kanunu kabul ettikten sonra, pazartesi günü tekrar toplanmak üzere toplantısını bitirmiştir.

Büyük Millet Meclisinde dün, aşağıda yazdığımız kanun layihaları üzerinde görüşülmüştür:

Hudutta çıkacak ihtilafların halli için Sovyet Rusya hükümetiyle imza edilmiş olan mukavelenin meriyet müddetinin uzatılmasına ve havai seyrüsefere mahsus beynelmilel sıhhi mukaveleye iştirakimiz hakkındaki kanunun ikinci müzakereleri yapılarak kabul edilmiştir.

Anadolu Ajansı ile on seneye kadar taahhüt ikrası için Hariciye Vekâletine salahiyet veren kanun ile 21 temmuz 1927 tarih ve 1110 numaralı askeri memnu mıntakalar kanununa göre askeri birinci memnu mıntaka içerisinde kalıp ihtiyaç askeriyece alınmış olan gayrimenkul emvalin 5 şubat 1931 tarih ve 1144 numaralı kanun mucibince 1930 ve 1931 senelerinde kanunen verilmiyen bedellerinden geri kalan borçlar ertesi seneler Milli Müdafaa Vekâletine "memnu mıntaka istimlak bedeli„ namı altında konularak ve 1 temmuz 1934 tarihinden itibaren ödenecegi hakkındaki kanun layihasının da birinci müzakereleri yapılmıştır

Fransız Meclisi

Harp bütçesini kabul ederken Avrupa siyasal durumunu da konuştu

Paris, 24 (AA) — Mebuslar meclisi harbiye bütçesini kabul etmiştir.

Radikal sosyalist fırkasının sözü geçen adamlarından olan M. Arşambo demiştir ki:

" — Alman başvekili M. Hitler'in Versay muahedesini tatbik ettiğini inanmak, barışa hürmet hizmette bulunmak olur. Üçüncü Rayh Sovyet Rusya'ya karşı tabii düşmanlarını, ilk önce Lehistan'ı, sonra da Japonya'yı ayaklandırmak istemiştir. Fakat ancak Fransa ile Sovyet Rusya'nın birleşmesini temin edebilmiştir, ki bu barışı da istikrarlı bir hale getirebilir. Bu vaziyetin Avrupa sulhunu tehlikeye düşürdüğünü gören Sovyet Rusya ile Fransa, hürriyetlerini korumak istediler ve bu iki ülke arasında bir anlaşma yapıldığı da inkâr edilemez. Ne ittifak, ne de askeri anlaşma kelimesini kullanmıyorum. Fakat yine diyebilirim ki Almanya ile herhangi bir muhasama halinde çok güçlü ve mükemmel teçhiz edilmiş olan rus ordusunun yardımı bize temin edilmiştir. Hiç şüphesiz ki bir çok fransızlar böyle bir anlaşmadan müteessir olmuşlardır. Çünkü sovyet hükümetinin şekli onların isteklerine uymuyor. Fakat şunu hatırlamamız gerekir ki Kardinal dü Rişlyö avusturyalılara karşı alman protestanlarıyle birleşmişti. Burjuva Fransa da, bugünkü şartlar içinde, Sovyet Cümhuriyetleriyle sıkı birleşebilir. Avrupayı kanlı zulümden kurtaran bu anlaşmadan dolayı memnun olabiliriz.

(Sonu 3 üncü sayfada)

Yugoslav teşebbüsü ve İtalyan görüşü

Roma, 24 (A.A.) — İstefani Ajansı bildiriyor:

M. Yevtiç ile Küçük İtilafın Cenevre'de yaptıkları teşebbüsün Uluslar Cemiyetinde ve dışardaki inkişafları mesul italyan mehafilinde pek ziyadesi dikkatle takip edilmektedir.

Bu mehafilde, Macaristan'ın derhal müzakere istemek hakkı tamamen tanınmakla ve böyle bir görüşe italyan mümessilleri tarafından bizzat Uluslar Cemiyetinde açıkça müzaharet edileceği bildirilmektedir.

İtalyan mehafili, bir milletin yugoslav muhtırasında Macaristan'a karşı ileri sürülenler kadar ağır ithamların altında kalamıyacağı kanaatindedirler.

Mesul italyan mehafili vaziyeti nazik saymakla beraber bu vaziyetin bundan daha ağır ihtilaflara meydan olabileceğini sanmaktadırlar.

ATATÜRK

Dün Büyük Millet Meclisinin tarihî kabûleri çok yerinde verilmiş bir kararın gönüllerde kopardığı büyük sevinçten doğan alkışlarla bir daha çınladı. Türk ulusunu on altı yılda sarsılmaz bir inan içinde uçar gibi giden bir hızla kurtuluş yollarında yürüten en büyüğümüze bugün ulusumuzun vekilleri en doğru, en güzel ve en manalı adını alkışlar içinde vermişlerdir. O türk ulusunun çoktan Atası idi. Çünkü ulusumuzun damarlarında dolaşan enerjinin, büyüklüğün, kahramanlığın, dehanın bir özü ve bir anlatılışı idi. ATATÜRK kendisinin bu çok yüreklen gelen yeni adıyle ulusuna yeni yüntemler veriyor. Soyısal bakımından soy adı kanunu ulusumuzun gösterdiği en büyük bir olgunluk eseridir. Artık bundan sonra yabancı boyunduruğu yalnız türk ulusu üzerinden değil türk ailesi üstünden de kalkmış bulunuyor. Dilimizin günden güne kendi öz benliğine doğru gitmesi bizim bugünden düşünemiyeceğimiz ve belki de kafamızda hiçim veremiyeceğimiz büyük ve çok değerli verimler verecektir. Tarih bize gösteriyor ki bütün ulusular ancak kendi özbenliğine doğru gitmekle doğru ve tam değerlerini verebiliyorlar. Artık bugün yaşıyan inkılapçı türk ailesi gelecek nesiller için bir temel taşı olacaktır. Bu yürüyüşün ve atılışın başında Büyük Önderimiz Ulu ATATÜRK'ümüz vardır. Bütün ulus bu yürüyüşe ona karşı olan derin inan bağlılığıyle anlatılmazı ve başkaları tarafından anlaşılmazı mümkün olmıyan bir yük bir sevgi ile karışıyor. Türk inkılabının belki en karakteristik ve en ziyade bakılacak ve beğenilecek noktası da budur. Türk ulusunun onun için sevgisine karşılık olabilecek biricik söz ATATÜRK'tür. Çünkü kendisine verilen bu adın içinde türkün sevgisi, gönlü ve saygısının özü vardır.

NECİP ALİ

Soyatlarımız

Hakimiyeti Milliye gazetesinde çalışan arkadaşlarımız şu soy atlarını almışlardır.

Falih Rıfkı Bey — *Atay*
Kemal Turan Bey — *Ünal*
Nasuhi Esat Bey — *Baydar*
Burhan Asaf Bey — *Belge*
Celal Davut Bey — *Kula*
Yaşar Nabi Bey — *Nayır*
Mehmet Nurettin Bey — *Artum*
Samih Bey — *Erbat*
Sükrü Bey — *Celik*
Cemal Bey — *Işık*
Cemal Tahir Bey — *Kutay*
Hikmet Bey — *Tuna*

1639

Başyazımızın üstünden artık ötürkce sözünü kaldırıyoruz. Çünkü gazetemizin burasında başka türlü yazı çıkmıyacaktır.

Dün gece radyomu açtım; uzun, kısa dalga çizgileri üstünde dolaşıyorum. 368.6 dan bir türkü, 364.5 ten bir keman, 356.7 den bir opera sesi geliyor. Bütün Avrupa düğmenin ucuna bağlıdır: Bir çevirişte Londra'dan Moskova'ya, Bükreş'ten Barselon'a sıçrıyorum. Ozenç, içimi bir acı gibi yakıyor:

— Ya bizim sesimiz?

Diye düşünüyorum.

Bir aralık 400 ile 500 dalgaları arasından yumuşak, yapışık dolu bir gırtlak sesi geldi: Mısır!

Şimdi onu bir yabancı kulağı ile dinliyorum. Mısır çizgisinden tırnak ucu kadar ayrılırsanız, Viyana'yı buluyorsunuz. Bir düğme dönüşünde bir çağ değişiyor.

Irkilip durdum: Daha geçen ay bizim de sesimiz bu değil mi idi?

Şimdi onu bir yabancı kulağı ile dinlerken anlıyorum: Kim bilir yıllardanberi kaç bin radyo düşkünü, İstanbul çizgisini atlarken, yürünü nasıl buruşturmuştur?

Gazetelerinde övülen yeni türk kültürünün bu adamlar için numarası, 1639 du.

1639, ağzından gazeli, elinden udu bırakıtı. Yeni çalğımız henüz toy ise de, gülünç sayılamaz.

Ancak, gelecek yıllarda, 1639, Yakınşark seslerinin üstünden, ulusal sesler arasına, türk sesini katmalıdır. Yeni müziği kendi özelliğimizle söylaştırmalıyız.

Yapıda olduğu gibi, müzikte de batı kültürünün yalnız kurallarını alacağız: Ondan sonra, güç olan, *yaratış* geliyor. Nasıl alman sesi italyan sesinden ayrılıyorsa, türk sesi de bütün ulusların seslerinden ayrılacaktır. Bizans sazında bunu yaşamıştık: Türk, arap, rum, fars için yöndem bir, ancak, öteki ler gibi, osmanlı sesi de başka idi.

Müzikte yaratıcılığın çok zor olduğunu da unutmamalıyız. Ufak örneklerden başlamalıyız. O-puzya sıra gelinciye kadar, sarp, uzun, dolaşık yollardan geçeceğiz. Şimdilik operayı dinlemeği öğrenmek bile ağırlığı azımsanmıyacak olan bir iştir.

Ilkin, kolay havaları eyi türkçeye çevirmek denemelerinde bulunmalıyız. Şimdiye kadar böyle çevirmelerde söze özenilmemiştir: Yersiz uzamalar, bilgisiz parçalanmalar türkçeyi, bir frenk söyliyor gibi, yabancılaştırıyor; kulağımız bu ses dalgalarını geri atıyor. Ilk tutum, ne kadar eyi tatbik tasarlanırsa, iş o kadar çabuk yürür.

F. R. ATAY

Dünkü yazımızda tereddüt etmek karşılığı olarak kullandığımız durahmak kelimesi durumsamak olarak çıkmıştır.

Dış memleketlere gönderilecek Yumurtalar bugünden itibaren kontrol heyeti tarafından muayene edilecek.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

Hududu geçmek istiyen Arnavutlarla Yunan hudut muhafızları arasında müsademe olduğu bildirilmektedir.

FIATI 5 KURUŞTUR. 9 uncu sene No. 3162 SALI 27 T. SANI 1934 Tel: {

Ou türkçe yazı örnekleri

Sağlık, kutluluk

Sağlığın bulunmadığı yerde kutluluk bahsmamaz!

Tut ki Karun kadar zenginsin: küpler dolusu altının, saray büyüklüğünde evin var; tavlanda soy soy atların kişner, yaşlanda boy boy davarların otlar; diyelim ki giydiğin gömlek bürümcükten örülmüş, yattığın döşek ipekten işlenmiştir.

Boğazından aşağı sine sine tok bir lokma geçemiyecek olduktan sonra o altınlar neye yarar?

Kütürüm gibi bir odaya çekilecek olduktan sonra o sarayı ne yapacaksın?

Üstüne binip koşturamıyacağın atların tavlanda oynamasından, yünnü dokutup arkasın giyemiyeceğin davarların yaylanda otlamasından sana ne?

Gövdeni ateş gibi yakan bürümcük gömleğin çul hırkadan, ortına tıkın gibi batan ipek döşeğin kuru tahtadan ne ayırdı var?

Şimdi sen diyeceksin ki her yolun ucu bir bitişe, her varlığın sonu bir ölüme çıkacak olduktan sonra sağlık kaygusiyle neden günlünü üzeyim? Bu yol ne de olsa bir gün bitecek, bu ölüm ne de yapsak bir gün gelecek değil mi?

Ancak ben de dönüp sana derim ki yol bitecek diye yolculuktan, ölüm gelecek diye yaşamaktan vaz mı geçmeliyiz? Dirimin değerini yoksunluk kendimizi, gözü kapalı, ölümün kucağına atmak doğru olur mu?

Büyük savaş sonunun çocukları kutluluğu sağlıkta değil, zenginlikte bulurlar. Yeryüzünde yalnız parayı inanan, yalnız para için yaşayan bu çocukların güre sağlık, dinçlik, ululuk, kutluluk hep paradır. Onlar bu çarpık görüşe, bu çapraşık düşünüşe saplandıkları içindir ki sağlıklarını bir çocuk sevinçliliğiyle yiyip bitiriyorlar ve gençliğin borçlarını akmazlığa üğdüyorlar...

Ancak kimin kime ne demeğe yüzü var ki? Biz de o çağda öyle değil miydik ? Acun kurulu kurulalı hep bu gidiş, hep bu düzen: Gençlik yaptığını bilmiyor, akmanlık bildiğini yapamıyor... Gençlikte gemicilik, akmanlıkta emniyetlik.

Bilmeliyiz ki yıldırım çarpan kof bir ağaç gövdesi ne ise eziz bir çift bacak üstünde duran dormanoz bir adam gövdesi de odur. Kuru bir boydan, boş bir göstergem ne çıkar? Becerikiz hinleriyi üstünden silkip düşürem sıy at gibi bu toprak ta güçsüz gövdeleri ergeç fırlatıp savurur.

Öyle sağlam ol, öyle gürbüz yürü ki; bastığın yer titresin!

İsmail Müştak MAYAKON

Soyadı için Güzel örnekler

ANKARA, 26. A.A. — Türk Dil araştırma kurumunun " soyadları .. hakkında bildiğin "e, harfinden i- sözlerin ikinci listesi çıktı:

Alabey, Alak, Alaköş, Alaköş Tekin, Alan Bay, Alanbaya, Alanta, Alas, Alaş, Alaşa Hun, Alataş, Alp Aru Alp Ertuğrul, Alp Gürey, Alp Han, Alp Saltı, Alp Tekin, Alp Türük, Alaşç, Altaca, Altaney -er, Altan Han, Anamak, Anatay Atalı, Anbuvak, Andarinus, Angay, Angıç Han, Angın, Anucuz, Anak, Apak Bilge su-, Apak Han, Alay, Aşhan, Alcu, Alafkılıç, Alçı, Alnak, Alcu Han, Alincak, Alka, Alka Evli, Alpaşa, Alla, Allçagıç, Alp Arguu, Arslan, Altay, Altın Arıq Aka, Altınay -e, Altın Saba -kın-, Altınay Kara, Altın Altınbaşa, Ultun -kın-, Altın Bal Altunbiğ -kın-, Altunhan, Altun Kara, Altunbaş, Altun Tevin, Alyu, Amangur, Apa Turkun, Apuhan, Arabağa, Arıntanalp, Arda, Arga -kın-, Argana -kın-, Argun, Argun Doğan, Argıç, Argun, Argun oğa, Argun Han, Argunçağ, Arıbasanı, Arik Boğa.

Not: yurtlarında ka- yazılı adlar bozkır adıdır.

Mecliste Büyük Bir Gün

Sınıf farkını gösteren ünvanlar yıkıldı

Lâkap ve ünvanların kaldırılmasına dair kanun dün Meclisten çıktı. Müşüre Mareşal, Paşaya General denilecektir. Ağa, Hacı, Hoca, Ef. Bey, Hanım yok

Adın önüne gelmek şartiyle er kişiye "Bay,, kadına da "Bayan,, denecek

"İnönünün çıplak dağlarında bin bir güçlük içerisinde bu değişmenin, bu büyük ulusun temel taşını atan Çankayanın yalçın kayaları üstünde taş gibi, demir gibi örsle bir millet döğen ATATÜRK'e sonsuz saygılar...,,

ANKARA, 26 (A.A.) — Başkan Kâzım Özalpın reisliğinde toplanan Büyük Millet Meclisi bugün büyük günlerinden birini daha yaşadı. Toplantıya başlamaz hemenme söz alan Dahiliye Bakanı Şükrü Kaya hükümet tümünün büyük inkılâplarımızın uygun bir dejimde olarak bütün ve umumî ünvanları kaldırılması için teklif ettiği kanun lâ yihasının müzakeresini şu sözlerle izahatını:

Şükrü Kaya Beyin sözleri

"Arkadaşlar, eski devirlerden kalma bugün demokrasi esasına uymıyan bazı ünvanlar, ünvanlar, rütbeler, nişanlar madalyalar var. Bunların bir an evvel resmî dergilerden ve kanun kitaplarında kaldırılması inkılâbımızın uygun bir hareket olacaktır. Hükümetimiz böyle bir kanun hazırladı. Yüksek huzurunuzun tekdüm ediyor. Rica ederiz bunun tekdümüne, tercihan buyurulmasını rica ederim.

Ne matla

Meclis heyeti umumiyesinin tasvibi ile kanun müzakeresine alınarak müzakeresine başlanmış ve bu vesile ile söz alan Besim Atalay (Aksaray) :

— Ne matla size bu yollar arasından fışkıran kısaltıcı ulusun yaşadığı düşüncesi. Ne matla size bu ölçü, dersem bir bakımdan temel taşlarına atıyız. Kurların güvendiği yenmeleri, onları topladınız. Tattınız. Gene kurların güvendiği değişmeleri çok kısa günler içinde iş haline getirdiniz diye söyledi. Nutkunu:

"İnönünün çıplak dağlarında bin bir güçlük içerisinde bu değişmenin, bu büyük ulusun temel taşını atan Çankayanın yalçın kayaları üstünde taş gibi, demir gibi örsle bir millet döğen Atatürk'e bendeniz sonsuz saygılar...

Diğerleri bitirmiş ve ilerî sürülen bu meni teklifi kutladırmıştır.

Sözü tarihi yok

Kanunun heyeti umumiyesi üzerin deki bu müzakereden sonra madde -

Mecliste söz söyleyenler Bay Hasan Fehmi, İç işler bakanı Bay Şükrü Kaya ve Bay Besim Atalay

ANKARA, 26 (Telefonla) — Hükûmet, ruhanî şahısların ruhanî kisvelerini mabetlerden maada yerlerde giymemeleri hakkında bugün meclise bir kanun lâyihası vermiştir. Lâyiha perşembe günü mecliste görüşülecektir.

lere geçilmiş ve teklif edilen kanuna aşa kelimesinin dahil olup olmadığı hakkında sorulan suale Dahiliye vekilimiz mukabele mukarriri Şükrü Bey, kanunun güzettiği mana ve makasat dahilinde kendince maletmiş olan Türk milletinin herhangi bir sınıf farkını gösteren ünvanları tamamen yıkmasıdır. Binaenaleyh ağa da köylüler arasında azıcık bir sınıf ifade eden bir ünvan olması dolayısile bunun kaldırılmasına hükümetle beraber encümen de muvafakat ediyor demiştir.

Kadın erkek bazı isimlerin lüzut, lüfet, Hikmet gibi müşterek olduğuna bunların nasıl ayırt edileceğini soran Tekirdağı mebusu Celâl Nuri Beye cevap olarak Dahiliye Bakanı Şükrü Kaya buna dair sorulmuş olan madderi daha iyi cevap vermiş olmak için kanunun sabahki mucibesini okuyacağını söylemiştir.

İnkılâbın özeli...

Kanunun sabahki mucibesinde şöyle denilmekte idi:

Türk inkılâbının en açık (özeli) vasfı demokratik olmasındadır. Demokrasinin temeli ulusal üyeler arasında ne kanunda, ne tapiflatta, ne de muamelede hiç bir fark olmamasıdır. Türk tarihinin ilk çağlarında milletin fertleri arasında hiç bir fark yoktu.

Güze görünen merkez ve makam farkları herkesin ülkesine verilen vazifelerden ibaretti ki bu vazifelerin muhtelif derecelerî arasında ehemmiyet itibarile fark olsa da vazifenin şerefi ve vasifleyi görenin haysiyeti nokta - dan hiç bir fark yoktu. O devirde ulus adamları yalnız atlıeriyle anılır. atlının başına hiç bir sıfat ve paye ıkmamıştı. Diğer olunan yeğine sıfat Türk ulusunda olmadı. Bunun en par lak misali Atilânın Romalılara ver - diği sade fakat büyük cevaptır.

Orta çağda

Orta çağda, devlet eşkâlleri değişti, hemmiyle beraber belleğilik mefhumu da eski sadiyetini ve temsiliyetini kaybetti. İnsanlar arasında esasen küçük denilen, küçük görülerden olan farklar büsbütün büyümüş oldu. Bu sosyal müesseselerin meydana çıkışı. Her bir sınıf kendine ve menfaat ailesi, hayalî edatlar ve ünvanlar icadetine başladı.

Türkiye kurucu vüzüsü cemiyetlerin temelleri arasında bu tasirlerden kurtulmuştu. O da sınıflara ayrılarak millet içerisinde bir hayırsızlık vücuda getirdi ve kendisine bahşeden istidadlarını göstermiş ünvanları bile kaldırmış oldu. Bu esasla müesses cemiyetler meydana çıktı. Her bir cemiyetin bir

Gayrimübadiller emlâk satışının artırılması ve yeni para tevziatı için Ankaraya bir heyet gönderdiler.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

Bulgarların Yunan sınırından saldırarak beş Tükkü öldürmeleri hâdisesini muhtelit komisyon tetkike başladı.

FIATI 5 KURUŞTUR. 9 uncu sene No. 3169 SALI 4 K. EVVEL 1934 Tel:

Bulgar - Yunan Sınırında

Bir kaç günden beri Atina'dan yürek oynatıcı telyazıları gelmektedir. Balkan barışıklığı bakımından fena olan bu duyumlara göre, geçen ayın yirmi dokuzuncu günü Bulgarların basıncından bıkan bir avuç Türk, sürülerile beraber, Yunanistan'a sığınmışlar. Bunu duyan Bulgar karakolları, Yunan sınırını aşarak sığınan Türklere saldırmışlar ve içlerinden bir çoğunu kurşunlarla delik deşik etmişler, bir kaçını boğazlamışlar. Geri kalanlarını da alıp Bulgaristan'a götürmüşler. Bu saldırışın iki bakımdan üzerinde durmak gerektir :

1 — İlk önce Yunan komşumuzun sınırlarına karşı yapılmış bir çapuldur. Bu çapul bizim sınırlarımıza karşı yapılmış olmamakla beraber, Balkan barışıklığı bakımından, gönül ilişiğimiz vardır. Bu, yalnız bizim değil, öteki Balkan ülkelerinin de güzlerinden kaçmasa gerektir.

Balkan barışıklığı her Balkanlının yereğine yakın olan bir ülküdür. Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya barışıklık yoluna gelmişler ve batı ülkelerine de iyi örnek olmuşlardır. Balkan barışıklığı pekleşmiştir. Dinçtir. Bu dinç göğde üstünde Bulgaristan bir çıbana benziyor. Barıştıklığa bağlı olan dört Balkan ülkesinden her birinin bir yanında olan Bulgaristan bu ülkeler için bir sızı yeri olmuştur.

Bu ülkeler, sıkıntı içinde bulundukları günümüzde tutarsak, Bulgaristan'ın sımarıklıklarına göz yummuşlardı. Bu göz yumuş bir az da sildürü etmek istenilmediğinden ileri geliyordu. Çünkü büyük Balkan antlaşması karşısında bir avuç Bulgar büyük bir nesne değildir. Ancak Bulgarlar bu gerçeklikten yüz bulduklar. Gün geçmez ki komşularından birinin ayağına basmasınlar.

Bu son çapuculuk ta Yunan komşumuzun ayağına yeni bir basıştır. Ancak öyle bir basıştır ki acısını bütün Balkan ülkeleri sezmiştir. Bu birlikte sezişi, bile Balkan antlaşmasının sağlamlığını gösterir.

2 — Ancak son saldırış işinin,Balkan barışıklığı bakımından başka biz Türkler için yakın ilişiği olan bir yanı vardır: Boğazlanan Türkler soydaşlarımızdır. Bulgaristandaki Türklerin çektikleri akıntılar için çok sözler söylendi. Türklerin çocuk çoluklarile, sürülerile kaçışı yüreklerimizi sızlatan bu sözlerin doğruluğunu bir kez daha gösteriyor. Bulgaristan ikide bir, başka ölkelerde varlıkları bile bilinmiyen Bulgarların acısını anar. Bu yüzden sızlanıp duran bir ulusun kendi ölkesindeki Türklere bu kadar ezgi yapması acı ve anlaşılmaz bir iştir.

Saldırış bu kez yalnız Yunanistan'a karşı yapılmakla beraber, Bulgaristan son iki yıl içinde gittiği yol ve tutumlarla Balkanlarda başlı başına üzerinde durulacak bir kaygı kaynağı olmuştur. Bunun içindir ki, bu işi bütün Balkan ölkelerinin elbirliği ile görmesi gerektir.

A. Şükrü ESMER

İran dış bakanı Sınırda

Düzeltme görüşmelerinin kolaylaşmasına çalışacak

TAHRAN, 3 (A. A.) — Bayındâ ile Hariciye Bakanı İran - Afganistan sınır meselesi hakkındaki hakem görüşmelerini kolaylaştırmak ve çabuklaştırmak için sınıra gitmişlerdir.

Kars Mıarif müdürü

ANKARA, 3 (Telefonla) — Kars Maarif müdürlüğüne Konya Erkek lisesi terbiye muallimi Bay Nejat tayin edilmiştir.

Kıyafet Kanunu Dün Mecliste Kabul Edildi

Herhangi bir din ve mezhebe mensup olursa olsunlar ruhanilerin mabet ve ayinleri haricinde ruhanî kisve taşımaları yasaktır

Kıyafet kanununun esasları

Kanun şu ferde veya bu teşekküle karşı alınmış bir tedbir değildir, umumidir

Kıyafet kanununun birinci maddesinin hükümleri neşri tarihinden altı ay sonra diğerleri kanunun neşri tarihinden itibaren meridir...

ANKARA, 3 (Telefonla) — General Kâzım Orâlp'ın başkanlığında toplanan Büyük Millet Meclisi ruznamesine geçmeden evvel bazı kanun lâyihalarının tetkik için teşkil inşa eden muhtelit encümenler hakkında kararlar almıştır.

İbrahim (Isparta) Hakkı (Mus) Turgut (Manisa)

Kanun yarın Resmî gazetede Çıkacaktır

Diyanet işleri reisi, Hahambaşı, Rum, Ermeni patrikleri

ANKARA 3 (Telefonla) — Mecliste kabul edilen kıyafet kanunu âli tasdika arzedilmiştir. Kanun çarşamba günü Resmi Gazetede neşredilecektir.

Kanunla hükümete verilen salâhiyete istinaden Diyanet işleri reisine, Hahambaşıya, Ermeni ve Rum patriklerine mabet ve âyin haricinde de mezkûrlara ruhanî kıyafet taayyünlerek müsaadesi verilecektir.

Bundan sonra ruznâme muâdelesi görüşülmeğe başlandı. Gazi müfsunun yazılması için bir kanunumuz vardı. İki defa müzâkere edildi. İşlerim dolayısile Büyük Mecliste bulunmadım. Aynı düşüncelerim.

Arkadaşlardan bazıları kıymetli mütalâalarda bulunmuşlardır. Gazetelerde bütünlerini okudum. Zabıtlar daha neşredil-

İç Bakanı Şükrü Kaya

mediği için tamamile okuyamadım. Müsaade buyurursanız arkadaşlarımın müdahalelerile birlikte tekrar dahiliye encümenine iade edilsin. Orada bir daha müzakere edilerek huzurunuza gelsin. (Okay sesleri).

Dahiliye encümeni mazbata muharriri Bay Şükrü — Encümen de iştiyor efendim.

Başkan — O halde reye koymağa hacet yoktur. Encümene veriyoruz.

Ruznâmede mevcut olan diğer maddeler üç tarihinde tevzi edilmiştir. Henüz müzakere için muayyen müddeti geçmemiştir. Yalnız bugün gelen bir kanun hakkında Dahiliye Vekilinin mülâhazası vardır.

Bay Şükrü Kaya'nın sözleri

Bundan sonra Bay Şükrü Kaya kürsüye gelerek demiştir ki:

Bayler, büyük inkılâbımızın temellerinden biri de lâik olmaktır. Lâik olmak demek devlet işlerinde ve ulus işlerinde dini tesirleri kaldırmak demektir. Bir Cumhuriyetin kuruluşuyla günden beri buna dair ebonımıyetli kanunlar yap-

(Devamı 2 inci sahifede)

Yunanistan tatmin edilmezse...

Venizelos: "Milletler cemiyetinden çekilelim,, diyor

Hattâ Arnavutluktaki Yunanlıları kurtarmak için kuvvete müracaat edilmesini de söylüyor

ATİNA, 3 (A.A.) — Eski Başvekil M. Venizelos gazetelere şunları söylemiştir:

"Uluslar derneği Arnavutluktaki Yunan azlığının mektup haklarını tanımadığı takdirde Cenevre derneğin-

Resimde gördüğünüz un yüklü kamyon, dün tekerleğindeki zinciri kopararak Karaköyde bir papkacı mağazasına girmek istemiştir. Dükkânın camı çerçevesi kırılmıştır. Kamyon, Bay Haşimin un değirmeninde mal taşıyan kamyonlardan biridir. Kamyon bal unda harnası duyurduktan sonra başına bir papka geçirip şıklanmak arzusuna mı düştü dersiniz acaba?

den çekilme ve hattâ şimal Epirinde Yunan halkına inkâr edilen hakların riayet ettirmek için kuvvete müracaata engel olan bütün maahedeleri bertaraf etmek Yunanistan için bir vazi-

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Yunan Hududundaki Feci hâdise

Tahkik komisyonu dün vazifeye başlıyabildi

ATİNA, 3 (Milliyet) — Bulgarların, Yunan hududundan iki buçuk saat mesafeye kadar girerek, Yunanistana ilâca eden Pamuklardan beş kişiyi feci surette öldürmeleri bura efkârını mesgul etmekte bardevamdır. Beynelmilel hâdiselere hiç uymayan ve Yunan topraklarındaki hâkimiyet hukukunu ihlâl eden bu hâdiseyi tedkik edecek muhtelit komisyon, Bulgarların intihan üzerine dün vazifesine başlıyamamıştı. Fakat son dakikada Bulgarlar Sofyadan emir alâkika - rından bugün tahkikata başlanacaktır.

Başbakanın Trakya seyahati

G. İsmet İnönü Çarşamba günü burada bekleniyor

Başbakan General İsmet İnönü'nün çarşamba günü çıkacağı gelmesi bekleniyordu. Dahiliye Bakanı Şükrü Kaya da beraber gidecektir. Başbakan ve Dahiliye Bakanı buradan Edirneye gidecek Trakyada geçecek (tetkikat) işlerini görecekler dir.

Nafıa Genel Müdürü Bay Ali Galip te beraber gidecektir. Bay Ali Galip, dün vilâyete gelmiş ve görüşme işleri üzerinde çalışmıştır.

Mebus seçimi

Teşkilât ve saylav seçimi yasaları değişecek

Dün akşam toplanan fırka divanında seçim işleri konuşuldu

Teklif bu akşam Meclise verilecek

ANKARA, 3.A.A. — Bu akşam toplanan Cumhuriyet Halk Fırkası divanı saylav seçimi işlerini konuştuktan sonra aşağıdaki tekliflerinin fırkanın Meclis gurubuna tunulmasına karar vermiştir.

Kadın, erkek otuz yaşını bitiren yurttaşlar saylav seçilebileceklerdir. Bu seçimde kadınlar da rey verecekler dir. Rey verecekle.in yaşı onsekizden yukarıya çıkarılacaktır. Bu yaşı Meclis tesbit edecektir.

Bütün bunlar için teşkilâtı esasiye ve saylav seçimi yasaları yakında değiştirilecektir.

ANKARA, 3. (Telefonla) — Fırka divanında bugün kararlaşan esaslar yarın Fırka grupunda, çarşamba günü de Mecliste görüşülecektir.

Teşkilât esasiye yasasında değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi yüzden fazla mebus imzasile yarın akşam Meclise verilecektir.

Gayrimübadiller Ankaraya bir heyet gönderdiler

Mal satışının bir kat daha arttırılmasını istiyorlar

Bono fiatları bir az daha yüksek yeni tevziat ne zaman?

Gayrimübadiller namına gayrimübadillerin dükkânını Maliye Bakanlığına bildirecek olan gayrimübadiller cemiyeti reisi Bay Hüsnü ve umumi katibi Bay Şahap Ankaraya gitmişlerdir. Bu heyet Ankarada gayrimübadiller hesabına Muhtelit mübadele komisyonundan bakiyatta verdun 30 bin liraiın dağıtılması ve kaçak mallara ait olup kıymeti dört milyon dıayı geçen malların gayrimübadil bonolarına karşılık gösterilmesini, Maliye bakanlığından rica edecektir. Para dağıtılmasına 15 - 20 güne kadar başlanması ümit ediliyor. Bu paradan her gayrimübadile alacaklarına kar - şı yüzde yarım düşecektir.

Takdiri kıymet komisyonu son defa 7,600,000 liralık bono vermiştir. Daha 600 bin liralık bono dağıtılacağına göre bonoların miktarı sekiz mil yon liraya geçecektir. Gayrimübadillerin miktarı 10 bin kadardır. Bunlar - dan dört bin gayrimübadile ait olan

Gayrimübadiller Cemiyeti Reisi Bay Hüsnü

bonolar haciz altında bulunmaktadır. Bunun sebebi ihtiyaç ve zaruret için-

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Öz türkçe yazı örnekleri

ARSLAN İÇİN

Çocukluğumuzda bize :

— Arslan bir canavardır, derlerdi. Biz uykularımızı kaçıran bu masala yıllar yılı inanmuştık. Bugün masal dünyesinde çağda değiliz; şimdi de bir tehlike biliyoruz :

— Evet, diyorlar arslan bir canavardır, hem de yırtıcı bir canavardır; insanoğlunu deyimde (belgede) sonundaki takıya bakınız: lin! Adlarının sonu (lan) takısı ile biten canavarların hepsi yırtıcılar, parçalayıcılar, zehirleyicidir. Arslan, kaplan, sırtlan, yılan gibi...

— Peki ama, (erylan) a ne diyecekisin? Onda da (lin) takısı var. O da mı canavar) Onların güzel gözlü, tatlı yüzlü, kız boylu, kuzu huylu ceylânları da yırtıcılar arasında mı sayacağız? — ...?

Bana kalırsa (lan) takısında canavarlık aramak düpedüz bir fesâdır, biçimli bir yakıştırmadır. Hele arslan böyle ata takımlarına hiç gelmez. O ne başına el dokundurur, ne keçina yuma taktırır. Ona adıyla sanıyla akıntıp gül yiğidi derler. O ne kaplan gibi can yakıcı, ne sırtlan gibi kan içici, ne de yılan gibi sırıp sokucudur. Onun bağı hep yıkarlıklardır. Bundan ötürüdür ki sesinin kükreyişi çok görülüsüm, gözlerinin bakışı şimşek parıltısına benzer.

Arslan, haydutlar gibi pusuda saklanmaz, erler gibi ortada doğuşur. Kazma doydaktan sonra av arkasında kopmaz: görü o kadar toktur. Bir kuzu bulduktan sonra bütün bir sürüyü başlar: günlü o kadar cömerttir.

Arslanın evi ısız çöller, gölgeligi güçe ormanlar, sınırı sonuz engindir. Bu hakta yurdunda onun yalnız ni kahırtarak öyle yiğit bir gücü vardır ki bakışıyla adamın içi eşilir. Arslanı uzaktaşa gidenlerin çoğu arslana uralak dönmüşlerdir.

Arslan, ilk yaradılışındaneri kanına bozuk kan, soyuna kötü soy karıştırmamıştır. Ne dişi yabancı erkeğe yaz verir, ne erkeği yuvaya yabancı yaklaştırır.

Arslanın pişi olmadığı içindir ki pişten aralan çıkmaz.

Adam oğlunun kendisine canavar dediğini aralan bir gün duyup ta :

" Ey adım oğlu! sen ki durmadan can yakıp kan içersin, kona canavar demeğe nerisin var?» diyen, başkalarını bilmem ama, ben kendi payıma kıpkırmızı olurum!

İsmail Müştak MAYAKON

Kılık-Kıyafet Kanunu toplum çağdaşlaşmasının önemli bir aşamasıydı

4 Aralık 1934 Millîyet

Üniversite Inkilâp enstitüsünde derslere bugün başlanıyor. İlk dersi Bay Recep "Kütahya" verecek.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT.

İtalya hükûmeti Washington muahedesinin feshine ve yeni bir anlaşmaya girmeğe taraftar olduğunu söylemektedir.

FIATI 5 KURUŞTUR. 9 uncu sene No. 3171 PERŞEMBE 6 K. EVVEL 1934 Tel:

Dünkü uluslar Derneği toplanması

Bugün Avrupa'da acun barışçılığı bakımından en çok korkulan iki iş, Yugoslavya ile Macaristan arasında Kral Aleksandr'ın ölümünden çıkan sorak ile, Sar işi üzerindeki Alman - Fransız anlaşamamazlığıdır. Bu iki iş te dün Cenevre'deki uluslar derneği toplantısında görüşülmüştür. Cenevre'den gelen telyazıları, birinci işin girdi görüşüldüğünü bildirmektedir. Yugoslav - Macar anlaşamamazlığının son durumu şudur: Kral Aleksandr Marsilya'da öldürüldükten sonra Yugoslavya uluslar derneğine bir nota göndererek Macaristan'ın bu işten ötürü suçlu olduğunu bildirdi. Sonra ikinci bir notaya bağlı yetmiş yapraklı belge ile Macaristanın nerede ve niçin suçlu olduğunu anlatmak istedi. Macaristan, sorguya çekilmek istenildiğinden sevinç duyduğunu bildirerek, uluslar derneğinin bu işe her işten önce bakmasını diledi. Yugoslav - Macaristan anlaşamamazlığında Avrupa kurultakları ikiye ayrılmışlardır: Bir yandan Yugoslavya ile küçük antlaşma ve Balkan antlaşması kurultakları. Öte yandan da Macaristan, Italya, Avusturya. Fransa bu işte iki yanlı bir siyasa gütmektedir. Bir yandan Yugoslavyayı gücendirmek istemiyor. Sonra Fransa için bu işin bir inceliği de şudur ki, Kral Aleksandr Fransız toprağında öldürülmüştür. Bu yüzden Fransanın bu işe karşı yakın ilişiği olmak gerektir. Ancak Fransanın Italyayı gücendirmek te işine elvermez. Fransız Dış Bakanı Laval yakında Romaya giderek, Mussolini ile anlaşmaya çalışacaktır. Bunun içindir ki bir yanda Fransa, öte yandan da Ingiltere, Yugoslav - Macar anlaşamamazlığına uzatmasak, kısa kesmek istiyorlar. Ingiltere ve Fransanın Yugoslav - Macar işini bu yola götürmek istedikleri anlaşılmaktadır.

* * *

Uluslar arası toplanmasında görüşülen ikinci işe gelince:

Sar işi geçen toplanmada görüşülecek iken, Aloisi'nin bakanlığı altındaki üçler öbeği (encümen) işini bitiremediği için sonraya kalmıştı. Birkaç aydır Romada çalışan bu öbek, artık işini bitirerek raporunu uluslar derneğine vermiştir. Raporun kısası şudur: Öbek Sar işini üç bakımdan görmüştür:

1 — 1935 yılının ilk ayında yapılacak plebisit'te Sar'ın Fransa ile birleşeceği,

2 — Almanya'ya döneceği,

3 — Bugünkü durumunu sürüp gideceği.

Artık gün geçtikçe anlaşılıyor ki Sar Almanyaya dönecektir. Bunun için en çok bunun üzerinde durulmuştur. Sar'ın Almanya'ya, nasıl döneceği, döndükten sonra ne yapılacağı saporda ince uzun anlatılıyor.

Almanya, Versailles antlaşmasile Fransa'ya verilen kömürleri 900 milyon Frank'a satın alacaktır. Almanya, din ve ulus ayrılığı güdemeksizin, Sar'da yaşayan her kesin inciltmemeye söz veriyor. Sar'dan çıkmak isteyenlere engel olmıya - caktır.

Dün bu rapor üzerinde görüşüldü. Rapor onanduktan sonra artık gelecek ay içinde plebisit'in yapılması kalıyor. Fransa ile Almanya arasındaki bu anlaşamamazlığın kalkması acun barışlığına yardım edecektir. Fransa da Almanya da son günlerde biribirine karşı ya kınlaşmak dileği göstermektedir. Hitler, Almanya ile Fransa arasında, Sar'dan başka hiç bir toprak kavgası olmadığını söyledi. Fransa da Almanyanın gönlünü kazanarak doğu antlaşmasını yapmak istiyor.

Yugoslav - Macar anlaşamamazlığının bitmesi, Fransanın Italya ile anlaşmasına, Sar anlaşamamazlığının bitmesi de Fransız siyasasının büyük değim verdiği doğu antlaşmasının yapılmasına yardım edecektir.

A. Şükrü ESMER

Meclis Intihabı Yenileme Kararı Verdi

Başbakan General İsmet İnönünün güzel sözleri. Türk kadınlığına verilen intihab hakkı inkılâbımızın en yüksek bir eseridir.

Türk kadınının yüksek hakkı

Meclis, kadınlara saylav seçmek ve seçilebilmek hakkının verilmesi hakkındaki teklifi 258 reyle ittifakla kabul etti

Söz alan saylavların kadınlarımız hakkında söyledikleri

ANKARA, 5 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Kazım Ozalp'in başkanlığında birbiri ardınca iki toplantı yapmıştır. Ilk toplantı yapılır yapılmaz menkul ve gayri menkul emval

Sadri Maksudi, Ismail Mehmet

ile bunların int fa haklarının ve dai - mi vergilerin muhtarlarına bahse ve rentere verilecek ikramiyelere dair kanunun birinci maddesinin tefsiri hakkındaki tezkerenin geri verilmesine

Saylav seçimi Hazırlıkları Başladı

Defterler ayın yirmisinde askıya anılacak

ANKARA, 5 (Telefonla) — Dahiliye Bakanlığı bu akşam bütün vekâletlere emir vererek Millet Meclisinin intihabatın yenilenmesine karar verdiğini ve yasalarda yapılan değişiklik münasebetile defterlerin yalnız erkekler üzerinde değil, hadınlar da dahil edilmek suretile hazırlanmasına başlanmasını bildirmiştir.

Bu yeni vaziyet karşısında defterlerin ancak ayın yirmisinde askıya anlabileceği tahmin edilmektedir. Yeni seçimde Cumhuriyet Halk Fırkasının göstereceği namziler arasında bulunacak kadınların kimler olacağı henüz bilinmiyor ise de bilhassa şehirli tahsil görmüş, hayata atılmış, meslek edinmiş bulunmalarının nazarı dikkate alınacağı anlaşılmaktadır.

* * *

Saylav seçimi hazırlıklarına devam edilmektedir. Şimdiye kadar ilk müntehiplerin isimlerini gösteren defterler hazırlanmıştır. Bu defterler çoğaltılarak mahallelere gönderilecek ve isimleri olup olmayanlar kontrol edilecektir.

dair Başvekâlet tezkeresi okunmuş, asıl ve müzakere edilmiştir. Şimdiye kadar kanunun bazı maddeleri mucibince yapılan tediyelerin teminat veya iskemiye olup ol -

Bay Refik Şevket

maddeği hakkındaki tefsir farkın ve iktisat edecek ist kisi mudafaaları için Milli Müdafaa vekâletince bakılacak - ği hakkındaki kanun lâyihası üzerine - de görüşülmüş ve onay görülmüştür. Bunun üzerine Ismet Inönü (Malatya)

(Devamı 6 mcı sahifede)

Başbakan İnönü diyorki:

"Türk inkılâbı denildiği vakıt, bunun, kadının kurtuluş inkılâbı olduğu beraber söylenecektir,,

ANKARA, 5. A.A. — B. M. Meclisinin bugünkü toplantısında teşkilâtı esasiye kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanunun müzakeresi dolayısile Başvekil Ismet Inönü şu mealde söylemiştir :

Yüce saylavlar, kadınların saylav seçmek ve saylav seçilmek hakkına sahip olmaları için yüce kutunuzu teklif sunuyorsunuz. Kadınlarımızın Türk tarihindeki hakkı yerleri, erkeklerle beraber, daima, memleketin ve milletin mukadderatı üzerinde söz ve tesir sahibi olmalardır. Türk kadını tarihde ne vakit hakkı ve tilberh yerini bulmuşsa, bütün mukadderatı üzerinde kendi tesirini göstermişse, erkeklerle beraber kaynak ve güç yurt işlerinde elele gitmişse, işte o zaman, büyük Türk ulusu, kudretile, medeniyetile bütün dünyayı kaplamıştır. (Okay sesleri, alkışlar).

(Devamı 6 mcı sahifede)

Inkilâp dersleri Bugün başlıyor

Ilk dersi Bay Recep "Kütahya,, verecek

Inkilâp kürsüsü derslerine bugünden itibaren Universite konferans salonunda başlanacaktır. Ilk dersi C. H. F. Umumi Katibi Bay Recep (Kütahya) verecektir. Bu ycl ders teşkilâtında bazı tenkilâtlar yapılmıştır. Kürsüde ders verecek olanlara her de doçent seçilmiştir. Bay Recebin dersini Hıfzı Velidede olacaktır. Ikinci ders te Bay Mahmut Esat tarafından ver lecektir. Bay Mahmut Esadın Doçenti de Bay Yavuzdur. Dersler akşam beşte başlayacak ve Universitenin son sınıf talebeleri mecburi olarak devam edeceklerdir. Bunun için talebeye birer karne verilmiştir. Her talebe derslere devam etikçe karnesini imzalatacaktır.

Bay Recep (Kütahya)

Başbakan ve Sıhhiye Bakanları bugün geliyor

ANKARA, 5 (Telefonla) — Başbakan general Ismet Inönü yarınla Sıhhiye bakanı Dr. Bay Refik, Sıhhiye umum müdürü Bay Asım ve Başbakanlık basın bürosu müdürü Bay Vedit olduğu halde Trakyaya gitmek üzere bu akşam Istanbula hareket etti.

General Ismeti, Dahiliye ve Ziraat Bakanları Gazi istasyonuna kadar uğurladılar. General Kâzım, General Ismetin :

— Tez gelin, dedi.

Başbakan kendisini uğurlayanlara :

— Esenlik, sevinle ötüştünüz bulunduk.

Ayni trenle Bay Recep inkilâp der-

(Devamı 2 inci sahifede)

Soyadı Nizamnamesinde Değişiklik

Bir nüfus müdürlüğü mıntakasında yalız bir soyadı bulunacak

ANKARA, 5 (Telefonla) — Devlet Şûrası nizamnamesi projesinde bazı değişiklikler yapmıştır. Devlet Şûrası nizamnamesi projesinde bir mahallede yalnız bir şahsın bir soyadını olması hâydını kaldırmış ve

(Devamı 2 inci sahifede)

Atillanın mezarı Macarlar yerini tayin ediyorlar

Atillâ

BUDAPEŞTE, 5 (A.A.) — Yüz yıllardan beri aranmakta olan Atilla-

(Devamı 2 inci sahifede)

Papazların kıyafeti

M. Çaldaris Yunan liderlerine cevabımızı bildirdi

Patrikhaneler meclisleri yeni vaziyete uymak için hazırlıklarını alacaklar

ATINA 5 (A.A.) — Hariciye Nazırı M. Mahsimos, hükümet hoş lisyonuna iştirak etmiş olan siyasi liderlerin toplantısında ruhani elbiseler meselesi hakkında Ankara hükümeti nezdinde yapılmış olan teşebbüslerle Türk hükümetinin cevabı hakkında izahat vermiştir. Perşembe günü, muhalefet fırkalarına dahil olduğu halde bütün siyasi fırkaları reisleri bir toplantı yapacaklardır.

Atina gazeteleri duymakta olduğları güvenilirlikten bahsediyorlar

ATINA, 5.A.A. — Türkiye fırkı olmasının bütün gazeteler, başmakalelerinde Türkiyede dini elbisenin giyilmesi yasağından dolayı duymakta oldukları güvenlikten bahsediyorlar.

Kathimerini gazetesi "tehlike, başlığı taşıyan başmakalesinde diyor ki :

Dün Patrikin bundan istisna edilmesiyle hasıl olan ilk müessir intibaı daha belirli bir şekilde daha sarih bahirler gelmiştir. Bu yasak için olan altı aylık istisnalığın yenileştirilmesi, Istanbul emniyet müdürlüğünün elinde olmaktır.

Bu 45 asrını Türk-Yunan dostluğu için pek mühim olmasından korkuyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafın-

Yunan Hariciye nazırı M. Mahsimos

(Devamı 2 inci sahifede)

Hint kanunu esasisinin tadili

Hint milliyetçileri yeni proje rey vermiyecekler

Gandi gene propaganda yapmak istedi fakat Hint Valii umumisi bu hareketine mani oldu

BOMBAY, 5. A.A. — Genel Vali, Gandhi'nin sınırdaki kasabalara yeniden inşa ve imarı hakkında her propaganda turnesi yapmak üzere Poona'ya gitmek için istimaj olduğu izni vermemiştir.

Mahatma, beraberinde Poona'ya iki taliblerinin götürmek istediğinde idi.

Genel valinin bu suretle izin vermemesini haklı göstermek bir nizamname mevcut olmadığından Gandhi'nin buna karşı ressurtla hareket edeceği beklenmektedir.

BOMBAY, 5. A. A. — Hint milliyetperverleri fırkası, kongreye verilecek ihtilâf projelerini müzakere etmeksizin aboyla-

Gandi

mayı ve projeye karşı durmayı kararlaştırmıştır. Milliyetperver fırkanın sayılarları Genel vali toplantı devresini açmak üzere kongreye girdiği zaman mü-

(Devamı 2 inci sahifede)

Öz türkçe yazı örnekleri

Bir buyrultu...

Başbakan Ismet Inönü, geçen gün yurdun dört bucağına çıkardığı bir buyrultuda aşağı yukarı, şöyle diyordu :

"Arap alfabesinin yanak eddiğini bizimle birlikte bir takım kimseler bu alfabeyi kullanmakta ayak direyorlar. Bundan sonra Arap alfabesiyle gelecek olan yazılar okunmadan yırtılıp atılacaktır.

Eski Türk cumhuriyetleri Ziya Paşa: "Ürüzlü yola gelmeyenin yaylasında kışlasında anlamayana dayak atmalı, dedi. Başbakan Ismet Inönünün buyruldurumu okuduğu Ziya paşanın bu sözünü andırır. Bu söz gibi o buyruldu da benim bir düşünüş kaynağından çıkmıştır. Gerçek, bir milletin yazısını okumadan yırtıp sepete atmak onun yüzüne bir tokat vurmaktan daha acıdır; ancak sen - yapmalı ki ali dindemeyenleri, yasak tanımamaları yola getirmenin başka çıkarı kalmamıştır.

(ATATÜRK) bundan beş yıl önce bize Türk alfabesini armağan ederken yüce Kurultay da bir türe de Arap alfabesini yasak etmişti. Türklerin buyruklarını yerine getirmek Ulusun ödevi için ilk gerekli işti. Başbakanımızın özrü de bundan ötürüdür. Bu yönden General Ismetin tok sözlü, doğrun sözlü buyrultusu çok yerinde olmuştur.

Türk alfabesi bizim için o denli büyük bir kazançtır ki ortada bir türe yasağı olmasaydı bile biz, yazı biçimimizi ecibücüp bir çatırdılıkten kurtarıp kolay ve düzgün bir yola çıkarsı alfabe değişimini candan benimseyecektik. Bu kolaylık göz önünde durursa eski çağların yazı biçimine saplanıp kalmak elektrik lambasını sönderip bir kir fitil ışığına katlanmak demektir. Düşüncelerimizi kuranlık bedirumlarda dolaştırmaktan kendilerini alamıyan yurddaşları, kolaylarından tutup, aydınlık yola çıkarmak Ulusun borçudur; Başbakanımız son buyruldu ile bu borcu ödemiştir. Okuyup yazma bilmemek yirminci yüz yılda bir yüz karasıdır. Biz, Türkler, ne yüzümüzde bir kara, ne dilimizde bir düğüm, ne de parmaklarımızda bir kelepçe taşımak istemiyoruz.

Ismail Müştak MAYAKON

Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı'nın verilmesi

6 Aralık 1934 Millîyet

HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Sene 6 — No. 2144 Yazı işleri telefonu: 20203 — SALI — 21 TEMMUZ 1936 — İdare işleri telefonu: 20203 Fiyatı 5 Kuruş

Mukavele dün gece imzalandı ve ordumuz sabaha karşı Boğazları işgal etti

Montrödeki delegeler Türk siyasetinin zaferini şiddetle alkışlayarak "sayenizde büyük bir sulh âbidesinin temelini attık„ dediler

Montrö Zaferi kutlu Olsun!

Atatürk Türkiyesi, şan dolu tarihine bir sayfa daha kattı

* * *

Önce harp, top, tüfek, süngü... İnönü, Sakarya, Tumlupınar, İzmir...

Sonra siyaset! Mudanya, Lozan ve bugün Montrö ve Boğazlar.

Bu mefahirden hiçbiri yeryüzünde yaşayan hiçbir millete bu türlü nasip olmamıştır. Nasıl olsun ki, Atatürk bir tanedir. Ve onu yetiştirmek biz Türk milletine nasip olmuştur.

Yazan : E. Talu

Atatürk Türkiyesi, on üç yıllık yepyeni ve baştanbaşa şan dolu tarihine bir sayfa daha kattı.. bir zafer daha kaydetti.

Binlerce şehitlerimizin temiz kanlariyle yuğrulmuş, asil kemikleriyle perçinlenmiş Çanakkale ve Karadeniz Boğazları üzerindeki hâkimiyet hakkımızı bugünden itibaren tam olarak kullanacağız.

Bütün bir milletin en yüksek, en parlak mefahiriyle dolu bu yerlere, on üç yıl uzaktan tehassürle baka kalan bahadır Türk askerleri şimdi oralara, o mukaddes sahillere inmiş bulunuyor. (Devamı 7 inci sayfada)

Sabaha karşı...

Askerlerimizle beraber Karadeniz Boğazındaki gayriaskerî mıntakaya nasıl girdim?

Yazan : Suat Derviş

Montrö konferansını sonuna getirmeden geldiğim için duymakta olduğum teessürü şefimin şu sözleri bir anda büyük bir sevince çevirdi:

— Suat Derviş, bu akşam Karadeniz Boğazını işgal etmeğe giden askerlerimizle birlikte Boğaza gideceksiniz ve intibalarınızı bize telefonla bildireceksiniz.

Bu işi alınca, bir rüzgâr gibi mıntıkadan fırladım.

Geceyi açıkta geçireceğim için sırtıma bir manto almak üzere evime gittim.

Şimdi Beşiktaştan Üsküdara giden küçük bir vapurun içindeyim. Ve Boğaza gidecek olan askerlerimizden bir kısmiyle beraberiz. Hepsi pürneş'e.. Hepsinin yüzünde haklı bir iftiharın izleri var..

(Devamı 8 inci sayfada)

Ordumuz Çanakkaleye tam 2 de, Karadeniz Boğazına da 3 de ayak bastı

Çanakkaleye akın eden halk arasında bilhassa orada döğüşmüş eski kahramanlar göze çarpıyordu, bunlardan hasta bir malûl sedye ile naklini istedi, fakat yarı yolda göz yaşları arasında vefat etti

Salda Karadeniz Boğazını işgal eden kıtaatımıza ait toplar vapura yüklenirken, yukarıda Taksim meydanında muahedenin imzası haberini bekleyen halk

Çanakkale Boğazında

Çanakkale, 20 (Sureti mahsusada giden arkadaşımızdan) — Çanakkale düşmandan kurtulduğu günlerin sevincini bugün yeniden tatmaktadır.

(Devamı 3 üncü sayfada)

İstanbul ve bütün memleket bayram yapıyor

Dün geceden itibaren her tarafta ve herkeste tarifin fevkinde bir sevinç başlamış, Boğazlar mukavelesinin imza edildiği

(Devamı 2 ci sayfada)

Karadeniz Boğazında

Karadeniz Boğazının Anadolu yakasını işgal etmek için hazırlanmış ve Üsküdarda tecemmü etmiş olan kıtalarımız halkın coşkun tezahüratı arasında her an hare-

(Devamı 7 inci sayfada)

Mukavele Nasıl İmzalandı?

İmza merasimi derin bir sevinç havası içinde 28 dakika sürdü

* * *

Tevfik Rüştü Aras söylediği nutukta "Montrö muahedesi harp sonrası siyasetinde bir merhale teşkil etmekte, sulh davasına yeni bir istinat noktası olmaktadır„ dedi

Montrö, 20 (Hususi) — Bugün Montrö tarihî bir gece yaşadı. Gündüzden hazırlıklar tamamlanmıştı. Akşam üstü Montröpalâs, donanmış süslenmiş ve göz kamaştırıcı ışıklarla aydınlatılmıştı. (Devamı 7 ci sayfada)

Meclis toplantıya çağırıldı

Ankara, 20 (Hususi) — Boğazlar mukavelesinin imzası üzerine Kamutay 30 temmuzda fevkalâde toplantıya çağırılmıştır

Montrö Boğazlar Sözleşmesi Türk Diplomasisinin önemli bir zaferidir.

21 Temmuz 1936 Son Posta

HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİL

Son Posta

Antakyada dün 80,000 Türkün sevinç avazeleri saatlerce ufukları kapladı: "Var ol Atatürk!„

Ordumuzun Antakyaya girişi çok güzel ve çok heyecanlı oldu

HATAY KURTULDU

YAŞA VAROL ATATÜRK

Şam siyasileri gaflet yetişir!

Şam mafbuah anlaşma aleyhinde neşriyata başladılar

Şanghayda vahim hâdiseler oldu, bin kişi tevkif edildi

Türk bayrağından gökyüzü görünmüyor!

Antakyada şoförler arabalarını orduya tahsis etmişlerdi, buna lüzum olmadığı söylenince teessürlerinden ağladılar

Kırıkhan ve Reyhaniye de çılgın bir sevinç içinde

Hatay Meselesi Atatürk'ün üzerinde en çok durduğu konuların başında geliyordu

8 Temmuz 1938 Son Posta

Cuma
11
SONTEŞRİN
1938
5 KURUŞ

Ulus Basımevi
Çankırı Caddesi, Ankara
Telgraf : Ulus - Ankara
TELEFON
İmtiyaz sahibi 1144
Basınbarrir 1371
Yazı işleri 1062-1063
Matbaa müdürü 1061
İdare 1064

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

BUGÜN
İKİNCİDE: Hasanâli Yücel, Burhan Belge, Nurettin Artam, Yaşar Nabi'nin
ÜÇÜNCÜDE: A. Şükrü Esmer, Kemal Unal'ın
DÖRDÜNCÜDE: Şevki Yazman, İbrahim Alâettin, Kemal Zeki'nin
BEŞİNCİDE: N. Bayder'in ihtisasları ve 6, 7, 8 inci sayfalarımızda Atatürk'ün hayatından notlar...

KURTARICINI VE EN BÜYÜK EVLÂDINI KAYBETTİN

Türk milleti sen sağ ol!

Meclis Bugün yeni Cümhurreisini seçiyor

F. R. ATAY

Bırakınız, son kanlı damlasına kadar, göz yaşlarınızı onun yasında tüketiniz; Atatürk'ün ölümünü görmüş olanlar, bir daha kime ağlıyacaksınız?

Aylardanberi, on yedi milyon onun başucunda, bu faciayı geciktirmek için çırpındı, durdu. Bir tanrı veya kahraman mı, bir baba, dost veya kardeş mi, onunla ne kaybediyorduk? Hayır.. onsuz nemiz kalacaktı ?

Boş sözü bırakalım: Atatürk ölmüştür, hakikat bu! Müthiş olan bu! On yedi milyon bir günde, bir babadan öksüz kalma.

En mesut ölüler, Atatürk yaşarken ölmüş olanlardır. Ömrümüzün ve türk tarihinin en acı yasını tutmak talihsizliği bize düştü. Halk, en büyük Türk kahramanını, ordu, en büyük Türk Başbuğunu, tarih, en büyük Türk'ü ve asrımız en büyük insanını kaybetti. Acının derinliğini, sıcak ruh yaramız soğumağa ve uyuşan beynimiz yeniden işlemeğe başladığı zaman anlıyacağız.

Benden sonra.. Benden sonra.. Senelerdenberi, hepimiz, böyle bir kara günün ıstırabını, bu iki kelime ile gönlümüzden uzaklaştırıyorduk. Düşünmekten korkuyorduk. İşte onsuz kaldık..

Onsuz.. fakat ona bin kere verdiğimiz bir tek namus sözüyle kaldık: Eserini ve davasını korumak ve yükseltmek! Bizler için hayatın bir mânası varsa, bu yemini yerine getirmek için yaşamaktır.

Bugün ona ağlayıp yanmak için bir tek kalbiz; yarın onun eserini ve davasını müdafaa etmek için bir tek irade gibi kaynaşacağız.

Atatürk, şimdiye kadar bilmiyenler, bu milletin seni ne kadar sevdiğini, senden sonra, ismin ve eserin üzerine titrer ken anlıyacaklar !

Aklımızın ve kalbimizin vazifelerini ayıralım: Ey bütün ağlayanlar, göz yaşlarınızı birbirine kattığınız gibi, elleri nizi birbirine uzatınız. Atatürk'e yaşarken, verdiğiniz sözü unutmayınız.

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİNİN RESMÎ TEBLİĞİ

Müdavi ve müşavir tabiplerinin neşredilen son raporu Atatürk'ün dünyaya gözlerini kapadığını bildirmektedir.

Bu acı hâdise ile Türk vatanı büyük yapıcısını, Türk milleti Ulu Şefini, insanlık büyük evlâdını kaybetti. Milletimize içimiz yanarak bu tarife sığmıyan ziyanından dolayı en derin taziyelerimizi sunarız.

Kederlerimizin teselisini *ancak ve ancak* onun büyük eserine bağlılıkta ve aziz vatanımızın hizmetinde ararız.

Şurasını da her şeyden evel beyan etmeliyiz ki, ölmez olan onun büyük eseri Cümhuriyet Türkiye'sidir.

Hükümetimiz içinde bulunduğumuz bu mühim anda bugüne kadar olduğu gibi dikkatle vazife başındadır. Müessese olan nizamı ve vaziyeti idame hususunu da büyük türk milletinin hükümetiyle tek vücut olarak teyit ve temin edeceğine *şüphe yoktur.*

Teşkilâtı Esasiye kanununun otuz üçüncü maddesi mucibince Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda, Reisicümhur vekâleti vazifesini deruhte etmişlerdir.

Gene Teşkilâtı Esasiye kanununun otuz dördüncü maddesi mucibince Büyük Millet Meclisi derhal yeni Reisicümhuru intihap edecektir.

Türkiye'nin en büyük makamına Teşkilâtı Esasiye kanununa göre geçecek olan zatın etrafında hükümetiyle, şanlı ordusiyle ve bütün kud-

(Sonu 5. inci sayfada)

Resmî tebliğ

10 İkinciteşrin 1938 — Atatürk'ün müdavi ve müşavir tabipleri tarafından verilen rapor suretidir :

Reisicümhur Atatürk'ün umumî hallerindeki vehamet dün gece saat 24 te neşredilen tebliğden sonra her an artarak bugün, 10 ikinciteşrin 1938 perşembe sabahı saat dokuzu beş geçe Büyük Şefimiz derin koma içinde terkihayat etmişlerdir.

Müdavi tabipler :
Prof. Dr. Neşet Ömer İrdelp,
Prof. Dr. Mim Kemal Öke,
Dr. Nihat Reşat Belger.

Müşavir tabipler :
Prof. Dr. Akil Muhtar Özden
Prof. Dr. Hayrullah Diker
Prof. Dr. Süreyya H. Serter
Dr. M. Kâmil Berk
Dr. Abrevaya Marmaralı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetinden:

Reisicümhur Atatürk'ün milleti mateme gark eyliyen zıyaı dolayısiyle Teşkilâtı Esasiye Kanununun 34 üncü maddesi mucibince yeni Reisicümhur intihap edilmek üzere teşrinisaninin on birinci cuma günü saat on birde Büyük Millet Meclisini içtimaa davet ederim.

Reisicümhur Vekili ve
Büyük Millet Meclisi Reisi
M. A. Renda

C. H. P. Kamutay grupu toplantısı

Büyük Millet Meclisi C.H.P. Grupu bu sabah saat dokuzda *toplanacağından üzümün bulunmaları* rica edilmektedir.

BAŞVEKİLİMİZ GELDİ

Vekiller heyeti toplandı

İki gün evel, Büyük Atatürk'ün birdenbire vehamet kesbeden hastalıkları dolayısiyle İstanbul'a gitmiş

(Sonu 5.inci sayfada)

Türk Milletinin en acı günü

11 Kasım 1938 Ulus

HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

CUMARTESİ 24 — HAZİRAN 1939

Hatay, şanlı bayrağımız altında!

Türkiye ile Fransa dün ilhak kararını Ankarada imzaladılar

Bütün yurd sevinç içinde bayram yapıyor

Türk - Fransız yardım anlaşması da Pariste imzalandı

Akdenizde kopacak fırtınalar artık Türkiye ile İngiltereyi olduğu gibi, İngilterenin müttefikleri olan Türkiye ile Fransayı da bir cephede yanyana bulacaktır

Başvekilimizin beyanatı

(Yazının 11 inci sayfamızda bulunabilir)

Fransız askeri bir ay içinde Hatayı terkedecek

Mecliste heyecanlı tezahürat oldu, Milli Şef hükümeti tebrik etti

İtalyan ajansının garib neşriyatı

Ankara 23 (A.A.) — Tebliğ:

Türkiye ile Suriye arasında aynı mevzuların hall suretile halline ve bununla Hatay arazisinin Türkiyeye ilhakına tanınmasına esbab anlaşmalar hakkında Hariciye Vekilimizle Hariciye Vekili Sarroğlu ve Fransa büyük elçisi M. Massigli tarafından imzalanmış olmakla ile imza edilmiş ve iki devlet mümessilleri bu münasebetle dostane nutuklar irad etmişlerdir. (Devamı 3 üncü sayfada)

Fakat ah, Atam da sağ olmalı idi!

Yazan : Ercümend Ekrem Talu

O ve Onun ilhakını tahakkuk ettiren Millî Şef

(Yazının 7 nci sayfada bulunabilir)

Sabık Denizbank erkânı dün tevkif edildiler

Muhtelif zimmet eşkâli, sabık Denizbank erkânından Yusuf Ziya Oray, Tahir Kimbali, Mustafa Emin ve ismail Ege Denizbankça gördükleri yüksek bir hüsnü muameleyi Matbaa ve Tayyare Vekâletleri müfettişleri tarafından yapılmakta olan tahkikat neticesinde, hâkimi şifâ tahkikatı neden gördüğünü, dün tahkikat dosyası celbiyesi emredilmiştir.

Bu sabah tahkikata da devam olunmuştur.

Hatay vilâyeti ile Türkiyenin cenub hudutlarının aldığı şekil

Zafer büyüktür!

Hatayın ilhakı ile Türk nüfusu artti, Türk ordusu daha çok kuvvetlendi ve Türkiyenin cenub hududlarının askeri müdafaası sağlanmış oldu

YAZAN
H. Emir Erkilet

Hatay Anavatana Katıldı

24 Haziran 1939

İKDAM

Sabah Postası

Siyasî Muharriri: EBUZZİYAZADE VELİD

3 KURUŞ

Yıl: 1 No. 20 — 212 CUMARTESİ 2 EYLÜL - 1939 Telg. İstanbul İkdam - Tel. 23330

AVRUPADA HARP BAŞLADI

Alman Orduları Harbi Bırakıp Polonya'yı Terketmezlerse Ingiltere Ve Fransa Orduları Derhal Harbe Girecekler

Alman - Leh Harbi Şiddetle Devam Ediyor!

İngiltere Ve Fransa Bugün Umumî Seferberlik Yapıyorlar. 18 den 41 e Kadar Bütün İngilizler Asker. Fransa Bazı Mıntakalarda Örfî İdare İlân Ediyor

Çemberlayn Dünkü Beyanatında Alman Devlet Reisinin Şahsî İhtirası Yüzünden Dünyanın Felâkete Sürüklendiğini, Bütün Harp Mesuliyetinin Hitlere Ait Olduğunu ve İngilterenin Seferber Vaziyette Olan Bütün Kuvvetile Polonyaya Yardım Edeceğini Söyledi

LONDRA TAHLİYE EDİLDİ

Dün Geceden İtibaren Bütün Polonyada Örfî İdare İlân Edildi

Harp Nihayet Başladı mı?

Hitler, Musoliniye Yardım İstemediğini Bildirdi

Alman Tayyareleri Varşovayı Üç Defa Bombardıman Ettiler

İngiltere Kralı Jorj

Polonyalılar 16 Alman Tayyaresi Düşürdüklerini Bildiriyorlar

Polonya Ordusu Her Cephede Alman Hücumlarına Mukavemet Ediyor

DANTZİG'İN İLHAKI

FÜRSTER'İN HİTLER'E TELGRAFI

HİTLER'İN FÜHRER'E TELGRAFI

Fransa Beisicümhuru Lebrün

ALMANYANIN TAARRUZU

Türkiye İle İngiltere Arasındaki Dostluk

Majeste Kral Jorj Reisicümhurumuza Bir Mesaj Gönderdiler

Son Dakika:

Harbin İstikbali Bu Gün Belli Oluyor

POLONYA - ALMANYA HARBİNDE VAZİYET

Günün TENKİTLERİ

Hayırlı Olsun!

SELÂMİ İZZET SEDES

İkinci Dünya Savaşı

2 Eylül 1939 İkdam

CUMARTESİ 20 İlkânun 1941 5 Kuruş

ULUS Basımevi

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

MİLLİ PİYANGONUN 1942 YILBAŞI 100000

Ekmek işinde karne tatbik edilecek

Lûzum olduğu takdirde

İhtiyaç maddelerini aramak, bunlara elkoymak için hükümete selâhiyet verildi

Millî Korunma kanunundaki değişgeler ve eklentiler dün Mecliste kabul edildi

Japonlar HONGKONG'A çıktılar

Tokyo "Hongkong'a filen hâkimiz" diyor

Londra'ya göre durum vahim

Şiddetli çarpışmalar oluyor

Japonların üç noktada kara'ya çıktıkları Hong-Kong'un umumi görünüşü

GİZLİ STOKLAR meydana çıkarılacak

Ticaret Vekilimizin sözleri

Ticaret Vekilimiz B. Müntaz Okmen

İngilizler

Derne hava meydanını zaptettiler

Çekilen mihverciler gittikçe artan ölçüde baskı altında tutuluyor

D.N.B. ye göre

M. Çörçil ortadan kayboldu

Müttefikler Vaşington veya Moskova'da konferans mı topladılar!

Mr. Çörçil ve Mr. Ruzvelt'in Atlantik görüşmesi sırasında alınmış bir resmi

Başvekilimiz Dr. Refik Saydam Ankara'ya geliyor

Hacıkiri, 19 a.a. — Başvekil Dr. Refik Saydam bugün saat 11 de Ankara'ya hareket etmiştir.

İngiliz takımı Mersin muhtelit takımını 6-2 yendi

İngilizler

Penang'ı kayıp vermeksizin tahliye ettiler

Malezya'nın şimal batısı Japon kontrolü altında

Filipinlerde

hava faaliyeti çok büyük bir ölçüde arttı

Wake adasına da iki hava hücumu yapıldı

Cenup Amerika devletleri arasında

Falih Rıfkı ATAY

Pasifik harbinin ilk safhası memnuniyet verici olmadığından

İngiliz komutanları da değişecek

Bazı şellerin mühim yanlışları meydana çıktı

Buz denizinden Karadeniz'e kadar alan cephe üzerinde

Sovyet kıtaları ilerliyor

Moskova kesiminde Sovyet baskısı arttı

Italyanlar almanları öldürüyormuş

Malezya'nın şimal batısında

Japonlar Muda ırmağı boyunca ilerliyorlar

Hava faaliyeti

ULUS Eskrim Kupası

Garp çölünde bir İngiliz tankı harekat halinde

İkinci Dünya Savaşı boyunca savaş ekonomisinin ülkemize etkileri ağır olmuştur

20 Aralık 1941 Ulus

7 AĞUSTOS 1945 SALI
YIL: 28 • SAYI: 9895
Idare evi: Ankara cad. VAKIT Yurdu
Posta Kutusu: İst. 46
Telg. VAKIT İstanbul
Telefon 24370 (İdare) 21413 (Yazı)
Sayısı her yerde 10 Kuruştur

VAKIT

Benci insan

Dünyanın en korkunç silâhı bulundu:
Atom bombaları!

10 tonluk bir bombanın yaptığı tesir 20.000 ton dinamitin tesiri kadar!

İlk Atom bombası Japonya'ya atıldı

Evet, C. H. P. sol ve sosyalist bir partidir

Yazan: Asım Us

Başkan Truman izahat veriyor

Bu keşif için yıllarca uğraşılmış ve iki milyar dolar harcanmıştır. Japonya tahripten kurtulmak için savaştan vazgeçmelidir

Bu keşif ingilizlerle Amerikalıların müşterek çalışmaları mahsulü

1259 öğretmen terfi etti

İspanyada ihtilâl hazırlıkları

Gizli bir radyo halkı ayaklanmağa çağırıyor

Hergün yeni bir tahmin!

Boğazlar

Dış işleri Bakanları komisyonunda görüşülecekmiş

Dışişleri Bakanımız

Hasan Saka

Bugün Beyruttan Ankaraya hareket ediyor

Mareşal Peten davası

Dünkü oturumda beş general şahitlik etti

Günlerin peşinden:

Fişek yolcu uçakları

İstanbulda celebler saltanatı!

Fiatları beğenmeyerek koyun kestirmediler

istanbulluların bir kaç gün ete boykot yaparak onları yola getirmesinden başka çare kalmadı

Yol arkadaşları

Rahmetli Sadri Ertem'in son romanı

VAKIT bu güzel eseri

İkinci Dünya Savaşı sırasında atom bombaları Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine atıldı

7 Ağustos 1945 Vakit

ŞIK BAYANA
ŞIK ŞAPKA
TAİSA'da

Cumhuriyet

Başvekilin Mühim Beyanatı

"Türk milletinin tek bir arzusu vardır: Barış içinde kalmak. Türk toprağı taarruza uğrarsa millet bir tek insan gibi ayaklanacaktır,,

Varlık vergisi kanunu bütün şartlarile tatbik edilecektir

Türk milleti ve köylüsü, ezici yükleri azarlarca tek başına çekmiş, fedakârlık taleblerine merdce mukabele etmiştir

Vergi müddeti bitti

Borcunu vermiyenlerin malları bugünden itibaren haczedilecektir

Yalnız bir takım kimseler

Rus taarruzları etrafında düşünceler

Alman uçakları

Rus ordusu Rostov'u arkadan çevirmek istiyor

Parlak bir jübile

Şili hükümeti de

8 inci ordu Homs bölgesine girdi

Stalingrad bölgesinin müdafileri

Toros Çocuğu

Yazan: M. Şerki Yazman

Varlık Vergisi savaş ekonomisinin bir uygulamasıydı ve uygulamaya konduğu dönemin en büyük siyasi tartışmalarının merkezinde yer almıştı.

21 Ocak 1943 Cumhuriyet

SIROP HEMOGLOBİN TEGE
KANSIZLIKLARDA GENEL ZAFİYETTE HALSİZLİK, TAKATSİZLİKTE KULLANILIR

AKŞAM

SES OPERET BAHÇESİ
VAN KEDİSİ

Fiyat 25 — No. 9975 — Fiati her yerde 10 kuruştur. ÇARŞAMBA 24 Temmuz 1946 Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — AKŞAM Matbaası

Seçim her tarafta neticelendi

İstanbul seçiminin neticesi: Demokratlar 18, Halk Partisi 5

Halk Partisinden seçilenler Kâzım Karabekir, Hüseyin Cahit Yalçın, Hamdullah Suphi, Recep Peker, Cemil Cahit Toydemir

Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar istifa ettiği hakkında çıkan şayiaları tekzib etti

Cihat Baban — Enis Akaygen — Abdürrahman Mümtaz Barkan — Şükrü Cahit Markaya — Zeki Rıza Sporel — Semih Türkün

Demokrat Parti Sözcüsünün kazananlardan beyanı

İstanbul seçiminin neticesi İl seçim kurulunca ilân geç saatlerde kısa aralarla 3 ile 20 arasında ilân edilmiştir:

1 — Mevsuf Fevzi Çakmak (134833)
2 — Cevdet Bayar (134548)
3 — Adnan Adıvar (133236)
4 — Fuat Köprülü (132923)
5 — Yusuf Kemal Tengirşenk (132711)
6 — Refik Koraltan (131852)
7 — Cihat Baban (131094)
8 — Enis Akaygen (130644)
9 — Fuat Mehdi (130481)
10 — Abdürrahmanlı Mümtaz (130251)
11 — Faruk Halit (127752)
12 — Osman Nuri (127552)
13 — Ahmet Kemal Bilsevin (126851)
14 — Şükrüan Cahit (127501)
15 — Kâzım Karabekir (C. H. P. adayı) (125927)
16 — Semih Türkün (126526)
17 — Recep Peker (C. H. P. adayı) (125552)
18 — Hüseyin Cahit Yalçın (C. H. P. adayı) (127323)
19 — Hamdullah Suphi Tanrıöver (C. H. P. adayı) (127154)
20 — Zeki Rıza Sporel (127215)
21 — Cemil Cahit Toydemir (C. H. P. adayı) (126071)
22 — Vasfi Raona (126250)
23 — Sabahattin Adatan (126059)

Bu neticeye göre, Halk Partisinin adaylarından Tıpa Karaosmanoğlu, Ahmet Hâşim Remzi, Grosvenal Refet Zeki Tahsin Kemal Berzilh, Memduh Dündaş, Mithat Hikmet Gelenbeli, Fuat Hamal, Hüsrü Ali Ozal, Ali Rıfkı Tacher, Arsun Gukasli, Nafiz Eldeş, Besim Yüksel, Bican Sadıkoğlu, Mümtaz Resul, Sadun Hüseyin Ertel, Kemal Leubeli, Dr. Hakkıulu, Halil Sıtkı Tanyeri mağlubiyetle...

Valinin tavzihi

Dünkü Vatan gazetesinde adına bir tekzib yazısı çıkmış olduğu halde Vali ve Belediye Reisi Dr. Lütfi Kırdar şu tavzihi göndermiştir:

22 temmuz 946 günü ve 1032 sayılı Vatan gazetesinde «İstanbulda Demokrat Partinin kazanması muhakkak» başlığı bir yazı vardır. Yükseltilen iddialara göre, İstanbulda her iki partinin aldığı oylar, Halk Partisinin aleyhine olmak üzere, Halk Partisi lehine bir vaziyet ile neticeye bağlanmış bulunmaktadır. Bu iddianın mesnedi olarak da, C. H. P. nin kazandığını belirttiği 5 mebusluğa ait listelerin gösterilmiş olduğu bildirilmiştir.

Bu iddia ve neşriyat tamamen asılsız ve mesnetsizdir. İstanbul seçimi, Halk Partisinin aleyhine değil, lehine bir netice vermiştir. Bu hususta bütün şüpheleri ortadan kaldırmak için, seçim neticesinin resmen ilânından evvel, Halk Partisinin kazandığını iddia ettiği 5 mebusluğa ait listelerin gösterilmesini rica ederim.

Vali ve Belediye Reisi
Dr. Lütfi Kırdar

Parti kazanılı ve kaybolan yerlerin bir evvelki seçimle mukayesesini yapmış ve bu mukayeseden, Halk Partisinin kazanacağı yerlerde, bu partinin aleyhine olarak bir kanaat doğmadığını, aksine olarak bu yerlerde Halk Partisinin daha çok oy alacağı kanaatinin hâsıl olduğunu, bu kanaatin de, Halk Partisinin İl Seçim Kurullarına göndermeğe başlamış bulunduğu tutanaklarla teyid edildiğini ifade etmiştir. Bu suretle 73 ve on gün 173 seçim bürosu hakkında Emniyet, Parti ve halk temsilcileri tarafından imzalanmış tutanaklar, diğer işlemlerinde olduğu gibi, seçimin dürüst ve serbest bir şekilde cereyan ettiğini göstermektedir. Bu tutanaklarda, seçimin bazı yerlerinde, bazı kusurlar ve hatalar olduğu da kaydedilmiştir. Fakat bu kusurlar ve hatalar, seçimin neticesini değiştirecek mahiyette değildir. Bu kusurlar ve hatalar, seçimin neticesini değiştirecek mahiyette değildir. Bu kusurlar ve hatalar, seçimin neticesini değiştirecek mahiyette değildir.

Vital B1, C, D, VİTAMİNLERİ GIDASI

Cumhuriyet

27 nci yıl Sayı : 9255 — KURUCUSU: YUNUS NADİ — Pazartesi 15 Mayıs 1950

POKER-PLAY

İkinci baskı

Demokrat Partinin, yurdun bir çok illerinde seçimi kazandığı anlaşıldı

Demokrat Partinin Mecliste 350 ye yakın bir ekseriyet temin edeceği Ankaradan bildiriliyor, bazı Bakanlar seçimi kaybettiler

Tafsilât 3 üncü sahifemizde

İştirak nisbeti yüzde sekseni geçiyor

İstanbulda mühim hiç bir hâdise olmadı, halk oylarını büyük bir hassasiyetle kullandı

En mühim netice

Yazan: Doğan Nadi

İllerden gelen ilk neticeler

Yurdda dün baskısız bir seçim yapıldı

Her tarafta sandık başlarındaki ekseriyeti kadınlar teşkil ediyordu

Celâl Bayar, dün bir basın toplantısı yaptı

D.P. Başkanı seçimlerden hiç bir şikâyet alınmadığını söyledi. Anayasa tadilâtına dair görüşlerini belirtti

Seçimler ve yabancı çevreler

Seçim gününde yurd intıbaları

Eski İngiltere Kralının hâtıraları "Cumhuriyet,, te

Dünyanın bellibaşlı büyük gazetelerile birlikte 21 mayıs günü neşretmeğe başlıyoruz

Windsor Dükü bu hâtıralarında, tahtını aşkına feda etmesile neticelenen tarihi hâdiseyi ve onun evveli ile sonrasını tafsilâtile anlatıyor

Türkiye'de 1950-1960 yılları arası siyaseten Demokrat Parti Dönemi olarak adlandırılır.

15 Mayıs 1950 Cumhuriyet

HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Hükümet dünya çapında ehemmiyet taşıyan bir karar aldı

Kore savaşına 4500 kişilik bir askerî kuvvetle katılıyoruz

Silâhlı yardım kararı Bayarın riyasetindeki toplantıda alındı

Köprülü kararımızı Trygve Lie'ye bildirdi

HERGÜN:

Bir insafsızlık şaheseri..

Amerikan Âyan üyesi Cain'in demeci

Türkiyenin Şimaldeki tehlikeye rağmen asker göndermesi mühim tesir yapacaktır

İzmit körfezinde görülen denizaltı

Tarihî toplantının tafsilâtı

Amerikalılar Komünistlerin taarruzu karşısında çekildi

Yamyamlar kaçarken yakalandı

Kanadanın kaybı

Türk Ordusu Kore'de

26 Temmuz 1950 Son Posta

Kuzey Atlantik Savunma Paktı (NATO)'ya müracaat ediyoruz

3 Ağustos 1950 Hürriyet

20 Temmuz 1974 Cumartesi

Hürriyet

GÜNLÜK MÜSTAKİL SİYASİ GAZETE

YILDIRIM BASKI

Ecevit: Allahım insanları felaketten korusun dedi

MEHMETÇİK KIBRIS'TA

ECEVİT'İN SÖZLERİ:

TÜRK PARAŞÜTÇÜLERİ YEŞİL ADAYA İNİYOR

Bir Rum hücumbotu batırıldı

14 ilde sıkıyönetim ilân edildi

Sıkıyönetim ilan edilen iller

Sovyet paraşütçüleri alarmda

ANKARA. (Hürriyet) — Türk Hükümeti bu sabah...

LEFKOŞE ÇARPIŞMALARI

Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır...

Yavru Vatan'da Rum zulmüne karşı şanlı ordumuz görev başında

Kıbrıs Barış Harekatı

20 Temmuz 1974 Hürriyet

AKŞAM

TÜRKİYENİN EN ESKİ GAZETESİ

CUMA 14 Şubat 1975

KIBRIS'TA TÜRK CUMHURİYETİ İLAN EDİLDİ!..

SİVAS'IN ZARA İLÇESİNDE ISI - 32 YE DÜŞTÜ

CHP'liler Bayar'ın davranışını sakıncalı buluyor

DİSK 8. yıldönümünde mesaj yayınladı

TÜRKLER: TÜM ÖZGÜRLÜKLER İÇİN MÜCADELEMİZ SÜRECEK

Topaloğlu: ATAŞ derhal Millileştirilmeli

Aralarında Mihri Belli de bu'unuyor

«TÜRKİYE EMEKLİ PARTİSİ» kuruldu

Ücret alamayan 8 bin işçi Irmak'a başvurdu

İŞÇİ AİLELERİN GÖÇÜ ÖNLENİYOR

ALMANLAR İŞÇİLERE YENİ ZORLUK ÇIKARDI

PAKİSTAN MECLİSİ SÜRESİZ TATİL EDİLDİ

AMERİKAN DOLARI TEKRAR DEĞER KAYBEDİYOR

DÜNYA YENİ BİR ENFLASYON TEHLİKESİ İLE KARŞI KARŞIYA

PETROL ÜRETİCİLERİ ÜRETİMİ KISIYOR

SSCB - Çin sınır anlaşmazlığı giderilmeye çalışılıyor

masra'da çarpışmalar yeniden başladı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlan Edildi

14 Şubat 1975 Akşam

ABD ve Irak arasındaki Birinci Körfez Savaşı Türkiye'yi de etkileyen en önemli olaylardan biriydi

17 Ocak 1991Tercüman

BUGÜN FUTBOLSEVERLERE BÜYÜK ARMAĞAN

ALBÜM + 4 KART

Hürriyet

Derbi Cim-Bom'un

100 yıllık rüya

Türkiye, 19'uncu Yüzyıl'da başlattığı Batılılaşma hareketinde bugün tarihi bir adım atıyor ve gümrük duvarlarını yıkarak Avrupa ile gümrük birliği uygulamasına başlıyor.

YENİ HAYAT

Çiller: Bunu biz başardık

3.2 milyar dolar geliyor

Bugün, hayatımın en mutlu günü

Cem Duna: Avrupa ile tarihi adım

6 Mart 1995

Türkiye'nin Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği Süreci Başlıyor

6 Mart 1995 Hürriyet

Araştırma İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.05.00.00.605.99-479/2134 25.../05/2011
Konu : Araştırma İzni

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

İlgi : a) 02.05.2011 tarih ve B.30.2.GÜN.0.44.72.00/3324 sayılı yazı,
b) 20.05.2011 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyon Kararı,
c) 28.02.2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-311/1084 sayılı Makam Onayı ile Uygulamaya Konulan "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Zafer TANGÜLÜ'nün "8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımı ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu araştırmasında kullanılacak veri toplama araçlarını Ankara ve Elazığ illerindeki ek listede belirtilen İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulama izni talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 4 sayfa 65 sorudan oluşan veri toplama araçlarının Ankara ve Elazığ illerindeki ek listede belirtilen İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler öğretmenlerine gönüllülük esas olmak kaydıyla uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

İlgi (c) Yönergenin 5. Maddesinin (o) bendi uyarınca teslim tutanağının imzalanarak araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Murat YALÇIN
Bakan a.
Daire Başkanı

EK :
1- Veri Toplama Aracı (1 Adet-4 Sayfa)
2- Okul Listesi (1 Adet-16 Sayfa)

GMK. Bulvarı No:109
06570 Maltepe/ANKARA
Tel : 0 312 230 36 44
Faks : 0 312 231 62 05
earged@meb.gov.tr | earged.meb.gov.tr

Araştırmada Kullanılan Anket Formu

8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi

Değerli Meslektaşım;

Bu araştırmanın amacı 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren ders öğretmenlerinin bu derste gazete kullanımına ilişkin görüşlerini almaktır. Vereceğiniz cevaplar bu açıdan oldukça önemlidir. Araştırmanın amacına ulaşması, sizin vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Çalışma sonucunda anket yolu ile elde edilecek bilgiler sadece "8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Gazete Kullanımı ve Buna İlişkin Öğretmen Görüşleri" konulu doktora tezinde kullanılacaktır. Anketler, toplu olarak değerlendirileceği için ankete isminizi yazmanıza gerek duyulmamaktadır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Zafer TANGÜLÜ

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Doktora Öğrencisi

1. Bölüm

Bu bölümde size ilişkin kişisel bilgiler sorulmaktadır. Lütfen aşağıdaki seçeneklerde durumunuza uygun olanların yanındaki parantez içine çarpı (X) işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz?
( ) Erkek ( ) Kadın

2. Halen görev yaptığınız okulunuz
( ) Devlet Okulu ( ) Özel Okul

3. Mezun olduğunuz Bölüm?
( ) Sınıf Öğretmenliği ( ) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ( ) Diğer
( ) Tarih Öğretmenliği ( ) Coğrafya Öğretmenliği

4. Öğretmenlik Mesleğindeki Kıdeminiz?
( ) 1-5 yıl ( ) 6-10 yıl ( ) 11- 15 yıl
( ) 16-20 yıl ( ) 21 yıl ve üzeri

5. En son mezun olduğunuz okul- derece?
1. ( ) Eğitim Enstitüsü 2. ( ) Eğitim Fakültesi
3. ( ) Fen- Edebiyat Fakültesi 4. ( ) Lisansüstü
5. ( ) Diğer (Lütfen Yazınız .....)

6. Gazete Okuma Sıklığı Düzeyiniz?
1. ( ) Günlük takip ederim. 2. ( ) Günlük internet gazetesi takip ederim.
3. ( ) Ara-sıra takip ederim. 4. ( ) Hafta sonları takip ederim.
5. ( ) Takip etmem.

7. Herhangi bir gazete okurken ilk okuduğunuz haber grubu hangisidir?
1. ( ) Siyaset / İç siyaset 2. ( ) Ekonomi
3. ( ) Spor 4. ( ) Magazin
5. ( ) Kültür – Sanat 6. ( ) Dünya / Dış Siyaset
7. ( ) Eğitim

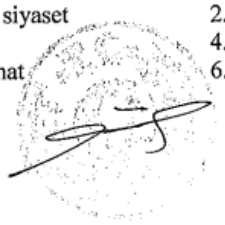

Lütfen arka sayfaya geçiniz

8. Aşağıda Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gazetelerin kullanılmasının gerekçeleri verilmiştir. Lütfen bu gerekçelere katılma düzeyini belirtiniz?

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Gazeteler öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir.	( )	( )	( )	( )	( )
2. Gazeteler, öğrencilere kendi dünyalarından farklı zaman ve mekânlarda yaşanmış olayları anlamalarına yardım etmez.	( )	( )	( )	( )	( )
3. Gazeteler, öğrencilerin derse yönelik ilgi ve meraklarını artırır.	( )	( )	( )	( )	( )
4. Gazeteler, öğrencilerin görerek ve yaparak öğrenmelerine katkı sağlamaz.	( )	( )	( )	( )	( )
5. Gazeteler, üst düzey düşünme becerilerine (Eleştirel düşünme, Empati Kurma becerisi, Yaratıcı düşünme becerisi, Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Okuma ve Araştırma Becerisi) kazanılmasına yardım eder.	( )	( )	( )	( )	( )
6. Gazeteler, toplumsal değerlerin aktarılmasına yardımcı olur.	( )	( )	( )	( )	( )
7. Gazeteler, öğrencilerin kültürlerini tanımasını sağlar.	( )	( )	( )	( )	( )
8. Gazeteler, öğrencilerin tarihsel bilgileri daha kolay hatırlamasına yardımcı olur.	( )	( )	( )	( )	( )
9. Gazeteler, öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirir.	( )	( )	( )	( )	( )
10. Gazeteler, öğrencilerin tarihi günlük olayları zihinlerinde canlandırmalarına katkı sağlar.	( )	( )	( )	( )	( )
11. Gazeteler, öğrenme sürecini kolay ve eğlenceli hale getirir.	( )	( )	( )	( )	( )
12. Gazeteler, sınıf ile dışarıdaki gerçek dünya arasında bir köprü kuramaz.	( )	( )	( )	( )	( )
13. Gazeteler, öğrencilere yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı kazandırır.	( )	( )	( )	( )	( )
14. Gazeteler, canlı ya da cansız varlıkların gerçek görünümlerinin sınıf ortamlarında gösterilmesini sağlarlar.	( )	( )	( )	( )	( )
15. Gazeteler, karmaşık konuları basit ve etkili bir biçimde öğretir.	( )	( )	( )	( )	( )
16. Gazeteler, öğrencilere öğrendikleri ile dünyada olup bitenleri ilişkilendirmelerine yardım eder.	( )	( )	( )	( )	( )
17. Gazeteler, her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak sağlayamaz.	( )	( )	( )	( )	( )
18. Gazeteler çoklu bakış açısının gelişmesini destekler.	( )	( )	( )	( )	( )
19. Gazeteler ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesine katkı sağlamaz.	( )	( )	( )	( )	( )
20. Gazeteler öğrencilerin güncel olayların gelecekte yaşamı nasıl etkileyeceğini kestirebilmesine katkı sağlar.	( )	( )	( )	( )	( )
21. Gazeteler kendi siyasal düşüncelerine göre yorumlama yapar.	( )	( )	( )	( )	( )
22. Gazeteler yazılarıyla öğrencileri yönlendirebileceği için ön yargıların oluşumuna neden olur.	( )	( )	( )	( )	( )
23. Gazetelerdeki haberler bazen gerçeği yansıtır.	( )	( )	( )	( )	( )

Lütfen diğer sayfaya geçiniz

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
24. Gazeteler öğrencinin eleştirel düşünmesini sekteye uğratır.	( )	( )	( )	( )	( )
25. Gazete haberlerinin güncelliği ve doğruluğu bazen çok kısa zamanda ortadan kalkar.	( )	( )	( )	( )	( )
26. Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biridir.	( )	( )	( )	( )	( )
27. Gazeteler eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracı değildir.	( )	( )	( )	( )	( )
28. Gazeteler olayları yaratmayıp, gerçekleri bir olaydan hareket ederek okuyucuya anlayabileceği biçimde sunarlar.	( )	( )	( )	( )	( )
29. Gazeteler, kolay elde edilebilen, pahalı olmayan, çok amaçlı, güncel bilgiler kaynağıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
30. Gazeteler aynı zamanda tarihi, günlük olarak aktaran kaynaklardır.	( )	( )	( )	( )	( )
31. Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb) ve her düzeyde (okul öncesinden yüksek öğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araçtır.	( )	( )	( )	( )	( )
32. Gazeteler bilgileri, öğrenciye ders kitaplardan çok daha ilginç bir biçimde sunan kaynaklardır.	( )	( )	( )	( )	( )
33. Gazeteler, öğrencilerin derse odaklanmasında önemli bir araçtır.	( )	( )	( )	( )	( )
34. Gazetelerin öğrencilerin bilgilerini artırmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar göstermelerine yardımcı olur.	( )	( )	( )	( )	( )
35. Gazeteler aracılığıyla öğrenciler bazı soyut kavramları somutlaştırırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
36. Gazeteler, ahlak eğitimi için değer kazandırmada iyi bir araçtır.	( )	( )	( )	( )	( )
37. Gazeteler motivasyonu ve katılımı yüksek sınıf içi tartışma altyapısını da hazırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
38. Kullanılacak gazetelerin dili sade olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
39. Gazeteler ders kitaplarında daha fazla kullanılmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
40. Gazeteler, öğretim programının amaçlarını kazandırmada iyi bir araçtır.	( )	( )	( )	( )	( )
41. Gazeteler diğer öğretim materyalleri (resim, karikatür, harita vb.) ile de desteklenmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
42. Gazetelerin seçiminde, öğrencinin yaşının göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
43. S.B.S giriş sınavına yönelik yapılan hazırlıkların yoğunluğu gazetelerin derste kullanımını engellemektedir.	( )	( )	( )	( )	( )
44. Ders süresinin kısalığı gazetelerin kullanımını zorlaştırır.	( )	( )	( )	( )	( )
45. İnkılâp Tarihi programı, gazetelere dayalı öğretim etkinlikleri için uygun değildir.	( )	( )	( )	( )	( )
46. İnkılâp Tarihi dersinin amaçları ile gazetelerin ilişkilendirilmesi gerekir.	( )	( )	( )	( )	( )
47. Gazeteler, tarih dersinin öğretimine yönelik tasarlanmış materyaller içermemektedir.	( )	( )	( )	( )	( )

Lütfen arka sayfaya geçiniz

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
48. Öğretmenlere gazeteleri nasıl kullanacaklarını anlatan el kitabı hazırlanmalı ve hizmet içi seminerler düzenlenmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
49. İnkılap Tarihi dersinde gazetelere dayalı öğretim etkinlilerinin gerçekleşmesinde var olan sınıf ortamı (kalabalık olması, fiziki ortamın yetersizliği vs) uygun değildir.	( )	( )	( )	( )	( )
50. Var olan gazetelerin çoğu, öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun değildir.	( )	( )	( )	( )	( )
51. Tarih dersinin amaçları ile kolayca ilişkilendirebileceğim yeterince gazete bulamamaktayım.	( )	( )	( )	( )	( )
52. Gazeteleri derste, yeri geldikçe kullanma konusunda kendimi yeterli buluyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
53. Gazetelerde yer alan çeşitli hikâye, neşelendirici sütunları, karikatür, bulmacaları ve tarihi olay ekleri ile tarih dersini öğrencilere sevdiririm.	( )	( )	( )	( )	( )
54. Gazeteyi öğretim materyali olarak kullanmada kendimi yeterli bulmuyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
55. Gazetelerin verdiği bilgiyi güvenilmez bulduğum için kullanmam.	( )	( )	( )	( )	( )
56. Gazeteleri kullanmamamda ön hazırlık (gerekli kupürlerin kesilmesi, düzen ve çoğaltmak vb) yapmak istememin etkisi vardır.	( )	( )	( )	( )	( )

9. Sizce Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini gazete kullanarak işlemenizin öğrencide geliştireceği en önemli beceriler hangileridir? (5'ini işaretleyiniz)

1. ( ) Sorgulama
2. ( ) Problem Çözme
3. ( ) Yaratıcılık Düşünme
4. ( ) Sınıflama Yapma
5. ( ) İletişim ve Empati
6. ( ) İşbirliği Yapma / Grupla Çalışma
7. ( ) Eleştirel Düşünme
8. ( ) Yaratıcı Düşünme
9. ( ) Farklı Bakış Açılarıyla Olaylara Yaklaşma
10. ( ) Bilgi Teknoloji Kullanımı
11. ( ) Sosyal Katılım
12. ( ) Değişim ve Sürekliliği Algılama
13. ( ) Karar verme
14. ( ) Araştırma Yapma
15. ( ) Türkçeyi Doğru ve Etkin Kullanma

10. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde gazete kullanılmasının yararlılık ve sınırlılıkları ile ilgili görüşlerinizi paylaşır mısınız?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Anket tamamlanmıştır. Teşekkür ederim.

Uygulama Yapılan İlköğretim Okulların Listesi Elazığ-Ankara

ELAZIĞ MERKEZ İLKÖĞRETİM OKULLARI LİSTESİ

- 100.YIL İLKÖĞRETİM OKULU
- 17 KASIM İLKÖĞRETİM OKULU
- 24 KASIM İLKÖĞRETİM OKULU
- 50.YIL İLKÖĞRETİM OKULU
- 60.YIL AKCAKİRAZ İLKÖĞRETİM OKULU
- 60.YIL İLKÖĞRETİM OKULU
- 75. YIL İMKB YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULU
- ACIPAYAM İLKÖĞRETİM OKULU
- AKÇAKİRAZ YÜZBAŞI İLKÖĞRETİM OKULU
- ALATARLA İLKÖĞRETİM OKULU
- ALPAGUT İLKÖĞRETİM OKULU
- ALTINCEVRE İLKÖĞRETİM OKULU
- ALTINKUSAK İLKÖĞRETİM OKULU
- AŞAĞI DEMİRTAŞ VAKIF İLKÖĞRETİM OKULU
- ATATÜRK İLKÖĞRETİM OKULU
- AVCILI İLKÖĞRETİM OKULU
- AYDINCIK ÇAKIL İLKÖĞRETİM OKULU
- AZIZ GÜL İLKÖĞRETİM OKULU
- BAHCEKAPI İLKÖĞRETİM OKULU
- BAHÇELİEVLER İLKÖĞRETİM OKULU
- BALAKGAZI İLKÖĞRETİM OKULU
- BALLICA İLKÖĞRETİM OKULU
- BARBOROS HAYRETTİNPAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
- BEYYURDU İLKÖĞRETİM OKULU
- CAGLAR İLKÖĞRETİM OKULU
- CATALCESME İMKB İLKÖĞRETİM OKULU
- CEMAL GURSEL İLKÖĞRETİM OKULU
- CUMHURİYET İLKÖĞRETİM OKULU
- ÇAĞLAR 12 EYLÜL İLKÖĞRETİM OKULU
- DEĞİRMENÖNÜ İLKÖĞRETİM OKULU
- DEREBOĞAZI YUKARI MAH.İLKÖĞRETİM OKULU
- DOĞANKUŞ İLKÖĞRETİM OKULU
- DOĞUKENT İLKÖĞRETİM OKULU
- DUMLUPINAR İLKÖĞRETİM OKULU
- ELAZIĞ İLKÖĞRETİM OKULU
- ELMAPINARI İLKÖĞRETİM OKULU
- ERTUĞRUL GAZİ İLKÖĞRETİM OKULU
- ESENTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- EVRENPAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
- FATİH MEHMET İLKÖĞRETİM OKULU
- FEVZİ ÇAKMAK İLKÖĞRETİM OKULU
- GAZİ İLKÖĞRETİM OKULU
- GAZİ KAMİL AYHAN İLKÖĞRETİM OKULU
- GAZİ OSMAN PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
- GEDİKYOLU İLKÖĞRETİM OKULU
- GENÇ OSMAN IŞİTME ENGELLİLER İLKÖĞRETİM OKULU
- GOLARDI HACIALI İLKÖĞRETİM OKULU
- GÖZEBAŞI İLKÖĞRETİM OKULU
- GÜMÜŞBAGLAR İLKÖĞRETİM OKULU

- GÜMÜŞKAVAK İLKÖĞRETİM OKULU
- GÜNEYÇAYIRI İLKÖĞRETİM OKULU
- GÜNTAŞI İLKÖĞRETİM OKULU
- GÜZELYALI İLKÖĞRETİM OKULU
- HANKENDI İLKÖĞRETİM OKULU
- HANKENDİ DİLEK İLKÖĞRETİM OKULU
- HARPUT EKREM UZEL İLKÖĞRETİM OKULU
- HIDIRBABA İLKÖĞRETİM OKULU
- HİLALKENT İLKÖĞRETİM OKULU
- HOŞ İLKÖĞRETİM OKULU
- IBN-İ SİNA İLKÖĞRETİM OKULU
- IÇME İLKÖĞRETİM OKULU
- IKITEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- ISMET PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
- ISTİKLAL İLKÖĞRETİM OKULU
- KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN İLKÖĞRETİM OKULU
- KAPLIKAYA İLKÖĞRETİM OKULU
- KARSIBAG İLKÖĞRETİM OKULU
- KARSIYAKA İLKÖĞRETİM OKULU
- KAVAKTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- KAZIM KARABEKİR İLKÖĞRETİM OKULU
- KIBRIS ŞEHİTLERI İLKÖĞRETİM OKULU
- KIRAÇ İLKÖĞRETİM OKULU
- KIRAÇ KİREÇLİ İLKÖĞRETİM OKULU
- KOÇ İLKÖĞRETİM OKULU
- KOÇKALE İLKÖĞRETİM OKULU
- KONAKALMAZ İLKÖĞRETİM OKULU
- KORUCU İLKÖĞRETİM OKULU
- KORUK İLKÖĞRETİM OKULU
- KUMLA İLKÖĞRETİM OKULU
- KUSHANE İLKÖĞRETİM OKULU
- KUŞHANE KOM İLKÖĞRETİM OKULU
- KUYULU İLKÖĞRETİM OKULU
- KÜMEEVLERİ İLKÖĞRETİM OKULU
- MEHMET AKİF ERSOY İLKÖĞRETİM OKULU
- MEHMET MİHRİ AKINCI İLKÖĞRETİM OKULU
- MEHMET ZEKI İLKÖĞRETİM OKULU
- MEHMETCİK İLKÖĞRETİM OKULU
- MESELI İLKÖĞRETİM OKULU
- MEZRE İLKÖĞRETİM OKULU
- MİLLİ EGEMENLİK İLKÖĞRETİM OKULU
- MOLLAKENDİ İLKÖĞRETİM OKULU
- MURAT İLKÖĞRETİM OKULU
- MURATCIK İLKÖĞRETİM OKULU
- MUSTAFA KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
- NAHİT ERGENE İLKÖĞRETİM OKULU
- NAMIK KEMAL İLKÖĞRETİM OKULU
- ORENCAY DOKTOREVLERI İLKÖĞRETİM OKULU
- ORTAÇALI İLKÖĞRETİM OKULU
- PELTE İLKÖĞRETİM OKULU
- SAHINKAYA İLKÖĞRETİM OKULU

- SAIR HAYRI İLKÖĞRETİM OKULU
- SAKABASI İLKÖĞRETİM OKULU
- SALİM HAZARDAĞLI İLKÖĞRETİM OKULU
- SALKAYA İLKÖĞRETİM OKULU
- SARIBUK İLKÖĞRETİM OKULU
- SARICUBUK BAHÇELİEVLER İLKÖĞRETİM OKULU
- SARICUBUK İLKÖĞRETİM OKULU
- SARIYAKUP İLKÖĞRETİM OKULU
- SEDEFTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- SEKER İLKÖĞRETİM OKULU
- SELCUKLULAR İLKÖĞRETİM OKULU
- SEVİNÇ-BEHİÇ İLKÖĞRETİM OKULU
- ŞAHSUVAR İLKÖĞRETİM OKULU
- ŞHT.ÖĞRETMEN NADİR OZAN İLKÖĞRETİM OKULU
- ŞHT.ÖĞRETMEN RÜSTEM ŞEN İLKÖĞRETİM OKULU
- TADIM İLKÖĞRETİM OKULU
- TEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- TEVFİK YARAMANOĞLU İLKÖĞRETİM OKULU
- TUNCAY KÜÇÜKOZER İLKÖĞRETİM OKULU
- TÜRKİYE ODALAR BORSALAR BİRLİĞİ İLKÖĞRETİM OKULU
- ULUKENT İLKÖĞRETİM OKULU
- UZUNTARLA İLKÖĞRETİM OKULU
- VALİ M.LÜTFULLAH BİLGİN İLKÖĞRETİM OKULU
- VALİ MEHMET CANSEVEN İLKÖĞRETİM OKULU
- VALİ SAİM ÇOTUR İLKÖĞRETİM OKULU
- VALİ TEVFİK GÜR İLKÖĞRETİM OKULU
- YAKUP SEVKI PAŞA İLKÖĞRETİM OKULU
- YALINDAMLAR İLKÖĞRETİM OKULU
- YAVUZ SULTAN SELİM İLKÖĞRETİM OKULU
- YAZIKONAK 8 EVLER İLKÖĞRETİM OKULU
- YAZIKONAK İLKÖĞRETİM OKULU
- YEDIGOZE İLKÖĞRETİM OKULU
- YEMİŞLİK YADİGAR İLKÖĞRETİM OKULU
- YENİCE İLKÖĞRETİM OKULU
- YENİKAPI İLKÖĞRETİM OKULU
- YENİKÖY FERİDE ŞAŞMAZ İLKÖĞRETİM OKULU
- YEŞİLTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
- YILANGECIREN İLKÖĞRETİM OKULU
- YILDIZBAĞLARI İLKÖĞRETİM OKULU
- YOLÇATI İLKÖĞRETİM OKULU
- YOLÜSTÜ İLKÖĞRETİM OKULU
- YUCEL İLKÖĞRETİM OKULU
- YUNLUCE İLKÖĞRETİM OKULU
- YUNUS EMRE İLKÖĞRETİM OKULU
- YURTBASI AKMEZRA İLKÖĞRETİM OKULU
- YURTBAŞI GURBET İLKÖĞRETİM OKULU
- YURTBAŞI İLKÖĞRETİM OKULU
- ZAFRAN İLKÖĞRETİM OKULU
- ZİYA GÖKALP İLKÖĞRETİM OKULU

ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	704390	Fatih İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	770569	Yunus Emre İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	808148	Yakacık Köyü İsmet Kurtuluş İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	814142	Refika Aksoy İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	816393	Prof.Dr.Mehmet Sağlam İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	817827	Dr.Ümit Yaşar Akyol İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	870642	Necdet Seçkinöz İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	874137	Necmi Şahin İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	956096	Münevver Öztürk İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	962498	Emin Sağlamer İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	962682	Türkkonut İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	Özel Eğitim Rehberlik ve Dan. Hiz. Gn.Md	123347	Mitat Enç Görme Engelliler İ.Ö.O	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	Özel Eğitim Rehberlik ve Dan. Hiz. Gn.Md	964963	Millî Eğitim Vakfı Gökkuşağı Erken Çocukluk Eğitim Merkezi Anaokulu ve İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	265074	İstiklal İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	268461	Anadolu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	285451	Mesa Koru Sitesi İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288203	Mehmet Emin Yurdakul İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288227	M.E.Vakfı Batıkent İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288239	Oğuzlar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288240	Şehit Mahmut Özdemir İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288406	Şüküfe Nihal İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288418	Ostim İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288908	Yeşilevler İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	304792	Batıkent İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	314817	Harzemşahlar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	327791	Kürşad Bey İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	327791	Kürşad Bey İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	327801	Kardelen İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	YENİMAHALLE	İlköğretim Genel Müdürlüğü	328615	Ahmet Hamdi Tanpınar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	810119	Şh.Py.Er Murat Eroğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	812454	Şair Nedim İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	821439	Mamak İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	964816	Toki İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	964817	Mehmet Rıfat Börekçi İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969373	Lalahan Serdar Tosun İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	970385	Büyükelçi Nazım Belger İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	970858	Ali Kuşçu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	971653	Ali Şir Nevai İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969359	Ülker İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969360	Pursaklar Satı Öztürk İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969361	Pursaklar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969362	Hakan Akbıyık İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969364	Faruk Duman İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	PURSAKLAR	İlköğretim Genel Müdürlüğü	969365	Pursaklar Feride Bekçioğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	268723	Açıkalın İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288252	Demirlibahçe İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305856	Misket İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	314734	Ahmet Hızal İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	314746	Ortatepe İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	314805	Oğuz Kaan İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	329334	Vehbi Dinçerler İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331317	Abidinpaşa İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331329	29 Ekim İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331330	Gülveren İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331342	Selçuklu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331366	Atlıoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331378	Demirlibahçe Ata İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	339014	Çocuk Sevenler İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	341225	30 Ağustos İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353311	Süleyman Nazif İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	MAMAK	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353360	Hamdi Bulgurlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	120870	Necip Fazıl İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	120882	Bağlum İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	122964	Çağlar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	216707	Tarhuncu Ahmet Paşa İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	217750	Şehit Hakan Kabil İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	223826	Şehit Kubilay İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	223863	Mehmet Örücü İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	224449	Osman Hamdibey İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	240184	Satuk Buğra İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	252879	Atapark İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	252880	Şinasi İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	255859	Yalçın Eskiyapan İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	255884	Kamil Ocak İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	265909	Tevfik Ünsal İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288264	Danışment Çiçekli İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288372	Ahmet Cevdet Paşa İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305785	İsmail Enderuni İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305690	Atıfbey İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305700	Polis Amca İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305712	Ali Ersoy İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	306193	Aydınlıkevler İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330910	24 Kasım İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330922	Çocuk Sevenler Derneği İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330946	Yıldırım Beyazıt İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330958	Evliya Çelebi İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330971	Şili İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	330983	Satıkadın İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331498	İnönü İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353359	Nazife Hatun İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353406	Karacakaya İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353467	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353514	İhsan Sungu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	353575	Halim Şaşmaz İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ALTINDAĞ	İlköğretim Genel Müdürlüğü	382197	Milli Müdafaa İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

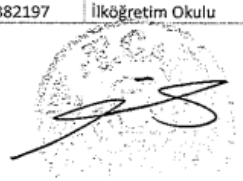

ANKARA	ÇANKAYA	İlköğretim Genel Müdürlüğü	886115	Mehmet Özcan Torunoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ÇANKAYA	İlköğretim Genel Müdürlüğü	964657	Abdurrahman Şengel İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ÇANKAYA	İlköğretim Genel Müdürlüğü	970429	Fevzi Özbey İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	234632	Nurettin Ersin İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	234656	Zekiye Güdüllüoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	251264	Eryaman Bahar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	253047	Şeyhşamil İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	253059	Sakarya İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	255918	Sedat Celasun İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	288396	Dumlupınar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305868	Etimesgut İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	334143	Ağa Ceylan İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	361829	İstiklal İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	363853	Toplu Konut İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	382579	Hasan Ali Yücel İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	ETİMESGUT	İlköğretim Genel Müdürlüğü	383823	Eryaman Cumhuriyet İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler

ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305807	Halide Ömer Uncuoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305819	Halit Fahri Ozansoy İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305820	Talia Yaşar Bakdur İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305832	Şehit Mehmet Altanlar İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	305844	İbn-i Sina İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	306203	120.Yıl İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	314709	Ufuktepe İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331391	Fevziatlıoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331401	Çizmeci İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331413	Cemal Gürsel İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331425	19 Mayıs İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331437	Kalaba İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331449	Hüseyin Güllüoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331450	Nuh Eskiyapan İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331462	Faik Erbağı İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331474	Osmangazi İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler
ANKARA	KEÇİÖREN	İlköğretim Genel Müdürlüğü	331653	İbrahim Akoğlu İlköğretim Okulu	Sosyal Bilgiler